

M. 5. 19

Sr Lister Holte of Aston
in Warwickshire Bar^{nt}

M. 5. 19

Sr Lister Holte of Aston
in Warwickshire Bar^{nt}

41

m

m

P H Æ D R I
AUGUSTI CÆSARIS
LIBERTI
FABULARUM ÆSOPIARUM
LIBRI QUINQUE

Interpretatione & Notis

ILLUSTRAVIT
PETRUS DANET
ACADEMICUS
JUSSU
CHRISTIANISSIMI REGIS,
IN USUM
SERENISSIMI DELPHINI

Imprimatur.

C. ALSTON.

Ex Æd. Lond. April 23. 1686.

LONDINI: Typis Mariæ Clark:
Impensis BENJ. TOOKE, & THO. COCKERIL,
MDCXCIV.

P H E D R I

AUGUST 1891

THE NEW YORK

LIBRARY

NEW YORK

NEW YORK

NEW YORK

NEW YORK

NEW YORK

NEW YORK

NEW YORK

NEW YORK

NEW YORK

NEW YORK

NEW YORK

NEW YORK

SERENISSIMO DELPHINO.

SI quis hoc opus solo ex nomine, vel autorem operis ex una fortuna aestimabit, SERENISSIME PRINCEPS, putabit fortasse me vel sapientiae tuae non meminisse, vel dignitatis, qui Fabulas offeram Tibi, & velim Te in summâ altitudine gloria collocatum cum liberto fabulari. Si tamen vel de his Fabellis, vel de Scriptore Fabellarum judicabis, non ex illorum sensu, parum sano & integro, sed ex illo gustu acutissimo, qui Tibi est innatus ac ingenuus, sic opus ipsum suscipies, sic autorem ipsum complecteris, ut putes nec operis tenuitatem tuae sapientiae, nec auctoris humilitatem dignitati tuae posse quidquam officere.

Non dubitabis profecto, SERENISSIME PRINCEPS, cum eo liberto confabulari, cui ad Augustum Imperatorem erat aditus perfacilis, cuique sua virtus, non libertatem modo, sed opes, honores & summorum Principum amicitiam conciliavit; qui non minus habuit fiduciae ut mores dissolutos carperet Optimatum, quàm artis, ne exulceraret animos; qui ita fuit accommodatus ad erudiendam plebem propter simplicem & quasi nudam Apologorum venustatem, ut dignissimus fuerit Imperatorum amicitia & consuetudine propter excelsam quandam & politioem, tum vitæ, tum sententiarum elegantiam.

Sic age cum Phadro, ut Athenienses & Romani terrarum domini solebant agere cum servis, quibus inter Sa-

EPISTOLA.

turnalia dabant aliquam ludendi secum, epulandi, colloquendi, imperandi potestatem. Neque verò, quanquam ille est Fabularum artifex, habebis comitem indignum Tui, Quot enim edidit Fabulas, tot Satyræ sunt, in quibus vel abstrusioris Philosophiæ utilissima capita jucundissimè tractavit, vel callide adumbravit ætatis suæ corruptissima tempora, & conatus est, sermone belluis attributo, homines emendare. Provocavit eos ad ipsum naturæ tribunal, ut quod in se mali aut boni nolebant agnoscere, id in feris contemplati fugerent aut optarent. Nam quis in canē, fidem; in agnō, lenitatem; in formicā laboris assiduitatem commendari audiat; nec in homine damnet continuo perfidiam, crudelitatem, ignaviam? Aut quis accuset in lupo, rapacitatem; dolos, in vulpe; in leone, sævitiam; nec ista omnia in unum sæpe hominem confluisse indigetur?

Quòd si referre volueris animum, SERENISSIME PRINCEPS, ad illas rerum imagines, cognosces totam de moribus disciplinam, totam civilem scientiam iis contineri, quarum altera vitam debet omnium informare; utraque tuam. Cogita enim, & ipse tecum reputa, quot & quantis virtutibus instructum esse Te oporteat, ut teneas Regni Christianissimi clavum, & Parentis tui sedem tantā æquitate stabilitam, tot victoriis conspicuam, tot auctam Provinciis. Debes Te Gallis, quorum ut summus est in suos Reges amor, summa veneratio, ita summam necesse est esse Regum in regendis illis pietatem, integritatem, æquitatem. Sedebis in luce Europæ, in oculis clarissimi Imperii, atque in auribus universarum latè gentium ac nationum positus. Intuebitur in Te incredibilis civium & populorum, cum sociorum, tum etiam hostium multitudo. Convertent se tuos ad nutus infinitæ urbes, innumerabiles Provinciæ, ac virtutes omnes tuas tanquam ex edito quodam Theatro suspicient.

Accedit

EPISTOLA.

Accedit ad hanc difficultatem, SERENISSIME DELPHINE, sustinenda Tibi Ludovici, bello & pace Maximi, fama, tantarum & tot virtutum splendore collecta. Vides quàm sit ejus longè latèque diffusum nomen; vides quo vultu, quo supercilio Gentes omnes, Civitates, Principes, Imperatores, Europam denique totam solus convertit & commovet; Quantà armorum suorum felicitate modò suos tegit, modò laceffit improbos, modò se & Regnum laceffit us ulciscitur! Quàm facile inconstantiam fortune consiliorum prudentiâ moderatur, & victoriæ jura per sua castra, quorum numero terras & maria occupat, sic dividit & partitur, ut uni Ludovico victoria videatur ubique laborare. Aspicias quâ fortitudine contra externos, quâ fide pro sociis, quâ humanitate cum suis omnia gerere consuevit.

Hanc Tibi viam, SERENISSIME PRINCEPS, Ludovicus aperuit. Te ad has laudes, quasi quadrigis volantem admiramur. Tuum est illud curriculum, in quo insistere, ut summopere gloriosum est, ita arduum atque difficile. In hac autem dignitate quos alios autores agendi & regnandi sapientius consulas, quos sequare tutius, quàm qui licet mortui, Principes tamen etiamnum admonent, neque possunt adulando decipere. Sunt enim verò in aula Regum versuti innumeri homines, diurnâ consuetudine ad servilem assentationem exercitati, qui Principi, non ex animo, sed cui commodi gratiâ, famulantur. Norunt illi solas fortune vias, nihilque ejus causâ prætermittunt; & quoniam eorum cupiditati veritas adversatur, solent illam ab accessu Principum procul amandare.

Ne committe, SERENISSIME PRINCEPS, huic hominum generi partem ullam existimationis tuæ. Monitores adhibe potius, quos olim Socrates Regibus offerebat. Antiquos intelligo scriptores, qui Principibus

EPISTOLA.

preferunt facem; qui dubitantes confirmant, errantes revocant; & adeo non adulantur, ut egregiâ fidelitate & acerbitate saluari impune plerumque sevant. Jam vero cum multi sunt ejusmodi scriptores, tum nullus fere est utilior Tibi quam Phædrus. Fabellas habet cum philosophiæ præceptis miro quodam artificio conjunctas, in quibus nativus rerum depictarum lepos ad excellentem morum disciplinam sic accessit, ut nec præceptorum severitas elegantia fabularum, nec fabularum exilitas, præceptorum majestati detrahat quidquam.

Has ergo fabulas, SERENISSIME PRINCEPS, diurnâ manu, has nocturnâ versabis; eoque diliges vehementius, quod non tam mea, quam Illustrissimi Ducis MONTAUSERII manus offerat. Ille vires mihi, ille suppeditavit animos, ille impulit ut auderem hac in parte studiorum tuorum Tibi prodesse quodammodo. Tu fave novo huic labori, quem & eo jubente suscepi, & te annuente confeci. Erit hæc meorum votorum summa, si videbor obsequio te non inani coluisse, sed contulisse aliquid ad excolendum tanti Principis ingenium, in quo fortunam Imperii Christianissimi, spem maximi Regis, Gallorum vota, totius Orbis expectationem Deus Optimus Maximus felicissime deposuit.

Tibi Devotissimus

PETRUS DANET.

P R Æ F A T I O.

PArum cordati sapientesque videntur ii, qui Fabularum vel audito nomine, fastidio delicatissimo statim afficiuntur, & ab illis, ut à puerilibus oblectamentis toti abhorrent. Etenim faciunt intelligendo, nihil ut intelligant, cum tam aufterâ & insolenti fronte utilissimum vitæ humanæ commentum audent improbare. Enimverò naturam humanæ mentis si velis penitus introspicere, vim quandam in ea deprehendes cum infirmitate conjunctam, unde omne Fabularum genus, seu humani ingenii commenta habent originem: & vis quidem efficit ut veritatis lucem contempletur; infirmitas contrà, ut ipsius splendorem sustinere vix possit. Hinc est quod Ægyptii veritatem Hieroglyphicis; Philosophi numeris; Poëtæ fabulis; Oratores figuris; ipsi etiam vates Divino afflati Spiritu allegoriis; imo & ipse Christus, hoc est, ipsa Sapientia involutam parabolis quasi velis quibusdam posteris transmiserunt. Nimirum imbecilliores sunt hominum oculi propter naturæ pravitatem, quàm ut totam veritatis lucem ferre valeant; & nescio quo fato ipsa veritas minùs, quàm veritatis umbra blandiatur. An quia plus nobis arridet, cum nostro labore detegitur & eruitur ex Ænigmatum involucris? An quia tanta est in hominibus perversitas, tanta mentis depravatio, ut qui amant lucentem veritatem, oderint idem ipsi redarguentem; neque veritati

P R Æ F A T I O.

pateat ullus ad eorum mentes, nisi per quosdam quasi cuniculos accessus.

His rebus permoti viri quos habuit Antiquitas clarissimos, fabulas commenti sunt, quò universa Philosophiæ præcepta traderent, & quò mentes hominum à pictura imaginibusque virtutum, ad rem, veritatemque traducerent. Potuère quidem viri in omni disciplinarum genere versati, Philosophiæ præcepta stilo asperiore, & angustis concisisque disputationibus explicare, qui mos fuit omnium Philosophorum: At ingeniosissimi humani animi exploratores, cùm viderent nihil quicquam perfecisse Philosophos, nisi ut demum & vituperarentur à plebe, cujus ab intelligentia veritatem longissimè disjunxerant; & contemnerentur à principibus, quorum ad gustum eandem non satis accommodaverant: Cogitarunt hanc esse fabularum integumentis involvendam, ut ab ejus accessu, nec rerum excelsitas plebeculam, nec præceptorum acerbitas principes removeret.

Nemini enim non debet esse persuasum plus profuisse humano generi hoc scriptorum genus, quàm Chrysippos & Crantoræ; atque homines meliùs fuisse fabulis & exemplis, quàm præceptis Philosophiæ commonitos. Nuda quippe illa docendi præcipiendique ratio, quæ Philosophis nimium familiaris est, teneriores aut vitiosos animos ferè offendit; fabularum verò Ludus tum jucundiora monita virtutis efficit, tum humanas mentes à vitiis avocet securiùs.

*Et veluti pueris absynthia tetra Medentes
Cum dare conantur, prius oras pocula circum
Contingunt mellis dulci flavoque liquore,
Ut puerorum atas improvida ludificetur*

Labrorum

Lucr.
lib. 1. & 4.

P R Æ F A T I O.

*Labrorum tenuis : interea perpotet amarum
Absynthi laticem, deceptaque non capiat,
Sed potius tali facto recreata valeſcat.*

Et verò Græci fabulatores hanc ſcribendi formam poſt Ægyptios ſequuti ſunt, quâ poſſent in ſui ſæculi mores corruptos impunè quaſi per ludum invehi, & quâ manſuefacti homines & exculi à rudibus, tertiſque factis, ad elegantiora honeſtioraque deſluerent. Si enim ſumma ſummorum virorum exempla propoſuiſſent hominibus ad imitandum, infirmitatis excuſatione ſe defenderent ; quam ſanè habent nullam, quoties animadvertunt ea præſtari ab apibus & formicis, quæ ipſi ſe poſſe negant ; ea quoque vitari quæ ipſi admittere non erubeſcunt. Id ſanè ſentiebat divinus Plato, qui fabulas commendavit maximè, cùm hortatus eſt nutriculas, ut pueris fabulas narrarent, animoſque illorum diligentius fabulis, quàm corpora ipſa manibus informarent.

Plato lib. 2.
de Republ.

Τὸς δὲ ἐκκαλεῖται
πεῖσιν τοὺς ἱσθῆς τε καὶ μητέρας λέγει τοῖς
παῖσι, καὶ πλατὺν τὴν ψυχῆς αὐτῶν τοῖς
μύθοις πολὺ μᾶλλον ἢ τὰ σώματα τῶν ἁγίων. Faci-
lè enim intelligi poteſt, ſatius eſſe teneras mentes effingere prius ad verum & ad bonum, quàm in partem alterutram deteriorem inclinarint, unde poſtea niſi labore multo deduci ac deſlecti nequeant ; quod præſertim fit apologis, qui primâ ſpecie pro vilibus nugis habentur, at reverà prudentibus conſiliis vitam inſtituunt. In iis enim cùm animalium dotes aut vitia explicantur : diverſa continuò hominum ingenia deteguntur. Cùm commendatur in agno ſimplicitas ; in formica laboris conſtantia ; fides in cane, commendantur in primis hæ virtutes in homine ; Cùm vero redarguitur in lupo furor, & rapacitas ; adulatio, fraudes, & alia huiuscemodi vitia in vulpe ; monetur quiſque

P R Æ F A T I O.

que nostrum ut ab his quam maximè abhorreat. Potest igitur unusquisque suam in his apologis imaginem propriis ac nativis expressam coloribus contemplari, suam quodammodo indolem recognoscere ; & ad illos ut ad speculum minimè fallax vitam conformare,

**Autores
Fabularum.**

Neque mirum adeo tot numerari scriptores fabularum inter præstantissimos viros qui olim floruere. In hoc scribendi genere Græci Ægyptios habuere duces, qui per hieroglyphicas imagines, animi sensa & res ipsas tanquam literis exprimebant. Fuit Æsopus ex insulâ Samo admodum ingeniosus fingendorum apologorum artifex, à quo omnes postea apologi dicti sunt Æsopii. Taceo Hesiodum qui fabulos deorum ortus carmine cecinit : omitto Porphyrium qui, teste Eusebio, libros composuit in quibus fictitias deorum genealogias instituerat : prætereo innumeros alios fabulatores, ut Orpheum, Musæum, quorum opera cum illorum nominibus penè interierunt, è quibus tamen Ovidius sua in varias mutatorum corporum formas deprompsit argumenta. Nullus fere fuit inter antiquos Poëtas, aut historiarum scriptores, tum Græcos, tum Latinos, qui non aliquid fabularum suis operibus inseruerit. Testes sunt locupletissimi Homerus, Hesiodus, Ennius, Horatius : Verùm nullus hoc scribendi genus usurpavit ex instituto, præter Æsopum, in his jocos fingendis facile principem ; & ab illo deinde Phædrum, qui diu latuit ignobilis, culpâ & incuriâ temporum ; quique nostra ætate rediit ad maximum splendorem curâ & vigiliis Fratrum Pithæorum. Ingens sanè beneficium toti rei literariæ contulerunt summi illi viri, cum Phædri apologos publici fecere juris. Nemo enim non sentit florente adhuc linguâ Latinâ scripsisse Phædrum, suasque fabulas conspersisse

P R Æ F A T I O.

spersisse optimis & ad vitam utilissimis sententiis. Non est verò quod reprehendant nonnulli Phædrum, ut minùs religiosum in observandis numeris, & legibus carminis iambici : nam usus est fortasse ille comico-
rum licentiâ, neque tantâ putavit religione retinendos esse numeros, dum purè & emendatè loqueretur. Quo in studio adeò nemini cedit, ut apud veteres fuerit nemo, qui haberet ingenium ad illam Terentii lenitatem magis factum quàm Phædrus. Et verò necesse fuit eum hoc uti genere scribendi tenero & suavi, magis quàm gravi ; cùm ea sit Apologorum natura, ut sermone non debeant, nisi facili, nisi molli, nisi simplici tractari. Quamobrem adhibere maluit iambos in scribendis fabulis, quod hoc metri genus à quotidiano & naturali sermone recedat minùs ; atque adeò ab ipsa quasi natura, si creditur Aristoteli, appositum & comparatum sit.

Jam si quis erit qui quaerat hujus novæ editionis occasionem, quæ me causâ impulerit, ut ad Phædrum de novo excudendum, hoc tempore accederem ; is si me satis audiet, fatebitur nullam potuisse contingere, tum magis honorificam mihi, tum literis perdiscendis utilio-rem. Ubi primùm perillustri DUX MONTAUSERIUS instituendo Serenissimo DELPHINO fuit à Sapientissimo Rege prepositus, eò studia cogitationesque contulit, ut in erudiendâ mente, & informandis moribus teneri Principis, Rempublicam literarum erudiret, ornaret, amplificaret. Nimirum vir ille præstantissimus ut erat in omni varietate disciplinarum excellens, & quidquid otii, vel defendenda patriæ salus, vel propaganda Principis gloria reliquerat, id omne collocarat in celebrandis & recolendis artibus iis, quas alii sine summo & quasi sempiterno otio non facile pervestigant, intelligebat in autoribus Latinæ
linguæ

R Æ F A T I O.

linguæ contineri multa quæ ad vitam rectè componendam maximè conferrent: verùm ut ad illos auctores pervolvendos, facilior, & mollior aditus haberetur, vidit multa in eis inesse, quæ, quanquam ab interpretibus penè innumeris fuere tractata, sunt tamen aut obscuriora, aut minùs cohærentia, aut non satis explicata; quæque adeo illustrari verbis, explicari notis oporteret, ne puerilium animorum impetus, occurrentibus difficultatibus quàm plurimis in horum librorum lectione, retardaretur. Cogitavit primus eâ vi ac ingenii luce quâ præstat, id certius effici non posse, quam continuâ quadam interpretatione Autorum, maxime verò Poëtarum; & adjectis quibusdam notis, iisque brevibus, ad singula loca, in quibus petita vel è Grammatica, vel ex Historiâ, vel aliundè difficultas invenitur. Facit enim interpretatio ut præpostera & inter se implicata verba, in nativum ordinem digerantur. Faciunt autem notæ, ut obscura illustrentur, & abstrusa pateant; facit demum notarum brevitās, ut earum rescindatur importuna luxuries. Atque hæc fuit consilii mei ratio, cùm jubente Illustri Duce Montauserio, ut antea Dictionarium condendum, sic hodie suscepi Phædrum explanandum. In quo Montauserii mentem, utrum fuerim affecutus, aliorum erit, non meum judicare.

Nec mediocri fuit adjumento atque incitamento Clarissimi BOSSUETII autoritas & consilium, quem ad summa omnia mente & animo videtur natura genuisse, ars effinxisse, studium & exercitatio perfecisse: cujus fuit laus quædam singularis & penè propria, ut in infinitâ literarum, tum sacrarum, tum prophanarum multitudine perinde excelluerit, ac si in una solummodo disciplina studium omne suum posuisset; quem ut inter doctissimos eloquentia, sic doctrina

P R Æ F A T I O.

doctrina inter eloquentissimos tanta felicitate semper extulit, ut eum nec in aula regia sine incredibili voluptate, nec in subselliis Theologicis sine maxima admiratione quisquam audiverit; quem denique postquam LUDOVICUS MAGNUS LUDOVICO FILIO PRÆCEPTOREM perhonorificè acciverit, quotidie videmus negotia cum otio, otium cum negotiis tantâ industriâ conjungentem, ut apud eum nihil tumultus aulae tranquillitati studiorum, nihil studendi assiduitas obsequiis & muneri præstando detrahat quicquam. Ille simul accognovit consilium Ducis Montauserii utile Delphino, dignum Rege Ludovico, literarum gloriæ, & Galliarum splendori peropportunum, non cessavit hortando impellere, ut quæ tanti operis pars mihi obtigisset, quâ possem diligentia perficerem. Atque hoc etiam opus nostrum mirè promovit Nobilissimus HUETIUS. Qui in omni doctrinæ genere, tum laboris contentione, tum felicitate ingenii, eò progressus est, ut quærenti defuerit orbis scientiarum; sic universas eruditionis opes exhaustit, ut non ipsi quemadmodum aliis tempus ad discendum, sed materia & res ipsæ defuisse videantur. Profecto non tam est unus è doctis Huetius, quam viva quædam & ut ita dicam ambulans Bibliotheca, Adeo summa, infima, recondita, obvia, in numerato habet, & quasi ad manum. Tot tamque eximiis disciplinis conciliatricibus regum, maximo sapientissimoque Ludovico Regi Christianissimo innotuit, & ab eo vocatus in partem gloriosissimi sanctissimique muneris, quo per [optimam], & accuratissimam Serenissimi Delphini institutionem gentium propè infinitarum salutis & felicitati consulitur.

P H Æ D R I

P H Æ D R I V I T A .

AT quoniam videtur tua interesse, Lector, vel maxime scire quis fuerit Phædrus, eam rem brevi proloquar. Si quæ olim à Suetonio de Poëtis, Philologis & Grammaticis Latinis conscripta fuerant, ea ad nos integra pervenissent, Phædrum certè nossemus melius: neque enim mihi credibile est, eum fuisse prætermisum à Suetonio, qui tantâ diligentia veterum illorum perquisierat vitam, & ad posterum, nisi invidissent fata, transmiserat. Phædri meminere Martialis & Avienus, quorum hic Theodosio imperante floruit. Sed nihil præter memoriam tanti viri nobis reliquerunt. Quare sibi ipsi facem præferat Phædrus, suæ sibi vitæ scriptor sit ac testis. Thrax fuit, quod hominum genus primis temporibus, & disciplinarum artiumque cognitione, & severâ morum disciplinâ fuit excultum. At, ut misera est humanarum conditio rerum, tanta illos temporum decursu barbaries fœdavit, ut si Thucydidi credimus, nihil Thracibus crudelius fuerit, effracius nihil: hæc tamen feritas & barbaries nihil obfuit Phædro ad præclaram artium cognitionem contendenti. Conditione servus fuit, quod ipsi vitio dari non debet, cum servitus fuerit ipsi communis cum Æsopo, Terentio & aliis præstantibus ingeniis. Quâ autem occasione Romæ in domo Augusta servierit, non omnino patet. Constat solummodo, eum ob elegantiam ingenii, morumque suavitatem fuisse manumissum, unde illius opus inscribitur P H Æ D R I A U G U S T I C Æ S A R I S L I B E R T I. Vixit ætate Octaviani Cæsaris ac Tiberii, quanquam & potuerit ad Caii usque tempora pervenisse, cum multum senex vixerit, ut ipse docet fabula libri quinti de venatore &

PHÆDRI VITA.

& cane senio debili. Fuere ipsi inimici non pauci, quorum contumeliis persæpe jactatus est, ut probant frequentes illius querelæ. Hos inter fuit ipsi infensissimus Sejanus, penes quem tum temporis erat autoritas summa, teste Suetonio. De illo sic Phædrus conquestus est,

*Quod si accusator alius Sejano foret,
Si testis alius, judex alius denique,
Dignum faterer esse me tantis malis,
Nec his dolorem delinirem remediis.*

Libros Fabularum scripsit quinque, quorum tres consecrat Particuloni, Phileto & Eutycho, quos omnes arbitror pileata capita fuisse. Jam nihil est quod te amplius morer, (Amice Lector) quod te moneam habeo jam nihil, nisi ut te hoc sæculo felicem; felices literas, felicissimos literatos viros prædices, qui Delphini studia sic possunt adjuvare, ut publica omnium studia promoveant; sic in hodierni temporis famam & utilitatem adlaborant, ut in sempiternam gloriam adlaborent. Fruere his bonis quæ tibi largitur verus ætatis nostræ Mæcenæ MONTAUSERIUS, qui jamdudum ivit in literarum plausum & cujus nomen vivet,

Latinis dum manebit pretium literis.

TESTI-

TESTIMONIA

DE

PHÆDRUS

PHÆDRUS ipse de se. lib. 5. ad Particulonem:

*Chartis nomen victurum meis,
Latinis dum manebit pretium literis.*

Et libri quarto Particulonem & alios alloquens:

Vestras in chartas verba transfertis mea.

MARTIALIS 3. Epigram. 20. de Canio:

An emulatur improbi jocos Phædri.

AVIENUS in Præfatione Fabularum quas edidit.

*Phædrus etiam partem aliquam quinque in libellos
resolvit.*

LIPSIUS ad Senec. Consol. Polyb. cap. 27.

*Phædrus Tiberii Libertus, jam condiderat logos Æsopi;
Et, Pulcherrimis versibus latinos fecerat, qui extant.*

LAUR. PIGNORIUS Epist. 13.

*Etiam ego venire possim in literarum plausum, velut lo-
quitur elegantissimus Fabulator Phædrus.*

DEMSTERUS ad Rosinum Antiquitatum Roma-
narum scriptorem.

*Phædrus Thrax, Tiberii Libertus, Fabularum luculentus
scriptor.*

ÆTAS PHÆDRI

Ex Ger. Joan. Vossii de Poetis Latinis.

*Sub Tiberio vixit Phædrus Thrax Augusti Caesaris
Libertus, & qui se Augustum dicat vidisse jus dicen-
tem, & Batyllum Cilnii Mæcenatis libertum sal-
tantem.*

PHÆDRI

1

P H Æ D R I
AUGUSTI CÆSARIS
LIBERTI
FABULARUM ÆSOPIARUM
LIBRI QUINQUE.

LIBER PRIMUS.

PROLOGUS.

ÆSOPUS auctor, quam materiam repperit
Hanc ego polivi versibus senariis.

INTERPRETATIO.

Ego reddidi versibus Iambis
sex pedum illam materiam quam
auctor Æsopus excogitavit.

ANNOTATIONES.

1. *Æsopus auctor.* | Multi ante Æsopum
finxere fabulas, ut Homerus, Hesiodus & Ar-
chilochus, sed alias longe à fabulis Æsopicis.
Æsopus enim à Phrygia fabulator cæteris ma-
teriam præbuit, vel quodd imprimis id tractavit,
vel quodd creditur *αἰετὰ πάντων συγγραφεύς*
τῶν μύθων, optimè omnium scripsisse fabulas.
Unde ait Quintilianus, *Illā quoque fabula, qua*
etiāmsi originem non ab Æsopo acceperunt (nam
videtur earum primus auctor Hesiodus) nomine ta-
men Æsopi maximè celebrantur.

2. *Polivi.* | Dedi novam faciem his fabulis,
quas Græcè conscriptas verti in Latinas. Ro-
verà enim versus ornat quod incultum est per
se in oratione pedestri, & quodd scabrum &
hiulcum in sermone, levigat.

Versibus senariis. | Iambicis senariis. Sunt e-
nim Iambici dimetri, id est, quatuor pedum; &
Iambici tetrametri, id est, octo pedum; & Iam-
bici trimetri, id est, sex pedum, quales sunt ver-
sus fabularum Phædri, iique maximè usitati. Nam
tetrametri sunt comicorum.

B

Duplex

Est gemina utilitas huiusce libri; quia concitat risum; & quia instruit vitam sapientibus moribus. Si quis vero reprehendat malignè quoniam arbores loquantur, non solum bellua, recordetur nos ludere fictionibus poeticis.

Duplex libelli dos est: quod risum movet, Et quod prudenti vitam consilio monet. Calumniari si quis autem voluerit, Quod arbores loquantur, non tantum feræ, Fictisolari nos meminerit fabulis.

ANNOTATIONES.

3. Libelli dos. | Metaphora: Nam dos proprie dicitur quod marito cum uxore datur. Sumitur præterea dos pro eo quod alicui datum est, vel à natura, vel ab hominibus; unde dotes animi dicuntur, & etiam librorum, & aliarum rerum quæ utilitatem afferunt.

4. Fictis fabulis. | Nec ineptè vox illa fictis

additur. Maluit proprie loqui Phædrus, ut Cicerone in Miloniana. Fabula enim ex earum vocum numero est, quæ verum & falsum significat. Unde infra legitur vera Fabella. lib. 2. Fab. 5. Et apud Græcos μῦθος pro Fabula falsa, & vera usurpatur. Et apud Homerum pro sermone vero sumitur.

FABULA I.

Facile est opprimere innocentem.

LUPUS & AGNUS.

Lupus & Agnus pressi siti acceperant ad eundem rivum. Lupus erat superius, & Agnus multò inferius: Tunc Lupus prado compulsus gulâ crudeli, movit materiam rixæ. Quare, ait, reddidisti aquam turbidam mihi potant? Agnus metuent ex adverso respondit: Quomodo obsecro, Lupe, valeo efficere quod exposulas? Aqua defluit a te ad meos porus. Ille confutatus vi veritatis, dixit: Sed convitiatus es mihi sex adhuc mensibus. Agnus reponit: Certe ego non eram procreatus. Per herculem tuus parens, ait, me incessu maledictis. Et sic invast & discepsum morte immeritâ. Hæc fabula excogitata est propter illos qui obrunt infantes falsis rationibus.

AD rivum eundem Lupus & Agnus venerant Siti compulsi: superior stabat Lupus, Longèque inferior Agnus. Tunc fauce improbâ Latro incitatus jurgii causam intulit. Cur, inquit, turbulentam fecisti mihi Aquam bibenti? Laniger contra timens: Qui possum, quæso, facere quod quereris, Lupe? A te decurrit ad meos haustus liquor. Repulsus ille veritatis viribus, Ante hos sex menses, ait maledixisti mihi. Respondit Agnus: Equidem natus non eram. Pater herculè tuus, inquit, maledixit mihi: Atque ita correptum lacerat injustâ nece. Hæc propter illos scripta est homines fabula, Qui fictis causis innocentes opprimunt.

ANNOTATIONES.

1. Lupus & Agnus. | Unde Horatius Epod. 4.

Lupus & Agnus quanta sortito ibigunt, Mihi tecum discordia est.

12. Hercule. | Adverbium est jurantis per Herculem. Cum autem per Herculem jurare

hominibus minimè esset consuetum, primus id instituit Nestor, iisque qui ad Trojam erant, tradidit; ut Vinitor apud Philostratum in Heroicis ait.

15 Fictis causis. | Subauditur De, & est elipsus.

FABULA

FABULA II.

Minima de Malis.

RANÆ REGEM POSTULANTES.

ATHENÆ quāvis florerent æquis legibus,

Procax libertas civitatem miscuit,
Frænumque solvit pristinum licentia.

Hinc conspiratis factionum partibus

Arcem tyrannus occupat Pisistratus.

Quum tristem servitutem flerent Attici,

Non quia crudelis ille, sed quoniam grave

Omnino insuetis onus, & cœpissent queri,

Æsopus talem tum fabellam rettulit.

¶ Ranæ vagantes liberis paludibus,

Clamore magno Regem petiēre à Jove,

Qui dissolutos mores vi compesceret.

Pater Deorum risit, atque illis dedit

Parvum tigillum, missum quod subito vadis

Motu sonoque terruit pavidum genus.

Hocmersum limo cum jaceret diutius,

streptu animalia timida. Cum hocmersum ceno haberet per longius tempus,

Cum Athenæ clarescerent iustis
institiis, libertas petulans divi-
sit civium multitudinem, & li-
centia abrupta vinculum anti-
quum. Inde partibus inter se
divisis per factiones, Tyrannus
Pisistratus invasit arcem ur-
bis. Cum Athenienses deplora-
rent molestum servitium, &
cœpissent expostulare, non quod
Pisistratus esset saevus, verum
quod servitus est omnino pondus
datum iis qui non consueverunt
ferre; Æsopus proposuit hunc
Apologum. Rana subsultantes
in paludibus apertis, postulā-
runt magnā voce Regem à Jove,
qui coerceret suā avaritiam mo-
res depravatos. Pater Deorum
risit, & eis profecit parvum ti-
gillum, quod delapsum repente
in aquam terruit motu &

ANNOTATIONES.

Describit ibi ferum Caligulae ingenium, de quo olim affirmavit Nero, ut refert Suetonius, Exitio suo, omniumque, Caium Caligulam vivere; & se Natricem (serpentis genus) populo Romano, Phaëntem orbi terrarum educare.

1. Athenæ. | Urbs erat Græciæ spectatissima & magni nominis, utpote quæ erat sedes potentissimæ Reipublicæ, ac præstantissimarum quarumque artium parens.

Æquis legibus. | A Solone sapiente latis, quibus cives erant æquales, & æquali jure continebantur, ut in Democratiæ solet.

5. Arcem occupat Pisistratus. | Hujus historiam ita paucis refert Justinus: Pisistratus, quasi sibi, non patria vicisset, tyrannidem per dolum occupat: quippe voluntarius verberibus domi affectus, laceratoque corpore, in publicum progreditur. Advocatā concione, vulnera populo ostendit: de crudelitate principum à quibus hæc se passum simulabat, queritur: adduntur vocibus lacrymæ. Obtinuit ad custodi-

am corporis sui satellitum auxilium, per quos occupatā tyrannide, per annos triginta tres regnavit.

Tyrannus. | In bonam partem quandoque vox illa usurpata est, pro Rege qui fugebat leges, & populis iustè præerat. Nunc verò ad illos principes refertur, qui libidine dominandi duro imperio subditos tenent; ut in hoc loco Phædri.

7. Non quia crudelis ille. | Licet Pisistratum tyrannum vocet, tamen non sæviebat in illos, nec crudeliter imperabat. Ita enim Solon de Pisistrato loquitur, Κῆ οὐ κακὸν τῶν τυραννέων εἶναι βέλτερον. Illum esse omnium tyrannorum optimum. Legas præterea testimonium Val. Maximi lib. 5. cap. 1. & etiam Senecæ, lib. 3. De ira.

10. Liberis paludibus. | Ellipsis præpositio- nis In.

14. Parvum tigillum. | Ut rem minimam minorem faceret, addidit parvum. Ita Terentius minutos dicit pisciculos.

una forsitan effert caput tacitè i stagno, & observato rege excivis fecias, qua abjecto metu enatant certatim, & insiliunt petulanter supra lignum. Cum hoc conspurcassent sordibus omnibus, delegarunt ad Jovem postulantes alium regem, quia ille erat prorsus inutilis qui fuerat præfatus. Tunc Jupiter dedit illis hydrum, qui capis discerpere quasque dente immitti. Nequicquam imbelles fugiunt mortem, timor impedit vocem. Ergo submitunt clanculum Mercurium ad Jovem, ut subveniat miseris: Tum contra Jupiter edixit: Sustinete hoc malum, quia recusastis serui vestro bono. Sic quoque, ô cives, perferite istud malum, ne vobis accidat peius.

Fortè una tacitè profert è stagno caput,
Et explorato rege, cunctas evocat.
Illæ timore posito certatim adnatant,
Lignumque supra turba petulans insilit : 20
Quod quum inquinassent omni contumeliâ,
Alium rogantes regem misère ad Jovem,
Inutilis quoniam esset qui fuerat datus.
Tum misit illis hydrum, qui dente aspero
Corripere cœpit singulas : frustra necem 25
Fugitant inertes : vocem præcludit metus.
Furtim igitur dant Mercurio mandata ad Jovem
Adstrictis ut succurrat. Tunc contra Deus,
Quia nolulistis vestrum ferre, inquit, bonum,
Malum perferre. Vos quoque, ô cives, ait, 30
Hoc sustinete, majus ne veniat malum.

ANNOTATIONES.

27. Mercurium. | Is Jovis & Maiæ filius fuit, deorum legatus. Rectè ergo Ranzæ Mercurio dant mandata ad Jovem.

30. Malum perferre. | Rigaltius non existimavit dici posse Latine ferre bonum suum & ferre malum; idcirco per malum intelligit δυσχελεον, principem truculentum. Sed locus Plauti non venit ipsi in mentem.

Hem ista virtus est, quando usu est qui malum fert fortiter.

31. Maius ne veniat malum. | Hanc mentem habuit & Horatius;

Ætas parentum, pejor avis, tulit
Nos nequiores, mox daturos
Progeniem vitiosiore.

FABULA III.

In propria pelle quiesce.

GRACULUS SUPERBUS.

Ne quis velit superbire bonis aliorum, & agere potius vitam in sua veste, Æsopus reliquit nobis illud exemplum. Graculus inflatus vano tumore, collegit plumas, quas exciderant Pavoni, iisque se vestivit. Dein spernens suos, aggregavit se formosa turba Pavonum. Qui existimant plumas huic volueri invectando,

NE gloriari libeat alienis bonis,
Suoque potius habitu vitam degere,
Æsopus nobis hoc exemplum prodidit.
¶ Tumens inani Graculus superbîâ,
Pennas Pavoni quæ deciderant, sustulit, 5
Sèque exornavit: deinde contemnens suos,
Immiscuit se pavonum formoso gregi.
Illi impudenti pennas eripiunt avi,

ANNOTATIONES.

2. Sui habitu. | In ea nempe conditione in qua nati sumus. Est autem habitus quidquid vel à natura, vel à fortuna cultus ornamentique, possidemus.

4. Tumens graculus inani superbia. | Descripsit hoc Corniculæ infortunium, his versibus Horat.

Movet Cornicula risum
Furtivis nudata coloribus.

7. Immiscuit se Pavonum formoso gregi. | Vox illa immiscuit hoc loco est τραύλλαται. Ita Virgilius:

Misceruntq; herbas & non innoxia verba.

Fugantq;

Fugantq; rostris. Malè multatus Graculus
Redire mœrens cœpit ad proprium genus.
A quo repulsus tristem sustinuit notam.
Tum quidam ex illis quos priùs despexerat :
Contentus nostris si fuisses sedibus,
Et quod natura dederat voluisses pati ;
Nec illam expertus esses contumeliam,
Nec hanc repulsam tua sentiret calamitas.

10 & abigunt rostris. Graculus ex-
ceptus pessime caput reuerti mœ-
stus ad suum genus, à quo reje-
ctus percussus molestum convici-
um. Quidam ex iis quos antè
contempserat, dixit : si fuisses con-
tensus nostro loco, & voluisses ser-
uare quod natura largita fuerat,
13 neque passus esses illud probum,
neque tuum infortunium subires
hanc repulsam.

FABULA IV.

Avidum sua sæpe deludit aviditas.

CANIS NATANS.

A Mittit meritò proprium qui alienum appetit.
¶ Canis per flumē carnē dum ferret natans,
Lympharum in speculo vidit simulacrum suum,
Aliamque prædam ab alio perferri putans,
Eripere voluit : verum decepta aviditas,
Et quem tenebat ore dimisit cibum ;
Nec quem petebat, adeò potuit attingere.

Qui concupiscit alienum, de-
perdit iure suum. Interea dum
Canis nando per amnem gestaret
carnem, vidit in speculo aquarum
suam imaginem, & ratus ferri
aliam prædam ab alio cane, vo-
luit ipsi auferre : sed voracitas
5 fuit frustrata. Nam fuit cadere es-
cam quam portabat gulâ, neque po-
tuit adeò assequi cibum cui inhiabat.

ANNOTATIONES.

4. Aliamque prædam ab alio. | Litera M, non
eliditur hoc loco, more veterum. Ita Lucretius :
Semina seque simul cum eo commiscuit ignis.

7. Nec adeò. | Freinsæmius commiseratione
nescio quâ ductus emendat adeò, & reponit eo,
referendo ad vocem suprâ, ore. Tanaquillus Fa-

ber vult retineri voculam adeò, ut concinne &
elegantè usurpatam à Phædro genuinæ latinita-
tis scientissimo. Quam lectionem sequutus sum
quoque, utpote meliorem. Neque adeò potuit ve-
teres Gallicè, Avec tout cela il ne put. Angl.
With his utmost.

FABULA V.

Potentioris societatem fuge.

VACCA, CAPELLA, OVIS, & LEO.

N Unquam est fidelis cum potente societas.
Testatur hæc fabella propositum meum.
¶ Vacca & Capella, & patiens Ovis injuriæ,
Socii fuere cum Leone in saltibus.
Hi quum cepissent Cervum vasti corporis,

5 Confociatio cum potente nun-
quam est fida. Hac fabula con-
firmat meam sententiam. Vacca
& Capella, & Ovis tolerans inju-
riarum, extitere socii Leonis in
sylvâ. Cum hi cepissent Cervum
humani corpore,

ANNOTATIONES.

Ad hanc Fabulam pertinet & alia de Olla |
ænea & fictili, ex qua sic conclusit Faernus.

Potentiorum semper est vicinitas
Vitanda tenuioribus.

Leo sic dixit, factis partibus:
Ego sumo mihi primam partem,
quia vocor Leo: Concedetis mihi
& alteram, quia sum animosus;
Quin mihi & tertia obtinet, quia
præsto robore. Si quis vestrum
abstulerit quartam, maeritabitur
infortunio. Ita solâ iniquitate
potitus est cuncti prædâ.

Sic est locutus, partibus factis, Leo:
Ego primam tollo, nominor quia Leo:
Secundam, quia sum fortis, tribuetis mihi:
Tum quia plus valeo, me sequetur tertia:
Malo adficietur si quis quartam tetigerit.
Sic totam prædâ sola improbitas abstulit.

10

FABULA VI.

Improborum improba soboles.

RANÆ ad SOLEM.

Æsopus conspiciens nuptias fa-
mosas, latronis finitimi, cepit sta-
tim referre. Cum Sol veller olim
accipere coniugem, Rana emise-
runt suas querimonias ad cælum.
Iuppiter commotus hac vociferatio-
ne, rogat causam questus. Tum
quadam inquilina lacus dixit. U-
nus cum sit, (sc. Sol) exsiccât nunc
nostra stagna & adigit ad mortem
inopes, arefactis paludibus. Quid
verò tum eveniet si susceperit filios?

Vicini furis celebres vidit nuptias
Æsopus, & continuò narrare incipit.

¶ Uxorem quondam Sol quum veller ducere,
Clamorem Ranæ sustulere ad sidera.
Convicio permotus querit Jupiter
Causam querelæ: quædam tum stagni incola.
Nunc, inquit, omnes unus exurit lacus,
Cogitq; miserâ aridâ sede emori:
Quidnam futurum est, si crearit liberos?

ANNOTATIONES.

5. Convicio. | Convicium, quasi convocium di- | à vitiis dicitur, sed à consolatione vocum. Neq;
ctum, ideo secundam habet longam. Hæc vox non | significat hoc loco maledictum aut contumeliam.

FABULA VII.

Stultorum honor inglorius.

VULPES ad PERSONAM TRAGICAM.

Vulpes videns fortuito Larvam
scenicam, exclamat: O quanta
forma, non habet cerebrum! Hac
verba spectant illos quibus fortu-
na dedit decus & claritatem, ne-
gavit autem sensum communem.

PERSONAM tragicam fortè vulpes viderat:
O quanta species, inquit, cerebrū non habet!
¶ Hoc illis dictum est quib⁹ honorem & gloriā
Fortuna tribuit, sensum communem abstulit.

ANNOTATIONES.

1. Personam tragicam. | Erat larva, quæ per- | Communi sensu plane caret. Et Juvenalis, Sat. 8.
sonæ in scena vultum & caput obtegebant, ut | Rarus enim ferme sensus communis in illa fortuna.
sic melius personam quamlibet sustinerent. | Fortasse ex Phædro, quem scimus illa tempestate
4. Sensem communem. | Ita Horatius, Sat. 1. | lectitari solitum Martialis testimonio.

FABULA

FABULA. VIII.

Malos tueri haud tutum.

LUPUS & GRUS.

QUI pretium meriti ab improbis desiderat
Bis peccat: primū quoniā indignos adjuvat:
Impunē abire deinde quia jam non potest.

¶ Os devoratum fauce quum hæreret Lupi,
Magno dolore victus cœpit singulos
Inlicere pretio, ut illud extraherent malum.

Tandem persuasā est jurejurando Gruis;
Gulæque credens colli longitudinem,
Periculofam fecit medicinam Lupo.

Pro quo quum factō flagitaret præmium:
Ingrata es, inquit, ore quæ nostro caput
Incolume abstuleris, & mercedem postulas.

Qui expetit mercedem beneficii a malis, incidit in duplicem culpam: primo quia auxiliatur improbis, deinde quia non potest se expedire ab illis citra periculum. Cum os devoratum adhaereret gutturi Lupi, superatus summo dolore cœpit inducere præmio cuncta animalia, ut auferrent hoc incommodum. Tandem Grus adducta juramento, aggressa est curationem Lupi plenam alea, committens longam cervicem ipsius faucibus. Exposcenti vero pretium pro tali merito, Lupus respondit: Immemor es qua eduxeris tuum collum saluum è mea gula, & petis præmium.

ANNOTATIONES.

Hanc Fabulam integram finxit etiam Æsopius. *Lupus gutturi osse infixo, mercedem Gruis se præbiturum dixit, si capite injecto, os è gutture sibi extraheret, &c.*

7. Gruis. | Antiquè pro Grus; sic apud Ennium *mentis pro mens*.

8. Colli longitudinem. | Longum collum, Hellenismus, cujus apud Poetas Latinos sunt exempla non pauca. Ut infra *Corvi stupor* pro *Corvo stupidus*. Fab. 13. *Doctorem curda virorum*, pro

doctis viris; Olli respondit suavis sonus Egeria; apud Ennium: Id est, Suave loquens Egeria respondit.

9. Periculofam fecit medicinam lupo. | Ambiguitas in hac voce *periculofam*, nec enim periculosa erat Lupo talis medicina, sed potius ipsi Gruis, cui erat periculum ne devovaretur a Lupo. Addit enim Lupus, *ingrata es ore quæ nostro caput incolume abstuleris.*

FABULA IX.

Ne insultes miseris.

PASSER & LEPUUS.

Sibi non cavere & aliis consilium dare
Stultum esse paucis ostendamus versibus.

¶ Oppressum ab Aquila fletus edentem graves
Leporem objurgabat Passer. Ubi pernicitas
Nota, inquit, illa est? quid ita cessarunt pedes?

Demonstremus paucis versiculis esse ineptum consulere aliis, & sibi non providere. Passerculus increpabat Leporem captum ab aquila dantem acerbos gemitus. Ubi, inquit, est ista velocitas cognita? Quid pedes sic pigri fuere?

ANNOTATIONES.

5. *Quid ita.* | Locutio elliptica, pro, ob quid ita, vel, quam ob causam.

Dum diceret hæc, Accipiter ipsum arripit incautum & occidit edentem querimonias inutiles. Lepus semivivus in consolationem mortis ait. Tu passerule, qui jamiam sine cura deridebas meum infortunium, desles pari questu tuam sortem.

Dum loquitur, ipsum accipiter nec opinum rapit, Questuque vano clamitantem interficit. Lepus semianimus mortis in solatium: Qui modò securus nostra inridebas mala, Simili querelâ fata deploras tuâ.

10

ANNOTATIONES.

8. *Mortis in solatium.* | Ita reponunt Meurfius & Faber: in solatio mendum arbitantes, nec injuriâ: vult præterea Faber Phædrum scripsisse, mortis in solatione, more veterum, cujus

hodieq; apud Plautum, Terentium, Lucretium, & Catullum vestigia supersunt, sed solum aliquem exscriptorem solatio scripsisse, omitendo *m*.

FABULA X.

Mendaci ne verum quidem dicenti creditur.

LUPUS & VULPES JUDICE SIMIO.

Quisquis manifestus fuit semel mendacii inhonesti, ei denegatur fides, etiam dicenti vera. Brevis fabula Æsopi probat illud. Lupus insinulabat furti Vulpem, hac contendebat se non esse affinem huius criminis. Tunc Simius consedit arbiter inter hos. Et cum uterque dixisset pro se, ferunt Simium protulisse tale iudicium: Tu non videris, & Lupe, amisisse quod postulas; & arbitror, & Vulpes, te juratum esse, quod bene pernegas.

Quicumque turpi fraude semel innotuit, Etiam si verum dicit, amittit fidem. Hoc adtestatur brevis Æsopi fabula.

¶ Lupus arguebat Vulpem furti crimine, Negabat illa se esse culpæ proximam. Tunc iudex inter illos sedit Simius.

Uterque causam cum perorassent suam, Dixisse fertur Simius sententiam: Tu non videris perdidisse quod petis; Te credo subripuisse quod pulchrè negas.

5

ANNOTATIONES.

2. *Etiam si verum dicit, amittis fidem.* | Id quid per juramentum, ubi turpi fraude semel enim jure cautum est, nequis possit probare aliter innotuit.

FABULA XI.

Ridicula in imbelles virtutis ostentatio.

ASINUS & LEO VENANTES.

Expers fortitudinis se extollens verbis, decipit ignotos, & se præbet deridendum notis. Cum Leo vellet venari socio Asino,

Virtutis expers verbis jactans gloriam, Ignotos fallit, notis est derisui.

¶ Venari Afello comite quum vellet Leo,

ANNOTATIONES.

Æsopus & hanc Fabulam attigit, licet non eodem modo, ubi dicit Asinum pelle Leonis indutum perterrituisse feras omnes præter Vulpem, quæ auditâ voce Asini, ait ad ipsum: Ego te pariter timuisseni, nisi rudentem audivisseni.

1. *Virtutis expers.* | Vox æquivoca, quæ ad virtutem animi, & ad fortitudinem significandam assumitur. Ibi verò usurpatur pro robore & fortitudine.

2. *Ignotos.* | Hic active vox ista accipitur de iis, qui non noverunt aliquid.

Con-

Contexit illum frutice, & admonuit simul
 Ut insuetâ voce terreret feras,
 Fugientes ipse exciperet. Hic auriculas
 Clamore subito tollit totis viribus,
 Novoque turbat bestias miraculo;
 Quæ dum paventes, exitus notos petunt,
 Leonis afficiuntur horrendo impetu.
 Qui postquam cæde fessus est, Asinum evocat,
 Jubetque vocem premere: tunc ille insolens:
 Qualis videtur tibi opera hæc vocis meæ?
 Insignis, inquit, sic ut nisi nossem tuum
 Animum, genúsque, simili fuisset in metu.

illum occultavit in vepribus, &
 præterea monuit, ut terreret
 animalia cantu insolito, dum ipse
 illa caperet in fuga. Asinus ere-
 ctis statim auriculis caput rudere
 quàm maximè, & terrere feras
 hac arte insulsiâ. Quæ exterrita
 dum quarunt effugia sibi nota,
 opprimuntur impressura horrendâ
 Leonis. Qui postquam defatiga-
 tus est tanta strage, vocat ad se
 Asinum & præcipit, contineat
 vocem: Tunc Asinus insolescens:
 Quale tibi videtur beneficium
 mea vocis? Insigne ait, & ita ut
 ipse fugisset timore pari, nisi
 mihi fuisset perspectus tuus animus, & tua progenies.

ANNOTATIONES.

6. Hic auriculas clamore subito tollit. | Hanc
 lectionem retinimus; non displicebit tamen si
 quis ope veterum exemplarium scribere malit.

Hic auriculus.

Clamorem subitum tollit totis viribus.

10. Leonis afficiuntur horrendo impetu. | Legi-
 tur in quodam exemplari, affliguntur; quæ le-
 ctio verior videtur, quamquam primam retinu-
 erim, quia hunc locum Phædri non obscurat.

15. Simili fuisset in metu. | Exemplar Da-

nielis habet simili fugisset metu, & sensui Phæ-
 dri meo judicio accommodatius. Videtur Fa-
 bro ratio carminis postulare fuisset similiter,
 cum legatur apud Plautum in Pœnulo, Quo ge-
 nere gnata, qui parentes fuerint, pro fuerint.
 Idque à verbo suo, quod nec Virgilius ipse in
 Æneide refugit.

Tros Rutuluseque fuerat.

Format autem ex se, fuvî, aut eundem fermè
 modum quo dicebatur, pluvo, pluvi.

FABULA XII.

Utilissimum sæpè quod contemnitur.

CERVUS CORNIBUS IMPEDITUS.

Laudatis utiliora quæ contempseris
 Sæpè inveniri, hæc exerit narratio.

¶ Ad fontem Cervus quum bibisset restitit,
 Et in liquore vidit effigiem suam.
 Ibi dum ramosa mirans laudat cornua,
 Crurumque nimiam tenuitatem vituperat,
 Venantum subito vocibus conterritus
 Per campum fugere cœpit, & cursu levi
 Canes elusit: silva tum excepit ferum,

Hac fabula ostendit illi qua
 sprevimus esse utiliora quàm qua
 laudavimus. Cum Cervus potas-
 set ad rivum substitit, & intui-
 tus est suum simulacrum in a-
 quis: Ibi stupens dum laudat cor-
 nua arborea, & damnat nimiam
 gracilitatem tiliarum, turbatus
 repente clamoribus, venantium cœ-
 pit aufugere per agros, & sesele-
 lit canes celeri cursu. Tum su-
 biit saltus.

ANNOTATIONES.

1. Exerit. | Prodit & notum facit.

7. Venantum. | Ut Virgilius sæpe natantum
 pro natantium.

9. Elusit. | Elegantissimè dictum de illis flexi-
 bus, circuitibusque implicitis, & in se redeuntibus,
 quibus feræ insequentes canes eludunt. Vulgo,
 Les mettent en défaut. ¶ But 'em to a fault.

Ferum. | Ferus pro fera usurpatur, ut apud
 Virgilium:

In latus inque feri.

Atque etiam apud Phædram:

Tum gaudens ferus bebus quietes cœpit agere
 gratias.

In

in quibus retentus cornibus ramosis, cœpit discerpi diris dentibus canum. Tunc fertur moriens misisse hanc vocem. O me miserum, qui nunc tandem video quàm ea me iuverint qua contempseram; & quàm ea qua laudaveram, mihi fuerint perniciofa!

In qua retentis impeditus cornibus
Lacerari cœpit moribus sævis canum.
Tunc moriens, vocem hanc edidisse dicitur:
O me infelicem, qui nunc demum intelligo
Ut illa mihi profuerint quæ despexeram,
Et quæ laudaram, quantum luctus habuerint! 15

FABULA XIII.

Laudatore nihil insidiosius.

VULPES & CORVUS.

Qui latatur se laudari sermonibus fraudulentis solvit sermo semper poenas pœnitundine indecora. Cum Corvus sedens in arboris alta vellet comedere caseum raptum de fenestra; Vulpes hunc videns incipit loqui ita. O Corve, quanta est elegantia tuarum pennarum! Quantum te ore & corpore refers? Si tibi vox esset, fortes prima ex alitibus! Verum hic male sanus volens ostendere vocem, demisit rostro caseum, quem Vulpes versipellis statim arripuit dense avido. Tunc stupidus Corvus delusus dedit gemitum. Hac fabula probat quid possit ingenium, & sapientiam semper prestare virtuti.

QUI se laudari gaudet verbis subdolis
Ferè dat poenas turpi pœnitentiâ.
¶ Quum de fenestra Corvus raptum caseum
Comessè vellet celsâ residens arbore,
Hunc vidit Vulpes, dehinc sic occœpit loqui: 5
O qui tuarum, Corve, pennarum est nitor!
Quantum decoris corpore & vultu geris?
Si vocem haberes, nulla prior ales foret.
At ille stultus, dum vult vocem ostendere,
Emisit ore caseum, quem celeriter 10
Dolosa Vulpes avidis râpuit dentibus.
Tum demum ingemuit Corvi deceptus stupor.
Hâc re probatur quantum ingenium valet;
Virtute semper prævalet sapientia.

ANNOTATIONES.

Ad hanc Fabulam Horatius:

Plerumque recoctus

Scriba ex quinque viro Corvum deludet hiantem.

2. Ferè dat poenas turpi pœnitentiâ. | Non abs re quibusdam rectius videtur, quod exemplar Danielis suggerit:

Serâ dant poenas turpeis pœnitentiâ.

3. Quum de fenestra Corvus. | Huc pertinet Horatianum illud lib. 11. Epistol.

Sed tacitus pasci si posset Corvus, haberet

Plus dapis, & rixâ multo minis, invidiæque.

8. Nulla ales. | Usitatior est ales apud Poetas masculino genere, aliquando tamen & fœminino legitur, ut in hoc loco.

12. Tunc Corvi deceptus stupor. | Tunc Corvus stupidus deceptus ingemuit. Sic Catullus.

Talis iste meus stupor, nihil videt, nihil audit. Hic loquendi modus usitatissimus est apud antiquos, ut diximus ad Fabulam 11.

13. Quantum ingenium valet. | Hic non necat more antiquo.

14. Virtute. | Id est vi & fortitudine.

FABULA

FABULA XIV.

Fallax vulgi iudicium.

EX SUTORE MEDICUS.

Malus quum Sutor inopiâ deperditus
 Medicinam ignoto facere cœpisset loco,
 Et venditaret falso antidotum nomine,
 Verboſis adquiſiuit ſibi famam ſtrophis.
 Hic quum jaceret morbo confectus gravi,
 Rex urbis, ejus experiendi gratiâ,
 Scyphum popoſcit; fuſâ dein ſimulans aquâ
 Antidoto miſcere illius ſe toxicum,
 Hoc bibere juſſit ipſum, poſito præmio.
 Timore mortis ille tum confeſſus eſt,
 Non artis ullâ medicum ſe prudentiâ,
 Verum ſtupore vulgi factum nobilem.
 Rex advocatâ concione hæc addidit:
 Quantæ putatis eſſe vos dementiæ,
 Qui capita veſtra non dubitatis credere
 Cui calceandos nemo commiſit pedes?
 ¶ Hoc pertinere verè ad illos dixerim,
 Quorum ſtultitiâ quaſtus impudentiæ eſt.

Cum Cerdo imperitus, oppreſſus
 paupertate incœpiſſet exercere me-
 dicinam in loco ubi non erat notus,
 atque venderet medicamentum pro
 vero antidoto, comparavit ſibi no-
 men præſtigiiſ verborum. Cùm
 hic decumberet affectus morbo gra-
 vi, Rex civitatis exploraturus il-
 lius ſcientiam, petiit calicem, in
 quem infundens aquam finxit ſe
 miſcere venenum, cum antidoto,
 deinde juſſu exhaurire, propoſitâ
 mercede. Tum Sutor faſſus eſt
 metu mortis ſe non evaſiſſe medi-
 cum ulla arte & exercitatione, ſed
 ſibi acquiſiſſe hanc famam in-
 ſciâ vulgi. Rex vocatis civibus
 ſic arguebat: Quanta exiſtimati-
 ſ vos eſſe ſtultitiâ qui non timetis
 committere illi viſam veſtram, cū
 nullus credidit pedes calceis indu-
 endos. Affirmaverim verè hoc
 ſpectare illos quorum audacia fa-
 cit rem ex fatuitate multitudinis.

ANNOTATIONES.

2. *Ignoto loco.* | Peregrino in loco ubi eum nemo noverat.

4. *Verboſis ſtrophis.* | Id eſt laqueis verborum. Metaphora. Strophæ enim propriè laquei ſunt decipiendis & captandis feris aptæ à *στροφῶν* verbo.

6. *Rex urbis.* | Qui ſummam tenet & regit in Urbe. Atque ſic antiquitus vocabantur ſingula- rum urbium Rectores.

15. *Capita veſtra.* | Cum caput ſit præcipua

corporis pars, uſitatiffimum eſt apud Ciceronem, ut vox illa uſurpetur pro vita. Elegantiffimè au- tem hoc loco uſurpatur propter ſequentem vo- cem, *pedes*, augetque dicti acrimoniam, ex op- poſitione. Capiti enim opponit pedes.

18. *Quorum ſtultitiâ, quaſtus impudentiæ eſt.* | Id eſt, qui ita fatui ſunt, ut quaſtus ad impu- dentes devolet; vel, ut iis ſit quaſtus, qui gna- viter impudentes ſunt. Ita Georgius Grævius.

FABULA

FABULA XV.

Pauper dominum non sortem mutat.

ASINUS EGREGIE CORDATUS.

In mutatione imperii, inopes mutant sæpius nihil aliud, nisi nomen sui domini. Hac parva fabula exeris illud esse certum. Senex pavidus pascebat Asinum in prato. Ille conterritus adventu repentino hostium hortabatur Asinum ad fugam, nec caperentur. Verum hic gradiens lentè: Dic amabo, num credus victorem mihi daturum binas clitellas? Senex negavit id facturum? Quid meâ igitur interest cuius sim, cum debeam semper serva meas clitellas.

IN principatu commutando, sæpius Nil præter domini nomen mutant pauperes. Id esse verum parva hæc fabella indicat.

¶ Asellum in prato timidus pascebat senex; Is hostium clamore subito territus, Suadebat Asino fugere, ne possent capi. At ille lentus: Quæso num binas mihi Clitellas impositurum victorem putas? Senex negavit: Ergo, quid refert meâ Cui serviam, clitellas dum portem meas? 10

ANNOTATIONES.

1. In principatu commutando. Elegans in hanc fabulam exemplum politicum legere est apud Tacitum, ubi dicit Augustum, licet mutato imperio, eadem magistratuum vocabula retinuisse, Ne dimissis, inquit, quidem finem esse militiæ, sed

apud vexillum retentos, alio vocabulo, eosdem labores perferre.

8. Clitellas. Clitellæ sunt instrumenta lig-nea in quibus colligatæ sarcinæ imponuntur A-
finis.

FABULA XVI.

Fidejussorem infidum cave.

OVIS & CERVUS.

Cum fraudator se obstringit malo prade, cupit facere malum, non absolvere negotium. Cervus petebat ab Ove modium frumenti sponso lupi: sed hac præsumens fraudem, dixit, Lupus solet semper subripere & secedere. Tu vero & Cerve, soles abire ex oculis summâ velocitate: ubi vos quaram curâ dies adierit præstituta solutioni?

FRaudator nomen quum locat sponso improbo, Non rem expedire, sed mala videre expetit.

¶ Ovem rogabat Cervus modum tritici Lupo sponso, at illa præmetuens dolum; Rapere atque abire semper adsuevit Lupus: Tu de conspectu fugere veloci impetu: Ubi vos requiram quum dies advenerit?

ANNOTATIONES.

1. Fraudator. Qui in fraudem creditorum, & eorum fraudandorum causâ quid fecit, gessitve, fraudator dicitur.

Sponso improbo. Non locuplete, qui non est solvendo.

2. Non rem expedire, sed mala videre expetit. Sensus istius versus est subobscurus, aliud enim significat quàm verba sonant. Talis enim est. Non sincere agere, sed aliquot architectari malum vult.

FABULA

FABULA XVII.

Calumniatorem sua poena manet.

OVIS, CANIS, & LUPUS.

Solent mendaces luere poenas malefici.
 ¶ Calumniator ab Ove quum peteret Canis
 Quem commendasse panem se contenderet,
 Lupus citatus testis, non unum modò,
 Deberi dixit, verùm affirmavit decem.
 Ovis damnata falso testimonio,
 Quod non debebat, solvit. Post paucos dies
 Ovis jacentem in fovea conspexit Lupum:
 Hæc (inquit) merces fraudis à superis datur.

Fraudulenti solent dare poenas mendacii. Cum Canis sycophanta repeteret ab Ove panem quem affirmabat se illi dedisse servandum, Lupus vocatus in testem asseveravit non deberi solum unum panem, verùm decem. Ovis condemnata hac affirmatione mendaci, representavit quod non debebat. Aliquot interjectis diebus Ovis vidit Lupum prostratum in fovea. Dii inquit rependunt hoc premium malefici.

FABULA XVIII.

Horret quisque adire locum ubi læsus est.

MULIER PARTURIENS.

Nemo libenter recolit, qui læsit, locum.
 ¶ Instante partu mulier peractis mensibus,
 Humo jacebat flebiles gemitus ciens.
 Vir est hortatus, corpus lecto reciperet,
 Onus naturæ melius quo deponeret.
 Minuè, inquit, illo posse confido loco
 Malum finiri quo conceptum est initio.

Nullus revivit lubens locum qui nocuit. Mulier parturiens exacto suo tempore recumbens humi edens graves gemitus. Maritus ipsam monuit ut reponeret corpus cubili, quò abjiceret commodius pondus naturæ. Nullatenus, inquit, existimo malum posse auferri ibi, ubi primo contractum est.

ANNOTATIONES.

2. *Peractis mensibus.* Novem scilicet, ad solutionem partus requisitis in muliere.

3. *Humo.* Pro humi. Ita Ovidius: *Sedit humo nuda.*

FABULA XIX.

Omnem aditum malis præcludito.

CANIS PARTURIENS.

Habent insidias hominis blanditiæ malæ,
 Quas ut vitemus, versus subjecti monent.
 ¶ Canis parturiens, quum rogasset alteram,
 Ut foetum in ejus tugurio deponeret,
 Facile impetravit; dein reposcenti locum,

Blanditiæ improbi hominis sunt plena insidiarum. Versus consequentes nos docent illas fugere. Cum canis instante partu petisset ab alia, ut ederet catulos in ipsius casa, exoravit facile: Deinde nonnulla repulserat sedem,

Pre-

adhibuit preces rogans breve tempus dum posset abigere catulos robustiores. Hoc etiam finito, caput postulare vehementius tugurium. Cedam, inquit, tibi illud si potueris, esse par resistendo mihi & meis catulis.

Preces admovit : tempus exorans breve
Dum firmiores catulos posset ducere.
Hoc quoq; consumto, flagitare validius
Cubile cœpit : Si mihi & turbæ meæ
Par (inquit) esse potueris, cedam loco.

FABULA XX.

Stultitia plerumque exitio est.

CANES FAMELICI.

Susceptum ridiculum, non modo est irritum, verum etiam ducit homines in ruinam. Canes aspererunt in imo fluenti corium demersum, & cæperunt haurire aquam, ut illud eductum possent comedere facilius : sed disrupti perierunt priusquam perficerent quod conati erant.

Stultum consilium non modò effectui caret,
Sed ad perniciem quoq; mortales devocat.

¶ Corium depressum in fluvio viderunt Canes :
Id ut comesse extractum possent facilius
Aquam cœpere bibere, sed rupti prius
Periire, quàm quod perierant, contingerent.

ANNOTATIONES.

6. Contingerent. | Id est, Attingerent. Ut | Funemque manus contingere gaudent. Virgilius :

FABULA XXI.

Miser vel ignavissimo cuique ludibrio est.

LEO SENIO CONFECTUS.

Qui dejectus est de veteri honore, est derisus in tanta calamitate, etiam inertibus. Cum Leo confectus atate, & destitutus robore jaceret expirans, Aper saevus dentibus accurrit ad illum, & ultus est antiquas iniurias plagis ; Quin & statim Taurus insensu transverberat illum suis cornibus. Ut Asinus conspexis vulnerari sine periculo Leonem, comminuit ipsi caput pedibus.

Quicumque amisit dignitatem pristinam
Ignavis etiam jocus est in calu gravi.

¶ Defectus annis & desertus viribus
Leo quum jaceret spiritum extremum trahens,
Aper fulmineis ad eum venit dentibus,
Et vindicavit ictu veterem injuriam.
Infestis Taurus mox confodit cornibus
Hostile corpus. Asinus ut vidit ferum
Impunè lædi, calcibus frontem exterit.

ANNOTATIONES.

3. Defectus annis. | Qui desitabat propter annos.

Desertus viribus. | Id est, à viribus. Ellipsis præpositionis à.

5. Fulmineis dentibus. | Qui instar Fulminis

sternunt & proterunt obvia quæque. Unde Ovidius :

Fulmen habent acres in aduncis dentibus apri.

Et :

Fulmineo celeres dissipat ore Canes.

At

At ille expirans : Fortes indignè tuli
Mihi insultare ; te naturæ dedecus
Quòd ferre cogor, certè bis videor mori.

10 | At Leo trahens extremum spiri-
tum : Indignatus sum, ait, feras
generosas mihi intulisse contume-
liam : Quòd autem cogor te su-
stinere opprobrium natura, sanè videor bis perire.

ANNOTATIONES.

12. Bis videor mori. | Semel apri dentibus,
& iterum per infamiam ; cum bona fama sit
veluti altera vita, infame quid est vinci ab ig-
navo, gloriosum vero à forti ; unde Virgilius :

— Aeneæ magni dextra cadis,
Et Ovidius :
Quisquis es, ô Juvenis, dixit, solamen habeto
Mortis, ab Amonio quòd sis jugulatus Achille.

FABULA XXII.

Qui alteri suam ob causam commodat, injuriâ postulat id
gratiæ apponi sibi.

MUSTELA & HOMO.

Mustela ab homine prænſa quū instantē necē
Effugere vellet : Quæſo (inquit) parcas mihi,
Quæ tibi molestis muribus purgo domum.
Respondit ille : Faceres si causâ meâ,
Gratum eſſet, & dediſſem veniâ supplici :
Nunc quia laboras, ut fruaris reliquiis,
Quæ sunt roſuri, ſimul & ipſos devores,
Noli imputare vanum beneficium mihi.
Atque ita locurus improbam letho dedit.
Hoc, in ſe dictum debent illi agnoſcere,
Quorum privata ſervit utilitas ſibi,
Et meritum inane jactat imprudentibus.

Cum Mustela capta ab homine
vellet vitare mortem imminen-
tem : te oro, ait, ignoſcas mihi quæ
libero tuas adas muribus tibi in-
commodis. Ille retulit : ſi præſta-
res id meâ causâ, hoc gratia ap-
ponerem tibi, & exorares quod à
me petis ſuppliciter : Verùm quia
inſequeris mures quòd rodas quæ
ſunt roſari, & quò ſimul eos devo-
res, noli mihi expenſum ferre fal-
ſum officiũ. Et ſic fatuus dedic-
10 | neci hanc malignam. Hi debent
ſatari illam fabulam ſibi ſcriptam,
qui dum ſtudent propria militati,
imputant vanum beneficium in-
cantis & minime advertentibus.

ANNOTATIONES.

3. Molestis muribus purgo domum. | Ita Pal-
ladius de Mustela.

Mordaces morſu ſolitus conſumere mures,
Inviſum & domibus perdere denſe genus.

6. Reliquiis quæ ſunt roſuri. | Reliquium, &
in plurali Reliquia, etiam neutro genere à La-
tinis dicuntur ; ut Alimonium, Deliquium.
Plautus Reliquia in neutro uſurpavit in milite
glorioſo.

At pedites tibi reliquia erant, ſi viverent.

8. Imputatq; beneficium. | Non eſt hoc loco,
acceptum referre beneficium, ſed collatum ali-
cui. Phraſis Senecæ & Plinio, potiùs quàm Cice-
roni, uſitata.

12. Et meritum inane jactat imprudentibus. |
Iſtud ipſum eſt quod dicit Terentius : Ego Cha-
rine neſtquam officiũ liberi eſſe hominis puto.
Cum is nil promereat, poſtulare id gratia apponi ſibi.

Id ſupra rotundiſſimè dixit Phædrus, Vanum
beneficium enſipiam imputare.

FABULA

FABULA XXIII.

Suspecta malorum beneficia.

CANIS FIDELIS.

Beneficus subito placet imprudentibus, sed fruit inanes insidias prudentibus. Cum fur nocturnus porrexisset panem Cani, volens experiri num posset capi oblatâ offâ. Heu, ait Canis, vis mihi detinere linguam ne latrem pro bonis veri mei? Erras plurimum: namque tua liberalitas repentina me mones ut vigilem, ne facias tuam rem meâ negligentia.

R Epente liberalis stultus gratus est,
Verum peritis irritos tendit dolos.

¶ Nocturnus quum fur panem misisset Cani,
Objecto tentans an cibo posset capi:
Heus (inquit) linguam vis meam præcludere, 5
Ne latrem pro re domini? multum falleris.
Namq; ista subita me juber benignitas
Vigilare, facias ne meâ culpâ lucrum.

ANNOTATIONES.

6. Pro re domini. | Rei appellatio generalis, fides. Sic Terentius, *Ad rem nostram sumus est, & extenditur ad omnia bona quæ quis possidet.* | attentiores.

FABULA XXIV.

Potentes ne tentes æmulari.

RANA RUPTA

Dum pauper studet imitari divitem, perit. Rana vidit aliquando Bovem in aliquo prato, & mota invidia ob tantam ipsius magnitudinem, distendit cutem rugosam. Tum petiit à nativis suis, num esset major bove? Hi negarunt. Inflavit iterum pellem cernatū validiori, & similiter interrogavit quisnam esset amplior? Responderunt; bovem. Tandem succensens, dum conatur se magis ac magis intendere, disrupta perivit.

I Nops potentem dum vult imitari, perit.
¶ In prato quodam Rana conspexit Bovem,
Et tacta invidia tantæ magnitudinis,
Rugosam inflavit pellem: tum natos suos
Interrogavit, an Bove esset latior. 5
Illi negarunt. Rursus intendit cutem
Majore nisu, & simili quæsit modo,
Quis major esset? illi dixerunt: Bovem.
Novissimè indignata, dum vult validiùs
Inflare sese, rupto jacuit corpore. 10

ANNOTATIONES.

Hanc attigit fabulam Horatius, lib. 2. Satyr. 3.

— Illa rogare

Quantane? num tandem, se inflans, sic magna
fuisset?

Major dimidio: num tanto? cum magis atque
Se magis inflaret: Non se te superis, inquit,
Par eris. —

FABULA

FABULA XXV.

Rete ne tendas Accipitri & Milvio:

CANIS & CROCODILUS.

CONsilia qui dant prava cautis hominibus,
Et perdunt operam, & deridentur turpiter.

¶ Canes currentes bibere in Nilo flumine,
A Crocodilis ne rapiantur, traditum est.

Igitur quum currens bibere cœpisset canis,
Sic Crocodilus: Quamlibet lambe orio,
Noli vereri; at ille; Facerem mehercule,
Nisi esse scirem carnis te cupidum meæ.

Qui dant perversa consilia vi-
ris prudentibus, & abundantur
operam, & se præbent ridiculos.
Ferunt Canes in fluvio Nilo bibere
currendo, ne devorentur à Croco-
dilis. Cum ergo Canis quidam
cœpisset lambere currens, ita Croco-
dilus ad eum: libe quantum-
vis otiose nihil time: At Canis;
facerem equidem, nisi nossem te
esse avidum mea carnis.

ANNOTATIONES.

3. Canes currentes bibere in Nilo. | Sic Plinius
lib. 8. Certum est, inquit, juxta Nilum amnem
Canes currentes lambere, ne Crocodilorum aviditati
occasionem præbeant. Unde natum Proverbium;
Tanquam Canis è Nilo.

Nile. | Nilus fluvius Africæ maximus & notis-
simus. Credidit antiqui Nilum fuisse unum è
Brachiis Gebonis, ut legere est apud varios Au-
tores, præsertim apud Lucanum lib. decimo,
in quo Sacerdotes Ægypti inducuntur idipsum
referentes inter epulas, precibus ipsius Cæsaris.
Verum hodie compertum est, ut patet ex Hi-
storia Africæ de Marmol, & dissertatione Isaaci
Vossii de Nili origine, hunc oriri ex duobus

fontibus in Æthiopia superiori, & in regno
Abassenorum, in terra Sachala, inter montes ex-
cellsos, qui siti sunt ultra Tropicum Canceri, duo-
decim circiter gradibus citra Æquatorem. An-
getur verò Nilus solutis nivibus, & imbris as-
siduis qui multi sunt in Æthiopia mense Maio:
non exundat tamen nisi decimo quinto Junii,
propter longum iter, quod excurrere debent
illæ aquæ antequam ad Ægyptum usque perve-
niant, testimonio Abassenorum.

4. Crocodilis. | Crocodilus Ægypti animal qua-
drupes. Nascitur ex ovo magnitudine ovi an-
serini. Cætera quæ de ipso narrantur, sunt pas-
sim obvia.

FABULA XXVI.

Par pari refertur.

VULPES & CICONIA.

NULli nocentum: si quis verò læserit,
Multandum simili jure fabella admonet.

¶ Vulpes ad cœnam dicitur Ciconiam
Prior invitasse, & illi in patina liquidam
Posuisse sorbitionem, quam nullo modo
Gustare esuriens potuerit Ciconia:

Nemo ladendus: si quis verò
noceat alicui, fabula docet pu-
niendum pari modo. Ferunt Vul-
pem prius vocasse Ciconiam ad
prandium, & ipsi apposuisse sor-
bitionem liquidam in vase;
quam Ciconia famelica nequiverat
gustare nilatenis.

ANNOTATIONES.

2. Multandum simili jure. | Id est, parâ ta-
lionis. Unde Cicero: Quis aspernabitur idem

ius dici sibi, quod ipse aliis dixit, vel dici ef-
fecit.

E

Quæ

Hæc cum invitasset vicissim Vulpem ad Cenam, ipsi anteposuit lagenam refertam cibo comminuto, in quam immittens collum, repletur ipsa, & cruciat convivam fame: Quæ cum lingeret incassum oras amphora, cognovimus advenam avem sic locutam. Quilibet debet representare libenter in se exemplum quod dedit.

Quæ Vulpem quum revocasset, intrito cibo Plenam lagenam posuit: huic rostrum inferens Satiatur ipsa, & torquet convivam fame: Quæ quum lagenæ frustra collum lamberet, 10 Peregrinam sic locutam volucrem accepimus: Sua quisque exempla debet æquo animo pati.

ANNOTATIONES.

8. Plenam lagenam posuit. | Lagenæ usitatè dicitur. Tamen in veteri marmore legitur Lagna. M. Ulpio Aug. lib. Phadimo. Divi Trajani Aug. à potione & Laguna. Rigaltius vult legi in veteribus libris, Lagona. Sed id factum est, ut

in aliis nominibus Græcis, in quibus u vertitur in o. Ita ex *vōz*, nox.

11. Peregrina volucris. | Sic vocat Ciconiam, quæ, teste Petronio, est hospita avis, exul hyemis, titulus tepidi temporis.

FABULA XXVII.

Avarus suus sibi carnifex est.

CANIS, THESAURUS, & VULTURIUS.

Hoc argumentum potest esse congruens avaris & illis qui editi licet humili fortunâ, ambiunt tamen nominari divites. Canis effodiendo cadaver humanum, reperit thesaurum. Et quia offendit deos Manes, immissa est ipsi fames auri, ut lueret pœnas sanctæ religioni violatæ. Dum ergo incubat auro, immemor ciborum, enectus est fame. Super quem vultur sedens dicitur protulisse hæc verba: Juste peristi o Canis, qui natus in compitis, & nutritus sordibus, appetivisti derepentè divitias regum.

HÆC res avaris esse conveniens potest, Et qui humiles nati, dici locupletes student. ¶ Humana effodiens ossa, thesaurum Canis Invenit: & violavit quia Manes Deos, Injecta est illi divitiarum cupiditas, 5 Pœnas ut sanctæ religioni penderet. Itaque aurum dum custodit, oblitus cibi Fame est consumptus: quem stans Vulturi^o super Fertur locutus: O Canis merito jaces, Qui concupisti subito regales opes, 10 Trivio conceptus, & educatus stercore.

ANNOTATIONES.

4. Violavit quia Manes deos. | Dii Manes erant dii inferorum, ut quidam existimant, quibus fiebant sacra ne nocerent. Alii putant hoc nomine appellatas fuisse animas separatas à corpore. Unde videmus vetusta sepulchrorum monumenta diis manibus esse inscripta. Sunt etiam qui dicant eosdem esse quos Vetustas genios appellavit, qui ne ipsa quidem mortua corpora deserant, sepulchrisque inhabitent. Piaculum erat

antiquitus vim inferre manibus mortuorum.

6. Pœnas ut sanctæ religioni penderet. | Id est, violatæ religioni sepulchrorum. Antiquitus enim grande erat piaculum violare religionem sepulchrorum, & sævire in mortuos. Ita Cicero de legibus, *Deorum Manium jura sancta sunt*. Et Virgilius 3. *Æneid.*

Quid miserum Aenea laceras, iam parce sepulchro Parce piæ scelerare manus.

FABULA

FABULA XXVIII.

Ne magnus tenuem despicio.

VULPES & AQUILA.

Quamvis sublimes debent humiles metuere:

Vindicta docili quia patet solertia.

¶ Vulpinos catulos Aquila quondam sustulit:

Nidoque posuit pullis, escam ut carperent:

Hanc persecuta mater, orare incipit,

Ne tantum miseræ luctum importaret sibi.

Contemplit illa, curâ quippe ipso loco.

Vulpes ab arâ rapuit ardentem facem,

Totamque flammis arborem circumdedit,

Hosti dolorem damno miscens sanguinis.

Aquila ut periculo mortis eriperet suos,

Incolumes natos supplex Vulpi tradidit.

*Quantumvis potentes, debent
extinguere abiectiones, quia ultionis
sic copia quibus est solertia docilis.
Aquila rapuit quondam natos Vulpis,
& abscondit cubili in escam
suorum catulorum. Vulpes geni-
trix hanc insequuta cepit precari
ne inferret sibi infalici tantum do-
lorem. Aquila sprevit secuta quip-
pe sicu loci. Vulpes abstulit ab al-
tari terram accensum, & circum-
cinxit totam arborem ignibus, ad-
dens dolori inimica, periculum pro-
lis amittenda. Aquila supplex red-
didit Vulpi natos salvos, ut libera-
ret suos catulos a periculo mortis.*

ANNOTATIONES.

8. *Ardentem facem.* Non est otiosum epi-
rhetum. Fax enim nihil aliud est quam fustis
incisus, & ita comparatus ut flammam, si ita
usus postulet, concipere possit. Sic Virgilius:

Barroque faces inspicat acuto.

10. *Damno sanguinis.* Id est natorum peri-
culo. Ita Venis apud Virgilium vocat Æneam:
Sanguis meus.

FABULA XXIX.

Est cui magno constitit dieterium.

ASINUS IRRIDENS APRUM.

Plerumque stulti risum dum captant levem,

Gravi distringunt alios contumeliâ,

Et sibi nocivum concitant periculum.

¶ Asellus Apro cum fuisset obvius:

Salve, inquit, Frater. Ille indignans repudiat

Officium, & quærit, cur sic mentiri velit.

Asinus dimisso pene, si similem negas

Tibi me esse, certè simile est hoc rostro tuo.

Aper cum vellet facere generosum imperum,

Repressit iram: & facilis vindicta est mihi,

Sed inquinari nolo ignavo sanguine.

*Dum stolidi quarunt risum
inanem, ladunt per sepe alios sum-
mâ injuria, sibi que parant exi-
tium nocivum. Cum Asellus oc-
currens Apro, dixit, Ave Fra-
ter: Ille succensens rejicit offici-
um, petitque quare velit mentiri
ita? Cum Sus ne-
moris cultor pararet illum affi-
cere horrendo impetu, cohibuit
iram, & dixit: mihi facile est
ulcisci, verum nolo contaminari
sanguine vili & abiecto.*

FABULA XXX.

Mala publica in plebem recidunt.

RANÆ METUENTES TAURORUM PRÆLIA.

Parvi sunt in periculo ubi
Magnates decertant. Rana videns
à palude certamen Taurorum.
Heu, inquit, quanta nobis ruina pa-
ratur! Alter à percontante quare
loqueretur illud, cum illi contende-
rent inter se uter pecori imperaret,
& boves viverent vitam longe a-
liam ab ipsis. Gens est, inquit, se-
iuncta à nobis, & genus separa-
tum: sed qui auferat eiectus
imperio sylvarum, in latebras pro-
perabit paludis, & proterens nos op-
primit pedibus duris. Sic eorum
rabies spectat ad nostram salutem.

Humiles laborant, ubi potentes dissident.
¶ Rana in palude pugnā Taurorū intuens;
Heu quanta nobis instat perniciēs! air.
Interrogata ab alia, cur hoc diceret,
De principatu quum illi certarent gregis,
Longēque ab illis degerent vitam boves:
Natio (ait) separata, ac diversum est genus.
Sed pulsus regno nemoris qui profugerit,
Paludis in secreta veniet latibula,
Et proculcatas obteret duro pede:
Caput ita ad nostrum furor illorum pertinet.

ANNOTATIONES.

1. Humiles laborant ubi potentes dissident. | Ad
id Horatius appositē:

Quidquid delirant reges, plectuntur Achivi.
II. Ita. | Hoc modo, hac ratione.

FABULA XXXI.

Cui fidas, vide.

MILVIUS & COLUMBÆ.

Qui se credit defendendum
malo homini, dum inclamat o-
pem, reperit perniciem. Cum Co-
lumbæ saepe vitassent Milvium, &
se eripuissent à morte pernicite
alarum. Rapax ille recurrit ad
dolum, & circumvenit tali fal-
lacia genus imbelles. Cur trahi-
tis potius vitam anxiam, quàm
aligatis me in regem mīto fœdere,
ut vos reddam securas ab omni
sontumelia. Ha nimium credu-
la sese dedunt Milvio, qui potius
regno cœpit pasci singulis, & ex-
ercere principatum diris ungui-
bus. Tunc una superstes ait, pu-
nimur iustē.

QUI se committit homini tutandum improbo,
Auxilia dum requirit, exitium invenit.
¶ Columbæ sæpè quum fugissent Milvium,
Et celeritate pennæ vitassent necem,
Consilium raptor vertit ad fallaciam:
Et genus inermē tali decepit dolo:
Quare sollicitum potius ævum ducitis,
Quàm regem me creatis iēto fœdere,
Qui vos ab omni tutas præstem injuria?
Illæ credentes, tradunt sese Milvio
Qui regnum adeptus cœpit vesci singulas.
Et exercere imperium sævis unguibus.
De reliquis tunc una: Merito plectimur.

ANNOTATIONES.

II. Vesci singulas. | Pro singulis. Ita Virgilius:
Quid puer Ascanius? Superatne & vescitur
amas.

Saltem ut in antiquissimis libris legitur, singulas,

non omnes collective, vox illa sumitur, sed
quod Gallice dicimus, Les uns apres les autres.
Ang. One after another. Id est, Liviano
more, Alias post alias.

EXPLICIT LIBER PRIMUS.

Solebant veteres in fine librorum scribere,
explicit, ut significarent librum absolutum. Unde
Hieronymus ad Marcellam. Solemus completis

opusculis, ad distinctionem rei alterius sequentis me-
diū interponere, explicit, ami, feliciter explicit.

P H Æ D R I F A B U L A R U M LIBER SECUNDUS.

P R O L O G U S.

EXemplis continetur Æsopi genus.
Nec aliud quicquam per fabellas quæritur
Quàm corrigatur error ut mortalium,
Acuatque sese diligens industria.
Quicumque fuerit ergo narrandi locus, 5
Dum capiat aurem & servet propositum suum,
Re commendatur, non auctoris nomine,
Equidem omni curâ morem servabo Senis :
Sed si libuerit aliquid interponere
Dictorum, sensus ut delectet varietas, 10
Bonas in partes (lector) accipias velim.
Sic ista tibi rependet brevis gratiam,
Cujus verbosa nè sit commendatio
Attende cur negare cupidus debeas ;
Modestis etiam offerre quod non petierint. 15

INTERPRETATIO.

Ratio scribendi Æsopi constat
exemplis, neque intenditur aliud
quicquam per fabulas, nisi ut vitia
hominum emendentur, & ut accu-
rata diligentia excitetur. Qua-
cumque igitur occurrerit occasio
narrandi, dum teneat aures, &
equatur suum consilium, aestima-
tur rebus ipsis, non nomine auctoris.
Certè sequar omni industria con-
suetudinem senis Æsopi: Verum
si mihi videbitur inserere aliquid
jocorum, ut diversitas sensus, ma-
gis placeat, velim, lector, aequi
bonique consulas. Sic brevis com-
pensabit hanc gratiam, cujus ne sit
laus verbosior, vide cur debeas de-
negare avidus, & dare ultro mode-
stis quod non postulaverint.

ANNOTATIONES.

1. Æsopi genus. | Perperam quidam intelli-
gunt Protagoram Æsopi. Nihil enim aliud intel-
ligit hoc loco Phædrus, nisi eam scribendi ratio-
nem qua usus est Æsopus in scribendis fabulis.
Ita in Prologo lib. 4. Et etiam alio loco :

*Usus vetusto genere, sed rebus novis
Nunc fabularum cur sit inventum genus.*

Quemadmodum apud Terentium:

*Olim isti fuit generi quondam questus apud
seculum prius.*

Ceterum istud continetur, nihil aliud est quam
constat. Cicero, *Dii non venis, & nervis, & of-
sibus continentur, id est constant.*

FABULA I.

Sunt etiam sua præmia laudi.

LEO SAPIENS.

Leo sedebat super Juvencum
jacentem. Prado supervenit petens
partem. Concederem, ait, ni con-
suevisses rapere, & repulit hunc
malum hominem. Fortuito verò
innocens viator venit eodem, &
viso Leone, regressus est. Cui mi-
tis ille dixit: Nihil est quod re-
formidus, sume confidenter par-
tem debitam tua modestia. Tum
separato tergore, Leo immisit se
in sylvas, ut accessus pateret via-
tori. Exemplum illustre omnino,
& dignum laude; sed aviditas
habendi dat divitias: pudor vero
& modestia paupertatem.

Super Juvencum stabat dejectum Leo:
Prædator intervenit partem postulans:
Darem (inquit) nisi soleres per te sumere:
Et improbum ejecit. Fortè innoxius
Viator est deductus in eundem locum, 5
Feroque viso rettulit retrò pedem.
Cui placidus ille: Non est quod timeas, ait:
Et quæ debetur pars tuæ modestiæ
Audacter tolle. Tunc diviso tergore,
Silvas petivit, homini ut accessum daret. 10

Exemplum egregium prorsus & laudabile,
Verum est aviditas dives, & pauper pudor.

ANNOTATIONES.

6. Rettulit retro. | Pleonasmus. Poterat enim
oratio carere istâ voculâ, retro, sed ejusmodi
Pleonasmi nonnihil habent elegantiae. Ita Te-

rentius: *Ante præf. iss.* Ita subtristis aliquant-
ulum, &c.

FABULA II.

Simile simili gaudet.

REPENTE CALVUS.

Docemur exemplis homines
quomodocumque expilari à mulie-
ribus, sive illum ament, sive a-
mentur ab illo. Quadam fœ-
mina callida dissimulabat annos
cuiusdam homini provecta ætate,
regens illos eleganti cultu. Illius
etiam animus detinebatur amore
pulchra adolescentula. Dum am-
ba mulieres affectant esse similes
ipsi, cœperunt invicem seligere
crines homini. Hic cum crederet
se ornari studio mulierum, evasit
calvus subitò: nam puella ex-
emerat omnes capillos albos, anus 10

A Fœminis utcunque spoliari viros,
Ament, amentur, nempe exemplis discimus.
Ætatis mediæ cuidam, mulier non rudis,
Tegebat annos, celans elegantiam:
Animosque ejusdem pulcra juvenis cœperat. 5
Ambæ videri dum volunt illi pares,
Capillos homini legere cœpere invicem.
Quum se putaret pingi curâ mulierum,
Calvus repente factus est, nam funditus
Canos puella, nigros anus evellerat. 10

ANNOTATIONES.

6. Dum videri volunt illi pares. | Ætate aut pote senescentis & decrepitæ ætatis indicia, anus
annis. Oderat enim juvenis capillos albos, ut- verò nigros qui sibi non conveniebant.

FABULA

FABULA III.

Impunitas, peccandi illecebra.

HOMO & CANIS.

Laceratus quidam morfu vehementis Canis,
Tinctum cruore panem immisit malefico,
Audierat esse quod remedium vulneris.
Tunc sic Æsopus: Noli coram pluribus
Hoc facere canibus, nè nos vivos devorent,
Quum scierint esse tale culpæ præmium.
¶ Successus improborum plures allicit.

Quidam laesus dente Canis acris, projecit ipsi improbo panemmersum suo sanguine, quia acceperat id cedere pro remedio vulneris. Tum Æsopus locutus est sic: noli facere hoc in conspectu multorum Canum, ne nos discerant vivos, cum viderint se donari tali præmio, ob culpam. Successus malorum attrahit multos.

ANNOTATIONES.

1. *Vehemens.* | Vox dissyllaba in hoc loco, *Vehemens & i. nidus puroq; simillimus amni.*
ut apud Horatium: 6. *Scierint.* | Pro *sciverint.*

FABULA IV.

Vir dolosus seges est mali.

AQUILA, FELIS & APER.

Aquila in sublimi quercu nidum fecerat:
Felis cavernam nacta, in mediâ pepererat:
Sus nemoris cultrix foetum ad imam poluerat,
Tum fortuitum Felis contubernium
Fraude & scelettâ sic evertit malitiâ.
Ad nidum scandit volucris: Pernicies, ait,
Tibi paratur, forsan & miseræ mihi.
Nam fodere terram quod vides quotidie
Aprum insidiosum, quercum vult evertere,
Ut nostrâ in plano facilè progeniè opprimat.
Terrore effulo, & perturbatis sensibus,

Aquila posuerat nidum in alta quercu. Felis reperta Caverna, partum ediderat in media quercu. Sus incola sylvarum pepererat ad radices arboris. Tum Felis turbavit hanc sodalitatem fortuitam dolo, & sceleratâ malignitate. Repit ad nidum Aquila: tibi, inquit, struitur exitium; quoniam & forte mihi infelici; nam Aper dolosus quem cernis quotidie fodere terram, vult eruere quercum ut devoret facile nostros catulos humi dejectos: ita immisso terrore, & commixtis animis,

ANNOTATIONES.

4. *Contubernium.* | Vocabulum militare, manipulum enim militum significat, teste Vegetio, qui Centurias in Contubernia divisas fuisse scribit: ut decem militibus sub uno Papillione degentibus, unus quasi præesset Decanus, qui caput Contubernii nominabatur. Unde Commilitones & Contubernales dicuntur, à communibus tabernaculis.

8. *Quotidie.* | Secunda syllaba in hac voce brevis est, aliquando etiamnum longa. Ita Terent.

Verum ubi videbit tantos sibi sumptus domi Quotidianos fieri, nec fieri modum.

9. *Insidiosum Aprum.* | Difficultas esse potest cur dicat Aprum insidiosum, & non insidiosam in fœminino, cum sermo sit de Sue fœmina. Certè error inest, nisi velis Aprum esse ex eo genere animalium quod vocant Epicoënum.

10. *In plano.* | Humi strata nostra proles, quercu evertâ.

scandit ad sedem suis setigera :
Nati tui versantur grandi in dis-
criminis. Nam simul atque iue-
ris ad pabulum cum turba tenel-
la, Aquila in procinctu est ad
tibi rapiendas fuculas. Postquam
ergo permiscuit terrore hunc locum
insidiosa addidit sese cavernâ se-
curâ. Inde exiens noctu suspensâ
gradu, ubi se ingurgitavit cibus
& suos catulos, fingens timorem
circumspectat toto die. Aquila
timens periculum, desidet arbore.
Aper fugiens perniciem, non se
proripit foras. Quid plura ? pe-
runt fame cum suis, & dede-
runt magnum convivium natis
felis. Credulitas stolidâ monetur
hoc apolo quantum mali vir
fallax inferat.

Direpit ad cubile setosæ suis ;
Magno (inquit) in periculo sunt nati tui.
Nam simul exieris pastum, cum tenero grege,
Aquila est parata rapere porcellos tibi. 15
Hunc quoq; timore postquam complevit locum,
Dolosâ tuto condidit sese cavo.
Inde evagata noctu suspensâ pede,
Ubi escâ se replevit & prolem suam,
Pavorem simulans prospicit toto die. 20
Ruinam metuens Aquila ramis desidet ;
Aper rapinam vitans non prodit foras.
Quid multa ? inediâ sunt consumti cum suis,
Felisque catulis largam præbuerunt dapem.
¶ Quantum homo bilinguis sæpè concinnet mali.
Documentum habere stulta credulitas potest. 25

ANNOTATIONES.

24. Nam simul exieris. | Nam simul atq; exieris. | lenter agit. Unde Virgilius vocat Tyrios Biling-
25. Homo bilinguis. | Qui dolosè & fraudu- | zes, haud fidei servantissimos.

FABULA V.

Ne quid nimis.

CÆSAR ad ATRIENSEM.

Est Roma genus Ardelionum
oberrans sollicitè, inquit in quie-
se, anhelans incassum, plura faci-
ciende, faciens nihil, sibi que im-
portunum, & invisam ceteris.
Mens est mihi hoc corrigere, mo-
do tamen valeam, verâ historiâ :
opera pretium est illam auscultare.
Cum Tiberius Cæsar profectus
Neapolim, venisset in suam villam
Misensensem.

EST Ardelionum quædam Romæ natio,
Trepidè concursans, occupata in otio,
Gratis anhelans, multa agendo nihil agens,
Sibi molesta, & aliis odiosissima.
Hanc emendare, si tamen possum, volo 5
Verâ fabellâ : pretium est operæ attendere.
¶ Cæsar Tiberius quum petens Neapolim,
In Misensensem villam venisset suam.

ANNOTATIONES.

1. Ardelionum. | Hi vocantur homines qui
se negotiis omnibus immiscunt, ab ardendo dicti,
quod pro festinando veteres usurparunt. Quan-
quam melius ab Ardea avidi dicti Ardeliones, quia
avis hujus instar huc & illuc volitant & circun-
cursant, dum omnibus se student negotiis immi-
cere. Hoc genus hominum describit Martialis
tali Epigrammate:

Nil bene cum facias, facis attamen omnia belle.

Vis dicam qui sis ? magnus es Ardelio.

6. Verâ fabulâ. | Fabula enim ad verum vel
falsum extenditur, ut supra ad fabulam primam
libri primi annotavimus.

7. Neapolim. | Urbs Campaniæ maritima reg-
ni Neapolitani caput, ac totius Italiæ clarissima :
prius Parthenope dicta.

8. Misensensem villam. | Domus rustica. De
hac villa Misensensi ita Tacitus: Mutatis saepius
locis (Tiberius) tandem ad Promontorium Miseni
conscendit in villam cujus Lucullus Dominus fuerat.
Est autem vicinum illud Promontorium monti
Miseno dicto, à Miseno socio Æneæ ibi sepu-
to. De quo Virgilius 6. Æneid.

Monte sub æreo qui nunc Misenus ab illo
Dicitur.

Quæ

Quæ monte summo posita Luculli manu,
 Prospectat Siculum & prospicit Tuscum mare,
 Ex alticinctis unus atriensibus,
 Cui tunica ab humeris linteo Pelusio
 Erat destrieta, cirris dependentibus,
 Perambulante læta Domino viridaria,
 Alveolo cœpit ligneo conspergere
 Humum æltuantem, come officium jactitans:
 Sed deridetur: inde notis flexibus
 Præcurrit alium in Xystum, sedans pulverem.
 Agnoscit hominem Cæsar remque intelligit.
 Heus (inquit Dominus) ille enimvero adfluit.
 Tum sic jocata est tanti majestas Ducis:
 Multò majoris, alapæ mecum veneunt.

11 qua adificata à Lucullo in vertice
 montis spectat mare Siculum &
 aspicit mare Tuscum, unus ser-
 vorum atriensium alius cincto-
 rum, cuius vestis colligebatur ab
 humeris linteo Pelusio cirris deslu-
 entibus, demetiente hero virida-
 ria amana, cœpit aspergere ter-
 ram arefcentem vasculo ligneo,
 ostentans hoc officium urbanum;
 15 verum irridetur. Postea praver-
 tit Cæsarem in aliud ambula-
 crum divortii notis compefcentem
 pulverem. Tiberius sensit homi-
 nem, & capit rem. Heus tu,
 ait Cæsar, hic statim accurrit.
 Tum princeps sic iocans, alapa
 non venditur apud me tam vilis
 pretio.

ANNOTATIONES.

9. *Luculli manu.* | Quam posuerat Lucullus Pompeii & Ciceronis æqualis. Summus & fortunatissimus Romanorum legatus, qui duobus præliis vicit Mithridatem, & egit de illo Romæ triumphum. Postea abjectâ rerum publicatum curâ genio indulsit, & posuit superba Palatia, ædesque magnificas, inter quas fuit villa Misēnensis.

10. *Siculum.* | Subintellige mare, quod à Sicilia Cretam usque excurrit.

Tuscum. | Mare, vulgò *Mer de Tiscano*. Angl. *The Gulf of Lions*. Quod non solum Hetruriam, sed & Latium, & regnum Neapolitanum usque ad Fretum Siculum alluit.

11. *Ex alticinctis.* | Alticinctos pueros vocat Horatius servos Nasidieni; id est, strenuos & industrios, qui demissam vestem non gerebant, ne inter agendum impedirentur.

Atriensibus servis. | Qui stabant in atrio domus, linnenque custodiebant. Ab Atriorum tutela, Varrone teste, nomen habent servi Atrienses. Fulvius Ursinus suspicatur eisdem esse qui in inscriptionibus dicuntur, *Servi à supelle-*

tili: quia nempe servaverint supellectilem convivalem, veteresque cœnarent in Atrio, hoc est prope Culinam, ut videre est ex verbis Servii in 1. *Æneid*. Vicemque per ampla volutant *Atria*. Tangit, inquit, Romanorum morem: nam, ut ait Cato, in *Atrio*, & duobus ferculis epulabantur antiqui. Ibi etiam & pecunias habebant. Unde qui honoratiores servi erant, liminum custodes adhibebantur.

12. *Linteo Pelusio.* | Pelusium erat Ostium Nili & Civitas Ægypti feracissima lini, ex quo conficiebantur linteæ.

13. *Xystum.* | Locus erat deambulationi adornatus, confitis utrinque Platanis.

19. *Remque intelligit.* | Mentem & consilium Ardelionis, qui ambiret libertatem.

22. *Alapa mecum veneunt.* | Id est, libertas carius emitur. Apud Veteres enim quando aliquem manumittebant, alapa percussum circumagebant, & liberum confirmabant apud Præto-rem. De modo manumittendi passim, neque quicquam protritum magis.

FABULA VI.

Potentiam malitiâ adjuram quis effugiat.

AQUILA, CORNIX, & TESTUDO.

CONtra potentes nemo est munitus satis:
 Si verò accessit conciliator maleficus,
 Vis & nequitia quidquid oppugnant ruit.
 ¶ Aquila in sublime sustulit Testudinem.

Nullus est sat telus adversus
 potentiores. Quidquid violentia
 & malignitas impugnant, id pe-
 rit, si conciliarius malignus super-
 venit. Aquila tulit Testudinem
 in altum,

Quæ

qua cum se abscondisset testā corneā, neque posset ullatenus vulnerari abdita, Cornix intervenit per aerem & volitans prope: Stultissimi profecto escam opiparam tuis unguibus, verum ni tibi ostendero quid oporteat te facere, frustra bis te frustra tanto onere. Promissa parte monet, ut frangat corneam domum missam ab alto caelo supra rupem, quā illis, natriatur esca absque negotio. Aquila persuasa his verbis, obtinuit moneri, & quocumque parvitas est ample cibum sua praeceptorici. Ita Testudo qua munita fuerat beneficio naturae, inferior duabus peritis fato lustrata.

Quae quum abdidisset corneā corpus domo,
Nec ullo pacto laedi posset condita,
Venit per auras Cornix, & propter volans:
Opimam sanè prædam rapuisti unguibus,
Sed nisi monstrāro quid sit faciendum tibi,
Gravi nequicquam te lassabis pondere.
Promissa parte, suadet ut scopulum super
Altris ab altris duram inlidat corticem,
Quā comminutā facillè vescatur cibo.
Inducta verbis Aquila, monitis paruit,
Simul & magistræ largè divisit dapem.
Sic tuta quæ naturæ fuerat munere;
Impar duabus occidit tritti nece.

ANNOTATIONES.

5. Corneā domo. | Abusivè ponitur pro testa
cornea, quā Testudines manuntur.

7. Propter volans. | Id est juxta, ut apud Terentium, propter dormire.

FABULA VII.

Plura timenda divitibus.

MULI & LATRONES.

Duo Muli incedebant onustis oneribus; Unus portabat corbescum nummus, Alter saccos repletos multo hordeo. Primus dives sua sarcina supereminens elato capite & agitans collo tintinnabulum argutum, Alius ita comes lentis & tranquillis passibus. Fures assilunt repente ex insidiis, & inter stragem vulnerant Mulum ense, rapiunt pecuniam, nec curant hordeum nullius pretii. Cum ergo expilatus doleret summa infortunium: alter dixit: Later me neglectum, nihil enim perdidisti, neque accepi vulnus. Hoc exemplo egestas hominum secuta est, ingentes vero divitiae patent multis discrimini-
bus.

Muli gravati sarcinis ibant duo;
Unus ferebat fiscos cum pecunia,
Alter tumentes multo saccos hordeo.
Ille onere dives celsa cervice eminens,
Clarumque collo jactans tintinnabulum:
Comes quieto sequitur & placido gradu.
Subito Latrones ex insidiis advolant,
Interque cædem ferro mulum trusitant.
Diripiunt nummos, negligunt vile hordeum.
Spoliatus igitur casus quum fletet suos,
Equidem (inquit alter) me contemtum gaudeo,
Nam nil amili, nec sum læsus vulnere.
Hoc argumento tuta est hominum tenuitas,
Magno periculo sunt opes obnoxiae.

ANNOTATIONES.

2. Fiscos. | Fiscus corbis erat vimineus in quo recondebant Romani pecuniam publicam & imperatoriam. Unde metaphoricè defumitur vox illa pro pecunia.

8. Ferro trusitant. | Locus vexatissimus; vulgo legebatur trucidant. Alii trucidant, unde trusitant posuit Rigaltius. Meursius maluit trucidant, ut sit à tundendo, quasi variis ictibus ferri tunderent cutem Muli ne cum sarcina aufugeret. Cer-

te trusitant nullibi legitur nisi in hoc Phædri loco. Tuditio verò est vox nova apud Festum & significationem habet accommodatam ad locum Phædri. Trusitio posset esse verbum frequentativum à verbo trudo; unde trusico, sed illius significatio non convenit clarè sensui Phædri. Idcirco reficio.

13. Tuta est hominum tenuitas. | Unde Sallustius: Egestas habetur facile sine damno. Et Horatius: Cantabiz vacuus coram latrone viator.

FABULA

FABULA VIII.

Plus videas tuis oculis quàm alienis.

CERVUS & BOVES.

Cervus nemorosus excitatus latibulis,
 Ut venatorum sugeret instantem necem,
 Cæco timore proximam villam petit,
 Et opportuno se Bovili condidit.
 Hic bos latenti: Quidnam voluisti tibi,
 Infelix ultro qui ad necem cucurreris,
 Hominumque recto spiritum commiseris?
 At ille supplex: Vos modò, inquit, parcite,
 Occasione rursus erumpam datâ,
 Spatium diei, noctis excipiunt vices;
 Frondem bubulcus adfert, nec ideo videt,
 Eunt subinde & redeunt omnes rustici,
 Nemo animadvertit: transit etiam villicus.
 Nec ille quicquam sentit, tum gaudens ferus.
 Bobus quietis agere cœpit gratias,
 Hospitium adverso quòd præstiterint tempore.
 Respondit unus: Salvum te cupimus quidem,
 Sed ille qui oculos centum habet, si venerit,
 Magno in periculo vita versatur tua.
 Hæc inter, ipse dominus à cœna redit:
 Et quia corruptos viderat nuper Boves,
 Accedit ad præsepe: Cur frondis parum est?
 Stramenta defunt. Tollere hæc aranea
 Quantum est laboris? Dum scrutatur singula,
 Cervi quoq; alta est conspicatus cornua.
 Quem convocatâ jubet occidi familiâ,
 Prædâque tollit. ¶ Hæc significat fabula,
 Dominum videre plurimum in rebus suis.

*Cervus excitatus latebris nemoris
 fugit in villam vicinam meum im-
 prudenti, ut se suaderet morti
 sibi imminenti à venatoribus, &
 se occultavit in stabulo commodo.
 Bos dixit hæc delitescens: Quid-
 nam propulsasti, miser, cui te obje-
 ceris ultro morti, & credideris vi-
 tam adibus hominum? Cui ille ra-
 gans; vos, inquit, ne ladeis, me
 præripiam iterum foras ubi se op-
 portunitas obtulerit. Nox venit d'e
 exacto; Bubulcus apportat frondis
 bobus, neque tamen animadver-
 tit. Deinde omnes rustici eunt re-
 deuntque; nullus videt. Quin &
 villicus venit, neque hic deprehen-
 dit quicquam. Tum cervus exul-
 tans cœpit habere gratiam bobus
 tacitis, quod illum exceperint ho-
 spitio, iniquo tempore. Unus di-
 vit: Equidem te volumus incolu-
 mem: sed si ille accesserit, cui sunt
 centum oculus, tua vita versabitur
 in summo discrimine. Dum hæc
 loqueretur, Herus venit à cœna,
 & quoniam aspexerat non ita pri-
 deri boves dejectos, subit bovine:
 Quare, ait, parum adeo frondium
 est? Paleæ non sufficiunt. Quan-
 tum operis est auferre has relas
 aranearum? Dum lustrat singula,
 vidit elata cornua Cervi, quem
 imperavit interficiendum accitis
 servis, & abstulit prædâ. Ista
 fabula demonstrat dominum cer-
 nere multum in suis rebus.*

ANNOTATIONES.

2. *Ut venatorum sugeret necem.* | Scilicet à Venatoribus sibi inferendam. Ibi est ambiguitas, quia vox venatorum activè non passivè tumitur hoc loco.

3. *Cæco timore.* | Quia facit nos cæcos, & imprudentes in rebus nostris.

5. *Voluisti tibi.* | Malum parare. Imitatio Virgiliana: *Eheu quid misero volui mihi.*

15. *Quietis bobus.* | Qui eum non prodiderant latrantem in stabulo.

16. *Hospitium adverso.* | Ita Cic. *Amicus certus in re incerta cernitur.* Et Plautus eum amicum pronuntiat, qui in re dubia juvat. Unde Ovid

*Si fueris dives multos numerabis amicos,
 Tempora si fuerint nubila solus eris.*

18. *Qui habet centum oculos.* | Nec famam, aut Argum intellige, quibus Poetæ tribuunt centum oculos. Ibi est Periphrasis, ut heri curam & perspicaciam depingat. Dat enim centum oculos, ut indicet Dominum esse oculatissimum. Unde Socrat.

*Ὅτι μὲν γὰρ ὁ θῆρας ὁμολογεῖται δεσπότην περὶ τοῦ σώματος.
 Namque lumen adium puto veri præsentiam.*

21. *Corruptos.* | Macilentos, macie perditos. Imitatio Græci sermonis.

23. *Aranea hæc.* | Adjectivè ibi sumitur, & subauditur tertia aranea.

FABULA

FABULA IX.

Epilogus.

INVIDIA VIRTUTUM COMES.

Athenienses erexerunt magnam statuam Æsopo, & posuerunt hunc servum in basi semper mansura, ut innotesceret omnibus pandi iter ad gloriam, neque concedi honores nobilitati, sed virtuti.

Quia alius prapriuerat ne essem primus, curavi ne foret unicus scriptor Fabularum. Id non est invidere, sed amulari. Si verò Roma aspiravit meo labori, plures ipsi erunt autores, quos conferat cum Græciæ autoribus. Si invidia voluerit carpere diligentiam, non ideo auferet tacitam cognitionem laudis mihi debita. Si noster labor devenit ad tuas aures, & si tua mens tangitur fabulis fidei industriâ, illud bonum pracidit omnem causam querimoniam: Sin verò eruditum studium, incidit in manus eorum, qui nati sunt invidia Minervâ, neque quicquam valent, nisi obrectare optimis quibuslibet. Sustinebo firmato animo hoc exitiale infortunium; dummodo fortunam pœniteat sui criminis.

Æsopo ingentem statuam posuere Attici, Servumque collocarunt æterna in basi, Patere honoris scirent ut cuncti viam, Nec generi tribui, sed virtuti gloriam. Quoniam occuparat alter nè primus forem, Nè solus esset studui, quod superfuit: Nec hæc invidia, verum est æmulatio. Quod si labori faverit Latium meo, Plures habebit quos opponat Græciæ. Si livor obrectare curam voluerit, Non tamen eripiet laudis conscientiam. Si nostrum studium ad aures pervenit tuas, Et arte fictas animus sentit fabulas, Omnem querelam submovet felicitas. Sin autem doctus illis occurrit labor Sinistra quos in lucem natura extulit, Nec quicquam possunt nisi meliores carpere, Fatale exitium corde durato feram, Donec Fortunam criminis pudeat sui.

ANNOTATIONES.

1. Æsopo ingentem statuam posuere Attici. | Statuæ hujus autorem fuisse nobilissimum illum statuarium Lysippum discimus ex Epigrammate Agathiae Scholastici, qui Justiniani Imperatoris ævo vixit: ex eodem quoque discimus cum iidem Athenienses etiam septem sapientibus Græciæ singulis suas collocassent statuas, omnium maximum honorem eos habuisse Æsopo, ejusque statuam ordine primam esse voluisse. Sic igitur Agathias.

Εὐχα ποίων Λυσίππου ἥρον, Σικυώνι πλάσσει,
Λεπιδόν Αἰσώπῃς ἑήσας τῷ στήθει.

Laudo te Lysippe senex Sicyonie sculptor,

Æsopi effigiem quid statuis Samii, &c.

Attici. | Attica, regio Achaiae seu Helladis, quæ & Mopfopia & Cecropia dicta est, in qua

Athenæ urbs totius Græciæ caput. Hinc Atticus nomen gentis.

8. Latium. | Regio Italiæ notissima inter Hetruriam & Campaniam, à latendo dicta, quod ibi Saturnus latitavit.

9. Plures habebit. | Qui meo exemplo conscribent fabulas.

Quos opponat Græciæ. | Id est, Doctissimis viris è Græcia, qui multa opera reliquerunt posteritati.

14. Omnem querelam submovet felicitas. | Ita mihi beatus videor, si movearis fabulis, nullum ut mihi querendi locum relictum esse putem.

15. Illis doctus occurrit labor. | Id est, sic adversus labor: nam occurrere pro adversari hoc loco ponitur.

P H Æ D R I F A B U L A R U M LIBER TERTIUS.

P H Æ D R U S ad E U T Y C H U M.

PHædri libellos legere si desideras,
Vaces oportet, Eutyche, à negotiis,
Ut liber animus sentiat vim carminis,
Verùm, inquis, tanti non est ingenium tuum,
Momentum ut horæ pereat officii mei.
Non ergo causa est manibus id tangi tuis,
Quod occupatis auribus non convenit.
Forrassè dices : Aliquæ venient feræ
Quæ me soluto pectore ad studium vocent :
Legeſne, quæſo, potiùs viles nænias,
Impendas curam quàm rei domesticæ,
Reddas amicis tempora, uxori vaces,
Animum relaxes, otium des corpori;
Ut adſuetam fortiùs præſtes vicem ?
Mutandum tibi propositum eſt, & vitæ genus, 1;
Intrare ſi Muſarum limen cogitas.

Si cupis, Eutyche, evolvere li-
bros Phædri, neceſſe eſt ſis liber à
negotiis, ut mens vacua ſapiat
elegantiam verſus: Sed: ais, non
polles tanto ingenio, ut perdam vel
punctum horæ mei muneris. Non
eſt igitur ratio cur tractes id tuis
manibus quod minime decet au-
res impeditas. Reſponſes forſè; ali-
qui dies ſeriales aderunt, qui me
revocabunt ad ſtudia libero ani-
mo. Verum, amabo, dedas ne te
potius lectioni fabularum inutili-
um, quàm des operam rei fami-
liari, præſtes amicis officia, ſervias
uxori, remittas animum, procu-
res quietem membris, ut recur-
ras validius ad officium ſolitum?
Eſt tibi inveniendum aliud conſilium,
& alia ratio vite, ſi vis ſubire
penetrabilia Muſarum.

A N N O T A T I O N E S.

2. *Eutyche.* | Non ſatis compertum eſt qui-
nam fuerit ille Eutyche, & qualem perſonam in
aula Tiberii ſuſtinuerit. Vetus tamen inſcriptio
Romæ legitur, EUTYCHUS AUG. LIB. NE-
RONIANUS MEDICUS LUDI MATUTINI.
Ludus autem ille matutinus, arena matutina dici-
tur apud Martial. Epigram. 25. lib. 10. Fit &
mentio aliorum Eutychorum in inſcriptionibus
paſſim.

9. *Aliqua venient ſeria.* | Dies quibus nihil
agere erat licitum. Unde Cicero 2. de Legibus,

ait: *Feriarum, feſtorumque dierum ratio in liberis
requietem habet litium & iurgiorum: in ſervis
operum & laborum, quia compoſitio animi conferre
debet, & ad perfectionem operum ruſticorum, & ad
remiſſionem animorum. Erant autem ſeria publi-
cæ, & aliæ familiarum propriæ. Publicæ erant
ſtativæ, quæ ſtatis & certis quibuſdam diebus ob-
ſervabantur. Aliæ conceptivæ, quæ ordinabantur
quotannis à Sacerdotibus & Magiſtratibus. Aliæ
denum imperativæ, quas Conſules vel Prætores
pro arbitrio poteſtatis indicabant.*

Ego

Ego qui editus sum à mea parente in monte Parnassi, in quo veneranda Mnemosyne gravis gravidam vicibus dedit Jovi parentem artium. Quancumque sim natus in ipso ferme loco, & eradicaverim penitus ex animo amorem rei faciendæ, meque adiunxerim ad hoc genus vitæ gloriæ reclamante, tamen admittor cum fastidio in earum numerum. Quid existimas illi eventurum qui studet omni curâ aggerere amplas divitias, præferens quantum jucundum studiis eruditis. Sed jam quodcumque fuerit (ut dixit Sinoni Ad regem quum Dardaniæ perductus foret) Librum exarabo tertium Æsopi itilo, Honoris & meritis dedicans illum tuis: Quem si leges, lætabor, sin autem minus: Habebunt certè quò se oblectent posteri.

Nunc fabularum cur sit inventum genus, Brevi docebo. Servius obnoxia Quia quæ volebat non audebat dicere, Affectus proprios in fabellas transtulit, Calumniamque fictis elusit jocos. Ego porrò illius semitâ feci viam, Et cògitavi plura quàm reliquerat, In calamitatem deligens quædam meam.

Ego, quem Pierio mater enixa est jugo,
In quo tonanti sancta Mnemosyne Jovi
Fœcunda novies artium peperit chorum,
Quamvis in ipsa natus sim penè schola,
Curamque habendi penitus corde eraserim,
Et laude invita in hanc vitam incubuerim,
Fastidiosè tamen in cœtum recipior.

Quid credis illi accidere, qui magnas opes
Exaggerare quærit omni vigiliâ,
Docto labori dulce præponens lucrum?
Sed jam quodcumque fuerit (ut dixit Sinoni
Ad regem quum Dardaniæ perductus foret)
Librum exarabo tertium Æsopi itilo,
Honoris & meritis dedicans illum tuis:
Quem si leges, lætabor, sin autem minus:
Habebunt certè quò se oblectent posteri.

Nunc fabularum cur sit inventum genus,
Brevi docebo. Servius obnoxia
Quia quæ volebat non audebat dicere,
Affectus proprios in fabellas transtulit,
Calumniamque fictis elusit jocos.
Ego porrò illius semitâ feci viam,
Et cògitavi plura quàm reliquerat,
In calamitatem deligens quædam meam.

ANNOTATIONES.

18. Pierio jugo. | Pierius mons Thessaliæ, in Macedoniæ confinio, Musis Sacer, quæ ex eo Pierides dictæ sunt.

19. Mnemosyne. | Nympha Pieria, quæ habuit ex Jove novem Musas. Vox Græca est *μνημόσυνον* quæ memoriâ significat. Poetæ hanc Mularum matrem finxerunt, quia omnium scientiarum Thesaurus beneficio memoriæ acquiritur & conservatur.

20. Artium chorus. | Chorus propriè est cœvorum cantus & saltatio in Tragœdiis aut Comœdiis. Accipitur vero impropiè, pro quovis personarum numero, & ibi pro novem Musis quæ dicuntur artes adinvenisse. Prima vocabatur Clio historiæ parens. 2. Melpomene, Tragœdiæ. Thalia, Comœdiæ. Euterpe, Fistularum. Terpsichore, Citharæ. Eratio, Lyræ. Calliope, Versuum heroicorum. Urania, Astrologiæ. Et Polymnia, Eloquentiæ.

23. Laude invita. | Quæ me aliò vocabat. Vult se nullam spectasse laudem in eligendo hoc scribendi genere. Si enim id spectasset, debuerat aliud sequi studiû genus quod magis laudatur. Gronovius legit, *laude nudâ*, id est, ob solam laudem, & non ob aliud præmium.

28. Sinon. | Filius Sisyphi, neposque Autolyti, Græcus versipellis, & veterator, qui oblatrâ Troja à Trojanis se capiendum obtulit, & ad Priamum Regem deductus, ipse persuasit abire illis Græcos, ac equum illum ingentem in urbem deducendum. Notissima historia.

29. Regem Dardaniæ. | Priamum Regem Trojanorum, qui vocati sunt Dardanii à Dardano filio Jovis & Electræ, qui regnum Trojanum condidit, & ipsa regio Dardania dicta est. Postea urbs Provinciæ caput dicta fuit Troja, & populi Trojani, à Troe atavo Priami regis.

35. Servitus obnoxia. | Potestati & arbitrio aliorum subdita. Intelligit Æsopum qui Xanto Philosopho servitutem servisse dicitur. Servile quippe est non loqui quod sentias. Unde Plautus ait, *Servum hominem habere oculos, manus & linguam continentem*.

39. Illius semitâ feci viam. | Semita est quid minus tritum quàm via. Primus Æsopus materiam fabularum repperit, hanc ego polivi versibus senariis. Sic effecti ut illius semita quam primus triverit, evaderet via. Semita enim fit via, cum à pluribus frequentatur, & sic vulgatur magis.

Quidd

Quodd si accusator alius Sejano foret,
Si tellis alius, judex alius denique,
Dignum faterer esse me tantis malis,
Nec his dolorem delinirem remediis.
Suspicionem si quis errabit suā,
Et rapier ad se quod erit commune omnium,
Stultē nudabit animi conscientiam.
Huic excusatum me velim nihilominus.
Neq; enim notare singulatos mens est mihi, 50
Verū ipsam vitam & mores hominū ostendere.

Rem me professum dicer forsā aliquis gravem.
Si Phryx Æsopus potuit, Anacharsis Scythæ
Æternam famam condere ingenio suo:
Ego literatæ qui sum propior Græciæ,
Cur somno inertī deseram patriæ decus?
Threissā quum gens numeret auctores suos,
Linoque Apollo sit parens, Musa Orpheo;
Qui laxa cantu movit, & domuit feras,
Hebriq; tenuit impetus dulci morā.
Ergo hinc abesto, livor, ne frustra gemas:
Quoniam mihi solemnīs debetur gloria.

Induxi te ad legendum: sincerum mihi
Candore noto reddas judicium peto.

Quod si alter delator à Sejano sur-
geret, si alter testis, si alter de-
mus judex, profiterer me mereri
tot mala, neque levarem meam
calamitatem his solatiis. Si quis
ducatur in errorem suā suspitione,
& imputabit sibi dictum quod di-
citur omnibus, prodit impruden-
ter suam conscientiam, attamen
peto ut me habeat excusatum;
nec enim est mihi in animo desig-
nare singulos, sed notare vitam
& mores hominum. Fortasse ali-
quis reponet me suscepisse duram
provinciam. Si Æsopus ē Phry-
giæ, & Anacharsis ē Scythia ori-
undi, potuerunt transmutare atri-
tati suā nomina ingenia, cur ego
qui sum vicinior erudita Græciā,
negabo addere honorem meæ pa-
triæ otio desidi? Cum Natio Thra-
cum recenscat suos auctores: A-
pollo genuerit Linum, Musa Or-
pheum, qui excitavit rupes Iyrā,
delinivit feras, & moratus est flu-
ctus Hebri dulci morā. Ergo hinc
procul (invidia) ne delecti inca-
sum: quia dignus sum honore
publico. Compuli te ut legeres,
postulo ut mihi cognita sincerita-
tis præbeas verum testimonium.

ANNOTATIONES.

42. *Alius Sejano.* | Id est, à Sejano, ut Ho-
ratus, *Alius Lysipo.* Sejanus pro arbitrio cun-
cta gessit sub Tiberio, suamque latissime exer-
cuit potestatem, ut ait Tacitus, lib. 4. Ann. Ip-
se Phædrus incidit in odium Sejani, à quo variis
criminibus accusatus vix evasit incolumis; nam
ille erat, & accusator & judex.

53. *Phryx Æsopus.* | In Phrygiā natus, quæ
est regio Asiæ minoris.

Anacharsis Scythæ. | Philosophus Scythicus
multa sapientiā & doctrinā prædicens, qui sum-
mā usus est libertate in carpendis hominum mo-
ribus, multaque præclarè dicta posteritati reli-
quit. Scythia Provincia Asiæ Borealis gemina
intra & extra Imaum montem.

57. *Threissā cum gens.* | Thracia est regio Eu-
ropæ ampla: indicat vero Phædrus se gentē
Thracem esse, ideoque Græciæ eruditionis pa-
renti propiorem quā erat vel Æsopus Phryx,
vel Anacharsis Scythæ.

Numeret auctores suos. | Linus & Orpheus pri-
mi literis excoluerunt Græciam, itaque auctores

eos vocat. Porro hos auctores dicit noster Thra-
ces numerare suos, hoc est dicere non esse Græ-
cos, verū Thraciæ gentis homines. Jam cum
Thraces fuerint illi qui Græciam instruxere lite-
ris, vult dicere: cur ego non studeo servare hoc
decus meæ patriæ, cum præferam Apollo & Mu-
se dii artium in Thracia mea habitent, ibique eos
auctores literatæ Græciæ progenierint.

58. *Linus.* | Linus filius Apollinis & Terpsicho-
ræ, aut, ut alii volunt Mercurii & Uraniæ. Fuit
Musicus & Poeta Thebanus.

Orpheus. | Is fuit genere Thrax, filius Calliopæ
& Apollinis, quem à Mercurio, aut à patre A-
polline ferunt accepisse Iyrā, quā tantum val-
uit, ut illius cantu sylvas & saxa moverit, redu-
xeritque Ixorem suam Eurydicen ab inferis.
Fuit occisus à Manadibus juxta Hebrum flu-
vium.

60. *Hebriq; tenuit impetus.* | Hebrus fluvius
Thraciæ ex Hæmo monte oriens, ac in Ægeum
mare exiens. Voluit aquas magno impetu.

FABULA I.

Rei bonæ vel vestigia delectant.

ANUS ad AMPHORAM.

*Anus vidit facere lagenam
vacuam qua diffunderet longè
suavem animam redolente adhuc
testâ facem vini falerni. Postea
quam flagrans illam hausit totus
naribus; O dulcis odor, quan-
tum te dicam fuisse bonam olim,
cum habeas tales reliquias. Cui
notus sum, intelliget quò illud
spectet.*

ANus jacere vidit epotam amphoram,
Adhuc Falernâ facæ & testâ nobili,
Odorem quæ jucundum latè spargeret.
Hunc postquam totis avida traxit naribus :
O suavis anima ! qualem te dicam bonam
Antehac fuisse, tales cum sint reliquiae ?
Hoc quò pertineat dicet qui me noverit.

ANNOTATIONES.

1. *Amphora.* | Vinarium vas octo & quadraginta sextarios continens.

2. *Falerna facæ.* | Falernus mons & ager erat Campaniæ: ager frumenti, mons vini generosissimi ferax.

3. *Tales cum sint reliquiae.* | Ita Horatius :

*Quo semel est imbuta recens servabit odorem
Testa diu.*

7. *Hoc quò pertineat.* | Senectutem suam consolatur Phædrus. Vult ex hoc ultimæ senectutis, quæ est quasi sæx vitæ, opusculo fabularum posse colligi qualis fuerit integra adhuc ætate.

FABULA II.

Benefico benè erit.

PANTHERA & PASTORES.

*Simile beneficium solet rependi
à contemptis. Panthera impru-
dens corruit aliquando in foveam.
Rustici adverterunt. Alii conji-
ciunt fustes, alii obrunt lapidi-
bus. Quidam è contra tacti mi-
sericordiâ dederunt panem, ut
sustentaret vitam, quippe mori-
tura, etsi nullus ipsi noceret.
Nox successit; repetunt securi
ades, quasi reperturi extinctam
postero die. Sed ut hac reparavit
vires debilitatas, exsilit à fovea
magno saltu, & festinat in suum
tectum cursu citato. Interiectis
diebus aliquot, irrumpit, necat
armenta, trucidat pastores, &
diruens omnia furit saevo im-
petu.*

SOlet à despectis par referri gratia.
Panthera imprudens olim in foveâ decidit.
Videre ægrestes : alii fustes congerunt,
Alii onerant saxis : quidam contra miseriti,
Perituræ quippe, quamvis nemo læderet,
Misere panem, ut sustineret spiritum.
Nox insecuta est, abeunt securi domum,
Quasi inventuri mortuam postridie.
At illa vires ut refecit languidas,
Veloci saltu foveâ sese liberat,
Et in cubile concito properat gradu.
Paucis diebus interpositis, provolat,
Pecus trucidat, ipsos pastores necat,
Et cuncta vastans sævit irato impetu.

ANNOTATIONES.

10. *Se liberat foveâ.* | Pro à fovea. Ellipsis.

11. *Cubile.* | Vox communis hominibus & Virgilio.

| feris, & etiam avibus, ut legere est passim in

Tum

Tum sibi timentes, qui feræ perpercerant,
 Damnum haud reculant; tantum pro vitâ rogant.
 Et illa; Memini qui me saxo petierint,
 Qui panem dederint: vos timere ablitite;
 Illis revertor hostis qui me læserant.

*Tunc metuentes sibi qui miseris
 fuerant feræ, non detrectant stra-
 gem, deprecantur solum vitam.
 Sed illa dixit: novi qui me læ-
 cerint saxis, & qui miseris pa-
 nem; vos desinite metuere. Re-
 deo solum insensa his qui me of-
 fenderunt.*

FABULA III.

Experientia præstantior arte.

ÆSOPUS & RUSTICUS.

USu peritus hariolo velocior
 Vulgò esse fertur: Causâ sed non dicitur:
 Notescet quæ nunc primum fabellâ meâ.

¶ Habenti cuidam pecora pepererunt Oves
 Agnos humano capite: monstro exterritus
 Ad consulendos currit mœrens hariolos.
 Hic pertinere ad domini respondit caput,
 Et avertendum victimâ periculum.
 Ille autem affirmat conjugem esse adulteram.
 Et infinitos significari liberos;
 Sed expiari potest majori hostiâ.
 Quid multa? variis dissident sententiis,
 Hominiſque curam curâ majore aggravant.
 Æsopus ibi nans naris emunctæ senex,
 Natura nunquam verba cui potuit dare:
 Si procurare vis ostentum, rustice,
 Uxores, inquit, da tuis pastoribus.

*Deſtus experienciâ creditur
 vulgò verior conjectore, sed ſiletur
 ratio, quæ jamjam vulgabitur
 meo Apologo. Oves enixa ſunt
 Agnos capite hominis cuiſdam di-
 vitiſ pecoris. Territus prodigio pro-
 perat triſtis conſulturus hariolos.
 Ille dicit hoc ſpectare vitam heri,
 & avertendum infortuniũ
 hoſtiâ. Hæ verò aſſeverat uxorem
 eſſe adulteram, & notari gna-
 ros eſſe adulteros, ſed procurari
 poſſe mari victimâ. Quid plu-
 ra? diſtribuntur diverſis opinio-
 nibus & adaugent anxietatem
 hominis majori anxietate. Æſo-
 pus hic aderat ſenex acuta naris,
 quem natura non potuit un-
 quam decipere: Si vis, inquit,
 o Ruricola, avertere tale porten-
 tum, junge conjuges tuas pa-
 ſtoribus.*

ANNOTATIONES.

6. *Hariolos.* | Harioli futurorum conjectores dicebantur. Quasi *ſarioli* a *ſari* vel *ſando*: ut, *hædus*, *ſædus*.

7. *Caput.* | Pro vita sæpiſſime uſurpatur apud melioris notæ autores.

8. *Avertendum victimâ periculum.* | Solebant enim prodigia hoſtiis procurari, idque ex conſilio & Augurum præſcripto, quindecimque virorum qui libros Sibyllinos ſuper hac re adibant & intpiciebant.

13. *Majori hoſtiâ.* | Majorem hoſtiam præ maxima poſuit, quod Poetis non inſolens. Maxima autem hoſtia apud veteres de ovibus dicebatur; ita enim Feſtus: Maximam hoſtiam ovilis pecoris appellabant, non ab amplitudine corporis, ſed ab animo placidiore.

16. *Procurare oſtentum.* | Solemnis vox Augurum, id eſt avertere; & à cervicibus noſtris depellere.

FABULA IV.

Mentem hominis spectato non frontem.

SIMII CAPUT.

Alicujus conspexit Simium pendentem apud Lanionem inter alias mercimonias & cibaria. Percontatus est, quis esset sapor, tum Lanius ludens, Quale, ait, caput est, talis est sapor. Puto hoc dici jocosius quam verius, cum vidi saepe pulchros, nequissimos; & inveni plures deformes, honestissimos.

PENDERE ad Lanium quidam vidit Simium
Inter reliquas merces atque opsonia.
Quesivit quidnam sciret, tum Lanius jocans:
Quale (inquit) caput est, talis præstatur sapor.
¶ Ridiculè magis hoc dictū quam verè æstimo. 5
Quando & formosos sæpè inveni pessimos,
Et turpi facie multos cognovi optimos.

ANNOTATIONES.

1. *Ad Lanium.* | Id est, *Apud Lanium*, Plautum locis sexcentis adeas, ita *Ad prætorem* solvere, pro *Apud prætorem*, &c.

2. *Inter reliquas merces.* | Hoc loco reliquas quatuor syllabarum est.

5. *Ridiculè magis.* | In gratiam Æsopi, qui licet turpi facie, tamen optimis moribus erat præditus: unde Ovidius:

*Si mihi difficilis formam natura negavit,
Ingenio forma damna rependo mea.*

FABULA V.

Erit ubi pœnas det procax audacia.

ÆSOPUS & PETULANS.

Eventus falix trahit plurimos in ruinam. Quidam protervus congererat saxum in Æsopum. Tanto, ait, melior; dein erogavit illi æsem. Cum iterum illi impigisset lapidem; per herculem nihil mihi est amplius, sed tibi ostendam unde possis habere. En nobiles & dives adest, impinge quæque illi lapidem, & reseres mercedem debitam. His adductis verbis, paruit monenti: Verùm spes delusit temeritatem insolentem, captus etenim dedit pœnas patibulo.

SUCCESSUS ad perniciem multos devocat.
¶ Æsopo quidā petulans lapidem impegerat,
Tanto (inquit) melior; æsem deinde illi dedit.
Sic prosequutus: Plus non habeo me hercule,
Sed unde accipere possis monstrabo tibi. 5
Venit ecce dives & potens: huic similiter
Impinge lapidem, & dignum accipies præmium,
Persuâsus illi, fecit quod monitus fuit.
Sed spes fefellit impudentem audaciam,
Comprehensus namq; pœnas persolvit cruce. 10

ANNOTATIONES.

3. *Tanto inquit melior.* | Laudandi atque approbandi apud veteres formula. Improbandi vero: *Tanto nequior.* Ut est apud Plautum.

Æsem. | Non ibi sumitur vox ælis pro

libra, sed pro nummo æreo.

10. *Cruce.* | Supplicii genus quod in usu fuit ad tempora Constantini Imperatoris, qui aliud abrogavit in honorem Crucis J. C.

FABULA

FABULA VI.

Ridenda imbecillorum superbiloquentia.

MUSCA & MULA.

Musca in temone sedit, & Mulam increpans,
Quàm tarda es, inquit: non vis citiùs progredi?

Vide, ne dolone collum compungam tibi.

Respondit illa: Verbis non moveor tuis,

Sed itum timeo, fellâ qui primâ sedens

Jugum flagello temperat lento meum,

Et lora frænis continet spumantibus.

Quapropter aufer frivolum insolentiam:

Namq; ubi tricandum est, & ubi currendum scio.

¶ Hac derideri fabulâ meritò potest,

Qui sine virtute vanas exercet minas.

Musca stetit in temone, & arguens Mulam: Quam incedis lente, ait! non placet incedere citius? Cave ne tibi feriam cervicem meo aculeo. Hec reposuit; verba tua non me tangunt, sed reformido hunc qui sedens in sella anteriori, moderatur meum jugum verberibus flexibili, & regis habenas frænis plenis spumâ. Quare omite ridiculam audaciam: Novi enim quando oportet morari, & quando properare. Ille potest jure irrideri hoc argumento, qui jactat minas inanes sine animo.

5

10

ANNOTATIONES.

3. *Dolone.* | Dolon est lignum in quo latet gladiolus. Scitè Phædrus Dolonem vocat Muscæ aculeum quo pungit irata.

7. *Spumantibus.* | Ita tenet ut spument: vult reddere rationem quare non possit citiùs progredi. Non tantum, ait, tenet, sed tenet tam validè, meque cohibet, ut & frena spument, hoc est, spumâ ex labore oppleantur: Imitatione Virg.

Stat sonipes, & frena ferox spumantia mandit.

9. *Ubi tricandum.* | Legit Grutterus strigandum. Quid striga, quid strigandum, quia vulgè notum non est, Scaligeri verbis utar. Strigare dicuntur equi quoties interquiescunt, dictum à striga qua eris spatium trimarium in quo equi stringebantur.

FABULA VII.

Liber inops servo divite felicior.

CANIS & LUPUS.

Quam dulcis sit libertas breviter proloquar.

¶ Cani perpasso, macie confectus Lupus

Fortè occurrit: salutantes dein invicem

Ut restiterunt; unde sic quæso nites,

Dicam brevi quantum libertas sit grata. Lupus macilentus incidit sorte in Canem propinquum: Tum se salutantes mutud ut steterunt. Unde, obsecro, sic nitidus es,

ANNOTATIONES.

LUPUS & CANIS. | Similis ferme Fabula legitur apud Æsopum de Asino Sylvestri qui beatum dicebat Asinum domesticum, & propter bonam corporis habitudinem, & propter ciborum copiam. Sed cum illum vidisset ferentem onera, & Agassonem ipsum baculis percutientem, abiit

& infelicem existimavit. Mirè Horatius lib. 2. Sermonum Satira 7. depingit quàm libertas grata sit, fabulâ Muris rustici, & Muris domestici, quam leges. Hos sequutus est tanquam duces in hacce fabula Phædrus noster.

Et quibus escis factus es ita corpulentus? Ego qui te praesto roto-re, enecor esuritione. Canis respondit ingenue. Tibi erit fortuna similis, si valeas exhibere simile ministerium meo hero. Quodnam ait ille? Ut custodias ostium, & serves ades per noctem tutas a latronibus. Ego verò praesto sum. Nunc tolero nives & pluviam, ducens atatem duram in nemoribus, quantò erit mihi melius morari in adibus, & me defidem replere multis cibis? Me igitur sequere. Dum eunt comites, Lupus animadvertit collum Canis tritum à vinculis. Dic sodes, unde istud? Nihil est. Dic tamen, amabo. Quoniam videor ferrox, me constringunt, ut dormiam per diem, & ut vigilem nocte accedente. Sero liber discurro quàm libitum est. Obiicitur ultro panis, & herus largitur ossa de sua mensa: Servi projiciunt frusta, & obsonium quid quisque respuit. Ita mea alvus satiatur sine labore. Age, si est animus aliquò ire, jam lucet? Non est, ait, mihi. Uttere, o Canis, sis qua probas. Imperare nolo, cā lege ut non sum mei juris.

Aut quo cibo fecisti tantum corporis? 5
Ego qui sum longè fortior, pereor fame.
Canis simpliciter: Eadem est conditio tibi,
Præstare domino si par officium potes.
Quod? inquit ille. Custos ut sis liminis,
A furibus tuearis & noctu domum. 10
Ego verò sum paratus: nunc patior nives,
Imbresque, in sylvis asperam vitam trahens,
Quantò est facilius mihi sub recto vivere,
Et otiosum largo satiari cibo?
Veni ergo mecum. Dum procedunt, aspicit 15
Lupus à catena collum detritum Canis.
Unde hoc, amice? Nihil est. Dic quæso tamen,
Quia videor acer, alligant me interdium,
Luce ut quiescam, & vigilem nox quum venerit:
Crepusculo solutus, quā visum est, vagor. 20
Adfertur ultro panis, de mensa sua
Dat ossa dominus, frustra jactat familia,
Et quod fastidit quisque pulmentarium.
Sic sine labore venter impletur meus.
Age, si quò est abire animus, est licentia? 25
Non planè est, inquit. Fruere quæ laudas Canis:
Regnare nolo, liber ut non sim mihi.

ANNOTATIONES.

5. *Fecisti tantum corporis.* | Nullus præter Phædrum videtur usurpasse hunc loquendi modum. Significat pinguescere, & nitidum, beneque curatâ cute fieri, ut ait Horatius. Legitur apud Lucretium verbum significationis oppositæ; corpus amittere, id est, macrum fieri. Inveni tamen similes, & ferme germanas hujusce loquendi formulas, ut Cicero in Verrem, *Maximam hoc anno pecuniam facere posset*; & Quintilianus, *Vires faciamus*.

20. *Crepusculo.* | Crepusculum est lux dubia, quæ fit ante solis ortum & occasum.

23. *Pulmentarium.* | Proprie dicitur puls vel cibus in modum pulsus factus. Quanquam & generalius pro quovis obsonio sumitur.

27. *Regnare nolo, ut non sim liber.* | Ita mus rusticus apud Horatium loco laudato:

Tum rusticus, haud mihi vitâ

*Est opus hac, ait, & valeas, mage sylva carusq;
Intus ab insidiis tenui solabitur ervo.*

FABULA VIII.

Sat pulcher, qui sat bonus.

FRATER & SOROR.

Intuere te sæpe admonitus præceptis. Erat quidam filia maxime deformis, & eidem filius, præclaro & eleganti vultu. Hi ludentes more puerorum se consideraverant fortissimè in speculo posito in sedili genetricis;

PRæcepto monitus sæpè te considera.
¶ Habebat quidam filiam turpissimam, Idemque insigni & pulchrâ facie filium.
His speculum in cathedra matris suppositum fuit,
Pueriliter ludentes, fortè inspexerant. 5

Hic

Hic se formosum jactat : illa irascitur,
 Nec glorientis sustinet fratris jocos,
 Accipiens (quid enim ?) cuncta in contumeliam.
 Ergo ad patrem cucurrit læsura invicem,
 Magnaque invidia criminatur filium,
 Vir natus, quod rem fœminarum tetigerit.
 Amplexus utrumque ille, & carpens oscula,
 Dulcemque in ambos charitatem partiens :
 Quotidie, inquit, speculo vos uti volo :
 Tu formam ne corrumpas nequitia malis :
 Tu faciem ut istam moribus vincas bonis.

ille se jactitat pulchrum ; hac indignatur, neque fert cavillationes germani superbientis, interpretans etenim omnia in malam partem. Properat igitur ad parentem nocitura invicem, & accusat fratrem summâ invidiâ, quod vir natus contrectaverit ornamenta mulierum. Parens complexus ambos & osculatus (sic dividens gratum amorem in utrumque) impero, inquit, vos contemplari quotidie in speculo. Tu, ô fili ! ne dedecores tuam pulchritudinem malis moribus. Tu vero, nata, ut redimas faciem turpem bonâ indole.

ANNOTATIONES.

11. Rem fœminarum. | Omnem suppellectilem mulierum, speculum scilicet, pigmenta, & id genus alia, cultui & ornatui mulierum servientia, intelligit.

14. Quotidie speculo vos uti volo. | Sic Plautus Epidico :

Non oris causâ modo homines aquum fuit

Sibi habere speculû, ubi os contemplantur suum ; Sed qui perspicere possent cor sapientia.

15. Formam ne corrumpas. | Sic Plautus Mostell.

Nequicquâ exornata est bene, si morata est male. Pulcrâ ornatû turpes mores pejus cerno collinû ; Nam si pulcra est, nimis ornata est.

FABULA IX.

Fidelem ubi invenias virum ?

SOCRATIS DICTUM.

Vulgare amici nomen, sed rara est fides.
 ¶ Quû parvas ædes sibi fundasset Socrates,
 (Cujus non fugio mortem, si famam adsequar,
 Et cedo invidiæ dummodò absolvar cinis)
 E populo sic nescio quis, ut fieri solet :
 Quæso tam angustam talis vir ponis domum ?
 Utinam, inquit, veris hanc amicis impleam.

Nomen amici est obvium, at constantia amicorum minime obvia. Socrates (cujus non deprecor mortem, si obtineam nomen ; & subeo invidiam, modò insons fiam post obitum) cum sibi edificasset parvulam domum, nescio quis e plebe, ut mos est, Dixit, Cur, ô tante vir, fundas adem adeo arctam ? Utinam illam repleam amicis sinceris.

ANNOTATIONES.

2. Socrates | Philosophus Atheniensis. Nota Historia de illius morte. Accusatores fuê e Anytus & Melitus, qui postea omnium judiciis condemnati, ipse verò Socrates absolutus post mortem, & statuâ donatus.

4. Absolvar cinis. | Id est, post concrematurum corpus, & in cineres adductum. Respicit ad morem antiquum. Rogo enim imposita cadavera in cineres convertebantur, exceptis infantibus adhuc edentulis.

FABULA X.

Ne sis credulus, maximè criminatori.

RES GESTA SUB AUGUSTO.

Nocivum est credere & non credere. Subijciam paucis exemplum rei utriusque. Hippolytus periit, quoniam fides habita est Novercæ. Troja verò eversa, quoniam denegata est fides Cassandra. Inquirenda est igitur plurimum veritas antequam mens ferat iudicium iniquum sententiâ temeraria. Sed ne minuat hanc veritatem antiquitate mendaci, referam quod accidit meâ atate. Cum vir quidam amaret uxorem, & jam destinaret nato togam puram, ductus est in locum remotum à suo liberto, confidente se suisiui proximum heredem. Hic dum commentus foret plurimâ de filio, & multa de criminibus conjugis iudica, addidit id quod intellegebat, amantem agerrime laturum, venire scilicet crebro mœchum, & dehonefari nomen familia adulterio infami.

Periculosum est credere & non credere, Utriusque exemplum breviter exponam rei. Hippolytus obiit, quia novercæ creditum est: Cassandra quia non creditum, ruit Ilium. Ergo imploranda est veritas multum prius, Quam stulta pravè judicet sententia. Sed fabulosâ ne vetustate elevem, Narrabo tibi memoriâ quod factum est meâ. ¶ Maritus quidam quum diligeret conjugem, Togamq; puram jam pararet filio, Seductus in secretum à liberto suo Sperante heredem suffici se proximum, Qui dum de puero multa mentibus foret, Et plura de flagitiis castæ mulieris, Adjecit id quod sentiebat maximè Doliturum amanti, ventitare adulterum, Stuproque turpi pollui famam domûs.

ANNOTATIONES.

3. Hippolytus. | Thesei & Hippolytæ Amazonis filius, qui cum constanti animo sperneret mulierum congressum, à Phædra noverca, absente patre, amatus est, sed repulsam sæpius passa impudica mulier, insinuat stupri Hippolytum apud Theseum. Ille credulus, filio, qui jam domum impudicam fugerat, mortem inprecatur. Quod votum ratum fecit Neptunus, emissio zuro marino qui equos Hippolyti consternavit, inde per vepres & saxa distractus periit. Quod ubi rescivit male sibi conscia mulier, scelus suum confessa apud maritum, gladio se confodit.

4. Cassandra. | Priami regis Trojanorum filia, quæ sæpius exitum Trojæ prædixerat, sed à Trojanis fides ei non fuit habita, diis ita volentibus.

7. Elevem. | Hoc in loco significat minuat; je diminue, I lessen. Significatio insolentior, quæ tamen in Cicerone, & in Phædro bis repetitur. De sumpta videtur metaphora à Trutina pondere librata; ut enim Lanx una elevetur, pondus in ea in positum minuitur, quodque magis minuitur, ô magis Lanx elevatur. Rectè igitur elevare erimen, pro minuire assumitur.

10. Togamque puram. | Depositâ nimirum prætextâ, quam purpurâ distinctam gestabant usque ad annum ætatis decimum quintum. Erat autem dicta pura, quod albi coloris nulla admixta purpura esset. Dicebatur etiam virilis & libera, quia pueris virilem ætatem ingredientibus dabatur. Libera verò, quia pueris toga pura initium quoddam libertatis erat, cum antea essent sub pædagogis.

12. Proximus hæres. | Is dicitur qui & secundus. Tria hæredum genera à Jurisconsultis traduntur. Aut enim sunt necessarii; aut sui & necessarii; aut extranei. Necessarius hæres est, servus hæres institutus. Ideoque fit appellatur, quia sive velit, sive nolit, omnino post mortem testatoris liber & necessarius hæres fit. Sui autem & necessarii hæreses sunt veluti filii; sui hæreses appellantur, quia domestici hæreses sunt, & vivo quoque patre veluti domini habentur; necessarii verò dicuntur, quia sive velint, sive nolit, tam ab intestato quàm ex testamento, ex lege duodecim tabularum hæreses fiunt. Extranei qui testatoris juri subiecti non sunt, extranei hæreses appellantur.

Incen-

Incensus ille falso uxoris crimine,
 Simulavit iter ad villam, clamque in oppido
 Subfedit, deinde noctu subito januam
 Intravit, rectâ cubiculum uxoris petens,
 In quo dormire mater natum iusserat,
 Ætatem adultam servans diligentius.
 Dum quærunt lumen, dum concursat familia,
 Iræ furentis impetum non sustinens
 Ad lectum accedit, tentat in tenebris caput.
 Ut sentit tonsum, gladio pectus transigit,
 Nihil respiciens dum dolorem vindicet.
 Lucernâ adlatâ, simul aspexit filium,
 Sanctamque uxorem dormientem cubiculo.
 Sopita primo quæ nil somno senserat:
 Repræsentavit in se poenam facinoris,
 Et ferro incubuit, quod credulitas strinxerat.
 Accusatores postularunt mulierem,
 Romamque pertraxerunt ad Centumviros.
 Maligna insentem deprimit suspicio,
 Quod bona possideat. Stant patroni fortiter
 Causam tuentes innocentis fœminæ.
 A Divo Augusto tunc petiêre iudices
 Ut adjuvaret jurisjurandi fidem,
 Quod ipsos error implicuisset criminis.
 Qui postquam tenebras dispulit calumniæ,
 Certumque fontem veritatis repperit.
 Luat (inquit) poenas causa libertus mali.
 Namque orbam nato simul & privatam viro,
 Miserandam potius quam damnandam exitimo.
 Quod si damnanda perscrutatus crimina
 Paterfamilias esset, si mendacium
 Subtiliter limasset à radicibus,
 Non evertisset scelere funesto domum.
 ¶ Nil spernat auris, nec tamen credat statim,
 Quandoquidē & illi peccant quos minimē putes;

Ille inflammatus flagitio supposito
 suæ mulieris, finxit se iterum ad
 villam, substitit tamen clancu-
 lum in pago; dein regressus est
 noctu domum, & subit rectâ cu-
 biculum uxoris, in quo genitrix
 voluerat quiescere filium, custo-
 diens accuratius ætatem matu-
 ram. Dum quæritur lumen, dum
 servi concursant, hic impatiens
 furoris accurrit ad lectum, ten-
 tat caput in obscuro: ut atton-
 sam tractat, confodit corpus gla-
 dio, nihil curans modò ulciscatur
 dolorem. Lampade accensâ vi-
 dit in cubiculo filium dormientem
 unâ cum uxore castâ, quæ sepul-
 ta alto somno nihil senserat; ex-
 hibuit in se supplicium sceleris,
 seque interfecit gladio quem cre-
 dulitas eduxerat. Delatores ac-
 cusarunt faminam, & duxerunt
 Romam ad Centumviros. Iniqua
 suspicio quod potius bonis, op-
 primit innocentem. Advocati
 stant constanter defendentes cau-
 sam mulieris insentis. Iudices
 tunc rogarunt Divum Augu-
 stum ut sublevaret fidem jurisju-
 randi, quia ambiguitas criminis
 illos intricabat. Qui postquam
 discussit tenebras malitiæ, & in-
 venit fontem indubitatum veri.
 Puniatur, ait, Libertus origo ma-
 li; namque arbitror hanc mulie-
 rem dignam potius misericordia,
 quam condemnatione, quæ perdi-
 dit simul & maritum & filium.
 Si vero paterfamilias excussisset
 flagitium condemnandum; si
 mendacium rimatus fuisset acutè
 à radicibus, non extinxisset fa-
 miliam scelere exitiali. Auris
 contemnat nihil, neque tamen cre-
 dat statim; quia & hi peccant
 quos non crederes,

ANNOTATIONES.

27. Ut sentit tonsum. | Viri scilicet caput: nam Romani tunc temporis barbam & capillos tondebant.

35. Ad Centumviros. | Centumviri, iudices erant de quibus sic scribit Festus: Centumvira- lia iudicia à Centumviris sunt dicta. Nam cum essent Romæ triginta & quinque tribus, quæ & Curiæ dictæ sunt; terni ex singulis tribubus selecti fuerunt ad iudicandum. Licet quinque amplius quam centum existerint, tamen quæ facilis nomi-

narentur Centumviri sunt appellati. In illorum iudiciis versabantur iura, ut ait Cicero, Usucapionum, Tutelarum, Gentilitiarum, Agnationum, Alluvionum, Circumvencionum, Nexum, Mancipiorum, Pietum, Luminum, Stulicidiorum, Testamentorumque raptorum, aut ratorum.

40. Jurisjurandi fidem. | Iudices enim antequam iudicarent, in leges jurare consueverant, inquit Asconius.

Et qui non peccant, opprimuntur
fictis causis. Illud potest etiam
docere ignaros, ne quid ponderent
tractata aliorum. Etenim ambi-
tio diversa hominum, aut duci-
tur favore, aut suo odio. Ille tili
erit cognitus quem noveris per te.
Hæc scripsi fufius, quod incurri
in offensionem quorundam nimia
brevitate.

Et qui non peccant impugnantur fraudibus,

Hoc admonere simplices etiam potest,

Opinione alterius ne quid ponderent:

55

Ambitio namque diffidens mortalium,

Aut gratiæ subscribit, aut odio suo.

Erit ille notus, quem per te cognoveris.

¶ Hæc secutus sum propterea pluribus,

Brevitate nimia quoniam quosdā offendimus. 60

FABULA XI.

Deformitas dolenda quæ ex merito venit.

EUNUCHUS ad IMPROBUM.

Spado iurgabat cum aliquo ne-
bulone, qui præter verba inhonestæ
& iurgium acre, exprobravit ra-
turam virilitatis erepta. En, in-
quit, illum unum est, quod me
angit vehementius, quoniam ca-
reo testibus corporis integri. Sed
quid, insane, carpis flagitium for-
tuna? Illud quippe infame est
homini, quod meruit su ferre.

Eunuchus litigabat cum quodam improbo:
Cui super obscena dicta & petulans iurgium,
Damnum infectatus est amissi corporis.
En, ait, hoc unum est, cur laborem validius,
Integritatis testes quia defunt mihi,
Sed quid fortunæ, ilulte, delictum arguis?
Id demum est homini turpe, quod meruit pati.

ANNOTATIONES.

7. Id demum est homini turpe quod meruit
pati. Sic Plautus:

Pergin' servum me exprobrare

Esse, quod vi hostili obtigit?

Nulla autem calamitas, aut deformitas corporis,
cuiquam probro dari debet.

FABULA XII.

Optima sæpe despecta.

MARGARITA IN STERQUILINIO.

Dum pullus gallina quarit at
cibum in fimo, invenit unionem.
Quam inhonesto, ait, tu quanta
res es, abiecta sis loco? O si quis
caput tuo pretio te repperisset,
iamdudum venisses ad summum
honorem. Ego qui te inveni, &
cui esca est longe optabilior, neque
valco tibi esse alicuius utilitatis,
neque tu mihi. Hoc dico illis qui
me non norunt.

IN sterquilinio pullus gallinaceus
Dum quærit escam, margaritam repperit?
Jaces indigno quanta res (inquit) loco:
O si quis pretii cupidus vidisset tui:
Olim redisses ad splendorem maximum.
Ego qui te inveni, potior cui multò est cibus,
Nec tibi prodesse, nec mihi quicquam potes.
¶ Hoc illis narro qui me non intelligunt.

ANNOTATIONES.

8. Hoc illis dico qui me non intelligunt. | Con-
bula-um non moverentur, nec sentiebant vim
queritur Phædrus de illis qui utilitate suarum fa-
carminis, denegarentque ipsi honorem debitum.

FABULA

FABULA XIII.

Opus artificem probat.

APES & FUCI VESPA JUDICE.

Apes in alta quercu fecerant favos :
 Hos Fuci inertes esse dicebant suos.
 Lis ad forum deducta est, Vespâ judicē :
 Quæ genus utrumque, nosset cū pulcherrimè,
 Legem duabus hanc proposuit partibus :
 Non inconueniens corpus, & par est color,
 In dubium planè res ut meritò venerit :
 Sed ne religio peccet imprudens mea,
 Alveos accipite & ceris opus infundite,
 Ut ex sapore mellis, & forma favi,
 De quæis nunc agitur, auctor horum appareat.
 Fuci reculant, Apibus conditio placet.
 Tunc illa talem sustulit sententiam :
 Apertum est quis non possit, aut quis fecerit,
 Quapropter apibus fructum reitituo suum.
 ¶ Hanc præteriissem fabulam silentio,
 Si pactam Fuci non recusassent fidem.

Apes posuerant favos in sublimi quercu : Fuci pigri contendebant suos esse. Contentio venit in eis, Vespa iudice, cui cum esset perspecta probe natura utriusque, protulit illam conditionem duabus partibus. Corpus tam simile est, & color similis, ut res adducta sit iure in ambiguum. Verum ne mea religio inficiens aberret, capite alvearia, & conficite mel favis, ut ex gustu mellis, & figura favorum, dignoscatur auctor illorum de quibus controversitur nunc. Fuci respuunt legem, Apes accipiunt. Tunc Vespa protulit tale iudicium. Non est iam dubium, quis non valeat facere favos, aut quis fecerit. Quare reddo Apibus suum opus. Prætermissem silentio hunc Apologum, si Fuci non violassent fidem datam.

ANNOTATIONES.

2. *Fuci.* | Sunt autem fuci, inquit Plinius lib. 11. sine aculeo, velut imperfecta apes, novissimeque a se suis, & jam emeritis inchoata, serotinus fetus, & quasi servitia verarum Apum.

8. *Religio mea.* | Judicibus Religio tribuitur,

propter iuramentum quo tenebantur.

71. *Si Fuci non recusassent fidem.* | Carpit illos, quos vocat Virgilius :

O imitatores Eucum pecus.

FABULA XIV.

Otiare, quò labores.

ÆSOPUS LUDENS.

Puerorum in turbâ quidam ludentem Atticus
 Æsopum nucibus quum vidisset, retitit,

Cum quidam Atheniensis Æsopum vidisset lusantem nucibus inter pueros, suscitavit,

ANNOTATIONES.

1. *Puerorum in turba ludentem Æsopum.* | Nec enim inhonestum quid est, si Æsopus luserit cum pueris. Hoc & summi viri fecere ante illum & post illum. Referunt Fridericum secundum Dianæ regem remittendi animi causa cum aulicis lusisse familiariter, dicendo, agite luda-

mus dum Rex abest. Deinde postquam tempus adesse visum, adductione vultu, desinamus inquit, jam rex rediit.

Atticus. | Ex Attica regione, in qua totius regionis caput Athenæ, ut jam dictum est lib. 1. Fab. 3.

Et

illumque habuit pro infano. Senex
joculator potius quam jocandus,
ut intellexit illud, protulit in me-
dio itinere arcum detensum :
Heus, ait, Sapiens, aperi quid ege-
rim. Accurrit multitudo : Hic
se excruciat diu, neque expedit
modum questionis proposuæ. Tan-
dem cessit victus. Tum Philosophus
victor : Franges brevi arcum,
si teneas semper tensum ; verum
si remisieris, poteris uti cum erit
libitum. Ita ludus est nonnun-
quam concedendus animo, ut for-
tior recurrat ad cogitandum.

Et quasi delirum risit : quod sensit simul
Derisor potius quàm deridendus senex,
Arcum retensum posuit in media via :
Heus (inquit) sapiens, expedi quid fecerim.
Concurrit populus : ille se torquet diu,
Nec quæstionis positam causam intelligit.
Novissimè succumbit : Tum victor sophus :
Citò rumpes arcū, semper si tensum habueris.
At si laxaris ; quum voles, erit utilis.
¶ Sic lusus animo debent aliquando dari,
Ad cogitandum melior ut redeat tibi.

ANNOTATIONES.

9. Victor sophus. | Sic Plinius lib. 36. cap. 12. *Æsopum Fabularum Philosophum* appellat.

FABULA. XV.

Qui educat pater magis, quàm qui genuit.

AGNUS à CAPELLA NUTRITUS.

Canis dixit Agno balanti in-
ter Capellas, insane falleris, illa
non est tua mater, & monstra-
vit oves longè semotas. Non qua-
ro illam quæ sit gravisida carn-
vult, deinde fert pondus incertum
certis mensibus, tandem dep- nit
proiectum unus : Sed quæro illam
quæ me alit oblatâ mammâ, sub-
ducitque lac parvulis, ut mihi
præbeat. Verum quæ te genuit,
charior est ? Non ita res est.
Unde illa novit, an nasceret alius
aut niger ? Porro fac novisse.
Cui è mihi prestitit grande offici-
um quod me conceperit matrem,
ut expectarem Lanionem quaquâ
horâ. Quare illa sū potior cujus
nulla potestas fuit in procreando,
quàm quæ miseria est destituti,
& mihi largitur uliro amorem ju-
cundum. Charitas facit paren-
tes, non natura. Autor voluit
ostendere his versus, homines ad-
versari legibus, detineri beneficiis.

Inter capellas Agno balanti Canis,
Stultè (inquit) erras : non est hæc mater tua :
Ovèsque segregatas ostendit procul.
Non illam quæro, quæ quum libitum est, concipit,
Dein portat onus ignotum certis mensibus.
Novissimè prolapsam effundit farcinam :
Verum illam quæ me nutrit admoto ubere,
Fraudatque natos lacte, ne desit mihi.
Tamen illa est potior quæ te peperit. Non ita est.
Unde illa scivit niger an albus nasceret ?
Age porrò scisser : quum crearer masculus,
Beneficium magnum sanè natali dedit,
Ut expectarem lanium in horas singulas.
Cujus potestas nulla in gignendo fuit.
Cur hac sit potior, quæ jacentis miserrita est,
Dulcemque sponte præstat benevolentiam ?
Facit parentes bonitas, non necessitas.
¶ His demonstrare voluit auctor versibus
Obstiteri homines legibus, meritis capi.

ANNOTATIONES.

11. Scisser. | Per syncopen : pro *Scivisset*.
12. Beneficium magnum sanè. | Ironi è dictum
17. Facit parentes bonitas, non necessitas. | Illi
vare dici possunt patres, qui non necessitate qua-

dam naturæ procreant liberos, sed qui precreatis
vitam sustinent alimentis, & consiliis juvant.

19. Obstiteri homines legibus. | Nam ut ait Poeta:
Nisimur in vetitum semper, cupimusque, nec aia.

FABULA

FABULA XVI.

Humanitas, & gratior, & tutior.

CICADA & NOCTUA.

Humanitati qui se non accommodat,
Plerumque pœnas appetit superbix.
¶ Cicada acerbum noctux convicium
Faciebat, solitæ victum in tenebris querere.
Cavoque ramo capere somnum interdium.
Rogata est ut raceret: multò validiùs
Clamare cœpit. Rursus admotâ prece,
Accensa magis est. Noctua ut vidit sibi
Nullum esse auxilium, & verba contemni sua,
Hæc est adgressa garrulam fallaciâ:
Dormire quia me non sinunt cantus tui,
Sonare Citharâ quos putes Apollinis,
Portare est animus nectâr, quod Pallas mihi
Nuper donavit: si non fastidis, veni;
Una bibamus. Illa quæ ardebat siti,
Simul cognovit vocem laudari suam,
Cupidè advolavit. Noctua egressa cavo
Trepidantem confectata est, & letho dedit.
Sic viva quod negarat, tribuit mortua.

Qui non se componit ad humanitatem, dat sæpe pœnas superbiæ. Cicada edebat cantum importunum. Noctua, quæ solet quaritare cibos noctu, & dormire per diem ramo cavo arboris. Noctua oravit ut siletet, verum capis vociferari longè vehementius. Attribitis rursus precibus, est inflammata magis Cicada. Ut noctua animadvertit nullum sibi superesse auxilium, & negligens præces, finxit talem fallaciam ad hanc garrulam. Quoniam tuæ voces quas credas sonare Plectro Apollinis, non mihi permittunt aperire somnum, volo bibere nectâr quod Pallas mihi donavit non ita pridem: Propera si tibi jucundum, & potemus simul. Illa quæ astuabat siti, intelligens quoque laudari cantus suos, adfuit ardens. Tum noctua exiens cavo, insequuta est trepidam, & occidit. Ita extincta dedit, quod viva denegarat.

ANNOTATIONES.

12. Sonare Citharâ quos putes Apollinis. | Id est, tu dum cantas tuâ voce, sonas sinitte quid ac ipse Apollo dum sonat Citharâ. Sensus istius verbus mihi visus est perobscurus, idcirco explicui.

13. Nectâr. | Potus Deorum. Pallas dederat Noctux nectâr, quia avis est ipsi sacra. Pallas donavit. | Pallas Jovis filia, nata ex ipsius cerebro, ut vulgatum est.

FABULA XVII.

Fructu non foliis arborem æstima.

ARBORES IN DEORUM TUTELA.

Olim quas vellent esse in tutela sua
Diui legerunt arbores. Quercus Jovi,

Dii elegerunt aliquando arbores, quas vellent esse in sua tutela. Quercus attribit Jovi:

ANNOTATIONES.

2. Quercus Jovi. | Nam cum Saturni tempore ante Jovem homines carnibus humanis vescerentur, Juppiter vetuit, ne quis eo cibo uteretur.

& à carnibus ad glandes convertit, quæ ab eo primum monstrata, sacra idcirco illi creditur.

Et

myrtus Veneri: *Laurus Apollini: Pinus Cybela: Alsa populus Herculi.* Minerva admirans cur legerint arbores infœcundas, quaſiuit cauſam. Juppiter ſalem protulit. Ne videamur vendere fructum cultu. Sed certè quidquid erit, ſumo mihi Olivam propter fructum. Tunc pater deorum & creator hominum: O nata, iura ſapiens haberiſ ab omnibus. Ridicula enim eſt gloria, niſi proſit quod facimus. Fabula docet nihil eſſe agendum, quid non ſit uile.

Et myrtus Veneri placuit, Phœbo laurea, Pinus Cybelæ, populus celſa Herculi. Minerva admirans, quare ſteriles ſumerent, Interrogavit. Cauſam dixit Jupiter: Honore fructum ne videamur vendere. At me hercule narrabit quod quis voluerit. Oliva nobis propter fructum eſt gratior. Tunc ſic Deorum genitor atq; hominum fator: O nata, meritò ſapiens dicere omnibus: Niſi utile eſt quod facimus, ſtulta eſt gloria. ¶ Nihil agere quod non proſit, fabella admonet.

ANNOTATIONES.

3. *Myrtus Veneri.* | Quia hæc arbor naſcitur in littore maris, ubi Venus nata eſt. Quidam vero volunt idcirco Myrtum eſſe ſacram Veneri, quòd Venus Myrto fuiſſet ornata, cum iudicio Papiſ diſceſſit pulcrior deabus.

Laurus Phœbo. | Qui Daphnen ab Apolline amatam in hanc arborem mutatam ferunt.

4. *Pinus Cybela.* | Huic deæ Pinus arbor ſacrata fuit, quòd Atys quem deperibat, fuerit in hanc arborem mutatus, ut ait Ovidiuſ, lib. 10. *Metamorph.*

Populus Herculi. | Quia Hercules erat populo o-natus cum deſcendit ad inferos eduſturus Canem Cerberum.

7. *Honore fructum.* | Elegimus arbores nullos ferentes fructus, ne videamur, ſi quando homines nos colunt, vendere fructum illarum arborum pro honore. Malim ego legere, quod aliquibi invenitur. *Honorem fructu ne videamur vendere,* nempe dando hominibus fructum pro honore quo nos afficiunt.

9. *Olivam Palladi.* | Quia plantationem Olive invenit.

11. *Sapiens dicere omnibus.* | Unde Martialis, lib. 11. *Epig. 77.*

Quid petis à Phælo? nummos habet arca Minerva,

Hæc ſapit; hæc omnes ſœnerat una deos.

FABULA XVIII.

Tuis contentus ne concupiſcas aliena.

PAVO ad JUNONEM.

Pavo acceſſit ad Junonem indignans, quod ſibi non conceſſerit melos luſcini: hunc eſſe admirationi omnibus volucribus, ſe vero eſſe deriſui, ubi canit. Tunc Diva dixit, ad hunc ſolandum: Verum ſuperas figurâ, ſuperâ amplitudine, collum tuum nudiſ eſt ſmaragdo, & extendiſ caudam gemmantem variis plumis. Ad quid mihi, inquit, ſuma muta, ſi ſuperor canuſ?

PAVO ad Junonem venit, indignè ferens Cantuſ luſcিনি quod ſibi non tribuerit: Illum eſſe cunctis avibus admirabilem, Se derideri ſimul ac vocem miſerit. Tunc conſolandi gratiâ, dixit Dea: Sed forma vincis, vincis magnitudine, Nitor ſmaragdi collo præfulget tuo, Pictiſque plumis gemmeam caudam explicas. Quò mi, inquit, mutatam ſpeciem ſi vincor ſono?

ANNOTATIONES.

1. *Pavo.* | Erat Avis Junoni ſacra, quia propter illam caſus fuit Arguſ à Mercurio, & in illam Avem mutatus.

Junò. | Filia Saturni, & ſoror Joviſ, cui

poſtea nupſit. Unde Virgiliuſ:

Aſt ego qua divum incedo Regina, Joviſque Et ſerer & conjux.

Fatorum

Fatorum arbitrio partes sunt vobis datæ :

Tibi forma, vires aquilæ, lusciniò melos,

5 Augurium corvo, læva cornici omina,
Omnesque propriis sunt contentæ vocibus.

¶ Noli adfectare quod tibi non est datum,
Delusa ne spes ad querelam recidat.

10 Ista vobis contigerunt nutu fato-
rum ; tibi species, robur Aquila,
cantus Luscinio, augurium Cor-
vo, omina sinistra Cornici, quæ
omnes contenta sunt propria voce.
Noli appetere, quod tibi denega-
tum est, ne spes frustrata delaba-
tur ad querimonias.

ANNOTATIONES.

14. Noli adfectare. | Quia ut ait Phædrus in
fabula Canis, |
Amittit proprium, qui alienum appetit.

Ut etiam Camelus in fabulis, qui poscens cornua,
auribus quoque privatus est.

FABULA XIX.

Multi homines nomine, non re.

ÆSOPUS ad GARRULUM.

Æ Sopus domino solus cùm esset familia,
Parare cœnam jussus est maturius.

Ignem ergo quærens, aliquot lustravit domus.

Tandemque invenit ubi lucernam accenderet.

Tum circumeunti fuerat quod iter longius,

Effecit brevius : namque rectâ per forum

Cœpit redire : & quidam è turba garrulus :

Æsope, medio sole quid cum lumine ?

Hominem quæro (inquit) & abiit festinans domũ.

¶ Hoc si molestus ille ad animum rettulit.

Sensit profectò se hominem non visum seni,

Intempestivè qui occupato adluserit.

5 Cum Æsopus esset solus servus
suo hero, jussus est instrere pran-
dium celerius solito. Pervadit
igitur aliquot ades reperiturus ig-
nem, & tandem invenit, quo ex-
citaret facem. Quia autem cir-
cumiens protraxerat suum iter,
contraxit rediens, namque regres-
sus est recta per forum. Et qui-
dam Gerro è multitudine dixit :
Æsope quid tu cum lucerna alto
die ? Quæro, inquit, hominem ;
& properat celerans domum. Si
hic importunus revocavit illud in
animum, intellexit sanè, se non
visum esse hominem Æsopo, quòd
voluerit joculari importunè cum negotioso.

ANNOTATIONES.

1. Æsopus domino solus cùm esset familia. |
Cùm haberet solum servum Æsopum, neq; præ-

tereâ ullum. Sic Sidonius Apollinaris :
Respublica nostra
Tota Camillus erat.

FABULA XX.

Miserrimus, qui in vita miser, post mortem miserior.

ASINUS & GALLI.

QUI natus est infelix, non vitam modò

Tristem decurrit, verùm post obitũ quoque,
Persequitur illum dura fati miseria.

Qui genitus est miser, non tra-
hit solum avum molestum, sed
etiam calamitas acerba fati il-
lum premit post mortem.

Galli

Galli Cybeles consueverant circumagere, lucri gratiâ, Asinum ferentem onera. Cum hic periisset labore & vulneribus, avulso corio sibi consecerunt tympana. Statim interroganti cuiusdam quid fecissent de illo quem habebant in deliciis? Responderunt ita: Putabat se fore tutum post mortem. En nova vulnera dantur extincto.

¶ Galli Cybeles circum quæstus ducere Asinum solebant bajulantem sarcinas. Is quum labore & plagis esset mortuus, Detracta pelle sibi fecerunt tympana. Rogati mox à quodam, delicio suo Quidnam fecissent, hoc locuti sunt modo: Putabat se post mortem securum fore, Ecce aliæ plagæ congeruntur mortuo.

ANNOTATIONES.

4. Galli Cybeles. | Dicti sunt Galli à Gallo fluvio Phrygiæ. Fuere Sacerdotes Cybelæ matris, qui hanc deam vicatim circumferebant more suo circulatorio pectora plangentes ad cantum tibiarum, & tympanorum sonitum.

Cybeles. | Cybele filia cæli & terræ, uxor Sa-

turni. Vocatur Cybele, à monte Cybele in Phrygia, ubi primò fuit honoribus divinis donata.

Circum quæstus ducere. | Scilicet gratiâ, ut sit Elleipsis Græciffans & imesis.

EXPLICIT LIBER TERTIUS.

PHÆDRI

PHÆDR I FABULARUM LIBER QVARTVS.

PROLOGVS.

JOculare tibi videtur : & sanè bene.
Dum nihil habemus majus, calamo ludimus,
Sed diligenter intueri has nœnias.
Quantam sub illis utilitatem reperies ?
Non semper ea sunt quæ videntur, decipit
Frons prima multos : rara mens intelligit
Quod interiore condidit cura angulo.
Hoc ne locutus sine mercede exiitimer,
Fabellam adjiciam de mustela & muribus.

INTERPRETATIO.

ſocofum tibi videtur ; & rectè quidem : nam dum nihil nobis majus eſt agendum, ludimus operam ſcribendi fabulis. Verum considera attentè hos apologos.
5 *Quantum utilitatis deprehendes ſub illis. Non ſemper ea ſunt quæ apparent. Prima ſpecies fallit plurimos. Pauci admodum capiunt, quod induſtria abdidit in intimo reſeſſu. Ne hoc videar dixiſſe*
fruftra, addam fabulam Muſtella & Murium.

ANNOTATIONES.

5. *Decipit frons prima.* | Unde Cicero : *frons, vultus, oculi perſepe mentiuntur.*

7. *Quod interiore condidit cura angulo.* | Quod auctoris induſtria occultavit, & quaſi involvit fabularum involucriſ.

8. *Sine mercede.* | Ne videar fruftra dixiſſe, non intelligi ab omnibus quid fabulis inſit eruditionis ſapientiæque, proponam exemplum Muſtellæ & Murium.

FABULA I.

Aſtutus aſtu non capitur.

MUSTELLA & MURES.

MUſtella quum annis & ſenectà debilis,
Mures veloces non valeret adſequi,

Cum Muſtella gravis annis, & languida ſenio non poſſet attingere curſu mures celeres,

ANNOTATIONES.

Simile quid legere eſt apud Æſopum Fabulâ Felis & Murium, qui cum non poſſet aſſequi mures, peſſulum quandam conſcendit, de eo ſe

ſuſpendit, & mortuum ſe ſimulabat : ad quem ſic quidam è muribus dixit. *Hens tu, eſi ſaccus pices, non te adito.*

Involvit

abscondit se farina, & se prostravit cum negligentia in angulo cæco. Mus ratus prædam, advolat, sed captus perit: Alius pariter; dein & alius occubuit neci: aliquot subsensu adrepsit & rugosus, qui evaserat sæpe ex laqueis, & muscipulis, intelligens procul dolos inimici versuti. Sic te habeas, inquit, ut es farina quæ jaces.

Involvit se farinâ, & obscuro loco Abjecit negligenter, Mus escam putans, Adsiluit, & compressus occubuit neci: Alter similiter; deinde perit tertius. Aliquot secutis, venit & retorridus, Qui sæpe laqueos & muscipulam effugerat, Procûlque insidias cernens hostis callidi: Sic valeas, inquit, ut farina es quæ jaces.

FABULA II.

Spernit superbus quæ nequit assequi.

VULPES & UVA.

Vulpes compulsæ fame appetebat uvam in vineâ celsâ, afficiens totis viribus. Ut non posset hunc contingere, abiens ait: nondum maturuit, nolo edere asperam. Qui attenuant verbis, id quod non valent præstare, debent sibi assumere hoc exemplum.

FAME coacta Vulpis, altâ in vineâ Uvam adpetebat suminis saliens viribus: Quam tangere ut non potuit, discedens ait: Nondum matura est, nolo acerbam fumere. ¶ Qui facere quæ non possunt, verbis elevant, Adscribere hoc debebunt exemplum sibi.

FABULA III.

Vindictæ cupidus sibi malum arcerfit.

EQUUS & APER.

Dum Aper se versat, fecit vadum turbulentum, in quo Equus solebat restinguere sitim. Inde nata contentio. Equus insensus Apro, imploravit opem hominis, quem portans terrore, reversus est hilaris ad hostem. Postquam Equus confodit suam sylvestrem ictu telis, ita fertur loquutus: Gaudeo me tibi præstitisse auxilium rogatus tuo: Feci enim prædam, & novi quanta sis utilitatis. Sicque impulit reluctantem accipere franos. Tunc ille tristis, incidi in servitutem.

EQUUS sedare solitus quo fuerat sitim, Dum sese Aper volutat, turbavit vadum. Hinc orta lis est. Sonipes iratus fero, Auxilium petiit hominis, quem dorso levans Rediit ad hostem lætus. Hunc telis eques. Postquam interfecit, sic locutus traditur, Lætor tulisse auxilium me precibus tuis; Nam prædam cepi, & didici quàm sis utilis. Atque ita coëgit franos invitum pati. Tum moestus ille: Parvæ vindictam rei

ANNOTATIONES.

2. Auxilium petiit hominis. | Horatius ad Tullium Aristum Fabulam narrat de Equo & Cervo.

Imploravit opes hominis, frantumque recepit. Hanc fabulâ primò usus est Stesichorus apud Himericis adversus Phalarim, ut tradit Aristoteles, cap. 20. lib. 11. Rhetoric. Cæterum hanc Fabulam paulò aliter narrat Stesichorus, Horatiusque, sed tamen res eadem est.

10. Vindictam dum quero. | Sic Hecuba inducitur loquens ab Euripide:

Τὴν χάριν ὃ τιμοῦμαι,
Αἰῶνα τὸν σὺ μὲν αἶ
δουλοῦσάς τ' ἐξέσω.

Istos malos ulcisci dum liceat mihi
Me servituti mancipatæ hæc abstinere
Omnes per ætatem.

Δὴν

Dum quæro demens, servitutem repperi.

¶ Hæc iracundos admonebit fabula,

5 Impunè potiùs lædi, quàm dedi alteri.

dum quæro insane ultionem levis injuria. Ista fabula docebit pronos in iram, offendi potiùs impunè, quàm tradi alteri.

FABULA IV.

Homines non numerandi, sed ponderandi.

ÆSOPUS INTERPRES TESTAMENTI

PLUS esse in uno sæpè quàm in turbâ boni,
Narratione posteris tradam brevi.

¶ Quidam decedens tres reliquit filias,

Unam formosam & oculis venantem viros :

At alteram lanificam & frugi rusticam :

Devotam vino tertiam, & turpissimam.

Harum autem matrem fecit hæredem senex

Sub conditione, totam ut fortunam tribus

Æqualiter distribuât, sed tali modo,

Ne data possideant aut fruantur : tum simul 10

Habere res desierint quas acceperint

Centena matri conferant sestertia.

Athenas rumor implet : mater sedula

Jurisperitos consulit : nemo expedit

Quo pacto non possideant quod fuerit datum, 15

Fructumve capiant : deinde, quæ tulerint nihil,

Quanam ratione conferant pecuniam.

Postquam consumpta est temporis longi mora,

Nec testamenti potuit sensus colligi,

Fidem advocavit, jure neglecto, parens : 20

Seponit mœchæ vestem, mundum muliebrem,

Lavationem argenteam, eunuchos glabros :

Ostendam posteritati brevi narrationiuncula plus esse sæpe ingeni in uno quam in pluribus. Quidam moriens reliquit tres natas, unam pulchram & venantem viros suis oculis : Aliam nentem lanam, bonam & rusticam ? Tertiam turpissimam, & deditam vino. Senex moriens renuntiavit illarum matrem hæredem, ea lege, ut dividat aequè tribus rem familiarem ; sed tali ratione, ut neutra habeat partem concessam, nec eâ potiatur : Cum verò cessaverint possidere bona qua contigerint, dent sua parenti centena sestertia. Fama spargitur Athenis. Mater diligens adit Jurisperitos, nullus explicat, quomodo non retineant quod fuerit attributum, & percipiant fructus ; dein quonam pacto largiantur pecuniam dictam, cum acceperint nihil. Absumpto intervallo longi temporis, non potuit intelligi sensus testamenti. Mater abbiuit fidem, non curans jus. Dat Mœcha in partem, vestimentum, ornatum mulierum, suppellectilem argenteam balnearum, spaldones depiles.

ANNOTATIONES.

1. *Boni.* | Vox communis quæ extenditur, & ad bona animi, & corporis. Ibi verò ad ingenii bona refertur.

8. *Fortunam.* | Intellige opes, bona & rem familiarem. Frequentius usurpatur vox illa in plurali in hoc sensus.

10. *Fruantur data.* | Pro *datis*, antiquè dictum.

12. *Centena sestertia.* | Nota discrimen esse inter sestertium masculini generis, & sestertium neutrius, seu inter sestertios & sestertia. Sestertius apud Romanos moneta erat argentea, valens quartem partem denarii argentei, & ut ad Gallicæ pecuniæ æstimationem redigamus, de-

cem denarios Turonicos, & semissem : sestertium autem in neutro, valebat mille nummos sestertios.

20. *Fidem advocavit jure neglecto.* | Sic intellige : cum mater videret sensum testamenti non posse colligi à Jurisperitis, bona fide usa est, & ut testamento præscriptum, ita fecit ; ut nempe distribueret tribus natis æqualiter partem bonorum. Neglexit verò appositam testamenti conditionem ; sed tali modo ne, &c. quia nullus illam intelligebat.

22. *Lavationem argenteam.* | Suppellectilem omnem balnearum, ut strigiles, guttos urceolos, & alia.

E

Ianificæ

Dividit lanificæ Agros, pecora, villam, operarios, boves, equos, & suppellectilem rusticam. Sequitur autem bibaci cellam refertam vino veteri, ades magnificas, & hortulos amœnissimos. Cum vellet tribuere singulis ista sic divisa, & populus consentiret, cui erant cognita: Æsopus prodiit de repente in media multitudine. O si quis esset sensus patri sepulto, quàm nolo pateretur, quod Athenienses non potuissent colligere sensum testamenti. Dein cunctis hortantibus, levavit errorem omnium. Dividite lanificæ rustica, ades, ornamenta cum delicatis hortulis, & vinum antiquum. Tribuite potrici, vestes, gemmas, servos, & cetera. Concedite mœcha agros, vites & armenta cum pastoribus. Nulla ex his poterit ferre, ut possideat aliquid non conveniens suis moribus. Turpissima vendet mundum, ut emat vinum. Mœcha deferet Agros, ut comparet ornamenta. Illa vero devota pecori & lana, abiciet venustas ades qualicumque pretio. Ita nulla retinebit, quod fuerit destinatum, & solvent pecuniam constitutam sua genetrici, ex pretio rerum venditarum. Sic sagacitas unius hominis expedit, quod latuerat multos.

Lanificæ agellos, pecora, villam, operarios, Boves, jumenta, & instrumentum rusticum: Potrici, plenam antiquis apothecam cadis, Domum politam, & delicatos hortulos. Sic destinata dare quum vellet singulis, Et adprobaret populus qui illas noverat, Æsopus mediâ subito in turbâ constitit: O si maneret condito sensus patri, Quàm graviter ferret, quod voluntatem suam Interpretari non potuissent Attici! Rogatus deinde, solvit errorem omnium. Domum & ornamenta cum venustis hortulis Et vina vetera date lanificæ rusticæ: Vestem, uniones, pedisequos, & cetera Illi assignate, vitam quæ luxu trahit: Agros, vites, & pecora cum pastoribus Donate mœchæ: Nulla poterit perpeti Ut moribus quid teneat alienum suis. Deformis cultum vendet, ut vinum paret; Agros abjiciet mœcha, ut ornatum paret; At illa gaudens pecore, & lanæ dedita, Quacunque summâ tradet luxuriæ domum: Sic nulla possidebit quod fuerit datum, Et dictam matri conferent pecuniam Ex pretio rerum quas vendiderint singulæ. ¶ Ita quod multorum fugit imprudentiam, Unius hominis repperit solertia.

FABULA V.

Feriunt summos fulmina montes.

PUGNA MURIUM & MUSTELARUM.

Cum superati Mures cois Murellarum (quorum pugna pingitur in popinis) caperent fugam, & paverent propè cavernas obscuras, vix admissi tamen vitarunt mortem. Ductores illorum, qui imposuerant suis cervicibus cornua, ut Milites haberent in certamine signum evidens quod sequerentur, remanserunt in ingressu, & oppressi sunt ab hostibus. Quos victor mactatos denitus avidis immisit in ventrem vastum & obscurum. Vbi successus funibus urget populum.

Quum victi Mures Mustelarum exercitu Fugerent, & arctos circū trepidarent cavos, Ægrè recepti, tamen evaserunt necem. Duces eorum, ut qui capitibus cornua Suis ligarant, ut conspicuum in prælio Haberent signum quod sequerentur milites, Hæsere in portis, suntque capti ab hostibus, Quos immolatos victor avidis dentibus Capacis alvi merfit tartareo specum.

¶ Quemcumque populum tristis eventus perimit,

Peri-

Periclitatur magnitudo principum :
Minuta plebes facili præsidio latet.

*sublimitas magnatum versatur
in periculo ; Popellus vero intus
est levi præsidio.*

ANNOTATIONES.

11. *Periclitatur magnitudo principum.* | Similis est sententia :

*Tuta est hominum tenuitas
Magna periculo sunt opes obnoxia:*

12. *Minuta plebes.* | Pro plebs, non est Archilinus, cum certum sit Livium nunquam aliter locutum, ut nec Sallustium, nec ejus imitatorum Tacitum.

FABULA VI.

Stultus nisi quod ipse facit, nil rectum putat.

PHÆDRUS IN FABULARUM ÆSOPIARUM CENSORES.

TU qui nasute scripta distringis mea,
Et hoc jocorum legere fastidis genus,
Parvâ libellum sustine patientiâ,
Severitatem frontis dum placo tuæ,
Et in cothurnis prodit Ælopus novis.
Utinam nec unquam Pelei nemoris jugo
Pinus bipenni concidisset Thessalâ,
Nec ad professæ mortis audacem viam
Fabricasset Argus opere Palladio ratem,
Inhospitalis prima quæ Ponti sinus
Patefecit, in perniciem Graiûm & Barbarûm.
Namque & superbi luget Æetæ domus,
Et regna Pelix scelere Medæe jacent,

*Tu qui carpis subtiliter meas
scriptiones, & respuis legere jocos
istiusmodi, feras hunc libellum a-
liquantulâ patientiâ, dum sereno
austeram frontem, & Ælo-
pus adest cothurnatus insolite.*
5 *Utinam pinus Thessala fuisset
nunquam casa bipenni in sylva
Pelei, neque Argus adificasset
navem arte Palladis ad iter au-
dax mortis indubitata. Hac pri-
ma reclusit sinum Ponti Euxini,
maris inhospitalis, in ruinam
10 Græcorum & Barbarum. Nam-
que familia Æetæ superbi do-
let, & imperium Pelix eversum
est flagitiis Medæe.*

ANNOTATIONES.

5. *Et in cothurnis novis.* | Id est, novo, & tragœdiæ sermone convenienti, quod erat novum & insolens Ælopo. Cothurnus autem erat calceamenti genus, quo Actores Tragœdiarum utebantur. Atque hinc pro sublimiori dicendi genere usurpatur.

6. *Utinam nec unquam.* | Initium Medæe Euripidis: sed suo more modoque, contraxit Phædrus. Possem asserere Ennianus versus (nam olim eam Fabulam convertit Ennius) sed notissimi sunt.

Pelei nemoris. | Sylva quæ erat in Pelione monte Thessaliæ incumbente in sinum Pelasgicum.

7. *Pinus Thessala.* | Quæ in Pelio monte Thessaliæ reperitur frequens. Unde Ovidius:

Summa virent pinus: cætera quercus habet.

9. *Argus fabricasset ratem.* | Is fuit navis illius artifex, quæ vectus est Jason in Colchidem, ad Vellus aureum reportandum.

* *Opere Palladio.* | Palladis consilio & arte.

10. *Inhospitalis quæ prima Ponti sinum.* | Pontus Euxinus, antea dictus Axenus, id est, inhospitus, teste Plinio, Erat inter Moesiâ inferiorem, &

Thraciam ad Occasum: Asiam minorem ad Meridiem: Colchidem ad ortum, & Sarmatiam Europæam, & Sarmatiam Asiaticam ad Boream.

12. *Ætæ domus, & regna Pelix scelere Medæe jacent.* | Jason suadente Partuo suo Pelia, navi paratâ, & collectâ nobili societate, profectus est Colchos, pro aureo Vellere obtinendo, quem filia regis Colchorum adamavit, cujus auxilio consilioque defunctus multis periculis, Vellus obtinuit. Jasonem ergo Medæa, relictis parentibus (erat autem Æetæ ex Hecate filia) secuta est, & eadem nupta. Creon Rex Corinthiorum filiam suam traditurus Jasoni in matrimonium, jussit occidi Medæam ob malas artes; sed precibus Jasonis, mutatum est mortis supplicium in exilium. Medæa obtentis exiliis induciis ad spatium unius diei, Creusæ filix Creontis, jam Jasoni desponsatæ, Pallam veneno tinctam dedit, quam dum tractaret Creusa, accensus subito ignis illam cum Patre consumpsit. Sic luget domus Æetæ propter varia scelera filix Medæe. Ita quoque deletum est penitus regnum Pelix artibus Medæe.

qua regens diversis artibus animam crudelem, illic sibi fecit viam sparsis membris fratris, hic eruentavit manus Peliadum morte genitoris. Quid ais? Hoc etiam ridiculum est, inquit, & dictum salis, quia Minos longè antiquior subegit navibus Ægeum mare, & ultus est incursiones supplicis aquis. Quid igitur tibi possum facere, lector severe, si neque Fabella, neque Fabula tibi placent? Noli te præbere omnino morosum literis, ne te afficiant majori incommodo. Istud spectat hos qui insani fastidiunt cuncta, & criminantur cælum, ut videantur sapientes.

Quæ sævum ingenium variis involvens modis
Illic per artus fratris explicuit fugam, 15
Hic cæde Patris Peliadum infecit manus.

Quid tibi videtur? hoc quoque insulsum est, ais,
Falsoque dictum; longè quia vetustior
Ægeâ Minos classe perdomuit freta, 20
Iustoque vindicavit exemplo impetum.

Quid ergo possum facere tibi lector Cato,
Si nec fabellæ te juvant, nec fabulæ?

Noli molestus esse omnino literis,
Majorem exhibeant nè tibi molestiam.

Hoc illis dictum est, si qui stulti nausent: 25
Et ut putentur sapere, cælum vituperant.

ANNOTATIONES.

15. Per artus fratris explicuit fugam. | Cum enim Æetas pater Medæ illam insequeretur ob extinctum Absyrtum filium suum, & fratrem Medæ; hæc dissipavit membra fratris, ut eorum collectio mororque patrius, celeritatem persequendi retardaret.

16. Et cæde patris Peliadum infecit manus. | Sic enim res narratur: Pelias Neptuni filius ex Tyro Salmonæ regis filia, frater Æsonis, & Thesalæ Rex, filiarum suarum manibus jugulatus est, idque hortatu Medæ, quæ integræ ætatis se illum restitutum simulabat.

18. Longè quia vetustior Minos qui Ægeæ classe

perdomuit fretum. | Illam ἀνέγονται Phædrus expedisset, si novisset duos fuisse Minoas, alterum Jovis filium, justum hominem; alterum nepotem injustum, quia pendere dirum tributum sibi jussit Athenienses. Testis est Diodorus Siculus, testis & Plutarchus in Theseo. Imo falsum fuit Argonautas omnium primos navibus usos. Si quidem Æeta erat Corinthius, & in eas oras cum Medea filia se contulerat, teste Eumelo Historico, Poeta Homeri æquali, apud Scholiasten Pindari, in Oden 13. Pythioniarum.

21. Lector Cato. | Posuit pro tetrico ac moroso cenfore, qui fastidit cuncta.

FABULA VII.

Maledico maledicens pejus audiet.

VIPERA & LIMA.

Qui laceffit linguā malignā mordaciorem sc. intelligat se depingi hac fabula. Vipera irressit in officinam fabri. Quæ cum quæreret si quid esset esca, adpetit limam: hæc veniens contra. Quid me, ait, insana tentas mordere dente, qua solita sum rodere omne ferrum.

Mordaciorem qui improbo dente adpetit,
Hoc argumento se describi sentiat.

¶ In officinam fabri venit Vipera.

Hæc quum tentaret si qua res esset cibi;

Limam momordit: illa contra contumax: 5

Quid me, inquit, stulta denta capras lædere,

Omne adsuevi ferrum quæ conrodere?

ANNOTATIONES.

4. Si qua res cibi. | Id est, Si aliquis cibus; in rem voluptatum dixit Plautus. Nihil crebrius apud Græcos, præsertim apud Atticos, & Ionas, ut ἔσθια σὺνός μιν. Magnus Aper.

5. Illa contra contumax. | Ira Horatius, lib. 2. sat. 1. loquens de invidia:

Et fragilis quærens illidere dente
Offendas solido.

FABULA

FABULA VIII.

Improbi ne pereant, perdunt.

VULPES & HIRCUS.

Homo simul ac venit in magnum periculum,
Effugium reperire alterius quærit malo.

¶ Quum decidisset Vulpis in puteum inscia,
Et altiore clauderetur margine,
Devenit Hircus sitiens in eundem locum :
Simul rogavit, esset an dulcis liquor,
Et copiosus? Illa fraudem moliens :
Descende, amice, tanta bonitas est aquæ,
Voluptas ut satiari non possit mea.
Immisit se barbatus : tum Vulpecula
Evasit puteo, nixa cellis cornibus :
Hircumque clauso liquit hærentem vado.

Simul atque homo incidit in grande malum, conatur invenire effugium periculo alterius. Cum Vulpecula imprudens decidisset in puteum, qui pratendebatur margine, elatiori, Hircus sitiendus accessit in eundem locum, quasi vitæ an aqua esset multa & suavis? Hac parans dolum: Veni, amice, adeo liquor dulcis est, ut mea sitis non possit expleri. Descendit hircus, tum Vulpes elata altis cornibus illius, egressa est puteo, & deseruit Hircum jacentem alio puteo.

ANNOTATIONES.

Hanc & Fabulam legere est quoque apud ὁρίαν κατέβησαν. Vulpes & Hircus sicientes in puteum descendunt. Ἀλώπυξ καὶ τρέχων διψῶντες εἰς

FABULA IX.

Suus cuique attributus est error, sed non videmus manticæ quod in tergo est.

P E R A.

Peras imposuit Jupiter nobis duas :
Propriis repletam vitiis post tergum dedit,
Alienis ante pectus suspendit gravem.
¶ Hac re videre nostra mala non possumus :
Alii simul delinquant, censores sumus.

Jupiter nos oneravit duobus sacculis. Imposuit unum a tergo plenum propriis vitiis : Obiecit alterum ob oculos onustum vitiis aliorum. Quo fit ut non possumus cernere nostros defectus, simus verò reprehensores ubi alii peccant.

ANNOTATIONES.

4. Hac re. | Id est, ideo, vel, hac ex re : sicut dicitur, quare, pro, quâ de re. Ita Cornelius Nepos : Vidit hostes eadem re fore tardiores, pro, eadem ex re.

Ut videre nostra mala non possumus. | Sic in hanc Fabulam Horatius :

Cum tua praveas oculis male lippus innotetis,

Cur in amicorum vitiis tam cernis acutum,
Quam aut Aquila, aut Serpens Epidaurius?

Et Catullus :

Sed non videmus id mantica quod in tergo est.

Et Persius :

Sed præcedenti spectatur mantica tergo.

FABULA X.

Antecedentem scelestum non deferit pede pœna claudo.

FUR ARAM COMPILANS.

Latro excitavit facem ex ara Jovis, & depradavit eum ad suam lucernam. Qui cum se reciperet dives sacrilegio, Religio sancta emisit subito vocem. Etsi ista dona fuerint dona sceleratorum, & mihi odiosa, ut non indignetur auferri attamen, scelerate, expiatis aliquando tuum crimen capitis pœna, cum dies supplicii aderit dictus fatis; verum ne flamma nostra, quâ pietas veneratur deos timendos, præferat lumen sceleri, edico ne talis sit communicatio lucis. Itaque non licet hodie excitari lucernam de igne Deorum, neque accendi sacrificium de incerna. Alii ab illo qui excogitavit, non evolvere quantas dotes illa fabula complectatur. Edocet primo illos quos ipse foveris, repperiri sæpe tibi insensissimos. Significat secundo flagitia non plecti irâ Deorum, sed tempore adscripti à fatiis. Tandem vetat ne vir frugi habeat societatem ullius rei cum improlo.

Lucernam fur accendit ex arâ Jovis, Ipsumque compilavit ad lumen suum; Onustus qui sacrilegio quum discederet, Repente vocem sancta misit religio: Malorum quamvis ista fuerint munera, Mihique invisâ, ut non offender subripi; Tamen, sceleste, spiritu culpam lues, Olim quum adscriptus venerit pœnæ dies. Sed ne ignis noster facinori præluceat, Per quem verendos excolit pietas Deos, Veto esse tale luminis commercium. Ita hodie nec lucernam de flamma Deum, Nec de lucerna fas est accendi sacrum.

¶ Quot res contineat hoc argumentum utiles, Non explicabit alius quàm qui repperit. Significat primò, sæpe quos ipse alueris, Tibi inveniri maximè contrarios. Secundò ostendit, scelera non irâ Deum Fatorum dicto, sed puniri tempore. Novissimè interdicit ne cum malefico Usus bonus confociet ullius rei.

ANNOTATIONES.

3. Sacrilegio. | Sacrilegium, est sacrarum rerum ablatio.

11. Luminis commercium. | Vult vetasse accendi imposterum lumen de igne sacro. Non enim ex culina, sed è cœlo petebant ignem quo in sacrificiis uterentur. Unde Servius 12; Æneid. Apud majores, inquit, ara non incendebantur, sed ignem divinum precibus eliciebant.

18. Non irâ Deum puniri, sed dicto tempore à fatiis. | Summum enim jus vitæ & necis tribuebant fatiis aut Parcisi antiqui, quibus etiam submittabantur dii. Unde nulli Deo licebat quemquam punire, ni parca pœnam statuissent, & tempus pœnæ dixissent, ut legere est apud Lucianum.

FABULA XI.

Opes irritamenta malorum.

HERCULES & PLUTUS.

Divitia odiosa sunt ipsæ homini magnanimo, quoniam summa res eripiunt geminam gloriam,

Opes invisæ meritò sunt forti viro; Quia dives arca veram laudem intercipit.

¶ Cœlo

¶ Cœlo receptus propter virtutem Hercules,
Quum gratulanter persalutasset Deos,
Veniente Pluto, qui Fortunæ est filius,
Avertit oculos : causam quæsit Pater :
Odi, inquit, illum, quia malis amicus est,
Simulque objecto cuncta corrumpit lucro.

Hercules admissus inter deos propter
virtutem, cum dixisset salutem di-
is sibi gratulantibus, ascendente
Pluto qui gnatus est fortuna, retor-
sit oculos. Jupiter rogavit ratio-
nem. Hunc odio prosequor, ait,
quia favet improbis, & etiam per-
vertit omnia proposita mercede.

ANNOTATIONES.

3. Hercules. | Jovis & Alcmenæ filius, qui ob
virtutem & gloriam gestorum creditur annu-
ratus inter deos.

5. Pluto. | Plutus Jasonis, & Cereris filius, di-
vitiarum Deus. Hunc Jupiter excecavit, quod
bonis tantum hominibus opes largiretur. Ex hac
autem cæcitate evenit, ut jam promiscuè bonos
& malos daret. Hunc etiam claudum fingit Lu-
cianus, cum ad aliquem ditandum venit ; velo-
cissimum verò cum ab illo recedit.

9. Et cuncta corrumpit lucro. | Ad hoc ele-
ganter Propertius :

Auro pulsa fides, auro venalia jura.
Et Petronius :
Quidvis nummis presentibus opta
Et venit, clausum possidet arca Jovem.
In quam sententiam, & ipse Horatius, lib. 2.
sat. 3.
Omnis enim res
Virtus, fama, decus ; divina, humanaque pulchra
Divitiis parent ; quas qui construxerit, ille
Clarus erit, fortis, justus, sapiens, etiam & rex
Et quicquid volens.

FABULA XII.

Sinceritas laudanda
LEO REGNANS.

UTilius homini nihil est quàm rectè loqui.
Probanda cunctis est quidem sententia :
Sed ad perniciem solet agi sinceritas.

¶ Quum se ferarum regem fecisset Leo,
Et æquitatis vellet famam consequi,
A pristinâ deflexit consuetudine :
Atque inter illas tenui contentus cibo,
Sancta incorruptâ jura reddebat fide.

5 Nihil magis conducit homini,
quàm directè loqui. Hac sanè opi-
nio debet probari ab omnibus,
verum ingenuitas solet duci in
ruinam. Cum Leo se creasset re-
gem animalium, & ambiret ob-
tinere nomen justitiae, descendit à
nativo more agendi, atque inter
illa utens parvo, dicebat jura æ-
quum fide intemeratâ.

Reliqui versus bujusce Fabulæ periere.

FABULA XIII.

POSTquam lavare cœpit penis tentia
A fictione verètri linguam mulieris
Afinitatem traxit inde obscœnitas.

FABULA XIV.

ROgavit tribadas & molles mares
Quæ ratio procreasset : exposuit senex,
Idem Prometheus, auctor vulgi fictilis
Qui simul offendit ad naturam frangitur ;

Naturæ partes, veste quas celat pudor,
 Cum separatim toto finxisset die,
 Aptare mox ut posset corporibus suis,
 Ad cœnam est invitatus subito à Libero :
 Ubi inrigatus multo venas nectare
 Serò domum est reversus titubanti pede,
 Tum semisomno corde, & errore ebrio
 Adplicuit virginale generi masculo,
 Et masculina membra adplicuit feminis :
 Ita nunc libido pravo fruitur gaudio.

FABULA XV.

Pares non habitus, sed virtus facit.

CAPELLÆ HIRCI.

Cum Capella obtinissent Barbam à Jove, Hirci dulciter cœperunt offendi, quia mulieres haberent parem honorem cum illis. Sustinete, ait, has potiri laude inani, & sibi arrogare insignia vestra dignitatis, dum non aequent vestram virtutem. Hac fabula re edocet, ut feras illos usurpare tuum ornatum, qui tibi sunt inferiores virtute.

BArbam capellæ quum impetrassent ab Jove,
 Hirci mœrentes indignari cœperant,
 Quod dignitatem feminæ æquassent suam.
 Sinite, inquit, illas gloriâ vana frui,
 Et usurpare vestri ornatum muneris :
 Pares dum non sint vestræ fortitudinis.
 ¶ Hoc argumentum monet ut sustineas tibi
 Habitum esse similes, qui sint virtute impares.

FABULA XVI.

In secundis time, in adversis spera.

GUBERNATOR & NAUTÆ.

Cum aliquis expostularet de sua sorte, Asopus excogitavit hoc argumentum, solandi causâ. Navi jactatâ atris procellis, inter fletus eorum qui utebantur, & formidinem mortis, dies vertitur repente ad faciem tranquillam, & navis tuta cœpit agi ventis melioribus, atque persundere nautas nimia lætitiâ. At Nauclerus factus sapiens periculo : oportet, inquit, latari parcè, & conqueri moderate, quoniam omnis vita miscetur dolore & gaudio.

QUum de fortunis quidam quereretur suis,
 Æsopus finxit consolandi gratiâ.
 ¶ Vexatâ sævis navi tempestatibus,
 Inter vectorum lacrymas & mortis metum,
 Faciem ad seneram subito mutatur dies,
 Ferri secundis tuta cœpit flatibus,
 Nimiâque nautas hilaritate extollere.
 Factus periculo tum gubernator sophus :
 Parcè gaudere oportet, & sensim queri :
 Totam quia vitam miscet dolor & gaudium.

FABULA XVII.

Nimia verecundia inverecundum facit.

CANUM LEGATI ad JOVEM.

Canes miserunt quondam legatos ad Jovem, rogaturi tempus vitæ felicioris,

CAnes, legatos olim misere ad Jovem,
 Melioris vitæ tempus oratum suæ,

Uti

5 Uti se abriperent hominum contumeliis,
 Furfuribus sibi consparsum quòd panem darent,
 Fimoque turpi maximam explerent famem.
 Profecti sunt legati non celeri pede,
 Dum naribus scrutantur escam in stercore.
 Citati non respondent: vix tandem invenit
 Eos Mercurius, & turbatos adtrahit.
 Tum verò vultum magni ut viderunt Jovis, 10
 Totam timentes concacarent regiam.
 Propulsi verò fustibus, vadunt foras:
 Vetat dimitti magnus illos Jupiter.
 Mirati sibi legatos non revertier,
 Turpe æstimantes aliquid commissum à suis, 15
 Post aliquod tempus alios adscribi jubent.
 Rumor legatos superiores prodidit:
 Timentes rursus aliquid ne simile accidat,
 Odore canibus anum, sed multo replent;
 Mandata dant; legati mittuntur: statim 20
 Adeunt: rogantes aditum, continuò impetrant.
 Confedit genitor tum Deorum maximus,
 Quassatque fulmen: tremere cœpere omnia:
 Canes, confusus subitò quòd fuerat fragor,
 Repente odorem mixtum cum merdis cacant. 25
 Reclamant omnes vindicandam injuriam.
 Sic est locutus ante pœnam Jupiter:
 Non est legatos regis non dimittere,
 Nec est difficile pœnas culpæ imponere:
 Non veto dimitti, verùm cruciari fame,
 Ne ventrem continere non possint suum:
 Sed hoc feretis pro judicio præmium.
 Illi autem qui miserunt vos tam futes
 Nunquam carebunt hominis contumeliâ.
 Ita nunc legatos expectant & posteri;
 Novumque venire qui vider, culum olfacit.

ut non paterent amplius iniuriâ
 hominum, qui illis præberent pa-
 nem-furfuriosum, & satiarent
 multam famem stercore, fædè.
 Legati abierunt gradus non ci-
 tato, dum indagant naribus ci-
 bum in fimo. Non parent vocati,
 & vix Mercurius illos repperit
 & adducit trepidos. Ut autem
 aspexere faciem summi Jovis, pa-
 vidi conspurcavunt sordibus to-
 tum palatium: eieci verò fusti-
 bus, se proripiunt foras. Magnus
 Jupiter prohibet illos remitti. Stu-
 pentes quod legati non redirent,
 rati turpe quid peccatum ab suis,
 imperant delegari alios post ali-
 quod tempus. Interim fama vul-
 gavit quod acciderat prius legatis,
 veriti rursus ne quid simile
 contingat, immittunt in anum le-
 gatorum plurimum odoris, man-
 dant facienda, dimittuntque. Illi
 accedunt statim orantes aditum,
 & sine mora obtinent. Tunc ma-
 ximus pater Deorum sedens agi-
 tavit fulmen, cuncta cœperunt
 moveri: & quia strepitus fuerat
 confusus derepente, canes reddide-
 re subitò odorem permixtum ster-
 core. Cuncti conclamant punien-
 dam esse injuriam. Verum Ju-
 piter sic satis ante supplicium.
 Non decet regem retinere legatos,
 nec est operosum præmium pro me-
 ritis adscribere. Hac itaque erit
 pœna. Non prohibeo remitti, sed
 jubeo torqueri fame, ut possint
 cohibere anum. Qui verò vos de-
 legarunt tam fluidos, se eripient
 nunquam ex contumeliis morta-
 lium. Ita nunc Canes præstolantes
 novissimos legatos, cum vident ca-
 nem aliquem venientem, odorantur anum.

ANNOTATIONES.

14. Non revertier. | Pro, non reverti. Hoc Po-
 etis familiare, & usitatum.

17. Rumor legatos superiores prodidit. | Rumor
 spargitur superiores legatos concacasse totam Jo-
 vis regiam.

28. Non est regis legatus non dimittere. | Ne sci-
 licet jus gentium ipsis retentis violetur, quo jure
 illi sancti sunt. Ita enim Cicero: Legatorum
 jus divino humanoque vallatum præsidio, cujus

tam sanctum & venerabile nomen esse debet, ut
 non modò inter scelerum jura, sed hostium tela
 incolume versetur.

32. Sed hoc feretis pro judicio præmium. | Hic
 versus non legitur in Phædro editionis Rigaltii.
 Sive sit Phædri, sive alterius, confert tamen mul-
 tum ad illustrandum hunc locum Phædri. Idcirco
 illum non præterminimus.

FABULA XVIII.

Malo qui bene facit, pejorem facit.

HOMO & COLUBRA.

*Qui auxiliatur improbis, alio
quanto post dolet. Quidam collegit
Colubram rigidam frigore & posuit
in sinum indulgens in sui pernici-
em. Ut enim recepit vires, inter-
fecit statim hominem. Roganti ve-
ro alteri rationem sceleris, dixit ne
quis discat auxilium ferre malis.*

QUI fert malis auxilium, post tempus dolet.
Gelu rigentem quidam Colubram sustulit,
Sinuque fovit contra se ipse misericors.
Namque ut resecta est necuit homines protinus,
Hanc alia quum rogaret causam facinoris;
Respondit: Ne quis discat prodesse improbis,

FABULA XIX.

Avarus auri custos, non dominus.

VULPES & DRACO.

*Dum Vulpecula agens suum
cubile, egerit terram, & fodit
profundius multos cuniculos, de-
venit ad immum antri Draconis
qui servabat thesauros abditos.
Ut illum vidit: Precor primò,
inquit, ut parcas mea impruden-
tia: Dein si recte intelligis, quam
aurum conveniat parum mea vi-
ta, respondeas benignè qualem
utilitatem refers ex isto labore,
quæve tanta sit merces, ut prive-
ris somno & degas vitam in tene-
bris. Nulla, ait, ô Vulpes: Ve-
rum illud mihi imperatum est à
magno Jove. Neque igitur tibi
concedis quicquam, neque aliis?
Sic visum est satis. Bona verba
quæso si dixero libere. Qui simi-
lis est tibi, genitus est Diis ad-
versus. Cum tibi sit abundum
illuc quo Majores abierunt, quare
angis infelicem animum tam
caco furore? Te aliquor, Avere,
voluptas tui hæredis, qui subtra-
his tuis diis, tibi vero cibos; qui
mæstus excipis sonum musicum
cithara, quem hilaritas tibiarum
excruciat, & cui pretia ciborum
eliciunt gemitus. Qui dum ad
dis quadrantes tuis bonis, laceffis
deos turpi perjurio.*

Vulpis cubile fodiens, dum terram eruit,
Agitque plures altiùs cuniculos,
Pervenit ad Draconis speluncam ultimam,
Custodiebat qui thesauros abditos.
Hunc simul aspexit; Oro ut imprudentiæ
Des primum veniam, deinde si pulchrè vides
Quàm non conveniens aurum sit vitæ meæ,
Respondeas clementer, quem fructum capis
Hoc ex labore, quodve tantum est præmium
Ut careas somno & ævum in tenebris exigas?
Nullum, inquit ille: verum hoc à summo mihi
Jove adtributum est. Ergo nec sumis tibi,
Nec ulli donas quicquam? Sic fatis placet.
Nolo irascaris, liberè si dixero:
Diis est iratis natus qui est similis tibi.
Abiturus illuc quò priores abierunt,
Quid mente cæcâ miserum torques spiritum?
Tibi dico avare, gaudium hæredis tui,
Qui thure superos, ipsum te fraudas cibo?
Qui tristis audis musicum citharæ sonum;
Quem tibiarum macerat jucunditas;
Obsciorum pretia cui gemitum exprimunt;
Qui dum quadrantes aggeras patrimonio,
Cælum fatigas sordido perjurio;

ANNOTATIONES.

22. Obsciorum pretia cui gemitum exprimunt.
Inde facitissimus avari ægrotantis cum medico
dialogissimus apud Horatium:
Med. Tu cessas? Agedis sume hoc ptisanarum Orzæ.
Ægrot. Quanti emptæ? Med. Octo assibus. Ægr. Eben

Quid refert morbo an furtis, pereamne rapinis.
23. Quadrantes. Quadrans est quarta pars
denarii, poniturque hoc loco pro nummis mini-
mis, quibus aggerendis avari rem suam ampli-
ficant.

Qui

Qui circumcidis omnem impensam funeris, 25
Libitina ne quid de tuo faciat lucrum.

Qui recidis omnes sumptus fune-
ris, ne Libitina lucretur aliquid
de tuo funere.

ANNOTATIONES.

26. *Libitina*. | Dea funerum, in cujus templo vendebantur & locabantur necessaria ad funus in-
struendum.

FABULA XX.

Inventa perficere non inglorium.

PHÆDRUS DE FABULIS.

Quid judicare cogitur livor modò,
Licet dissimulet, pulchrè tamen intelligo.
Quicquid putabit esse dignum memoriæ,
Æsopi dicet: si quid minùs adriserit,
A me contendet fictum quovis pignore.
Quem volo refelli jam nunc responso meo:
Sive hoc ineptum, sive laudandum est opus,
Invenit ille, nostra perfecit manus
Sed exequamur cœptum propositi ordinem.

Quamvis invidia dissimulet, rectè
tamen video, quid nunc teneatur
sentire. Quicquid existimabit in
fabulis dignum commendatione,
tribuet Æsopo. Si quid placuerit
minùs, certabit quovis pretio esse à
me excogitatum. Illam volo consue-
tare modò meâ responsione. Sive il-
lud opus sit vituperandum seu com-
mendandū, Æsopus reperit nostra
industria polius. Verùm teneamus
ordinem inceptum nostri institui.

FABULA XXI.

Veras divitias eripit nemo.

NAUFRAGIUM SIMONIDIS.

HOmo doctus in se semper divitias habet.
Simonides, qui scripsit egregium melos,
Quò paupertatem sustineret faciliùs,
Circumire cœpit urbes Asiæ nobiles,
Mercede acceptâ laudem victorum canens.
Hoc genere quæstus postquam locuples factus est,
Venire in patriam voluit cursu pelagio,
(Erat autem natus, ut aiunt, in Ceo insulâ)
Ascendit navem, quam tempestas horrida
Simul & vetustas medio dissolvit mari.
Hi zonas, illi res pretiosas colligunt
Subsidium vitæ. Quidam curiosior:
Simonide, tu ex opibus nihil sumis tuis?
Mecū, inquit, mea sunt cuncta. Tunc pauci enatāt,
Quia plures onere degravati perierant.
Prædones adsunt, rapiunt quod quisque extulit,
Nudos relinquunt. Forte Clazomenæ propè,
Antiqua fuit urbs, quam petierunt naufragi.

Vir eruditus continet semper in se
opes. Simonides qui composuit pul-
chros versus, ut ferret commodius
pauperiem, cœpit peragere præcla-
ris civitates Asiæ, celebrans laudes
victorum conducto pretio. Postquam
evasit dives hoc genere lucri, cogi-
tauit redire in patriam mari (se-
runt enim genitum in insula Ceo.)
Conscendit navem, quæ distracta est
medio in mari, tum sava tempesta-
te, tum simul vetustate. Alii su-
munt crumenas, alii pretiosa qua-
que, in sustentaculum vitæ. Qui-
dam curiosior, dixit: Simonide, tu
colligis nihil ex tuis bonis: Ha-
beo, inquit, omnia mecum. Tum
pauci evadunt incolumes, quia
multi oppressi sarcinis, extincti fu-
erant in undis. Latrones adiliunt,
auferunt quod quisque servaverat,
& dimittunt spoliatos. Fuit forte
urbs propè antiqua, dicta Clazome-
næ, in quam naufragi se recipiunt.

ANNOTATIONES.

2. *Simonides* | Lyricus Poeta fuit è Ceo insula,
quæstui poetum habuit, & hac arte vitâ sustentabat.

8. *Ceo*. | Insula maris Ægei. Unde Ovidius:
Cingitur Ægeo nomine Cea mari.

17. *Clazomenæ*. | Urbs fuit Asiæ minoris in
Ionia, & in ora maris Ægei & sinus Snyrnei,
media inter Snyngam ad ortum, & Chium ad
occasum.

Hic

Hic vir quidam additus literis, qui legerat sæpe carmina Simonidis, illumque absentem plurimum admirabatur, excepit apud se amantissimè Simonidem quem agnoverat verbis, & dedit vestes, nummos, & servos: Alii naufragi serunt suam tabulam, petentes stipem. Cum Simonides fortè fortunâ incidisset in illos. Dixi, ait, mea bona esse mecum, vos autem amissistis quod extuleratis.

Hic literarum quidam studio deditus, Simonidis qui sæpè versus legerat, Erátque ablentis admirator maximus, Sermone ab ipso cognitum, cupidissimè Ad se recepit, veste, numinis, familiâ Hominem exornavit. Cæteri tabulam suam Portant, rogantes victum, quo casu obviu Simonides, ut vidit: Dixi, inquit, mea Mecum esse cuncta, vos quod rapuistis, periit.

ANNOTATIONES.

24. Tabulam portant quærentes victum. | Sic enim Juvenalis:

Et pila se tempestate tuetur.
Nam moris erat ut naufragi in tabella ab humeris dependente ferrent pictum naufragium mendicantes stipem. Idem Juven.

Mersâ rate naufragus affem
Dum rogat.

27. Mecum, inquit, mea sunt cuncta. | Tribuitur & Bianci hoc dictum apud Laetium, à quo transduxisse Phædrus hoc videtur ad Simonidem.

FABULA XXII.

Magna ne jactes, sed præstes.

MONS PARTURIENS.

Mons proximus partui edebat grandes gemitus, & erat summa expectatio in terris. Verum peperit murem. Hoc tibi dicitur, qui cum jactitas magnifica, perficis nihil.

Mons parturibat, gemitus immanes ciens, Erátque in terris maxima expectatio: At ille murem peperit. Hoc scriptum est tibi Qui magna quum minaris, extricas nihil.

ANNOTATIONES.

1. Mons parturiens. | Notus est ad hanc Fabulam versus Horatii:

Parturient montes, nascetur ridiculus mus.
Et alio in loco:

Quid dignum tanto feret hic promissor hiatu.
De magnificis, verum inanibus promissis & molitionibus.

FABULA XXIII.

Vera gloria fictam obscurat.

FORMICA & MUSCA.

Formica & Musca disputabant ardentè, uirâ præstaret. Musca incept prima. Tu potes te comparare nostris laudibus? Ubi mactatur victima, prælibo viscera oblata diis. Versor inter altaria, & pervado omnia delubra. Ubi placet insideo capiti regum,

Formica & Musca contendebant acriter, Quæ pluris esset: Musca sic cœpit prior. Conferre nostris tu potes te laudibus? Ubi immolatur, exta præguisto Deum. Moror inter aras, templa perlustro omnia, In capite regis sedeo, quum visum est mihi,

ANNOTATIONES.

4. Immolatur. | Vox illa proprie significat victimam mola falsa conspergere. Unde immolatio est quasi molæ in caput victimæ aspersio. Quia autem in sacrificiis mactabatur victima, usurpatur vox immolari pro mactari frequentissimè apud autores.

Extâ præguisto Deum | Id est diis oblata. Enterata enim victimâ Sacerdos cultro fureo extâ rimabatur, postea farinâ farris ea involvebat, & aris imposita comburebat in honorem Deorum. Extâ vero tribuebantur Diis, quia per ipsa voluntas Deorum innotescebat.

Et

Et matronarum casta delibo oscula ;
 Laboro nihil, atque optimis rebus fruor.
 Quid horum simile tibi contingit rustica ?
 Est gloriosus sanè convictus Deum,
 Sed illi qui invitatur, non qui invisus est.
 Reges commemoras & matronarum oscula :
 Ego granum in hyemem quum studiosè congero :
 Te circa murum video pasci stercore :
 Aras frequentas, nempe abigeris quò venis :
 Nihil laboras, ideo quum opus est nil habes :
 Superba jactas tegere quod debet pudor.
 Æstate me laceffis ; quum bruma est, files :
 Mori contractam quum te cogunt frigora,
 Me copiola recipit incolumem domus.
 Satis profectò rettudi superbiam.
 ¶ Fabella talis hominum discernit notas
 Eorum qui se falsis ornant laudibus,
 Et quorum virtus exhibet solidum decus.

10 & deosculor castè nobiles fœminas.
 Ago nihil, & vescor rebus optimis.
 Quid simile horum tibi accidit, ô
 Agrestis ? Est gloriosum fateor, ô
 Musca, uti convictu Deorum, sed
 gloriosum illi, qui vocatur, non
 qui venit odiosus. Memoras reges,
 & oscula nobilium mulierum :
 cum ego recondo diligenter frumen-
 tum in hyemem, te aspicio circa
 murum vescentem sordibus. Mo-
 raris inter aras, sed expelleris illuc
 unde venisti. Non laboras idcirco
 15 reges ubi ingruit necessitas. Jactitas
 insolens quod verecundia delect oc-
 cultare. Irritas me æstate, obmu-
 tesco hyeme : cum frigus te cogit
 20 mori rigentem, ego recipior salva in
 aedes abundantissimas. Repressi pro-
 fectò satis tuum fastum. Hic A-
 pologus distinguit hominum chara-
 cteres ; illorum qui se effertunt e-
 mentitis laudibus, & eorum quo-
 rum virtus confert veram gloriâ.

ANNOTATIONES.

18. *Bruma.* | Bruma dicitur dies solstitii hyemalis, quod accidit die 20. aut 21. Decembris, (Syl.
 [c. novo] quo die Sol ad nos redit.

FABULA XXIV.

Deum colenti stat sua merces.

SIMONIDES à DIIS SERVATUS.

Quantum valerent inter homines literæ
 Dixi superius : quantus nunc illis honos
 A superis sit tributus, tradam memoriæ.
 Simonides idem ille de quo rettuli.
 Victoris laudem cuidam pyctæ ut scriberet
 Certo condixit pretio, secretum petiit :
 Exigua quum frænaret materia imperum,
 Usus poetæ, ut moris est, licentiâ :
 Atque interposuit gemina Ledaë sidera,

5 Ostendi supra, quanta artes es-
 sent autoritatis inter homines :
 nunc prodam posteris, quanta ipsis
 gloria sit concessa à Diis. Simon-
 ides idem ille de quo mentionem
 feci, pactus est certâ mercede ca-
 nere laudes cujusdam pugilis vi-
 ctoris. Secessit : Cum verò vis
 ingenii languesceret angustò argu-
 mento, usus est, juxta consuetu-
 dinem, libertate poetarum, & in-
 seruit in opus ambo sidera Leda,

ANNOTATIONES.

2. *Dixi superius.* | Cum nempe rettulit Simo-
 nidem naufragum invenisse Clazomenæ virum
 qui hunc exceperit, ornaveritque rebus omnibus,
 ob illius peritiam, eruditionemque singularem.

5. *Pyctæ.* | Πυκτός, vox Græca quæ significat
 pugil Latine : legebatur antea *πίδα*, id est, or-
 natè. Sed melius restitutum *πίδα*.

9. *Gemina Ledaë sidera.* | Intellige Castorem &
 Pollucem, Ledaë ex Jove filios. Jupiter enim muta-
 tus in Cygnum cum Leda concubuit, ex quo con-
 bitu Leda dicitur peperisse duo ova, ex quorum

altero nati sunt Pollux & Helena, ex altero verò
 Castor & Clytemnestra: occiso autem Castore à
 Lynceo, Jupiter concessit Polluci, ut alternaret im-
 mortalitatem suam cum fratre Castore. (Hic enim
 cum Clytemnestra ex Tyndaro rege oriundus ;
 alter vero ex Jove fingebatur.) Unde Virgilius :
 Si fratrem Pollux alternâ morte redemit,
 Itque reditque viam toties.

Vocantur verò ab Astronomis, Gemini.

Aucto-

proponens exemplum laudis paris. Laudavit opus; verum donavit poeta tertiam partem pramii. Pœtenti reliquam, dixit: Perfolvent tibi illi duo qui habent partem laudum in tuo opere. Sed ne intelligam te à me receſſiſſe iracunde, Condic mihi ad cœnam, volo vocare hodie agnatos, quos inter te pono. Hic licet deluſus, & impatiens injuria, condixit illi, ne perderet beneficium male repudiatum. Venis ad horam adſcriptam, accubuit. Cœna nitebat late poculis, & domus perſevebat ingenti apparatu; cum ecce duo adoleſcentes præſtantioreſ formæ mortali, conſparſi pulvere, membris madentibus plurimo ſudore, præcipiunt cuidam puero, ut Simonides ad ſe prodeat foras; è re illius plurimum eſſe ne moretur. Puer ſollicitus evocat Simonidem, vixque protulerat unum pedem è triclinio, cum ſubitus caſus cœnæculi oppreſſit cæteros convivas; neque ulli juvenes viſi ſunt ante ades. Ut iſtud ſparſum eſt in vulgus, ſecundum quod acciderat, agnovere cuncti deos præſentes tribuiſſe vitam poeta pro parte pretii.

Auctoritatem ſimilis referens gloriæ
Opus adprobavit: ſed mercedis tertiam
Accepit partem, Quum reliquam poſceret:
Illi (inquit) reddent quorum ſunt laudes duæ.
Verum ne iratè dimiſſum te ſentiam,
Ad cœnam mihi promitte; cognatos volo
Hodie invitare, quorum es in numero mihi.
Fraudatus quamvis & dolens injuriâ,
Ne male dimiſſam & gratiam corrumpereſ,
Promiſit. Rediit horâ dictâ; recubuit.
Splendebat hilare poculis convivium,
Magno apparatu læta reſonabat domus;
Repente quum duo juvenes ſparſi pulvere,
Sudore multo diffuſentes corpora,
Humanam ſupra formam, cuidam ſervulo
Mandant, ut ad ſe provocet Simonidem:
Illius intereſſe nè faciat moram.
Homo perturbatus excitat Simonidem.
Unum promorat vix pedem triclinio,
Ruina cameræ ſubito oppreſſit cæteros;
Nec ulli juvenes ſunt reperti ad januam.
Ut eſt vulgatus ordo narratæ rei,
Omnes ſcierunt, numinum præſentiam
Vati dediſſe vitam, mercedis loco.

ANNOTATIONES.

10. Auctoritatem ſimilis referens gloria. | Vult retuliſſe Simonidem quæ de ſimili Caſtoris & Pollucis victoriâ memorantur; illos nuntiaſſe Vaticanio victoriam, quam obtinuerant Romani contra Perſas; adjuviſſe etiam, ut refert Juſti-

nus, Locrenſes contra Crotonienſes, & pugnaſſe di-
verſo à cæteris armorum habitu, albis equis & cæ-
cineis paludamentis.

28. Triclinio. | Triclinium à tribus lectis di-
ctum, in quo cœnabant Romani.

FABULA XXV.

Multum auxiliatur qui citò.

EPILOGUS ad EUTICHUM.

Reſtant adhuc mihi quæ ſin-
gam, verum abſtineo non igna-
rus, primo ne tibi ſim importu-
nus, qui deſtineris multitudine
diverſorum negotiorum. Dein-
de ſi quis velit forſan tentare ea-
dem, ut poſſit ipſi ſuperſeſſe ali-
quid reſidua materia quam ſcri-
bat. Quamvis tanta ſit uter-
tas argumenti, ut artifex deſit
operi, non opus artifiſci. Poſtulo
ut tribuas mercedem quam promiſiſti brevitati noſtræ,

SUPERſunt mihi quæ ſcribam, ſed parco ſciens:
Primum eſſe ne tibi videar moleſtior,
Deſtringit quem multarum rerum varietas:
Dein ſi quis eadem fortè conari velit,
Habere ut poſſit aliquid operis reſidui:
Quamvis materiæ tanta abundet copia,
Lavori faber ut deſit, non fabro labor.
Brevitatis noſtræ premium ut reddas peto

Quod

Quod es pollicitus. Exhibe vocis fidem :
 Nam vita morti propior est quotidie :
 Et hoc minus veniet ad me muneris
 Quò plus consumet temporis dilatio.
 Si citò rem perages, usus fiet longior :
 Fruar diutius, si celerius cepero.
 Languentis cui dum sunt aliquæ reliquæ,
 Auxilio locus est : olim Senio debilem
 Frustra adjuvare bonitas nitetur tua,
 Quum jam deserit esse beneficium utile,
 Et mors vicina flagitabit debitum.
 Stultum admove tibi preces existima,
 Proclivis ultrò quum sit misericordia.
 Sæpe impetravit veniam confessus reus,
 Quantò innocenti justius debet dari ?
 Tux prius sunt partes, aliorum dein ;
 Similique gyro venient aliorum vices.
 Decerne quod religio, quod patitur fides,
 Et gratulari me fac iudicio tuo.
 Excedit animus quem proposuit terminum.
 Sed difficulter continetur spiritus
 Integritatis qui sinceræ conscius
 A noxiorum premitur insolentis.
 Qui sint requires, apparebunt tempore.
 Ego quondam legi quam puer sententiam.
 Palam mutire plebeio periculum est,
 Dum sanitas constabit pulchrè meminero.

10 & præstes fidem verborum. Quotidie enim mors magis magisque instat, & eò minus redibit ad me præmiū, quò plus temporis procrastinatio edet. Si conficias remissius, usura erit diuturnior, & potiar longius, si incepero maturius. Dum reliqua aliqua vita deficientis restant adhuc, locus relinquitur auxilio: Incautum tua benevolentia conabatur auxiliari mihi confecto annis, cum iam benignitas cessaverit esse opportuna, & mors propinquam exiges vitam debitam. Crede esse ridiculum adhibere preces erga te, cum facilis ultro sis ad misericordiam. Reus confitens exoravit saepenumero veniam? Quantò equius debet concedi insonit. Tuum est primò, deinde aliorum, & venient partes aliorum pari cursu. Statue quod religio, & quod fides sinunt, & effice ut laudem tuam sententiam. Jam mea mens aberrat à proposito termino; verum animus integer, conscius sua innocentia, qui obtinuit injuriis malevolorum, vix sibi potest temperare. Rogas quinam sint malevoli: erumpent quandoque. Ego meminero semper optimè dum ero sanus, hujus effati quod didici puer: Periculosum est homini novo obloqui publicè.

35

ANNOTATIONES.

11. *Ex hoc minus veniet ad me muneris.* | Hic versus mensuris suis caret. Emendari sic autem potest. *Et hoc minus, & minus veniet ad me muneris; vel, Et hoc minus, tui ad me veniet muneris.*

26. *Simili gyro venient aliorum vices.* | Tuo nempe exemplo alii monebuntur, ut & ipsi suo quisque tempore & loco præstent debitum officium, & innocentiae succurrant.

28. *Gratulari me fac iudicio tuo.* | Elleipsis præpositionis de, ut sit, de tuo iudicio.

32. *A noxiorum.* | Sejani scilicet, quem sibi accusatorem, testem ac judicem simul fuisse conquectus est alià fabulâ.

34. *Legi puer sententiam.* | Ex Ennii Thelopo sumptus est.

Palam mutire plebeio piaculum est.
 Istud ipsum est, quod alicubi faceret dixit Juvenalis:

Plurima sunt, quæ
 Non audent homines pertusa dicere læna.

36. *Sanitas constabit.* | Absolutè pro ipsâ ratione. Ita Cicero: *Quibus ad sanitatem redeundi potestas facta est; pro ad bonam mentem.* Senius igitur: *Dum sanitas constabit; id est, dum ero sanâ mente præditus, cautè revocabo in memoriam hanc sententiam.*

LIBER QUARTUS EXPLICIT.

PHÆDRI

P H Æ D R I F A B U L A R U M LIBER QUINTUS.

PROLOGUS ad PARTICULONEM.

Cum proposuisssem imponere finem operi, eo consilio, ut superesset aliis satis argumenti, repudiavi tacite meum consilium. Nam si quis auctor talis operis surgat, qua ratione intelliget, id quod pratermiserim, ut velim commendare ipsum famam, cum sit suu cuique modus cogitandi, & color proprius. Non igitur aliqua inconstantia mihi praebeuit ansam exarandarum fabularum, sed ratio indubitata. Quocirca, Particulo, cum delectaris fabulis quas inscripsi fabulas Aesopias, non Aesopi, quia scripseris paucas, ego exaravi multas sequens veterem rationem, sed inserens novas res. Dum tu otiosus leges hunc quartum librum, si livor voluerit illum carpere, carpat per me licet, modò non queat hunc affequi imitando. Acquisita mihi est gloria, quod tu & quod viri tui ingenii transcribitis meos apologos in vestris commentariis, & existimatis dignos aternitate. Cupio venire in approbationem literatorum hominum.

QUum destinassem operis habere terminum, In hoc ut aliis esset materiae satis, Consilium tacito corde damnavi meum. Nam si quis talis etiam est tituli artifex: Quo pacto divinabit quidnam omiserim, Ut illum ipsum cupiam famae tradere: Sua cuique quum sit animi cogitatio Colorque privus. Ergo non levitas mihi, Sed certa ratio causam scribendi dedit. Quare, Particulo, quoniam caperis fabulis, Quas Aesopias non Aesopi nomino, Quasi paucas ostenderit, ego plures dissero, Usus vetusto genere, sed rebus novis Quartum libellum dum tu vacive perleges, Hunc obrectare si volet malignitas, Imitari dum non possit, obrectet licet. Mihi parva laus est, quod tu, quod similes tui Vestras in chartas verba transfertis mea, Dignumque longâ judicatis memoriâ. In literarum plausum ire desidero.

ANNOTATIONES.

4. *Tituli artifex.* | Si quis velit scribere fabulas, & illud opus tali titulo insignire. Vox illa artifex desideratur in quibusdam exemplaribus. Fuit verò restituta in editione Phædri, quam curavit Pithœus.

8. *Colorque privus.* | Legendum est, & ob sensum, & ob metri necessitatem, colorque pri-

vus; id est proprius & particularis. At verò color metaphoricè est agendi ratio; ut legere est apud Senecam.

20. *In literarum plausum ire desidero.* | Parum curo quid de me, sentiat vulgus ac iudicet, modò eruditorum hominum æstimationum habeam.

FABULA

FABULA I.

Nihil ad honorem famâ ingenii aptius.

DEMETRIUS & MENANDER.

ÆSopi nomen sicubi interposuero,
Cui reddidi jampridem quidquid debui,
Auctoritatis esse scito gratiâ.

Ut quidam artifices nostro faciunt sæculo
Qui pretium operibus majus inveniunt, novo
Si marmori adscripserunt Praxitelem suo,
Myronem argento, plus vetustis nam favet
Invidia mordax, quam bonis præsentibus.
Sed jam ad fabellam talis exempli feror.

¶ Demetrius qui dictus est Phalereus,
Athenas occupavit imperio improbo.
Ut mos est vulgi, passim & certatim ruunt:
Feliciter, subclamant ipsi principes:
Illam osculantur, quâ sunt oppressi manum,
Tacite gementes tristem fortunæ vicem.
Quin etiam refides & sequentes otium
Ne defuisse noceat, reptant ultimi;
In queis Menander nobilis comœdiis
Quas, ipsum ignorans, legerat Demetrius
Et admiratus fuerat ingenium viri,
Unguento delibutus, vestitu adfluens;
Veniebat gressu delicato & languido.
Hunc ubi tyrannus vidit extremo agmine:
Effeminatus quid hic in conspectu meo
Audet venire? responderunt proximi:
Hic est Menander scriptor: mutatus statim
Compellat hominem blande, dextramque arripit.

*Si infernero alicubi nomen
Æsopi, cui jamdudum detuli
honorem debitum, noveris id fa-
ctum causâ auctoritatis compa-
randæ, exemplo quorundam ar-
tificum nostræ ætatis, qui addunt
pretium suis operibus, si apponant
nomen Praxitelis novæ statua
marmorea; aut Myronis, statua
argentea. Livor etenim malefi-
cus plus laudat vetera, quam no-
va. Sed jam venio ad fabulam e-
jusmodi exempli. Demetrius voca-
tus Phalereus invasit imperium
Athenarum malignâ auctoritate.
Plebs iuxta consuetudinem accu-
rit undique certatim, acclamat
Feliciter. Primi urbis prestant
dextram quâ premuntur dolentes
intra se de luctuosa mutatione ser-
tis. Quin & desides & indulgentes
otio veniunt novissimi, ne crimini
sit non adfuisse. Inter quos Menan-
der clarus scriptor Comœdiarum
quas Demetrius legerat, (Menan-
dro sibi non cognito) & admirator
fuerat ingenii tanti viri: ille ince-
debat gradu molli & effeminato,
persusus odoribus, & veste fluente.
Ubi illum Rex conspexit in ultimâ
turba. Quare hic Cinadus audet
subire meum conspectum? Quis
adhærebant Tyranno, dixere: Hic
est poeta Menander, Rex statim
mutatus. Vocat ad se hominem
amicè & prehendit manum.*

ANNOTATIONES.

6. *Praxitelem.* | Statuarius fuit multi nominis, maxime ob duplicem Venerem, quas summâ arte & industriâ elaboravit: natâ erat in extremâ Italiæ orâ, quam olim magnam Græciam appellabant Romani.

7. *Myronem.* | Statuarius fuit insignis, ex ejus operibus præcipuam laudem meruit Bucula ex ære ita ad vivum conflata, ut non gregem tantum, sed & pastorem posset fallere.

10. *Demetrius Phalereus.* | Orator fuit & Philosophus eximius. Est autem memorabile in illo exemplum levitatis fortunæ, auræque popularis. Primum enim fuit in tanto honore Demetrius apud Athenienses, ut ipsi trecentas statuas virtutis ergo posuerint: tantâ postea flagravir invidia, ut fugere coactus sit in Ægyptum, & trecentæ

illæ statua uno die per tumultum everse fuerint,

13. *Feliciter subclamant.* | Solemnis erat acclamationis formula apud antiquos, ut hodie, *var.* Tralatitia acclâmatio. Ita Juvenalis:

*Dictum Feliciter, ingens
Cæna sedet.*

14. *Manum osculantur.* | Antiquus modus adorandi principes.

17. *Reptant ultimi.* | Ita emendo, *reptant*, & melior lectio: Sic Terentius:

Perrepsavi ratum oppidum.

18. *Menander.* | Athenientis Poeta, Comæcorum princeps, cujus est insignis commendatio apud Quintilianum. Scripsit centum & octo Comœdias de quibus nihil restat, nisi quidam versus huc & illuc sparsi.

FABULA II.

Ventosa lingua : pedes fugaces.

VIATORES & LATRO.

Duo homines strenui faciebant iter, unus erat timidus, alter vero audax. Latro fit illis obviam, qui petiit aurum minitans mortem. Promptus manu statim faciens impetum repellit vim vi arque invadit Latronem, nec opinum gladio, Et sese expedit acri manu. Pradone interfecto, socius imbellis venit, & educit enssem, deinde abiecto phyllo, clamat : Ubinam ille est, jam efficiam intelligat quos aggressus est. Tuon qui conseruerat manum, dixit : utinam saltem me tunc sustinuisses his verbis, fuisset animosior reputans verâ. Nunc mitte gladium & verborum pariter jactationem, ut possis decipere ignotos. Ego qui novi quam à veritate fugias, scio non esse fidendum tua virtuti. Fabula illi scribitur, qui magno animo est re prosperâ, sed fugi re periculosa.

Vlatro expediti pariter carpebant duo ;
Imbellis alter, alter at promptus manu.
Occurrit illis Latro, & intemans necem
Aurum poposcit : Audax confestim irruens
Vim vi repellit, ac ferro incautum occupat,
Et vindicavit sese forti dexterâ.
Latrone occiso timidus accurrit comes,
Stringitque gladium, dein rejectâ penulâ :
Cedo, inquit, illum ; jam curabo sentiat
Quos adtentarit. Tunc qui depugnauerat :
Vellem istis verbis saltem adjuvisses modò,
Constantior fuisset vera existimans :
Nunc conde ferrum, & linguam pariter fatilem,
Ut possis alios ignorantes fallere.
Ego qui sum expertus quantis fugias viribus,
Scio quod virtuti non sit credendum tuæ.
¶ Illi adsignari debet hæc narratio
Qui re secundâ fortis est, dubiâ fugax.

ANNOTATIONES.

8. Rejectâ penulâ. | Vestis densa ac vilis, quæ supra tunicam in itinere assumitur propter imbrem aut frigus.

18. Qui re secundâ fortis est, dubiâ fugax. | Quod bene Nonnius :

Ex ra bella Lep, lepus in discrimine fugat.

Et Tacitus :

Paganorum luxuriamque ignava, sed ante periculum prociac manus.

FABULA III.

Sponte peccanti nullus est veniæ locus.

CALVUS & MUSCA.

Musca pupugit caput nudum
Calvi : hic conatus illam occidere,
sibi inflexit magnum colaphum.
Tunc illa ridens, voluisti, inquit,
vindicare nece punctionem avis
parvula ?

Calvi momordit Musca nudatum caput ;
Quam opprimere captans, alapam sibi duxit gravem,
Tunc illa irridens : Punctum volucris parvulæ
Voluisti morte ulcisci : quid facies tibi,

ANNOTATIONES.

3. Volucris parvulæ. | Volucris, quasi volantis. Nam Musca insecti genus est, non volucris.

Injuria

PHÆDRI FABULARUM INDEX.

Prior numerus Librum, alter Fabulam denotat.

A

Æ *Sopos ad Garrulum,* 3. 19
Æsopus interpres testamen-
ti, 4. 4
Æsopus ludens, 3. 14
Æsopus & Petulans, 3. 5
Æsopus & rusticus, 3. 3
Agnus à Capella nutritus,
 3. 15
Anus ad Amphoram, 3. 1
Apes & fuci, vespa iudice,
 3. 13
Aquila, cornix & testudo,
 2. 6
Aquila, felis & aper, 2. 4
Arbores in deorum tutela,
 3. 17
Asinus egregie cordatus, 1. 15
Asinus & galli, 3. 20
Asinus & leo venantes, 1.
 II
Asinus irridens aprum, 3. 29

C

C *Æsar ad atriensem,* 2.
 5
Calvus & musca, 5. 3
Canes famelici, 1. 20
Canis & crocodilus, 1. 15
Canis & lupus, 3. 7
Canis fidelis, 1. 23
Canis parturiens, 1. 19
Canis, thesaurus & vulturi-
us, 1. 27
Canum legati ad Jovem,
 4. 17
Capellæ & hirci, 4. 15
Cervus cornibus impeditus,
 1. 12
Cervus & boves, 2. 8
Cicada & noctua, 3. 16

D

D *Emetrius & Menander,*
 5. 1
Duo calvi, 5. 6
 (*) E

I N D E X.

E

E Pilogus ad Eutychem, 4. 25
 Equus & aper, 4. 3
 Eunuchus ad improbum, 3
 Ex sutore medicus, 1. 14

F

Formica & musca, 4.
 Frater & soror, 3. 8
 Fur aram compilans, 4. 10

G

Graculus superbus, 1. 3
 Gubernator & nautæ, 4. 16

H

Hercules & Pluto, 4.
 Homo & asinus, 5. 4.
 Homo & canis, 2. 3
 Homo & colubra, 4. 18

I

Invidia virtutum comes, 2. 9

L

LEO regnans, 4. 12
 Leo sapiens, 2. 1
 Leo senio confectus, 1. 21
 Lupus & agnus, 1. 1
 Lepus & grus, 1. 8

Lupus & vulpes iudice si-
 mio, 1. 10

M

MArgarita in sterquil-
 nio, 3. 12
 Milvius & columbæ, 1. 31
 Mons parturiens, 1. 18
 Muli & latrones, 2. 7
 Mulier parturiens, 1. 18
 Musca & mula, 3. 6
 Mustella & homo, 1. 22
 Mustella & mures, 4. 1

N

Naufragium Simonidis,
 4. 21

O

Occasio depicta, 5. 8
 Ovis, canis & lupus,
 1. 17
 Ovis & cervus, 1. 16

P

Panthera & pastores, 3.
 Passer & lepus, 1. 9
 Pavo ad Junonem, 3. 18
 Pera, 4. 9
 Phædrus de Fabulis, 4. 1.
 Phædrus in Fabularum æ-
 sopiarum censors, 4. 6
 Princeps Tibicen, 5. 7
 Prolo-

I N D E X.

Prologus ad Particulanem, 5. 88   *Simonides à Diis servatus,* 4. 24

Prologus Æsopus, 1. 1   *Socratis dictum,* 3. 9

Prologus, exemplis, 2. 28

Prologus, joculare, 4. 64

Prologus, Phædri, 3. 40

Pugna murium & mustellarum, 4. 5

R

R *Ana rupta,* 1. 24

Rana ad solem, 1. 6

Ranæ metuentes taurorum prælia, 1. 30

Ranæ Regem postulantes, 1. 2

Repente calvus, 2. 2.

Res gesta sub Augusto, 3. 10

S

S *Curra & rusticus,* 5. 5

Simii caput, 3. 4

T

T *Aurus & vitulus,* 5. 9

V

V *Acca, capella, ovis & leo,* 1. 5

Venator & canis, 5. 10

Viatores & latro, 5. 2

Vipera & lima, 4. 7

Vulpes & aquila, 1. 28

Vulpes & ciconia, 1. 26

Vulpes & corvus, 1. 13

Vulpes & draco, 4. 19

Vulpes & hircus, 4. 8

Vulpes & uva, 4. 2

Vulpis ad personam tragicam, 1. 7

(* 2)

INDEX

I N D E X

SENTENTIARUM AD FABULAS

P H Æ D R I.

LIBER PRIMUS.

F <i>Acile est opprimere innocentem,</i>	I. 1
<i>Minima de malis,</i>	I. 2
<i>In propria pelle quiesce,</i>	I. 3
<i>Avidum sua sæpe deludit aviditas,</i>	I. 4
<i>Potentioris societatem fuge,</i>	I. 5
<i>Improbiorum improba soboles,</i>	I. 6
<i>Stultorum honor inglorius,</i>	I. 7
<i>Malos tueri haud tutum,</i>	I. 8
<i>Ne insultes miseris,</i>	I. 9
<i>Mendaci ne verum quidem dicenti creditur,</i>	I. 10
<i>Ridicula in imbellem virtutis ostentatio,</i>	I. 11
<i>Utilissimum sæpe quod contemnitur,</i>	I. 12
<i>Laudatore nihil insidiosius,</i>	I. 13
<i>Fallax vulgi iudicium,</i>	I. 14
<i>Pauper dominum, non sortem mutat,</i>	I. 15
<i>Fideiussorem infidum cave,</i>	I. 16
<i>Calumniatorem sua pœna manet,</i>	I. 17
<i>Horret quisque adire locum ubi læsus est,</i>	I. 18
<i>Omnem aditum malis præcludita,</i>	I. 19
<i>Stultitia plerumque exitio est,</i>	I. 20
<i>Miser vel ignavissimo cuique ludibrio est,</i>	I. 21
	<i>Qui</i>

Injuriam qui addideris contumeliam?
Respondit : Mecum facile redeo in gratiam,
Quia non fuisse mentem lædendi scio:
Sed te contempti generis animal improbum,
Quæ delectaris bibere humanum sanguinem,
Optem necare, vel majore incommodo.

¶ Hoc argumentum veniam magè dari docet,
Qui casu peccat, quàm qui consilio est nocens :
Illum esse quavis poenâ dignum judico.

5 Quam sumes poenam de te qui cum-
mulavisti injuriam contumeliâ.
Respondit, in eo pacem facile mecum,
quia novi non fuisse animum no-
cendi. Verum tu animal pessimum
prolia abjecta, cui gratum est has-
sire sanguinem mortaliu, vellem te
10 opprimere, vel majore damno. Hac
fabula innuit concedi potius veni-
am illi qui errat fortuito, quàm
qui reus est consilio, quem existi-
mo promereri quodvis supplicium.

FABULA IV.

Felicitè sapit, qui alieno periculo sapit.

HOMO & ASINUS.

Quidam immolasset verrem quàm sancto Herculi,
Cui pro salutè votum debebat sua,
Asello iussit reliquias poni hordei.
Quas aspernatus ille, sic locutus est :
Tuum libenter prorsus adpeterem cibum
Nisi quàm nutritus illo est, jugulatus foret.

¶ Hujus respectu fabulæ deterritus
Periculosum semper vitavi lucrum.
Sed dicis : Qui rapuere divitias, habent.
Numeremus, agetum, qui deprensi perierint. 10
Majorem turbam punitorum reperies.
Paucis temeritas est bono, multis malo.

Cum quidam mactasset porcum
marem Herculi sancto, cui reus erat
voti ob suam incoluntiam. Impe-
ravit ut residuum hordei appone-
retur Asello. Quo repudiato, ille di-
xit ; Videri libenter prorsus hoc
hordeo, ni immolasses eum qui hoc
est saginatus. Deterritus intuitu
hujusce argumenti, fugi perpetuo
quæstum plenum alea. Verum ob-
jicit, qui corraserunt opes, has pos-
sident. Agetum recenscamus, quot
circumventi, extincti sint. Invenies
majorem numerum eorum qui de-
derint poenas. Audacia est utilitati
non minus, pluribus verò damno.

ANNOTATIONES.

1. Verrem Herculi sancto. | Sacrificabatur Aper
Herculi, ob devictum ab ipso Aprum Eryman-
theum, quem vivum humeris sustulit. Apud Var-
ronem Hercules vocatur sanctus pater, & Propertius
Herculem alloquens, ait :

Sancte pater salve, cui jam fævet aspera Juno.

10. Deprensi. | Qui ob nimias opes variis
accusationibus circumventi, supplicii fuerint af-
fecti. Respicit suorum temporum calamitatem,
quibus præsentissimum erat unicuique periculum
ex magnis divitiis, ut docent Tacitus & Sue-
tonius.

FABULA V.

Præjudicata opinio judicium obruit.

SCURRA & RUSTICUS.

PRavo favore labi mortales solent,
Et pro judicio dum stant erroris sui,
Ad poenitendum rebus manifestis agi.

Homines consueverunt falli gra-
tia perversa, & adhauc ad poeni-
tentiam vel us evidentissimis, dum
propugnant sententiam suæ animi
ballucinantis.

Quidam nobilis potens opibus daturus ludus convocavit omnes, promissâ mercede, ut quisque pro virili, apportaret aliquid novi. Convenere artifices ad certationem pramii. Inter quos Scurra quidam nobilis lepidus facetiis, dixit se ostensurum genus spectaculi quod nunquam fuisset exhibitum in Scenâ. Vulgata fama excitat totam urbem, nec loca ante sola capiunt multitudinem. Postquam autem prodit in Theatrum solus sine ornatu, nullo socio, ipsa expectatio dedit attentionem. Hic statim depresso capite in sinum, simulavit adeo genuinè grunnitum Porci suâ voce, ut crederent verum porcellum latere sub toga, & imperarint excuti: quo peracto ut inventum est nihil: illum cumulant plurimis laudibus, & excipiunt magnis acclamationibus. Agrestis videns id fieri, exclamat: certè non me superabit, & continuo promisit se imitaturum postridie similis vocem Porci. Accurritur majori numero; jam favor occupat animos & venere, non qui spectarent, sed irriderent. Ambo subeunt Scenam. Scurra grunnit primus, & excitat acclamationes, clamoresque. Tunc Rusticola fingens se occultare vestibus Porcellum, quem reverâ occultabat, vellicat aurem Porci latentis, & elicit dolore grunnitum nativum.

¶ Facturus ludos quidam dives nobilis, Proposito cunctos invitavit præmio, Quam quisque possit ut novitatem ostenderet. Venere artifices laudis ad certamina, Quos inter Scurra notus urbano sale, Habere dixit se genus spectaculi Quod in Theatro nunquam prolarum foret. 10 Dispersus rumor civitatem concitat: Paulò antè vacua turbam deficiunt loca: In scenâ verò postquam solus constitit, Sine apparatu, nullis adjutoribus, Silentium ipsa fecit expectatio. 15 Ille in sinum repentè demisit caput, Et sic porcelli vocem est imitatus suâ, Verùm ut subesse pallio contenderent, Et excuti juberent: quo facto simul Nihil est repertum, multis onerant laudibus, 20 Hominemque plausu prosequuntur maximo. Hoc vidit fieri Rusticus: Non me hercule Me vincet, inquit: & statim professus est Idem facturum meliùs se postridie. Fit turba major: jam favor mentes tener, 25 Et derisuri, non spectaturi sedent. Uterque prodit. Scurra digrunnit prior, Movetque plausus & clamores suscitât. Tunc simulans sese vestimentis Rusticus Porcellum obtegere, quod faciebat scilicet, 30 Sed in priore quia nil compererant, latens, Pervellit aurem vero quem celaverat, Et cum dolore vocem naturæ exprimit.

A N N O T A T I O N E S.

4. Facturus ludos quidam dives nobilis. | Non fuit semper penes Magistratus dare ludos populo, id etiam nobiles & potentes usurparunt, sive in funcribus, sive ut ambirent popularem auram, siquæ obrepere aut honores.

Ludos. | Erant Romæ maximè duo ludorum genera. Alii Circenses fuerunt, alii Scenici. Circenses dicebantur, quod in Circo exhiberentur, Scenici quod in Scenâ, hoc est in umbra agerentur, & hi ingeniorum acumine & arte constabant. Plures numerantur ludorum Scenicorum species; Tragedia, Comœdia, Satyra & Mimicus. Ibi loquitur Phædrus de Ludis Scenicis, & de Mimo.

8. Scurra. | Qui risum excitat auditoribus, non habita ratione verecundiæ & dignitatis.

10. Theatro. | In quo ludi Scenici repræsen-

tabantur. Figura erat in modum Hemicycli, cuius ab utroque cornu scenæ erant. Partes enim Theatri sunt. Scenâ, Orchestra. Proscenium & Pulpitum. Scenâ frons est Theatri. Proscenium, locus ante Scenam porrectus. Orchestra locus in quo Senatores spectaturi sedebant; apud Græcos vero saltationes in eo peragebantur. Pulpitum est in quo actores prodibant.

13. Scenâ | Propriè erat arborum in se cubantium concamerata condensatio. Nam prisca temporibus, ante usum Theatrorum, sub frondibus & umbraculis agebant ludos Scenicos. Quare Scenâ dicta est, inquit Cassiodorus, ab umbra Luci densissima, ubi à pastoribus inchoante vere carmina cantabantur. Nunc dicta est Theatri pars in qua vel Comœdia, vel Tragedia, aut Satyra exhibetur.

Adcla-

Adclamat populus : Scurram multò similiùs
Imitatum, & cogit Rusticum trudi foras. 35
At ille profert ipsum porcellum è sinu,
Turpemque aperto pignore errorem probans,
En hic declarat quales sitis iudices.

Adhuc supersunt multa quæ possum loqui,
Et copiosa abundat rerum varietas, 40
Sed temperatæ suaves sunt argutiæ ;
Immodicæ offendunt. Quare, vir sanctissime
Particulo, chartis nomen victurum meis,
Latinis dum manebit pretium literis,
Si non ingenium, certè brevitatem adproba, 45
Qui commendari tantò debet iutiùs,
Quantò Poetæ sunt molesti validiùs.

*Plebs conclamat Scurram effin-
xisse multò meliùs, & voluit ru-
sticum eius foras. Verùm hic edu-
cit Porcellum è sinu, convincens
illos erroris turpis prolato Porco.
En ille probat quales iudices sitis.
Restant adhuc plurima quæ pos-
sum scribere, & diversius copiosa
rerum non deficit. Verùm sales
moderati conferunt ad delicias,
nimis verò, nausea sunt. Quo-
circa, Particulo vir integerrime,
cujus nomen vivet tandiu in meis
scriptis, quandiu lingua Latina
erit aliquo in pretio, si non laudas
ingenium, lauda sane brevitatem,
quæ debes probari tantò æquius,
quantò Poetæ prolixiores sunt in-
commodi.*

FABULA VI.

Non omnia omnibus congruunt.

DUO CALVI.

INvenit Calvus fortè in trivio pectinem :
Accersit alter æquè defectus pilis:
Heia, inquit, est commune quodcumque est lucri.
Ostendit ille prædam, & adjecit simul :
Superùm voluntas favit, sed fato invido 5
Carbonem, ut aiunt, pro thesauro invenimus.
¶ Quem spes delusit, huic querela convenit.

*Calvus reperit casu pectinam
in compito, intervenit alius pilis
aque carens. Eja, ait, est com-
munis quæcumque sit præda. Hic
exhibet inventum, & addidit :
Voluntas Deorum arrisit, verùm
sais invidentibus, invenimus car-
bonem pro thesauro, ut dicitur.
Hæc querimonia spectat ad eum
qui spe frustratus est.*

FABULA VII.

Stulta superbia ridetur ab omnibus.

PRINCEPS TIBICEN.

UBI vanus animus aurâ captus frivolâ
Arripuit insolentem sibi fiduciam,
Facile ad derisum stulta levitas ducitur.
¶ Princeps tibicen notior paulò fuit,
Operam Bathyllo solitus in scenâ dare,
Is forte ludis, non satis memini quibus
Dum pegma rapitur, concidit casu gravi

*Cum mens inanis, insolescens fa-
vore vano, assumptu sibi confiden-
tiam superbam, levitas inepta in-
currit facile in risum omnium.
Aulædas, cognomine Princeps,
erat alicujus nominis, quodd sole-
bat præstare industriam Bathyllo in
Scena. Hic ludis, non sat scio
quibus, decidit imprudens casu
gravi dum tollitur pegma,*

ANNOTATIONES.

5. *Bathyllo.* | Bathyllus Pantomimus fuit, Mæ-
genatis libertus.

7. *Pegma.* | Machina est artificiosa, in qua

statuæ collocantur: erat variè adornata, pro di-
versitate argumenti.

Nec

& sibi rupit Tibiam levam, cum potius optasset amittere ambas dexterar. Elatus inter manus, & querens plurimum, effertur in ades. Aliquot menses abeunt, dum curatio adducitur ad sanitatem. Tunc pro more spectantium visus est hic lepidus homo deesse, cuius sono ordo saltantium solebat excitari. Quidam haud ignobilis erat daturus ludos, & Princeps Tibicen incipiebat ambulare. Illexit hunc mercede & precibus, qui in conspectum prodiret solummodo ipso die ludorum. Ut statim venit, rumor spargitur in Theatro de Tibicine. Quidam contendunt illum esse fato functum; quidam contra, statim se offensurum. Demisso aulao, falsi tonitribus, Dii sunt locuti modo vulgari. Chorus & canticum usitatum tunc temporis imposuit tibicini reduci, cuius hic fuit sensus: Lætare incolumis Roma salvo principe. Applausum est; Tibicen protendens manus, credit amicos sibi gratulari. Equites subodorantur illius errorem ineptum,

Nec opinans, & sinistram fregit tibiam, Duas quum dexterar maluisset perdere. Inter manus sublatus & multum gemens. 10 Domum refertur. Aliquot menses transeunt. Ad sanitatem dum venit curatio. Ut spectatorum mos est, & lepidum genus, Desiderari coepit, cuius flatibus Solebat excitari saltantis vigor. 15 Erat facturus ludos quidam nobilis, Et incipiebat Princeps ingredier: eum Adducit pretio, precibus, ut tantummodo Ipso ludorum ostenderet sese die. Qui simul advenit, rumor de tibicine 20 Fremit in theatro: quidam affirmant mortuum, Quidam in conspectum proditurum sine morâ. Aulao misso, devolutis tonitribus, Dii sunt locuti more translatitio. Chorus reducto tunc & notum canticum 25 Imposuit, cuius hæc fuit sententia: Lætare incolumis Roma salvo Principe. In plausus consurrectum est, jactat basia Tibicen, gratulari fautores putat. Equester ordo stultum errorem intelligit, 30

ANNOTATIONES.

8. Sinistram fregit tibiam duas cum dextrar maluisset perdere. | Ludit Phædrus in voce Tibia. Cum enim dicit sinistram fregit Tibiam, intelligit pedem sinistram: cum vero addit ista verba; duas cum dextrar maluisset perdere, debent referri ad Tibias quibus excitabat saltantium vigorem. Sic in Eunuchi titulo apud Terentium legitur, eam fabulam actam fuisse tibiis duabus dextris. Quod ut clarius fiat, res paulo altius est repetenda. Adhibebantur olim Tibiæ in ludis scenicis, ad exhilarandos animos. Erant dextræ, erant sinistræ Tibiæ. Quid autem dextræ, quid sinistræ, ambigitur. Scaliger vult dextrar & sinistras appellari ab lateribus unde inflarentur. Victorius autem aliter sentit. Vocabantur, inquit, Tibia dextra qua dextra parte oris & manus tenebantur: eodemque pacto sinistra, qua contraria parte oris, & manus inflarentur. Tibicen autem dicebatur dextris & sinistris, & duabus dextris uti, qui simul ambas inflaret. Sinistra gravem sonum reddebant, dextra acutum, ut potius variis organis, & inaequalibus foraminibus distingeretur.

23. Devolutis tonitribus. | Quæ vocabantur & Claudiana, quia Claudius Pulcher instituit, ut ludis post Scenam conjectus lapidum ita fieret, ut veri tonitru sonum imitaretur. Nam an-

tea leves admodum, & parvi sonitus fiebant, cum clavi & lapides in labrum æneum conjicerentur.

24. Dii sunt locuti. | Ut præsentia Deorum sentiretur magis, devolvebant tonitrua, & Dii loquebantur. Unde natum istud, *Deus dicitur machina*. Deus est Machina. Inducebantur autem Dii cum dignus aliquis vindice nodus incidisset.

More translatio. | Non sibi nativo & proprio.

25. Chorus. | Multitudo canentium & saltantium cum tibicine.

Reducto tunc & notum canticum. | Verior hæc videtur lectio, quanquam & aliam probem. Tunc chorus ignotum mox reducto canticum insonuit. Cum enim Princeps Tibicen detentus fuisset lecto propter acceptum vulnus, potuerat nescire canticum in honorem Imperatoris. Ordoque horum verborum talis est: Tunc chorus insonuit canticum ignotum reducto Principi Tibicini. Quo factum est ut erraverit vehementer sibi dictum putans, quod imperatori dicebatur.

28. Jactat basia. | Id est, adorat populum.

30. Equester ordo. | Erat in Theatro certus equestri ordini assignatus locus.

Magnoque

I N D E X

<i>Qui alteri suam ob causam commodat, injuria postulat, id gratiæ apponi sibi,</i>	I. 22
<i>Suspecta malorum beneficia,</i>	I. 23
<i>Potentes ne tentes æmulari,</i>	I. 24
<i>Rete ne tendas accipitri & milvio,</i>	I. 25
<i>Par pari refertur,</i>	I. 26
<i>Avarus suus sibi carnifex est,</i>	I. 27
<i>Ne magnus tenuem despicio,</i>	I. 28
<i>Est cui magno constitit differium,</i>	I. 29
<i>Mala publica in plebem recidunt,</i>	I. 30
<i>Cui fidas, vide,</i>	I. 31

LIBER SECUNDUS.

<i>Sunt etiam sua præmia laudi,</i>	2. 1
<i>Simile simili gaudet,</i>	2. 2
<i>Impunitas peccandi illecebra,</i>	2. 3
<i>Vir dolosus seges est mali,</i>	2. 4
<i>Ne quid nimis,</i>	2. 5
<i>Potentiam malitia adjutam quis effugiat,</i>	2. 6
<i>Plura timenda divitibus,</i>	2. 7
<i>Plus videas tuis oculis quàm alienis,</i>	2. 8
<i>Epilogus,</i>	2. 9

LIBER TERTIUS.

<i>REI bonæ vel vestigia delectant,</i>	3. 1
<i>Benefico bene erit,</i>	3. 2
<i>Experientia præstantior arte,</i>	3. 3
<i>Mentem hominis spectato, non frontem,</i>	3. 4
<i>Erit ubi pœnas det procax audacia,</i>	3. 5
<i>Ridenda imbecillorum superbiloquentia,</i>	3. 6
	<i>Liber</i>

I N D E X.

<i>Liber inops seruo dixite felicior,</i>	3. 7	Nim
<i>Sat pulcher, qui sat bonus,</i>	3. 8	Mal
<i>Fidelem ubi invenias virum,</i>	3. 9	Ava
<i>Ne sis credulus maximè criminatori,</i>	3. 10	Inve
<i>Deformitas dolenda quæ ex merito venit,</i>	3. 11	Vera
<i>Optima sæpe despecta,</i>	3. 12	Mag
<i>Opus artificem probat,</i>	3. 13	Vera
<i>Otiare, quo labores,</i>	3. 14	Deu
<i>Qui educat, pater magis, quàm qui genuit,</i>	3. 15	Mul
<i>Humanitas, & gratior, & tutior,</i>	3. 16	
<i>Fructu non foliis arborem æstima,</i>	3. 17	
<i>Tuis contentus ne concupiscas aliena,</i>	3. 18	
<i>Multi homines nomine, non re,</i>	3. 19	
<i>Miserrimus qui in vita miser, post mortem miserior,</i>	3. 20	

LIBER QUARTUS.

A <i>Stutus astu non capitur,</i>	4. 1	Non
<i>Spernit superbus quæ nequit assequi,</i>	4. 2	Stu
<i>Vindictæ cupidus sibi malum accersit,</i>	4. 3	Fug
<i>Homines non numerandi, sed ponderandi,</i>	4. 4	Ne
<i>Feriunt summos fulmina montes,</i>	4. 5	Om
<i>Stultus nisi quod ipse fecit, nil rectum putat,</i>	4. 6	
<i>Maledico maledicens pejus audiet,</i>	4. 7	
<i>Improbi ne pareant, perdunt,</i>	4. 8	
<i>Suus cuique attributus est error, sed non videmus mantica quod in tergo est,</i>	4. 9	
<i>Antecedentem scelestum non deserit pede pœna claudo,</i>	4. 10	
<i>Opes irritamenta malorum,</i>	4. 11	
<i>Sinceritas laudanda,</i>	4. 12	
<i>Obscœnæ,</i>	4. 13, 14	
<i>Pares non habitus, sed virtus facit,</i>	4. 15	
<i>In secundis time, in adversis spera,</i>	4. 16	
		Nimia

I N D E X.

<i>Nimia verecundia inverecundum facit,</i>	4. 17
<i>Malo qui benefacit, pejorem facit,</i>	4. 18
<i>Avarus auri custos, non Dominus.</i>	4. 19
<i>Inventa perficere non inglorium,</i>	4. 20
<i>Veras divitias eripit nemo,</i>	4. 21
<i>Magna ne jactes sed præstes,</i>	4. 22
<i>Vera gloria fictam obscurat,</i>	4. 23
<i>Deum colenti stat sua merces,</i>	4. 24
<i>Multum auxiliatur qui cito,</i>	4. 25

LIBER QUINTUS.

N <i>ihil ad honorem famâ ingenii aptius,</i>	5. 1
<i>Ventosa lingua : pedes fugaces,</i>	5. 2
<i>Sponte peccanti nullus est veniæ locus,</i>	5. 3
<i>Feliciter sapit, qui alieno periculo sapit,</i>	5. 4
<i>Præjudicata opinio judicium obruit,</i>	5. 5
<i>Non omnia omnibus congruunt,</i>	5. 6
<i>Stulta superbia videtur ab omnibus,</i>	5. 7
<i>Fugit irreparabile tempus,</i>	5. 8
<i>Ne sus Minervam,</i>	5. 9
<i>Omnia fert ætas,</i>	5. 10

P H Æ-

INDEX

1.1	1.1
1.2	1.2
1.3	1.3
1.4	1.4
1.5	1.5
1.6	1.6
1.7	1.7
1.8	1.8
1.9	1.9
1.10	1.10

LIBER QUINTUS

2.1	2.1
2.2	2.2
2.3	2.3
2.4	2.4
2.5	2.5
2.6	2.6
2.7	2.7
2.8	2.8
2.9	2.9
2.10	2.10

THE

Lib
Ma
Ite
To
Ro
U
Pri
Ni
Su
Ab

3
per

an
ce

C
Q
N
O

Fin

oc
niu

A
M
Ta
X

Magnoque risu canticum repeti juber,
 Iteratur illud ; homo meus se in pulpito
 Totum prosternit ; plaudit inludens eques ;
 Rogare populus hunc coronam existimat.
 Ut verò cuneis notuit res omnibus,
 Princeps ligato crure niveâ fasciâ,
 Niveisque tunicis, niveis etiam calceis,
 Superbiens honore divinæ domûs,
 Ab universis capite est protrusus foras.

& effusi in risus imperant iterari
 canticum. Repetitur. Meus homo
 se totum prosternit in pulpito. E-
 quester ordo irridens consurgit in
 plausus. Populus credit illum pro-
 stulare coronam. Cum autem res
 fuit cognita omnibus cuneis, Prin-
 ceps crure revincto fasciâ candi-
 da, veste candidâ & succis candi-
 diis, insolefens majestate domûs
 imperatoria, pulsus est capite fo-
 ras ab omnibus.

ANNOTATIONES.

32. In pulpito. | Pulpitum, pars Theatri ubi
 personæ canere, agereque fabulam solebant.

35. Cuneis. | Erant spectatorum sedilia in
 Theatro, ubi sedebat populus.

FABULA VIII.

Fugit irreparabile tempus.

OCCASIO DEPICTA.

Cursu volucris pendens, in novaculâ,
 Calvus, comosâ fronte, nudo corpore,
 Quem si occuparis, teneas ; elapsum semel
 Non ipse possit Jupiter reprehendere :
 Occasionem rerum significat brevem.
 Effectus impeditur ne segnis mora,
 Finxere antiqui talem effigiem temporis.

Homo calvus gradiens super
 novacula cursu volucris, nudis
 membris, & occipite crinito.
 Quem si arripas, possidebis ; si
 finas elabi semel, non ipse Jupiter
 valeat occupare. Hæc pictura
 demonstrat Occasionem rerum esse
 momentaneam. Prisci pinxerunt
 talem imaginem temporis, ne cun-
 ctatio pigra moraretur eventus.

ANNOTATIONES.

Hæc non est fabula, sed *ἑορτασμός*. Est enim
 occasionis descriptio, quam invenies apud Auso-
 nium Epigrammate undecimâ.

1. Pendens cursu volucris in novacula. | Id est,
 tantâ velocitate, ut posset incedere in nova-
 cula.

FABULA IX.

Ne sus Minervam.

TAURUS & VITULUS

Angusto in aditu Taurus luctans cornibus,
 Quum vix intrare possit ad præsepia,
 Monstrabat Vitulus quo se pacto plecteret :
 Tace, inquit, antè hoc novi quàm tu natus es.
 Qui doctiorem emendat, sibi dici putet.

Bos enixus cornibus in transitu
 arcto, cum vix posset ingredi in
 Brvile, vitulus ostendebat quomo-
 do se flecteret. Sile, ait, scio id
 antequam fuisses procreatus. Sibi
 id pro dicto habeas, qui docet pe-
 nitenti.

FABULA

FABULA X.

Omnia fert ætas.

VENATOR & CANIS.

Cum Canis acer præstitisset semper suam operam hero contra cunctas celeres feras, cepit deficere ætate devexâ. Commissus vero postea in pugnam cum Apro hirsuto, corripuit illius aurem; verum reliquit prædam dentibus adeis carie. Hic tum Venator mæstus increpabat canem: cui senex Canis allatrans: Animus meus non defuit tibi, sed mea vires. Probas quod fuimus; jam vituperas quod non sumus. O Philere, iudicas rectè quare sinxerim istud.

ADversus omnes fortis veloces feras
 Canis quum domino semper fecisset satis,
 Languere cepit annis ingravantibus,
 Aliquando objectus hispidi pugnx suis,
 Adripuit aurem: sed cariosis dentibus
 Prædam dimittit. Hic tum Venator dolens,
 Canem objurgabat: cui senex contra latrans:
 Non me destituit animus, sed vires meæ.
 Quod fuim⁹ laudas, jam damnas quod non sumus.
 ¶ Hoc cur, Philere, scripserim pulchrè vides. 10

ANNOTATIONES.

7. Senex latrans. | Latrantem, pro Canis dixit,
 ut suprà Lanigerum, pro Agno: Barbatum, pro
 Capro: Semipedem, pro equo.

10. Hoc cur scripserim vides. | Nempe quia
 senex sum, & annorum deprædationem ac dam-
 na sentio.

PHÆDRI LIBERTI Liber Quintus explicit feliciter.

INDEX

INDEX VOCABULORUM.

*Prior numerus Fabula Librum. Alter Fabulam.
Tertius verò Fabula cujusque Versum denotat.*

A

- A** Catena, 3. 7. 16.
A cœna, 2. 8. 20
A crocodilis, 1.
25. 4.
A despectis, 3. 2. 1
à divo Augusto, 3. 10. 39
à feminis, 2. 2. 1
à furibus, 3. 7. 10.
à Jove, 1. 2. 11
à liberto, 3. 10. 11
à me, 4. 20. 5
à negotiis, 3. prolog. 2
à noxiorum insolentiis,
4. 25. 32
à pristina consuetudine,
4. 12. 6
à quo, 1. 3. 11
à quodam, 3. 20. 8
à radicibus, 3. 10. 49
à suis, 4. 17. 16
à summo Jove, 4. 19. 11
à Superis, 1. 17. 9
à te, 1. 1. 8
Ab alia, 1. 30. 4
Ab alio, 1. 4. 4
ab aquila, 1. 9. 3
ab ara, 1. 28. 8
ab astris, 2. 6. 12
ab homine, 1. 22. 1
ab hostibus, 4. 5. 7
ab humeris, 2. 5. 12
ab illis, 1. 30. 6
ab improbis, 1. 8. 1
ab omni injuria, 1. 31. 9
ab ipso, 4. 21. 22
above, 1. 17. 2
ab universis, 5. 7. 44
abdidisset, 2. 6. 5
abditos, 4. 19. 4
abbeſto, 3. prolog. 61.
abit, 3. 19. 9
abeunt, 3. 2. 7
abierunt, 4. 19. 16
abiturus, 4. 19. 16
abire, 1. 16. 5: 1. 8. 3:
3. 7. 25
abjiciet, 4. 4. 42
abjecit, 4. 1. 4
abigeris, 4. 23. 15.
abriperent, 4. 17.
absentis, 4. 21. 21.
absistite, 3. 2. 18
absolver, 3. 9. 4
abstuleris, 1. 8. 12
abstulit, 1. 5. 11
abundat, 5. 5. 41
abundet, 3. 25. 6
accedit, 2. 8. 22
accedit ad lectem, 3.
10. 26
acceſſit alter, 5. 6. 2
acceſſit, 2. 6. 2
accendit, 4. 10. 1
accenderet, 3. 19. 4
accensa magis est, 3.
16. 8
accendi, 4. 10. 13
accidat, 4. 17. 19
accipere, 3. 5. 5
accipias, 2. prolog. 11
accipimus, 1. 26. 11
accipies, 3. 5. 7
accipiens, 3. 8. 8
accipite, 3. 13. 9
acceperint, 4. 4. 11
accepit, 4. 22. 12
accepta, 4. 21. 5.
acceſſum, 2. 1. 10
acer, 3. 7. 18
acerbam, 4. 2. 4
acerbum, 3. 16. 3
accidere, 3. prolog. 25.
accipiter, 1. 9. 6
accommodat, 3. 16. 1
accurrit, 5. 2. 7
accuſator, 3. prolog. 42.
accuſatores, 3. 10. 34
acquiſivit, 1. 14. 4
acriter, 4. 21. 1
actu atque, 2. prolog. 4.
Ad animum, 3. 19. 10
ad aures, 2. 9. 12
ad Centumviros, 3. 10.
35.
ad certamina, 5. 7. 5
ad cœnam, 1. 26. 3
ad cœnam, promitte, 4.
24. 15
ad cogitandum, 3. 14. 13
ad conſulendos, 3. 3. 6
ad cubile, 2. 4. 12
ad deriſum, 5. 7. 3
ad eum, 1. 21. 5
ad fabellam, 5. 1. 9

A

adfa-

INDEX

- ad faciem, 4. 16. 5
 ad fallaciam, 1. 31. 5
 ad fontem, 1. 12. 3.
 ad forum, 3. 13. 3
 ad hostem, 4. 3. 5
 ad januam, 4. 22. 30
 ad illos, 1. 14. 17
 ad imam, 2. 4. 3
 ad Junonem, 3. 18. 1
 ad Jovem, 1. 2. 22
 ad lanium, 3. 4. 1
 ad lectum, 3. 10. 16
 ad legendum, 3. Prolog.
     63
 ad lumen, 4. 10. 2
 ad me, 4. 23. 11
 ad meos haustus, 1. 1. 8
 ad necem, 2. 8. 6
 ad nidum, 2. 4. 6
 ad nostrum caput, 1. 30.
     11
 ad patrem, 3. 8. 9
 ad perniciem, 1. 20. 2
 ad perniciem multos, 3.
     5. 1
 ad poenitendum, 5. 5. 3
 ad praeſepe, 2. 8. 22
 ad praeſepia, 5. 9. 2
 ad proprium genus, 1. 3.
     10
 ad querelam, 3. 18. 15
 ad regem, 3. Prolog. 29
 ad rivum, 1. 1. 1
 ad ſanitatē, 5. 7. 12
 ad ſe, 3. Prolog. 47.
 ad ſe recepit, 4. 21. 23
 ad ſidera, 1. 6. 4
 ad ſpeluncam, 4. 19. 3
 ad ſplendorem, 3. 12. 5
 ad ſtudium, 3. Prolog. 10
 ad villam, 3. 10. 19
 adclamat, 5. 5. 34
 addideris, 5. 3. 5
 addidit, 1. 14. 13
 adducit, 5. 7. 18
 adeo, 1. 4. 7
 adēctare, 3. 18. 14
 adfert, 2. 8. 11
 adfertur, 3. 7. 21
 adlata, 3. 10. 29
 adficietur, 1. 5. 10
 adficiuntur, 1. 11. 10
 adfluens, 5. 1. 20
 adgreſſa eſt, 3. 16. 10
 adhuc, 3. 1. 2
 adhuc ſuperſunt, 5. 5. 5
 adjiciam, 4. Prolog. 10
 adjecit, 3. 10. 15
 adeunt, 4. 17. 22
 adeptus, 1. 31. 11
 adjutoribus, 5. 5. 14
 aditum, 4. 17. 22
 aditu, 5. 9. 1
 adjuvare, 4. 23. 19
 adjuvaret, 3. 10. 40
 adjuvat, 1. 8. 2
 adjuviſſes, 5. 2. 11
 adluſerit, 3. 19. 12
 admirabilem, 3. 18. 3
 admirator, 4. 21. 21
 admirans, 3. 17. 5
 admiratus fuerat, 5. 1.
     20
 admonere, 8. 10. 54
 admonet, 3. 17. 13
 admonuit, 1. 11. 4
 admonebit, 4. 3. 12
 admoveſce preces, 4. 25.
     20
 admovit preces, 1. 19. 6
 admota preece, 3. 16. 7
 admoto ubere, 3. 15. 7
 adnatant, 1. 2. 19
 adpetit, 1. 4. 1
 adpetit dente, 4. 7. 1
 adpetebat, 4. 2. 2
 adpeterem, 5. 4. 5
 adproba, 5. 5. 46
 adprobaret, 4. 4. 28
 adprobavit, 4. 14. 12
 adripuit aurem, 5. 10. 5
 adriſerit, 4. 20. 4
 adſcribere, 4. 2. 6
 adſcribi, 4. 16. 17
 adſcripſerunt, 5. 1. 6
 adſcriptus, 4. 10. 8
 adſequi, 4. 1. 2
 adſequar, 3. 9. 3
 adſignari, 5. 2. 17
 adſignate, 4. 4. 37
 adſilit, 2. 5. 20
 adſiluit, 4. 1. 5
 adſuevi, 4. 7. 7
 adſuevit, 1. 16. 5
 adſuetam, 3. Prolog. 15.
 adſunt, 4. 21. 16
 adtentarit, 5. 2. 10
 adtrahit, 4. 17. 9
 adtributum eſt, 4. 19. 12
 advenit, 5. 7. 20
 advenerit, 1. 16. 7
 ad verſo, 2. 8. 16
 ad verſus, 5. 10. 1
 advocavit fidem, 4. 4. 20
 advocata, 1. 14. 13
 advolant, 2. 7. 7
 advolavit, 3. 16. 17
 adultam, 3. 10. 23
 adulteram, 3. 3. 9
 adulterum, 3. 10. 16
 ædes, 3. 9. 2
 Ætææ, 4. 6. 12
 Ægæa, 4. 6. 19
 ægre, 4. 5. 3
 æmulatio, 2. 9. 7
 æquaffent, 4. 15. 3
 æqualiter, 4. 4. 9
 æquitatis, 4. 14. 5
 æque, 5. 6. 2
 æquo animo, 1. 26. 12
 Æquis, 1. 2. 1
 Æſopias, 5. Prolog. 11
 Æſopus, 1. 2. 9. 1. 3. 3.
     1. 6. 2. 2. 4. 3. 19. 1
 Æſopus auctor, 1. pro-
     log. 1.
 Æſopi, 4. 20. 4
 Æſopi fabula, 1. 10. 3
     Æſope,

VOCABULORUM.

Ælope, 3. 19. 8
 Ælopi genus, 2. prolog. 1
 Ælopi nomen, 5. 1. 1
 Ælopi stilo, 3. Prolog. 30
 Ælopo, 2. 9. 1
 Ælopo quidam, 3. 5. 2
 Ælopum, 3. 14. 2
 Ælopus ibi, 3. 3. 14
 ætate, 4. 23. 18
 æstimo, 3. 4. 5
 æstimantes, 4. 17. 16
 æstuantem, 2. 5. 16
 ætatem, 3. 10. 24
 ætatis, 2. 2. 3
 æterna in basi, 2. 19. 2
 æternam famam, 3. prolog. 54.
 ævum, 4. 19. 10
 ævum sollicitum, 1. 31. 7
 ævi, 4. 25. 15
 Affectus, 3. Prolog. 37.
 affirmat, 3. 3. 9
 affirmant, 5. 7. 21
 affirmavit, 1. 17. 5
 afflicti, 1. 2. 28
 Agellos, 4. 4. 23
 agere, 3. 17. 13
 agere gratias, 2. 8. 15
 age, 3. 7. 25
 agedum, 5. 4. 10
 age porro, 3. 15. 11
 agit, 4. 19. 2
 agens, 2. 5. 3
 agendo, Ibid.
 agi, 4. 12. 3
 agi ad poenitendum, 5. 5. 3
 aggeras, 4. 19. 23
 aggravant, 3. 3. 13
 aggressa est, 3. 16. 10
 agmine, 5. 1. 23
 agnoscit, 2. 5. 19
 agnoscere, 1. 22. 10
 agnus, 1. 1. 1
 agno, 3. 15. 1

agnos, 3. 3. 5
 agrestes, 3. 2. 3
 agros, 4. 4. 38. & 42
 ais, 4. 6. 17
 ait, 1. 30. 3, &c.
 aiunt, 5. 6. 6
 alapam, 5. 3. 2
 alapæ, 2. 5. 22
 albus, 3. 15. 10
 alueris, 4. 10. 16
 ales, 1. 13. 8
 alienum, 1. 4. 1
 alienum moribus, 4. 4. 40
 alienis, 1. 3. 1
 aliquando, 3. 14. 12
 aliquis, 3. Prolog. 52
 aliqua, 3. Prolog. 8.
 aliquid, 4. 17. 16, & 19
 aliquot, 5. 7. 11
 aliquot domus, 3. 19. 3
 aliquot secuti, 4. 1. 7
 alius, 3. Prolog. 42. 43
 alium, 1. 2. 22
 alio, 1. 4. 4
 alii, 3. 2. 3. 4
 alii simul, 4. 9. 5
 aliorum, 4. 25. 25
 aliorum, vices, 4. 25. 26
 alios, 1. 2. 2
 alios fallere, 5. 2. 14
 aliis, 1. 9. 1
 aliis, 2. 5. 4
 aliamque, 1. 4. 4
 alia plagæ, 3. 30. 11
 aliud quicquam, 2. Prolog. 2.
 allicit, 2. 3. 7
 alligant, 3. 7. 18
 alta, 2. 8. 25
 alta quercu, 3. 13. 1
 alta in vinea, 4. 2. 1
 alter, 2. 7. 3
 alter occupat, 2. 9. 5
 alterius, 3. 10. 55
 alterius periculo, 4. 8. 2

alteri, 3. 3. 13
 alterem, 4. 4. 5
 alticinis, 2. 5. 11
 altiore, 4. 8. 4
 altis, 2. 6. 12
 altius, 4. 19. 2
 alveos, 3. 13. 9
 alveolo, 2. 5. 15
 alvi, 4. 5. 9
 ament, 2. 2. 2
 amentur, 2. 2. 2
 amanti, 3. 10. 16
 ambæ, 2. 2. 5
 ambitio, 3. 10. 56
 ambos, 3. 8. 13
 amicus, 4. 11. 7
 amici, 3. 9. 1
 amice, 3. 7. 17: 4. 8. 8
 amicis, 3. Prolog. 13:
 3. 9. 7
 amittit, 1. 4. 1: 1. 10. 2
 amisi, 2. 7. 12
 amisit, 1. 21. 1
 amissi, 3. 11. 3
 amplexus, 3. 8. 12
 Amphoram, 3. 1. 1
 An 1. 23. 4: &c.
 Anacharsis, 3. Prolog. 53
 angulo, 4. Prolog. 7
 augustam, 3. 9. 6
 augusto, 5. 9. 1
 anhelans, 2. 5. 3
 animadvertit, 2. 8. 13
 anima, 3. 1. 5
 animal, 5. 3. 8
 animus, 5. 7. 1: 3. 7. 25:
 3. Prolog. 3: 2. 9. 13
 animi, 5. Prolog. 7: 3.
 Prolog. 48.
 animum, 1. 11. 15: 3.
 Prolog. 14
 animo, 3. 14. 12: 1. 26. 12
 animos, 2. 2. 5
 annos, 2. 2. 4
 annis, 1. 21. 3: 4. 1. 1:
 5. 10. 3
 A 2 ante;

INDEX

- ante, 1. 1. 10: 4. 9. 3: 4. 17. 28
antehac, 3. 1. 6
antequam, 5. 9. 4
antidotum, 1. 14: 3
antidoto, 1. 14. 8
antiqua, 4. 21. 18
antiqui, 5. 8. 7
antiquis, 4. 4. 25
anus, 2. 2. 9: 3. 1. 1
anum, 4. 17. 20
aper, 1. 21. 5: 2. 4. 22: 1. 29. 9: 4. 3. 2
aprum, 2. 4. 9
apro, 1. 29. 9
apertum est, 3. 13. 14
aperto, 5. 5. 37
apes, 3. 13. 1
apibus, 3. 13. 12
apothecam, 4. 4. 25
Apollo, 3. Prolog. 58.
Apollinis, 3. 16. 12
apparatu, 5. 5. 14: 4. 24. 21
apparebunt, 4. 25. 33
aquâ, 1. 14. 7
aquæ, 4. 8. 8
aquam, 1. 1. 6
aquilâ, 1. 9. 3
Aquila, 1. 28. 3. 11. 2. 4. 1. 15: 21.
Aquilæ, 3. 18. 11
Arâ, 1. 28. 8: 4. 19. 1
aras, 4. 23. 5
aranea, 2. 8. 23
arborem, 1. 28. 9
arbore, 1. 13. 4
arbores, 1. Prolog. 6: 3. 17. 2.
arbitrio, 3. 18. 10
arca, 4. 11. 2
arcem, 1. 2. 5
arctos, 4. 5. 2
arcum, 3. 14. 5. 10
Ardelionum, 2. 2. 1
ardebat, 3. 16. 15
ardentem, 1. 28. 8
arguis, 3. 11. 6
arguebat, 1. 10. 4
argento, 5. 1. 7
argenteam, 4. 5. 22
argumentum, 4. 15. 7
argumento, 4. 7. 2
Argus, 4. 7. 9
argutiæ, 5. 5. 3
arida, 1. 6. 8
arripuit, 5. 6. 2
artis, 1. 14. 11
artium, 3. Prolog. 20
arte, 2. 9. 13
artifices, 5. 5. 7
Artus, 4. 6. 15
ascendit, 4. 21. 9
asellus, 1. 29. 4
asellum, 1. 15. 4
asello, 5. 4. 3
asello comite, 1. 11. 3
Asiæ, 4. 21. 4
asinus, 1. 21. 8
asino, 1. 15. 6
asinum, 1. 11. 11
aspero, 1. 2. 24
asperam, 3. 7. 12
aspernatus, 5. 4. 4
assem, 3. 5. 3
aspexit, 3. 10. 29
aspicit, 3. 7. 15
astris, 2. 6. 12
At, 1. 15. 7. & alibi.
Athenæ, 1. 2. 1
Athenas, 4. 4. 13
atque, 1. 2. 13. & alibi.
atque ita, 2. 5. 11
atriensibus,
attende, 2. Prolog. 14,
attendere, 2. 5. 6
attestatur, 1. 10. 3
Atticus, 3. 14. 1
Attici, 2. 9. 1
attici, 4. 4. 32.
attingeræ, 1. 4. 7
avare, 4. 19. 4
avaris, 1. 27. 1
auctor, 3. 15. 18
auctor Æsopus, 1. Prolog. 1.
auctoris, 2. Prolog. 7
auctores, 3. Prolog. 57
auctoritatis, 5. 1. 3
auctoritate, 4. 24. 10
audaciam, 3. 5. 9
audacter, 2. 1. 9
audacem, 4. 6. 8
audet, 5. 1. 25
audebat, 3. Prolog. 36
audis, 4. 19. 20
audierat, 2. 3. 3
avertit, 4. 11. 6
avertendum, 3. 3. 8
aufer, 3. 6. 8
augurium, 3. 18. 12
Augusto, 3. 10. 39
avi, 3. 18. 3
avibus, 1. 4. 5
aviditas, 1. 3. 8
aviditas dives, 2. 1. 12
avida, 2. 1. 4
avidis, 1. 13. 11
aulæo, 5. 7. 23
aura, 5. 7. 1
auras, 2. 6. 7
auris, 3. 10. 51
aurem, 2. Prolog. 6
aurem pervellit, 5. 5. 32
aures, 2. 9. 12
auribus, 3. Prolog. 7.
auriculas, 1. 1. 6
aurum, 1. 27. 7: 4. 19. 7
aut, 3. 10. 57. & alibi.
autem, 3. 3. 9
auxilium, 3. 16. 9
auxilium me, 3. 3. 7
auxilium petit, 3. 3. 4
auxilio, 4. 25. 16
auxilia, 1. 31. 2

VOCABULORUM.

B

B Ajulantem, 3. 20. 5
balanti, 3. 15. 1
barbam, 4. 15. 1
barbatus, 4. 4. 10
barbarum, 4. 6. 11
basi, 2. 19. 2
basia, 5. 7. 28
bathyllo, 5. 7. 5
beneficium, 4. 25. 18
beneficium vanum, 1. 22. 8.
benevolentiam, 3. 15. 16
benignitas, 1. 23. 7
bestias, 1. 11. 8
bibere, 1. 14. 9
bibere, 1. 20. 5
bibere in Nilo, 1. 25. 3
bibamus, 3. 16. 15
bibisset, 1. 12. 3
bibenti, 1. 1. 6
bilinguis, 2. 4. 25
binas, 1. 15. 7
bipenni, 4. 6. 7
bis, 1. 8. 2.
bis mori, 1. 21. 12
blandittæ, 1. 19. 1
bona, 3. 10. 37
bonam, 3. 1. 5
bonas, 2. Prolog. 11
boni, 3. 4. 1
bonis, 1. 3. 1
bonis, præsentibus, 5. 1. 8
bono, 5. 4. 12
bonum, 1. 2. 29
bonus, 4. 10. 21
bonitas, 4. 25. 17.
bonitas, aquæ, 4. 8. 8
bos, 2. 8. 5
bovem, 1. 24. 8
bove, 1. 24. 5
boves, 2. 8. 21
Bobus, 2. 8. 15.
bovili, 2. 8. 4

breve, 1. 19. 6
brevem, 5. 8. 5
brevis, 3. 4. 2
brevis doceba, 3. Prolog. 35
brevitas, 2. Prolog. 12
brevitatis, 4. 25. 8
brevitatem, 5. 5. 46
brevitate, 3. 10. 60
breviter, 3. 7. 1
brevius, 3. 19. 6
bruma, 4. 23. 18
Bubulcus, 2. 8. 11

C

C Acant, 4. 17. 25
Cadis, 4. 5. 25
cæcâ, 4. 19. 17
cæco, 2. 8. 3
cædem, 2. 7. 8
cæde, 1. 11. 11
cæde patris, 4. 6. 16
Cæo, 4. 21. 8
Cæsar, 2. 5. 19
Cæsar Tiberius, 2. 5. 7
calamitas, 1. 3. 16
calamitatem, 3. Prolog. 41
calamo, 4. Prolog. 2
calceandos, 1. 14. 16
calceis, 5. 7. 42
callidi, 4. 1. 9
calumniæ, 3. 10. 42
calumniamque, 3. Prolog. 38
calumniatur, 1. 17. 2
calumniari, 1. Prolog. 5.
calvus, 2. 2. 8
calvus fortè, 5. 6. 1
calvus, 5. 8. 2
calvi, 5. 3. 1
calcibus, 1. 21. 9
camera, 4. 24. 29
Campum, 1. 12. 8
candore noto, 3. Prolog. 64

canens, 4. 21. 5
canis, 1. 4. 2
canis, 1. 17. 2
canis, 1. 25. 5
canis parturiens, 1. 19. 3
canis vehementis, 2. 3. 1
cani, 1. 23. 3
canem, 5. 10. 7
canes, 1. 25. 3
canes elusit, 1. 12. 9
canes currentes, 1. 25. 3
canum, 1. 12. 11
canibus, 2. 3. 5
canibus anum, 4. 17. 19
capacis, 4. 5. 9
canticum, 5. 7. 25. 26
cantus luscini, 3. 18. 2
cantus, 3. 16. 11
cantusaxa, 3. Prolog. 59
canos, 2. 2. 10
capella, 1. 5. 3.
capella barbam, 4. 15. 1
capellas, 3. 15. 1
capero, 3. 16. 5
capis, 4. 19. 8
capiat, 2. Prolog. 6
capiant, 4. 5. 1
caperis, 5. Prolog. 10
capi, 1. 15. 6
capi cibo, 1. 23. 4
capi meritis, 3. 15. 19
captus, 5. 7. 1.
capti, 4. 6. 8
captas, 4. 7. 6
captant, 1. 19. 1
captans, 5. 3. 2
capillos, 2. 2. 7
caput, 1. 2. 17
caput, 1. 8. 11
caput ita, 1. 3. 11
caput, 3. 3. 7
caput, 5. 3. 1
capite, 4. 25. 6
cap, est protrusus, 5. 7. 44
capi e humano, 3. 3. 5

INDEX A O O V

- capita, 1. 14. 13
capitibus, 4. 6. 5
carborem, 5. 6. 6
caret, 1. 30. 1
careas, 4. 19. 10
carebunt, 4. 17. 34
cariosis, 5. 10. 5
carminis, 3. Prolog. 3.
carnis meæ, 1. 25. 9
carnem, 1. 4. 2
carperent, 1. 28. 4
carpere, 2. 9. 17
carpens, 3. 8. 9
caseum, 1. 13. 3
caseum emilit ore, 1.
13. 10
Cassandra, 3. 10. 4
castus, 2. 7. 10
casu, 4. 21. 26
casu gravi, 1. 21. 2
casu, 5. 7. 7
casu peccat, 5. 3. 12
castæ mulieris, 3. 10. 14
casta oscula, 4. 23. 8
catenâ, 3. 7. 13
cathedra, 3. 8. 4
Cato, 4. 7. 21
Catulos, 1. 19. 7
Catulos Vulpinos, 1. 28. 3
Catulis, 2. 4. 24
caudam, 3. 18. 8
cavere, 1. 9. 1
cavernam, 2. 4. 2
causa, 1. Prolog. 6
causa sed, 3. 3. 2
causa mali, 3. 10. 44
causâ meâ, 1. 22. 4
causam, 1. 6. 6
causam intelligit, 3. 14. 8
causam cum peroraf-
sent, 1. 10. 7
causam dixit, 3. 17. 6
causam iurgii, 1. 1. 4
causam scribendi, 5.
Prolog. 9
causam tuentes, 3. 10. 38
causis, 1. 1. 15
cautis, 1. 25. 10
cavo, 2. 4. 17. 3. 16. 17
cavo ramo, 3. 16. 5
cavos, 4. 6. 3
cedo, 5. 2. 9
cedo invidiæ, 3. 9. 4
cedam loco, 1. 19. 19
celaverat, 5. 5. 32
celans, 2. 2. 4
cel bres nuptias, 1. 6. 1
celeri, 4. 17. 6
celerius, 4. 25. 14
celeritate pennæ, 1. 3. 14
celeriter, 1. 13. 10
cella populus, 3. 17. 4
cella arbore, 1. 13. 4
cellâ cervice, 2. 7. 4
cellis cornibus, 4. 8. 11
Censores, 4. 9. 5
centena, 4. 5. 12
centum, 2. 8. 18
centum viros, 3. 10. 35
cepi prædam, 4. 4. 8
ceperat animos, 2. 2. 5
cepero, 4. 25. 14
cepissent, 1. 5. 5
Ceres, 3. 13. 9
cerebrum, 1. 7. 2
cernens, 4. 1. 9
certamina, 5. 5. 7
certarent, 1. 30. 5
certatim, 1. 2. 19
certatim ruunt, 5. 1. 3
certa ratio, 5. Prolog. 9
certæ, 2. 5. 21
certo pretio, 4. 24. 6
certumque, 3. 10. 43
certis mensibus, 3. 15. 5
cretè, 1. 21. 12
certè quo, 3. Prolog. 32.
certè brevitatem, 5. 5. 46
cervice, 2. 7. 4
cervus, 1. 12. 3. 1. 16. 3
cervi, 2. 8. 25
cervum, 1. 5. 5
cessarunt, 1. 9. 5
ceteri, 4. 2. 124
ceteros, 4. 24. 29
cetera, 4. 5. 36
charitatem, 3. 8. 13
chartas, 5. Prolog. 18
chartis, 5. 5. 44
chorus, 5. 7. 25
chorum, 3. Prolog. 20
Cibelæ, 3. 17. 4
Cybeles, 4. 1. 4
cibus, 3. 12. 6
cibi, 4. 27. 7
cibi res, 4. 7. 4
cibum, 1. 4. 6
cibum appeterem, 5. 4. 5
cibi, 1. 23. 4
cibo intrito, 1. 26. 7
cibo vescatur, 2. 6. 31
cibo largo, 3. 7. 14
cibo tenui, 4. 12. 7
cicada, 3. 16. 3
ciconia, 1. 26. 6
ciconiam, 1. 26. 3
ciens, 4. 22. 1
ciens gemitus, 1. 18. 3
Cinis, 3. 9. 4
circa, 4. 23. 14
circumcidis, 4. 19. 25
circumdedit, 1. 28. 9
circumire, 4. 21. 4
circum, 3. 19. 5. 4. 1
4. 4. 6. 3
cirris, 1. 5. 13
citatus, 1. 17. 4
citati, 4. 17. 8
cithara, 3. 16. 12
citharæ, 4. 19. 20
cives, 1. 2. 30
civitatem, 1. 2. 2. 5. 5. 11
cito, 3. 14. 10. 4. 25. 13
citius, 3. 6. 2
clamque, 3. 10. 19
clamere, 3. 16. 7
clamitantem, 1. 9. 7
clamore, 1. 11. 7. 1. 15. 5
clamorem,

VOCABULORUM.

ciamorem, 1. 6. 4
 clamores, 5. 5. 28
 clarum, 2. 7. 5
 classe 4. 7. 19
 Clazomenæ, 4. 21. 17
 clauderetur, 4. 8. 4
 clauso, 4. 8. 12
 clementer, 4. 19. 8
 Clitellas, 1. 15. 8. 30
 cœlum, 4. 19. 24. 4. 6. 26
 cœlo, 4. 11. 3
 cœnâ, 2. 8. 20
 cœnam, 1. 26. 3. 3. 19
 2. 4. 22. 15
 cœpit, 1. 2. 25
 cœpit, 1. 3. 10
 cœpit, 1. 8. 7
 cœpit, 2. 8. 15
 cœpit, 4. 26. 6
 cœpit, 4. 21. 4
 cœpit, 4. 23. 3
 cœpit, 3. 16. 7
 cœpit, 2. 15. 14
 cœpit, desiderari, 5. 7. 14
 cœpit, flagitare, 1. 19. 9
 cœpit, fugere, 1. 12. 8
 cœpit, lacerari, 1. 12. 11
 cœpit, languere, 5. 10. 3
 cœpit, redire, 3. 9. 7
 cœpit, velle, 1. 3. 11
 cœpere, 2. 2
 cœpere, 4. 17. 23
 cœpere bibere, 1. 26. 5
 cœperant, 4. 15. 2
 cœpissent, 1. 26. 8
 cœpisset bibere, 1. 25. 5
 cœpisset facere, 1. 14. 2
 cœptum ordinem, 4. 20. 9
 coetum, 3. Prolog. 23
 cœgitas, 3. Prolog. 16
 cogitavi plura, 3. Prolog. 36
 cogitet, 4. 20. 1
 cogitandum, 3. 14. 13
 cogitatio animi, 5. Prolog. 7

coacta fame, 4. 3. 1
 cœgit, 4. 4. 9
 cogit, 5. 5. 35
 cogitque, 1. 6. 8
 cogor, ferre, 1. 21. 12
 cogunt, 4. 23. 20
 cognatos, 4. 24. 15
 cognovi, 3. 4. 7
 cognovit, 3. 16. 16
 cognoveris, 3. 10. 58
 cognitum, 4. 21. 22
 colligunt, 4. 21. 11
 colligi sensus, 4. 5. 19
 collocarunt, 2. 9. 2
 collum, 3. 6. 3
 collum lagenæ, 1. 26. 10
 colli, 1. 8. 8
 collo, 2. 7. 5. 3. 18. 7
 color, 3. 13. 6
 colorque, 4. Prolog. 8
 colubram, 4. 18. 2
 columbæ, 3. 3. 3
 comes, 2. 7. 6
 comes, 5. 2. 7
 commite asello, 1. 11. 3
 come officium, 2. 5. 15
 comesse, 1. 10. 4
 comesse, 1. 13. 4
 commemoras, 4. 23. 13
 commendesse, 1. 17. 3
 commendatur, Prolog. 7
 commendari, 5. 5. 47
 commendatio, 2. Prolog. 13
 commercium, 4. 10. 11
 comminuta, 2. 6. 13
 commiserit, 1. 14. 16
 commiseris, 2. 8. 7
 commissum, 4. 17. 15
 communem, 1. 7. 4
 commune, 5. 6. 3
 commune omnium, 3. Prolog. 47
 commutando, 1. 15. 1
 comœdiis, 5. 1. 9

comosa fronte, 5. 8. 2
 compererant 5. 5. 31
 compulsi siti, 1. 1. 2
 comperceret, 1. 3. 12
 compilavit, 4. 10. 2
 complevit, 2. 4. 16
 comprehensus, 3. 5. 10
 compressus, 4. 2. 5
 compungam, 3. 4. 3
 conari, 4. 25. 4
 conearunt, 4. 17. 11
 concidisset, 4. 6. 7
 concidit, 5. 7. 7
 concinnet mali, 2. 4. 24
 concione advocata, 1. 14. 13
 concipit, 3. 15. 4
 conceptus trivio, 1. 27. 11
 conceptum, 1. 18. 7
 concitat civitatem, 5. 5. 10
 concitant periculum, 1. 29. 3
 concito gradu, 3. 2. 11
 concupisti, 4. 27. 16
 concurrit populus, 3. 14. 8
 concursant, 3. 10. 24
 concursans, 2. 5. 2
 condidit, 4. Prolog. 7
 condidit sese, 2. 4. 17
 condidit se bovili, 2. 8. 4
 conde ferrum, 5. 2. 13
 condere famam, 3. Prolog. 53
 condita, 2. 6. 6
 conditio, 3. 7. 7
 conditio placet, 3. 13. 12
 conditione, 4. 5. 8
 conditio patri, 4. 5. 30
 conducit pretio, 4. 24. 6
 conferre, 4. 23. 4
 conferent pecuniam, 4. 5. 46
 conferant, 4. 5. 12
 conferat pecuniâ, 4. 5. 17
 A 4 confido,

INDEX A O O V

confido, 1. 18. 6
 confectus, macie. 3. 7. 2
 confectus, morbo, 1.
 14. 5
 confessus, 1. 14. 5
 confessus reus, 5. Pro-
 log. 22
 confodit, 1. 21. 7
 confusus fragor, 4. 17.
 24
 congero, 4. 23. 14
 congerunt, 3. 2. 3
 conjugem, 3. 3. 9: 3.
 10. 9
 conrodere, 4. 7. 6
 conscientiam, 3. Pro-
 log. 48
 conscientiam laudis, 2.
 9. 11
 conscius, 5. 25. 30
 consecrata est, 3. 16. 18
 consequi, 4. 12. 5
 considera, 3. 8. 1
 consiliator maleficus, 2.
 6. 2
 consilium, 5. 31. 5: 5.
 Prolog. 3
 consilium dare, 1. 9. 1
 consilium stultum, 1.
 20. 1
 consilio, 5. 3. 12
 consilio monet, 1. Pro-
 log. 4
 consilio parva, 1. 25. 1
 consedit, 4. 17. 22
 consociet usum, 4. 10.
 21
 consolandi, 3. 18. 5
 conspargere, 2. 5.
 14
 consparsum, 4. 17. 4
 conspexit, 1. 17. 8: 1
 24. 2
 conspicatus, 2. 8. 25
 conspectum, 5. 7. 22

conspectu, 1. 16. 6: 5.
 1. 15
 conspicuum, 4. 6. 6
 conspiratis, 1. 2. 4
 constabit, 4. 25. 35
 constitit, 4. 5. 29: 5
 5. 13
 constantior, 5. 2: 7
 consuetudine, 4. 12. 6
 consulit, 4. 4. 11
 consulendos, 3. 3. 6
 Consumet, 4. 25. 12
 consumptus, 1. 27. 7
 consumpta est, 4. 5. 19
 consumto, 1. 19. 8
 consumti, 2. 4. 23
 consurrectum est, 5. 7.
 27
 contemnit, 1. 28. 7
 contempleris, 1. 12. 1
 contemptum, 2. 7. 10
 contempti generis, 5. 3. 8
 contemnens, 1. 3. 6
 contemni, 1. 16. 9
 contendebant, 1. 23. 2
 contendet, 4. 20. 5
 contenderet, 1. 17. 3
 contenderent, 5. 5. 18
 contentus, 1. 3. 18: 4.
 12. 7
 contentae, 3. 18. 13
 contentus, 1. 1. 7
 contextit, 1. 11. 4
 continet frenis, 2. 6. 7
 contineat, 4. 10. 14
 continere, 4. 17. 32
 continetur, 1. Prolog. 1
 continetur, 4. 25. 30
 contingit, 4. 2. 10
 contingerint, 1. 20. 6
 continuo, 1. 6. 2. 4.
 17. 21
 contra, 1. 1. 6: 1. 2: 18:
 3. 2: 4: 7. 5: 5. 10. 7
 Contrapotentes, 2. 6. 1
 contra se, 4. 18. 3

contractam, 4. 23. 20
 contrarios, 4. 10. 17
 contubernium fortui-
 rum, 2. 4. 4
 contumax, 4. 7. 5
 contumelia, 1. 2. 21
 1. 29. 2: 4. 17. 34
 contumeliam, 1. 3. 15:
 3. 8. 8: 5. 3. 5.
 contumeliosus, 4. 17. 3
 convenit, 5. 6. 7
 conveniens, 4. 19. 7
 conveniens avaris, 1. 27. 1
 convocata familia, 2. 8.
 26
 convicium acerbum, 3.
 16. 3
 convicio, 1. 6. 5
 convictus Deum, 4. 23.
 11
 convivam, 1. 26. 9
 convivium, 1. Prolog. 20
 copia, 4. 25. 6
 copiosus, 4. 8. 7
 copiosa domus, 4. 23. 21
 copiosa varietas, 5. 5. 41
 coram pluribus, 2. 4. 4
 corde durato, 2. 9. 18
 corde eraserim, 5. Prolog. 21
 cordetacito, 3. Prolog. 3
 corium, 1. 20. 3
 cornea domo, 2. 6. 5
 cornix, 2. 6. 7
 cornici, 3. 18. 12
 cornua, 2. 8. 25: 4. 6. 5
 cornua ramosa, 1. 11. 5
 cornibus, 1. 13. 10: 1
 21. 7: 4. 9. 11: 5. 9. 1
 coronam, 5. 7. 34
 corpus, 1. 18. 4. 2. 6.
 5: 3. 13. 6
 corpus hostile, 1. 21. 9
 corporis, 1. 5. 5: 3. 7. 4
 corporis amissi, 3. 11. 4
 corpori, 3. Prolog. 14
 corpore, 1. 13. 7

cor-

VOCABULORUM.

corpore nudo, 5. 8. 2
 corpora, 4. 24. 23
 corrigatur, 2. Prolog. 3
 corripere, 1. 2. 25
 corruptum, 1. 1. 13
 corrumpit, 4. 11. 8
 corrumpas, 3. 8. 15
 corrumpet, 4. 24. 18
 corruptos boves, 2. 8. 21
 corticem duram, 2. 6. 12
 corvæ, 1. 13. 6
 corvus, 1. 13. 3
 corvi stupor, 1. 13. 12
 corvo, 3. 18. 12
 Cothurnis, 4. 6. 5
 creatis regem, 1. 31. 8
 crearit, 1. 6. 9
 creator, 3. 15. 11
 credat, 3. 10. 51
 credo, 1. 10. 10
 credis, 3. Prolog. 25
 credens, 1. 8. 8
 credentes, 1. 31. 10
 credendum virtuti, 5. 2.
 10
 creditum, 3. 10. 4
 creditum est, 3. 10. 3
 credulitas stulta, 2. 4. 26
 credere, 3. 10. 1. 14. 15
 crepusculo, 3. 7. 20
 criminis, 2. 9. 19. 3. 10. 41
 crimine, 3. 10. 18
 crimine furti, 1. 10. 4
 crimina, 3. 10. 47
 criminatur, 3. 8. 10
 crocodillus, 1. 25. 6
 crocodillus, 1. 25. 4
 cruciari, 4. 17. 31
 crudelis, 1. 8. 7
 cruore, 2. 3. 2
 crure ligato, 5. 7. 36
 crurumque, 1. 12. 6
 cruce, 3. 5. 10
 cubiculum, 3. 10. 21
 cubiculo, 3. 10. 30
 cubile, 1. 19. 9. 4. 19. 1

cubile serosæ suis, 2. 4.
 12
 cucurrit, 3. 8. 9
 cuius, 2. Prolog. 13 & alibi
 cui, 1. 14. 16. & alibi
 cuique, 5. Prolog. 7
 cuidam, 3. 3. 4. & alibi
 culpa mea, 1. 23. 8
 culpæ, 4. 17. 29
 culpæ præmium, 2. 3. 6
 culpæ proximam, 1. 10. 5
 culpam lues, 4. 19. 7
 cultrix, 2. 5. 3
 cultum vendet, 4. 5. 41
 culum, 4. 17. 36
 cum, 1. 2. 1. & alibi
 cuneis, 5. 7. 35
 cuniculos, 4. 19. 2
 cuncta, 3. 8. 8
 cuncti, 2. 9. 3
 cunctas, 1. 2. 18
 cunctos, 5. 5. 5
 cunctis, 3. 18. 3
 cupimus, 2. 8. 17
 cupiam, 5. Prolog. 6
 cupiditas, 1. 27. 5
 cupidus, 3. 12. 4
 cupidum, 1. 15. 9
 cupidis, 2. 1. 1
 cupide, 3. 16. 17
 cupidissime, 4. 21. 22
 cur, 1. 1. 5. & alibi
 curâ, 2. Prolog. 8. 3. 3. 13
 curam, 2. 9. 10
 curam, 3. 3. 13
 curam habendi, 3. Pro-
 log. 22
 curam impendas, 3. Pro-
 log. 12
 curabo, 5. 2. 9
 curatio, 5. 7. 12
 curiosior, 4. 21. 12
 currit, 3. 3. 6
 cucurrit, 3. 8. 9
 cucurreris, 2. 8. 6
 currens, 1. 25. 5

currentes, 1. 25. 3
 currendum, 3. 6. 5
 cursu, 5. 8. 2. 1. 12. 8
 cursu, pelagi, 4. 21. 7
 custodit, 1. 27. 7
 custodiebat, 4. 19. 4
 custos, 3. 7. 9. 1. 24. 6
 cutem, 1. 24. 6

D

DAmnas, 5. 10. 9
 Damnavi, 5. Pro-
 log. 3
 damnandam, 3. 10. 46
 damnanda, 3. 10. 47
 damnata, 1. 17. 6
 damnum, 3. 11. 3. 3. 2. 16
 damno, 1. 28. 10
 dapem, 2. 6. 15
 dapem largam, 2. 4. 24
 Dardaniæ, 3. Prolog. 29
 dare, 4. 5. 27
 dare consilium, 1. 9. 1
 dare operam, 5. 7. 5
 dare verba, 3. 3. 15
 dare vellet, 4. 4. 27
 dat, 3. 7. 22
 dat pœnas, 1. 13. 2
 dant, 1. 2. 27
 dant consilia, 1. 25. 1
 dant mandata, 4. 17. 21
 da uxores, 3. 3. 17
 date, 4. 4. 35
 darem, 2. 1. 5
 darent, 4. 17. 4
 daret, 2. 1. 10
 dari, 4. 25. 24. 3. 14. 12
 dari veniam, 5. 3. 11
 datur, 1. 17. 9
 datus, 1. 2. 23
 data occasione, 2. 8. 9
 datæ, 3. 18. 10
 data, 4. 4. 10
 datum, 4. 4. 15. 45
 datum est, 3. 18. 14

De-

- De, 1. 16. 6. & alibi.
Dea, 3. 18. 5
debet, 1. 26. 12. & alibi.
debent, 1. 28. 1
debebat, 1. 17. 7
debebat votum, 5. 4. 2
debui, 5. 1. 2
debuerunt, 4. 2. 6
debeas, 2. Prolog. 14
debetur, 2. 1. 8
debetur gloria, 3. Prolog. 62
debent dari, 3. 14. 12
deberi, 1. 17. 5
debilis, 4. 1. 1
debilem, 4. 25. 16
debitum sc. nature, 4. 25. 19
decedens, 4. 4. 3
decem, 1. 17. 5
decerne, 4. 25. 27
decidit, 3. 2. 2
deciderant, 1. 3. 5
decidesset, 4. 8. 3
decipit, 4. Prolog. 5
decepit dolo, 1. 31. 6
deceptus, 1. 13. 12
decepta, 1. 4. 5
declarat, 5. 5. 39
decus patriæ, 3. Prolog. 56
dectus solidum, 4. 23. 24
decoris, 1. 13. 7
decurrit, 1. 1. 8
decurrit, 4. 1. 2
dedecus, 1. 21. 11
dederat, 1. 3. 14
dederis, 5. 3. 5
dedissem, 1. 22. 5
dedisse, 4. 24. 33
dederit, 2. 2. 18
dederint, 3. 2. 18
dedicans, 3. Prolog. 31
dedi, 4. 3. 13
dedit, 1. 22. 9: 3. 5. 3:
3. 15. 12: 3. 16. 18:
4. 2. 2: 5. Prolog. 9
deditus, 4. 21. 19
dedita, 4. 4. 43
deductas, 2. 1. 5
deducta est, 3. 13. 3
deficiunt, 5. 5. 12
defectus, annis, 1. 21. 3
defectus pilis, 5. 6. 2
deflexit, 4. 14. 6
defluentes, 4. 24. 13
deformis, 4. 4. 41
defuisse, 5. 1. 17
degeret, 1. 3. 2
degerent, 1. 30. 6
degravati, 4. 21. 45
dehinc, 1. 13. 5
dejectum, 2. 1. 1
dein, 1. 14. 7. & alibi.
dein invicem, 3. 7. 3
deinde, 1. 3. 6. & alibi.
deinde quia, 1. 8. 3
delectet, 2. Prolog. 10
delectaris, 5. 3. 9
delibo, 4. 23. 7
delibutus, 5. 1. 21
delicato, 5. 1. 22
delicatos, 4. 4. 26
delicio suo, 3. 20. 8
delictum, 3. 11. 6
deligens, 3. Prolog. 41
delinirem, 3. Prolog. 143
delinquunt, 4. 9. 5
delirum, 3. 14. 3
delusit, 5. 6. 7
delusa, 3. 18. 15
demens, 4. 3. 11
dementia, 1. 14. 14
Demetrius, 5. 1. 19
Demetrius Phalereus, 5. 1. 10
demisit, 5. 5. 16
demisit ore cibum, 1. 4. 6
demonstrare, 3. 15. 18
demum, 1. 12. 13. &
alibi.
demū ingemuit, 1. 13. 12
denique, 3. Prolog. 43
dente aspero, 1. 2. 24
dente improbo, 4. 7. 1
dente ledere, 4. 7. 6
dentibus avidis, 1. 13. 11
dentibus, 4. 5. 9. 5. 10. 5
dentibus fulminibus, 1. 21. 5
Dortum, 1. 7. 13. 3:
17. 10. 4. 17. 23
dependentibus, 2. 5. 13
deperditus inopia, 1. 14. 1
deplorat, 1. 9. 10
deponeret scutum, 1. 19. 4
deponeret onus, 1. 18. 5
deprehenſi, 3. 4. 10
deprimit, 3. 10. 38
depressum, 1. 20. 3
depugna verat, 5. 2. 10
deridetur, 2. 5. 17
deridentur, 1. 25. 2
deridendus, 3. 14. 4
derideri, 3. 6. 10
derideri simq, 3. 18. 4
derisuri, 5. 5. 26
derisor, 3. 14. 4
derisui, 1. 11. 2
derisum, 5. 7. 3
des, 3. Prolog. 14
descende, 4. 8. 8
describi, 4. 7. 2
deseram, 3. Prolog. 56
desertus, 1. 21. 3
desidet, 2. 4. 21
desideras, 3. Prolog. 1
desiderat, 1. 8. 1
desidero ire, 5. Prolog. 20
desiderari, 5. 7. 14
desierit, 4. 25. 18
desierint, 4. 4. 11
despexeram, 1. 12. 11
despexerat, 1. 9. 12
despectis, 3. 2. 1
destinassent, 5. Prolog. 1
destinata, 4. 4. 27
defistuit,

VOCABULORUM.

destituit, 5. 10. 8
desunt stramenta, 2. 8.

23

de'unt mihi, 3. 11. 5
desit mihi, 3. 15. 8

desit, 4. 25. 7
devolutis, 5. 7. 23

deteritus, 5. 4. 7
detracta pelle, 3. 20. 7

detritum, 3. 7. 16
devenit, 4. 8. 5

devocat, 1. 20. 2
devores, 1. 22. 7

devorent, 2. 3. 5
devoratum, 1. 8. 4

devotam, 4. 4. 6
Deos, 4. 11. 4

Deos Majes, 1. 27. 4
Deos verendos, 4. 10. 10

Deum, 4. 10. 12. 18. 4.
23. 11

Deus, 1. 2. 28
dextera, 5. 2. 5

dexteris, 5. 7. 9
dicebant, 3. 13. 2

dicis, 5. 4. 9
dicotibi, 4. 18. 19

dic, 3. 7. 17
dicam, 3. 1. 5

dices, 3. Prolog. 8
dicet, 3. 1. 7. 4. 20. 4

diceret, 1. 30. 4
dicere, 3. Prolog. 36. 3.

17. 11

dicti, 1. 27. 2. 5. 9. 5
dicitur, 1. 26. 3

dicitur, 3. 3. 2
dicta hora, 4. 24. 19

dictam, 4. 5. 46
dictum, 3. 4. 5

dictum falso, 4. 6. 18
dictum est, 1. 7. 3

dictum in se, 1. 22. 10

dicto, 4. 10. 19

dicta, 3. 11. 2

dictus, 5. 1. 1

dictorum, 2. Prolog. 10
didici, 4. 3. 8

dies 1. 18. 7
dies mutatur, 4. 16. 5

dies advenerit, 1. 16. 7
dies poenæ, 4. 10. 8

diei, 2. 8. 5
die, 2. 4. 20

die ludorum, 5. 7. 19
diebus, 3. 2. 12

difficile, 4. 17. 30
difficuler, 4. 25. 30

dignum, 3. Prolog. 44
dignumque, 5. Prolog.

19

dignum memoria, 4.
20. 3

dignum poena, 5. 3. 13
dignum præmium, 3. 5.

7

dignitatem, 4. 15. 3
dignitatem pristinam, 1.

21. 1

digrunnit, 5. 5. 27
Dii, 5. 7. 24

Diis iratis, 4. 19. 15
dilatio, 4. 25. 12

diligens, 2. Prolog. 4.
diligentius, 3. 10. 23

diligenter, 4. Prolog. 3
diligenter, 3. 10. 9

dimisit, 5. 10. 6
dimittere, 4. 17. 29

dimittuntur, 4. 17. 20
dimitti, 4. 17. 3

dimissam, 4. 24. 18
dimissum, 4. 24. 14

direpit ad cubile, 2. 4. 12
diripiunt, 2. 7. 9

discederet, 4. 10. 3
discedens, 4. 2. 3

discimus, 2. 2. 2
discat, 4. 18. 6

discernit, 4. 23. 22
dispulit tenebras, 3. 10.

42

dispersus rumor, 5. 5. 11
dissero, 5. Prolog. 12

diffident, 1. 30. 1
diffident variis, 3. 3. 12

diffidens, 3. 18. 56
dissi nulet, 4. 20. 2

dissolutos mores, 1. 2. 12
dissolvit, 4. 21. 10

distribuat, 4. 4. 9
distringis, 4. 6. 1

distringit, 4. 25. 3
distringunt, 4. 29. 2

districta, 2. 5. 13
distringunt, 1. 31. 2

diversum, 1. 30. 7
Dives aviditas, 2. 1. 12

dives arca, 4. 11. 2
dives nobilis, 5. 5. 4

dives onere, 2. 7. 4
dives & potens, 3. 5. 8

divi, 3. 17. 2
divinabit, 5. Prolog. 5

divisit, 2. 6. 15
diviso, 2. 1. 9

divinæ, domus, 5. 7. 43
divitiarum, 1. 27. 5

divitias, 4. 21. 1. 3. 4. 9
diu, 3. 14. 7

djutius, 4. 25. 14. 1. 2.
16

divo Augusto, 3. 10. 39
dixerunt, 1. 24. 8

dixero, 4. 19. 14
dixerim, 1. 11. 17

dixi, 4. 21. 26. 4. 24. 2
dixit, 3. 17. 6. 5. 5. 9

dixisse, 1. 10. 8
docet, 5. 3. 11

docebo, 3. Prolog. 35
docili, 1. 28. 2

doctus, 4. 21. 1
doctus labor, 2. 9. 15

docto labori, 3. Prolog.
27

doctiorem, 5. 9. 5
documentum, 2. 4. 25

dolet,

INDEX

dolet, 4. 18. 1
 dolens, 5. 10. 6
 dolens injuria, 4. 24. 17
 doliturum, 3. 10. 16
 dolone, 3. 6. 3
 dolor, 4. 16. 10
 dolorem, 1. 28. 10
 dolorem, 3. Prolog. 45
 dolorem vindicet, 3. 10. 28
 dolore: 5. 5. 33 : 1. 8. 5
 dolosa, 2. 4. 17
 dolosa vulpes, 1. 13. 11
 dolum, 1. 16. 4
 dolo, 1. 31. 6
 dolos, 1. 25. 7
 dolos irritos, 1. 23. 2
 domuit, 3. Prolog. 59
 domesticæ, 3. Prolog. 12
 domini re, 1. 15. 2
 domini mores, 1. 23. 6
 dominum, 2. 8. 28
 domino, 5. 10. 2, 2. 5. 14
 dominus, 2. 8. 20 : 2. 5. 20
 domus, 3. 10. 17
 domus aliquot, 3. 19. 3
 domus Ætæ, 1. 6. 12
 domus copiosa, 4. 23. 20
 domus divinæ, 5. 7. 43
 domum, 1. 22. 3
 domum, 3. 7. 10
 domum, 3. 2. 7
 domum, 3. 9. 6
 domino par, 3. 7. 8
 domini caput, 3. 3. 7
 domino cum, 3. 19. 18
 domum luxuriæ, 4. 4. 44
 domum politam, 4. 4. 26
 domo cornea, 2. 6. 5
 domum abit, 3. 19. 9
 domum refertur, 5. 7. 11
 donas, 4. 19. 13
 donavit, 3. 16. 14

donate, 4. 4. 39
 donec, 2. 9. 19
 dormientem, 3. 10. 30
 dormire, 3. 10. 22
 dormire, 3. 16. 11
 dorso levans, 4. 3. 4
 dos, 1. Prolog. 3
 draconis, 4. 19. 3
 dubitatis, 1. 14. 15
 dubium, 3. 13. 7
 dubia, 5. 2. 16
 ducitis ævum, 1. 31. 7
 ducere, 1. 19. 7
 ducere asinum, 3. 3. 4
 ducere, 1. 6. 3
 ducitur, 5. 7. 3
 ducis, 2. 5. 21
 duces, 4. 5. 4
 dulce, 3. Prolog. 26
 dulcis, 4. 8. 6 : 3. 7. 1
 dulcemque, 3. 8. 13
 dulcem benevolentiam, 3. 15. 16
 dulci mora, 3. Prolog. 60
 dum, 4. 25. 15. & alibi pluries.
 dummodo, 3. 9. 4
 duo, 2. 7. 1 : 4. 24. 22
 duæ, laudes, 4. 24. 13
 duas, 5. 7. 9 : 4. 9. 1
 duabus impar, 4. 6. 17
 duabus partibus, 3. 13. 5
 duplex, 1. Prolog. 3
 durato corde, 2. 9. 18
 dura miseria, 3. 20. 3
 duram, 2. 6. 12
 duro, 2. 30. 10
 duxit, 5. 3. 2

E

E Cavo, 1. 2. 17
E sinu, 5. 5. 36
 E itagno, 1. 2. 17
 E turba, 3. 19. 7

Ea sunt, 4. Prolog. 5
 eam, 3. 3. 5
 eadem, 3. 7. 7
 ecce, 3. 20. 11
 edidisse, 1. 12. 12
 edentem, 1. 9. 3
 educatus, 1. 27. 11
 effectus, 5. 8. 6
 effectui, 1. 20. 1
 effecit, 3. 19. 7
 effeminatus, 5. 1. 24
 effigiem, 1. 12. 4
 effigiem temporis, 5. 8. 7
 effodiens, 1. 27. 3
 effuso, 2. 4. 11
 effugerat, 4. 1. 8
 effugere necem, 1. 22. 2
 effugeret, 2. 8. 2
 effugium, 4. 8. 2
 effundit, 3. 15. 6
 ego, 1. Prolog. 2. & alibi.
 egressa, 3. 16. 17
 egregium, 2. 1. 11
 egregium melos, 4. 21. 2
 ejus, 1. 19. 4
 ejecit, 2. 1. 4
 ejusdem, 2. 2. 4
 elapsum, 5. 8. 3
 elegantia, 2. 2. 4
 elevat verbis, 4. 2. 5
 elevem, 3. 10. 7
 elusit, 3. Prolog. 38
 elusit canes, 1. 12. 9
 emendat, 5. 9. 5
 emendare, 2. 5. 5
 eminens, 2. 7. 4
 emisit, 1. 13. 10
 emori, 1. 6. 8
 emunctæ, 3. 3. 14
 en, 3. 11. 4
 enatant, 4. 21. 14
 enim, 3. Prolog. 50
 enimvero, 2. 5. 20
 enixa,

VOCABULORUM.

- enixa, 3. Prolog. 18
 eo, 5. 4. 6
 eorum, 4. 5. 4: 4. 23. 25
 eos, 4. 17. 9
 epotam, 3. 1. 1
 eques, 5. 7. 38: 4. 3. 5
 equeſter, 5. 7. 30
 equidem, 1. 7. 11: 11. 1. 11
 equus, 4. 3. 1
 eraſerim, 3. Prolog. 22
 eram, 1. 1. 11
 erat, 2. 5. 13: 5. 7. 16.
 & alibi.
 ergo, 1. 15. 9: 3. 19. 3.
 & alibi.
 eripiunt, 1. 3. 8
 eriperet, 1. 28. 11
 eripiet, 2. 9. 11
 eripere, 1. 4. 5
 erit, 3. Prolog. 47
 erit, 3. 10. 58
 erit utilis, 3. 14. 11
 erras, 3. 15. 2
 errabit, 3. Prolog. 46
 error, 3. 10. 41
 error mortalium, 2.
 Prolog. 3
 erroris, 5. 5. 2
 errorem, 4. 4. 33: 5. 5.
 37: 5. 7. 30
 eruit, 4. 19. 1
 erumpam, 2. 8. 9
 eſcam, 4. 1. 4
 eſcam carperent, 1. 28. 4
 eſca ſe replevit, 2. 4. 19
 eſ, 5. 9. 4: 3. 6. 2
 eſ farina, 4. 1. 10
 eſ in numero, 4. 24. 16
 eſ pollicitus, 4. 25. 9
 eſt, 1. 27. 8. & alibi plu-
 ries.
 eſſe, 1. 10. 5: 1. 14. 14:
 1. 15. 3: 1. 27. 1: 2.
 3. 6. & alibi.
 eſſes expertus, 1. 3.
 15
 eſſet, 1. 24. 5. & 8: 2.
 9. 6. & alibi.
 eſſet mortuus, 3. 19. 20
 eſuriens, 1. 26. 6
 & 1. Prolog. 4. & alibi
 quàm pluries,
 etiam, 1. 10. 2: 3. 10
 54 & alibi.
 etiamſi, 5. 7. 42
 evagata, 2. 4. 8
 evaſit, 4. 8. 11
 evaſerunt, 4. 5. 3
 evellerat, 2. 2. 9
 eventus, 4. 5. 20
 evertit, 2. 4. 5
 evertiſſet, 3. 10. 50
 evertere, 2. 4. 9
 eum, 1. 21. 5
 eundem, 1. 1. 1: 2. 1. 5:
 4. 8. 5
 eunt, 2. 8. 12
 evocat, 1. 2. 18: 1. 1. 11
 eunuchos, 3. 11. 1
 eunuchus glabros, 4. 4. 22
 Eutyche, 3. Prolog. 2
 ex, 2. 7. 7
 ex Ara Jovis, 4. 10. 1
 ex illis, 3. 3. 12
 ex inſidiis, 2. 7. 7
 ex labore, 4. 19. 9
 ex opibus, 4. 21. 13
 ex pretio, 4. 4. 47
 ex ſapore, 3. 13. 10
 exaggerare, 3. Prolog. 26
 exarabo, 3. Prolog. 30
 excedit, 4. 25. 29
 excipiunt, 2. 8. 10
 excepit, 1. 12. 9
 exciperet, 1. 11. 6
 excitat, 4. 24. 27
 excitatus, 2. 8. 1
 excitari, 5. 7. 15
 excolit, 4. 10. 10
 excuſatum, 3. Prolog. 49
 excuti, 5. 5. 19
 exercere, 1. 31. 12
 exemplum, 1. 3. 3: 4. 2. 6
 exemplum egregium, 2.
 1. 11
 exempli, 5. 1. 9
 exemplo, 4. 6. 20
 exempla, 1. 26. 12
 exemplis, 2. Prolog. 1.
 exemplis diſcimus, 2. 2. 2
 exequamur, 4. 10. 9
 exercet, 3. 6. 11
 exercitu, 4. 5. 1
 exerit, 1. 12. 2
 exhibet, 4. 23. 24
 exhibe, 4. 25. 9
 exhibeant, 4. Prolog. 24
 exigas, 4. 19. 10
 exigua materia, 4. 24. 7
 exieris, 2. 4. 14
 exiſtimo, 3. 10. 48
 exiſtimat, 5. 7. 39
 exiſtima, 4. 25. 20
 exiſtimer, 4. Prolog. 9
 exiſtimans, 5. 2. 12
 exitium, 1. 31. 2
 exitium fatale, 2. 9. 18
 exitus, 1. 11. 9
 exorans, 1. 19. 6
 exornavit, 1. 3. 6: 4.
 21. 24
 expectarem, 3. 15. 13
 expectant, 4. 17. 36
 expectantes, 4. 17. 35
 expectatio, 4. 22. 2: 5.
 5. 15
 expedit, 4. 4. 14
 expedi, 3. 14. 6
 expedire, 1. 16. 2
 expers, 1. 11. 1
 experiundi, 1. 14. 6
 expertus, 1. 3. 15
 expertus ſum, 5. 2. 15
 expetit, 1. 16. 2
 expiari, 3. 3. 11
 explerent, 4. 17. 5
 explicas, 3. 18. 8
 explicuit, 4. 5. 15

I N D E X

explicabit, 4. 10. 15
 exploranda 3. 10. 5
 explorato, 1. 2. 18
 exponam, 3. 10. 2
 exprimit, 5. 5. 33
 exprimunt, 4. 19. 22
 expirans, 1. 21. 10
 exta Deum, 4. 23. 4
 exterit, 1. 21. 9
 exterritus, 3. 3. 5
 extollere, 4. 16. 7
 extraherent, 1. 8. 6
 extractum, 1. 20. 44
 extremum, 1. 21. 4
 extremo agmine, 5. 1. 23
 extricas, 4. 22. 4
 extulit, 2. 9. 16: 4. 11. 16
 exurit, 1. 6. 7

F

Fabella, 1. 5. 2: 1. 15
 3: 1. 26. 2: 2. 5. 5
 3. 3. 3: 3. 17. 13
 Fabellam, 1. 2. 9: 5. 1. 9
 Fabellam adjiciam, 4.
 Prolog. 10
 Fabellæ, 4. 6. 22
 Fabellas, 3. Prolog. 37
 Faber, 4. 25. 7
 Fabri, 4. 7. 3
 Fabro, 4. 25. 7
 Fabricasset, 4. 6. 9
 Fabula, 1. 1. 14: 4. 3
 12: 2. 8. 27. 3. 6. 10
 Fabula Æsopi, 1. 10. 3
 Fabulam, 3. 13. 16
 Fabulæ, 4. 6. 22
 Fabularum, 3. prolog. 34
 Fabulas. 2. 9. 13
 Fabulis, 1. Prolog. 7: 5.
 Prolog. 10
 Fabulosa, 3. 10. 7
 facit, 1. 15. 17.
 facimus, 3. 17. 12
 faciunt, 5. 1. 4

faciebat, 5. 5. 30
 faciebat convicium, 3.
 16. 4
 facias, 1. 2. 8
 faciat moram, 4. 24. 26
 facies, 5. 3. 4
 fac, 4. 25. 28
 facerem, 1. 25. 7
 faciendum, 2. 6. 9
 facere, 1. 1. 7: 4. 1. 5:
 1. 19. 9
 facere generosum impe-
 tum, 1. 29. 9
 facere medicinam, 1. 14.
 2
 faceres, 1. 22. 4
 factum est, 3. 10. 8
 factum, 1. 14. 12
 facturum, 5. 5. 24
 factururus, 5. 5. 4
 factus, 4. 21. 6
 factus est, 2. 2. 8
 factus sophus, 4. 16. 8
 factis, 1. 5. 6
 faciem, 3. 8. 16
 faciem serenam, 4. 16. 6
 facie, 3. 1. 7: 8. 3
 facie, 1. 19. 5: 5. 3. 6:
 5. 7. 3
 facilis, 1. 29. 10
 facili, 4. 5. 12
 facilius, 1. 20. 4: 3. 7. 13
 facinoris, 3. 10. 32: 4.
 18. 5
 facinori, 4. 10. 9
 factionum, 1. 2. 4
 facto, 1. 8. 10: 5. 5. 19
 facem, 1. 28. 8
 falerna, 3. 1. 2
 fallacia, 3. 16. 10
 fallaciam, 1. 31. 5
 fallit, 1. 11. 2
 fallere, 5. 2. 14
 falleris, 1. 23. 6
 falso crimine, 3. 10. 18
 falso dictum, 4. 6. 18

falso nomine, 1. 14. 13
 falso testimonio, 1. 17. 6
 falsis laudibus, 4. 23. 24
 famæ tradere, 5. prolog. 6
 famam, 3. 9. 3
 famam, 1. 14. 4
 famam æternam, 3. pro-
 log. 5
 famam domus, 3. 10. 17
 fame, 1. 26. 9: 3. 7. 6:
 4. 17. 31
 fame, 4. 2. 1
 fame consumptus, 1.
 27. 8
 famem, 4. 17. 5
 familia, 3. 10. 24: 3. 19.
 1: 2. 8. 26
 farina, 4. 1. 3. 10
 fas est, 1. 10. 13
 fascia nivea, 5. 7. 41
 fastidiose, 3. Prolog. 24
 fastidis, 3. 16. 14: 4. 6. 29
 fastidit, 3. 7. 23
 fatale, 2. 9. 18
 faterer, 3. Prolog. 44
 fatigas, 4. 19. 24
 fati miseria, 3. 20. 3
 fato invido, 5. 6. 5
 fata, 1. 9. 10
 fatorum, 3. 18. 10
 fatorum dicto tempore,
 4. 10. 19
 fatis plicet,
 fauce, 1. 1. 3
 favet, 5. 1. 7
 favit, 5. 6. 5
 faverit, 2. 9. 8
 favor, 5. 5. 25
 favore, 5. 5. 11
 fautores, 5. 7. 29
 favi, 3. 13. 10
 favos, 1. 13. 1
 feci viam, 3. Prolog. 59
 fecisti, 1. 1. 5
 fecisti tantum corporis,
 3. 7. 5
 fecit,

VOCABULORUM.

- fecit, 1. 8. 2
 fecit hæredem, 4. 4. 7
 fecit medicinam, 1. 7. 9
 fecit silentium, 5. 5. 15
 fecerunt, 4. 1. 16
 fecerat nidum, 2. 4. 1
 facerant favos, 3. 14. 1
 fecerim, 3. 14. 6
 fecerit, 3. 13. 14
 fecisset satis, 5. 10. 2
 fecisset se regem, 4. 12. 5
 fecissent, 4. 1. 9
 fecisse, 3. 10. 12
 fefellit, 3. 5. 9
 felicitas, 2. 9. 14
 FELICITER, 5. 1. 4
 felisque, 2. 4. 24
 Feles, 2. 4. 2: 2. 4. 4
 feminæ, 4. 15. 3: 3. 10. 34
 feminarum, 3. 8. 11
 feminis, 2. 2. 1
 fenestrâ, 1. 13. 3
 feram, 2. 9. 17
 feræ, 3. 2. 15: 1. Prolog. 2
 ferarum, 4. 12. 4
 feras, 1. 11. 5
 feras domuit, 3. Prolog. 58
 feras veloces, 2. 10. 1
 fere, 2. 13. 2
 ferebat, 2. 7. 2
 ferens indigne, 3. 18. 1
 feretis, præmium, 4. 17
 28
 feriæ, 3. Prolog. 8
 feror ad fabellam, 5. 1. 10
 ferret, 1. 4. 2
 ferret graviter, 4. 5. 31
 ferre, 1. 2. 29
 ferre cogor, 1. 21. 12
 ferri secundis flatibus, 4. 16. 6
 ferrum, 4. 7. 7: 5. 2. 8
 ferro, 3. 10. 33
 ferro tonsitant, 2. 7. 8
 fert auxilium, 4. 18. 1
 fertur, 1. 10. 8: 3. 3. 2
 fertur locutus, 1. 27. 9
 ferum, 1. 13. 9: 1. 21. 8
 feroque, 2. 1. 8
 fero id est, Apro, 4. 4. 3
 ferus, 2. 8. 14
 fessus cæde, 1. 11. 11
 festinans, 3. 19. 9
 fece Falerna, 3. 1. 1
 fictum, 4. 20. 5
 fictas arte, 2. 9. 15
 fictis causis, 1. 1. 15
 fictis fabulis, 1. Prolog. 7
 fictis joci, 3. Prolog. 37
 fidelis, 1. 5. 1
 fides, 3. 9. 1: 4. 25. 26
 fidem, 3. 13. 17
 fidem advocavit, 4. 5. 20
 fidem amittit, 1. 10. 2
 fidem jurisjurandi, 3. 10. 40
 fidem vocis, 4. 25. 9
 fide, 4. 12. 8
 fiduciam, 5. 7. 2
 fiet, 4. 25. 13
 fieri, 5. 5. 22
 filiam, 3. 8. 2
 filias, 4. 5. 3
 filius Fortunæ, 4. 11. 5
 filium, 3. 8. 3: 3. 8. 10
 filio, 3. 10. 6
 finiri, 1. 18. 7
 finxit, 4. 16. 2
 finxere, 5. 8. 7
 fimoque, 4. 17. 5
 firmiores, 1. 19. 7
 fiscos, 2. 7. 2
 fit, 5. 5. 25
 flagello, 3. 6. 6
 flagitabit, 4. 25. 19
 flagitaret, 1. 8. 10
 flagitare, 1. 19. 8
 flagitiis, 3. 10. 14
 flamma Deum, 4. 10. 12
 flammis, 1. 28. 9
 flatibus, 5. 7. 14: 4. 16. 6
 flebiles, 1. 8. 3
 fleret, 2. 7. 10
 fleret, 1. 2. 6
 fletus, 1. 9. 3
 flexibus, 2. 5. 16
 florerent, 1. 2. 1
 fodiens, 4. 18. 1
 fodere, 2. 4. 8
 foedere, 1. 31. 8
 foecunda, 3. Prolog. 19
 foetum, 2. 4. 3: 2. 19. 4
 flumen, 1. 4. 2
 flumine, 1. 25. 2
 fluvio, 1. 20. 3
 foras, 4. 17. 12
 foras, 2. 4. 22: 5. 7. 39
 foras, trudi, 5. 5. 33
 foret, 1. 13. 8
 fore, 4. 1. 10
 forma, 3. 18. 11
 formâ favi, 3. 13. 11
 formâ vincis, 3. 18. 6
 formam, 3. 8. 15: 4. 24. 24
 formica, 4. 23. 2
 formosum, 3. 8. 6
 formosam, 4. 5. 4
 formoso, 1. 3. 7
 formosos, 3. 4. 6
 forsan, 2. 4. 7
 fortasse, 3. Prolog. 8
 fortè, 1. 2. 17, & alibi.
 fortis, 1. 5. 8, & alibi.
 forti, 4. 11. 1: 5. 2. 1
 fortes, 1. 21. 10
 fortior, 3. 7. 6
 fortius, 3. Prolog. 14
 fortiter, 3. 10. 37
 fortitudinis, 4. 15. 6
 fortuna, 1. 7. 4
 fortunæ, 3. 11. 6
 fortunæ filius, 4. 11. 5
 fortunæ vicem, 5. 1. 6
 fortunam, 2. 9. 19: 4. 5. 8
 fortunis, 4. 16. 1
 fortitum, 2. 4. 1
 forum,

INDEX

foram, 3. 13. 3: 3 19.
6
fontem, 1. 12. 3: 3 10.
43
fovea, 1. 17. 8: 3. 2.
10
foveam, 3. 2. 2
fovet, 4. 18. 3
fragor, 4. 17. 24
frater, 1. 29. 5
fratris, 3. 8. 7: 4. 6.
16
fraudas, 4. 20. 4
fraudat lacte, 3. 15. 8
fraudatus, 4. 24. 1. 7
fraudator, 1. 16. 1
fraudis, 1. 17. 9
fraudem, 4. 8. 7
fraude, 1. 10. 1
fraudibus, 3. 10. 53
fregit, 5. 7. 8
fremet, 5. 7. 21
frenaret, 4. 24. 7
frenos, 4. 4. 9
frenumque, 1. 2. 3
frenis, 3. 6. 8
frequentas, 4. 23. 16
freta Ægea, 4. 6. 20
frigora, 4. 23. 20
frivolâ, 5. 7. 1
frivolam, 3. 1. 8
frondis, 2. 8. 22
frondem, 2. 8. 11
frons prima, 4. Prolog.
6
frontis, 4. 6. 4
frontem, 1. 21. 6
fronte, 5. 8. 2
fructum, 3. 13. 15: 3.
17. 7: 4. 19. 8
fructus, 3. 17. 9
fructumve, 4. 5. 16
frugi, 4. 5. 5
fruor, 4. 23. 9
fruere, 3. 7. 26
fruar, 4. 25. 14

fruaris, 1. 22. 6
fruantur, 4. 5. 10
frui, 4. 15. 4
frustra, 1. 2. 25. & a-
libi.
frutice, 1. 11. 4
fruci, 3. 13. 2. 13. 17
fuerat, 1. 2. 23
fuere, 1. 5. 4
fuerit, 2. Prolog. 5
fuerint, 4. 10. 5
fugam, 4. 6. 16
fugantque, 1. 3. 9
fugata, 5. Prolog. 8
fugax, 5. 2. 18
fugio, 3. 9. 3
fugit, 4. 5. 14. 8
fugias, 5. 2. 10
fugerent, 4. 6. 3
fugissent, 1. 31. 3
fugientes, 1. 11. 6
fugere, 1. 12. 8: 1. 15.
6: 1. 16. 6
fugitant, 1. 2. 27
fuit, 3. 5. 8
fuimus, 5. 10. 9
fuissem, 1. 11. 15: 5.
2. 7
fuisses, 1. 3. 13
fuisset, 1. 29. 4
fuisse, 3. 1. 6
fulmen, 4. 17. 23
fulmineis, 1. 21. 5
fundasset sibi, 3. 9. 2
funditus, 2. 2. 10
funesto, 3. 10. 50
funeris, 4. 20. 10
fur, 4. 10. 1
fur nocturnus, 1. 23. 3
furis, 1. 6. 1
furibus, 3. 7. 10
furentis, 3. 10. 25
furfuribus, 4. 17. 4
furor, 1. 30. 11
furtum, 1. 2. 28
furti crimine, 1. 10. 4

fusa, 1. 14. 7
fustes, 3. 2. 3
fustibus, 4. 17. 12
futilem, 5. 2. 8
futiles, 4. 17. 33
futurum, 1. 6. 9

G

GAlli Cybeles, 4. 1.
4
Gallinaceus, 3. 12. 1
garrulus, 3. 19. 7
garrulam, 3. 16. 10
gaudeo, 2. 7. 11
gaudet, 1. 13. 2
gaudens, 2. 8. 14
gaudens pecore, 4.
43
gaudere, 4. 16. 9
gaudium, 4. 16. 10
gaudium hæredis, 4.
20. 3
gelu, 1. 18. 2
gemas, 3. Prolog. 61
gemens, 5. 7. 10
gementes, 5. 1. 6
gemina, 4. 24. 9
gemitum, 4. 20. 7
gemitur, 1. 18. 3: 4.
22. 1
gemmeam, 3. 18. 8
generosum, 1. 29. 9
genitor, 3. 17. 10: 4.
17. 22
gens, 3. Prolog. 56
genusque, 1. 11. 15
genus Æsopi, 2. Pro-
log. 1
genus diversum, 1. 30.
7
genus fabularum, 3.
Prolog. 33
genus inerme, 1. 31. 6
genus jocorum, 4. 6. 2
genus lepidum, 5. 7. 13
genus

VOCABULORUM.

genus pavidum, 1. 2. 15
 genus proprium, 1. 3. 10
 genus spectaculi, 5. 5. 9
 genus vitæ, 3. Prolog. 15
 genus utrumque, 3. 13. 4
 generis contempti, 5. 3. 8
 genere, 4. 21. 6
 generi, 2. 9. 4
 genere quæstus, 4. 21. 6
 genere vetusto, 5. Prolog. 13
 geris corpore, 1. 13. 7
 gignendo, 3. 15. 14
 glabros, 4. 5. 22
 gladium, 5. 2. 3
 gladio, 5. 10. 23
 gloria, 3. 17. 12
 gloria solennis, 3. Prolog. 61
 gloria vana, 4. 15. 4
 gloriæ, 4. 24. 10
 gloriam, 1. 7. 3. 1. 11.
 1. 2. 9. 4
 gloriantis, 3. 8. 7
 gloriari, 1. 3. 1
 gloriosus, 4. 23. 11
 graculus, 1. 3. 4. 9
 Græciæ, 2. 9. 9
 Græciæ literatæ, 3. Prolog. 54
 gradu, 1. 7. 6. 2. 11
 Graium, 4. 6. 11
 granum, 4. 23. 14
 gratia, 1. 14. 6. & alibi.
 gratiam, 2. Prolog. 12
 & alibi.
 gratiæ, 3. 10. 57
 gratias agere, 2. 8. 15
 gratis anhelans, 2. 5. 3
 gratulantes, 4. 11. 4
 gratulari, 4. 25. 27
 gratus est, 1. 23. 1
 gratum esset, 1. 22. 5
 grator, 3. 19. 9
 gravati, 2. 7. 1

grave, 1. 2. 7
 gravem, 4. 9. 3
 gravem alapam, 5. 3. 2
 gravem rem, 3. Prolog. 51
 gravi casu, 1. 21. 2
 gravi contumelia, 1. 29. 2
 gravi morbo, 1. 14. 5
 gravi pondere, 2. 6. 17
 graves, 1. 9. 3
 graviter feret, 4. 5. 31
 gressu delicato, 15. 1. 13
 gregis, 1. 30. 5
 grege, 2. 4. 14
 gregi pavonum, 1. 3. 7
 gruis, 1. 8. 7
 gubernator, 4. 16. 8
 gulæque, 1. 8. 8
 gustare, 1. 26. 6
 gyro, 4. 25. 25

H.

Habeo, 3. 5. 4
 Habes, 4. 23. 17
 Habet, 1. 7. 2. & alibi.
 habemus, 4. Prolog. 2
 habent, 5. 4. 9
 habent infidias, 1. 19. 1
 habebat, 3. 8. 2
 habebit, 2. 9. 9
 habebunt, 3. Prolog. 31
 haberes, 1. 13. 8
 haberent, 4. 6. 9
 habueris, 3. 14. 10
 habuerint, 1. 12. 15
 habenti, 3. 3. 4
 habendi, 3. Prolog. 21
 habere, 4. 25. 5. & alibi.
 habere documentum, 2.
 4. 26. 10
 habere terminum, 5.
 Prolog. 1
 habitu, 1. 3. 2
 habitu similes, 4. 15. 8
 hac, 3. 6. 10 & alibi.
 hac re, 1. 13. 13

hæc, 1. 1. 14. & alibi.
 pluries.
 hæfere, 4. 6. 8
 hæreret, 1. 8. 4
 hæredis, 4. 20. 3
 hæredem, 3. 10. 12
 herentem, 4. 8. 12
 hæredem fecit, 4. 5. 7
 hanc, 1. 3. 16. & alibi.
 hancce, 4. 1. 2
 harum, 4. 5. 7
 Hariolo, 3. 3. 1
 Hariolos, 3. 3. 6
 has nænias, 4. Prolog. 3
 haud, 3. 2. 16
 haustus, 1. 1. 8
 heia, 5. 6. 3
 Hercle, 1. 1. 12
 Hercules, 4. 11. 3
 Herculi, 3. 17. 4
 Herculi sancto, 5. 4. 1
 heu, 1. 30. 3
 heus, 1. 23. 5. & alibi.
 hi, 1. 5. 5. & alibi.
 hic, 1. 11. 6. & alibi.
 hilare convivium, 4. 21.
 20
 hilaritate, 4. 16. 7
 hinc, 1. 2. 4. 3. Prolog. 60
 Hippolytus, 3. 10. 3
 hircus, 4. 8. 5
 hircumque, 4. 8. 12
 hirci, 4. 15. 2
 his, 3. 7. 4. 3. 15. 18
 Hispidi suis, 5. 10. 4
 historia, 4. 6. 2
 hoc, 1. 2. 16. & alibi.
 pluries.
 hodie, 4. 10. 12. 3. 24.
 16
 hominis, 4. 4. 4. 4. 5
 49. 4. 17. 34
 hominis mali, 1. 19.
 1
 hominifque, 3. 3. 18
 B homini,

INDEX

- homini, 2. 1. 10 : 2. 2.
     7 & alibi.
 homini improbo, 1. 31.
     I
 hominem, 2. 5. 18 : 3.
     19. 11. & alibi.
 hominemque, 5. 5. 21
 hominem quero, 3. 19.
     9
 homine, 1. 22. 1
 homines, 1. 1. 14, &
     alibi.
 hominum, 4. 17. 3 : 4.
     23. 22
 hominum mores, 3.
     Prolog. 50
 hominum temptas, 2.
     7. 12
 hominumque 2. 8. 7
 hominum Sator, 3. 17 :
     10
 hominibus 1. 25. 1
 homo, 4. 8. 1 : 4. 24.
     27
 homo bilinguis, 2. 4.
     25
 homo doctus, 4. 21. 1
 homo meus, 5. 7. 32
 honor, 4. 24. 2
 honoris viam, 2. 9. 3
 honori, 3. Prolog. 30
 honorem, 1. 7. 3
 honore, 3. 17. 7
 horæ momentam, 3.
     Prolog. 5
 hora dicta, 4. 24. 19
 horas singulas, 3. 15.
     13
 hordeum, 2. 7. 9
 hordei, 5. 14. 3
 hordeo, 2. 7. 3
 horrendo, 1. 11. 10
 horrida, 4. 21. 9
 hortatus, 1. 18. 4
 hortulos, 4. 5. 26
 hortulus, 4. 4. 34
 horum, 3. 13 : 12 : 4.
     23. 10
 hos, 4. 1. 10
 hospitum, 2. 8. 16
 hostia, 3. 3. 11
 hostile, 1. 21. 8
 hostis, 3. 2. 19
 hostis callidi, 4. 2. 9
 hosti, 1. 28. 10
 hostem, 4. 34. 5
 hostium, 1. 15. 5
 hostibus, 4. 6. 8
 huius, 3. 4. 7
 huic, 1. 26. 8. & ali-
     bi.
 humanitati, 3. 16. 1
 humanum, 5. 3. 9
 humanam, 4. 24. 24
 humano, 3. 3. 5
 humana ossa, 1. 27. 3
 humeris, 2. 5. 12
 humiles, 1. 28. 1 : 1.
     30. 1
 humiles nati, 1. 27. 2
 humum, 2. 5. 15
 humo, 1. 18. 3
 hunc, 1. 13. 5. & alibi.
 Hydram, 1. 2. 24
 hyemem, 4. 23. 11
     I.
J Aces, 1. 27. 9 : 3.
     12. 3
 Jacent, 4. 6. 13
 jacebat humo, 1. 18. 3
 jacuit, 1. 24. 10
 jaceret, 1. 2. 16 : 1. 21.
     4
 jaceret morbo confe-
     ctus, 1. 14. 5
 jacentis, 3. 15. 15
 jacentem, 1. 17. 8
 jacere, 3. 1. 1
 jactis telis, 4. 4. 5
 jactas, 4. 23. 18
 jactat, 2. 8. 5
 jactat basia, 5. 7. 18
 jactat frustra, 3. 7. 12
 jactant mercurum, 1. 21.
     12
 jactans gloriam, 1. 11. 1
 jactans officium, 2. 5.
     15
 jactans tintinnabulum,
     2. 7. 9
 jam, 1. 8. 3. & alibi.
 jam nunc, 4. 10. 7
 jam pridem, 5. Prolog. 2
 januam, 4. 24. 30
 januam intravit, 3. 10.
     20
 ibant, 2. 7. 1
 ibi mirans, 1. 12. 5
 ibi, 1. 20. 6
 ibi stans, 3. 3. 14
 isto fodere, 1. 31. 8
 istu, 1. 21. 6
 id, 1. 15. 3
 id demum, 3. 11. 7
 id quod, 3. 10. 15
 idem, 5. 5. 24
 idem ille, 4. 24. 4
 idemque, 3. 8. 3
 idem, 2. 8. 11
 igitur, 1. 2. 28. & alibi.
 ignaro, 1. 29. 11
 ignavia, 1. 21. 2
 ignis, 4. 10. 9
 ignem, 3. 19. 3
 ignorans, 5. 1. 10
 ignorantes, 5. 2. 9
 ignotum, 3. 15. 5
 ignoto, 1. 14. 2
 ignotos fallit, 1. 11. 2
 Hium, 3. 10. 4
 ille, 1. 1. 9. & alibi phy-
     ries.
 ille stultus, 1. 13. 9
 illa 1. 9. 5. & alibi.
 illud, 1. 8. 6. & alibi.
 illius, 1. 14. 8 : 3. Prolog. 38
     illius

VOCABULORUM.

illius interesse, 24. 24.	impetum generosum, 1.	inane, 1. 22. 12
26	19. 9	inani, 1. 3. 4
illum, 1. 11. 4. & alibi.	impetu, 1. 16. 6. 3. 2.	incensus, 3. 10. 18
illam, 1. 3. 15. & alibi.	14. 1. 12. 10.	incipit, 1. 6. 2. 1. 28. 5
illo 1. 18. 6.	impinge, 3. 5. 7.	incipiebat, 5. 5. 17
illi, 1. 3. 8. & alibi.	impegerat, 3. 5. 2.	incitatus, 1. 1. 4
illas, 1. 2. 19.	implet, 4. 5. 13.	incola, 1. 6. 6
illorum, 1. 30.	impleam, 3. 9. 6.	incolumis, 5. 7. 27
illos. 1. 1. 14. & alibi.	impletur, 3. 7. 24.	incolume, 1. 8. 12
illas, 4. 5. 28.	implicuisset, 3. 10. 41	incolumem, 4. 23. 21
illi, 1. 2. 13. & alibi.	imposuit, 4. 9. 1	incolumes, 1. 28. 12
illic, 4. 6. 15.	impositurum,	incommodo, 5. 3. 10
illuc, 4. 20. 1. 1.	imponere, 4. 17. 29	inconueniens, 3. 13. 6
imam, 2. 4. 3.	importaret, 2. 8. 6	incorrupta, 4. 12. 8
imbresque, 3. 7. 12.	improbum, 2. 1. 6	increpans, 3. 6. 1
imitatus est, 5. 5. 17.	improbum animal, 5.	incubuit ferro, 3. 10.
imitatum, 5. 5. 33.	3. 8	33
imitari, 1. 24. 1. 5. Pro-	improbam, 1. 22. 9	incubuerim, 3. prolog
log. 16	improbo, 3. 11. 1	23
immanes, 4. 22. 1.	improbo dente, 4. 7. 1	inde, 4. 4. 18
imamiscuit se, 1. 3. 7	improbo homini, 3. 31.	indicat, 1. 15. 3
immisit, 2. 3. 2.	1	indignans, 1. 29. 5
immisit se, 4. 8. 10.	improbo imperio, 5. 1. 2	indignata, 1. 24. 9
immodica, 5. 6. 4.	improbo sponfore, 1.	indignari, 4. 25. 2
immolasset, 5. 4. 1.	16. 1	indigno, 3. 12. 3
immolatos, 4. 6. 9.	improba, 1. 1. 3	indignos, 1. 8. 2
immolatur, 4. 23. 15.	improborum, 2. 2. 7	indigne ferens, 3. 18. 1
impar duabus, 2. 6. 17	improbis, 1. 8. 1. 4. 18.	indigne tuli, 1. 21. 10
impares, 4. 15. 8.	6	induxi, 3. Prolog. 63
impediret, 5. 7. 6.	improbitas, 1. 5. 11	inducta verbis, 2. 6. 14
impeditus, 1. 12. 10.	imprudens, 3. 2. 2. 3.	industria, 2. Prolog. 4
impendas curam, 3. Pro-	13. 9	inedia, 2. 4. 23
log. 11	imprudentibus, 1. 22.	ineptum, 4. 20. 7
impensam funeris, 4. 10.	12	inerme, 1. 31. 6
10	imprudentiæ, 4. 19. 5	inerti, 3. Prolog. 56
imperium, 1. 31. 12	imprudentiam, 4. 5. 48	inertes, 1. 3. 26
imperio, 5. 1. 2	impudenti, 1. 3. 8	inertes fuci, 3. 13. 2
impetrant, 4. 17. 21	impudentem, 3. 5. 9	infelix, 2. 8. 6. 3. 20. 1.
impetravit, 1. 19. 5. 4.	impudentia, 1. 14. 18	infelicem, 1. 12. 13
25. 22	impugnantur, 3. 10. 53	inflavit, 1. 24. 4
impetrasset, 4. 15. 1	impune abire, 1. 7. 3	inflare, 1. 24. 10
impetus, 3. Prolog. 60	impune lædi, 1. 21. 9.	inferior, 1. 1. 3
impetum, 4. 6. 20. 4.	4. 4. 13	infestistaurus, 1. 21.
24. 7	imputare, 1. 22. 8	7
impetum iræ, 3. 10.	in, 1. 11. 15. & alibi	infundite, 3. 3. 9
25	pluries.	ingemuit, 1. 13. 12

ingenium, 1. 13. 13: 3.
 prolog. 4. & alibi.
 ingenio, 3. prolog. 54
 ingentem, 2. 9. 1
 ingrata, 1. 8. 11
 ingrantibus, 5. 10. 3
 ingredier, 5. 7. 17
 inhospitalis, 4. 6. 10
 injecta est, 1. 27. 5
 initio, 1. 18. 7
 injuria, 1. 31. 9: 4. 24
 17
 injuriæ, 5. 3. 5
 injuriæ patiens ovis, 1.
 5. 3
 injuriam, 4. 17. 27
 injuriam veterem, 1. 21. 6
 injusta nece, 1. 1. 13
 illicere pretio, 1. 8. 6
 invalidat, 2. 6. 12
 inludens, 5. 7. 38
 innocentis, 3. 10. 38
 innocenti, 4. 25. 24
 innocentes, 1. 1. 15
 innotuit, 1. 10. 1
 innoxius, 2. 1. 4
 inops, 1. 24. 1
 inopiadeperditus, 1. 14. 1
 inquinassent, 1. 2. 21
 inquinari, 1. 29. 11
 inquis, 3. prolog. 4
 inquit, 1. 8. 11: 1. 22.
 2: & alibi pluries.
 inridebis, 1. 9. 9
 inridens, 5. 3. 3
 inscia, 4. 8. 3
 insectatus est, 3. 11. 3
 incutata, 3. 2. 7
 inferens, 1. 26. 8
 insidias, 1. 19. 1: 4. 1. 9
 insidiis, 2. 7. 7
 insidiosum, 2. 4. 9
 insignis, 1. 11. 14
 insigni, 3. 8. 3
 insilit, 1. 2. 20
 insitivos, 3. 4. 10

insolens, 1. 11. 12
 insolentem, 5. 7. 2
 insolentiam, 2. 6. 8
 insolentis, 4. 25. 32
 insontem, 3. 10. 36
 inspexerant, 3. 8. 5
 instat, 1. 30. 3
 instantem, 1. 22. 1: 2.
 8. 12
 instante, 1. 18. 2
 instrumentum, 4. 4. 24
 insuetâ, 1. 11. 5
 insuetis, 1. 2. 8
 insula, 4. 21. 8
 insulsum est, 4. 6. 17
 insultare, 1. 21. 11
 integritatis testes, 3. 11.
 9
 intelligo, 1. 12. 13: 4.
 20. 2
 intelligit, 2. 5. 19: 4.
 Prolog. 6. 5. 7. 30
 intelligunt, 3. 12. 8
 intempestive, 3. 19. 12
 intendit cutem, 1. 24. 6
 inter, 3. 4. 2: 5. 5. 8
 inter aras, 4. 23. 5
 inter eadem, 2. 7. 8
 inter capellas, 3. 15. 1
 inter hæc, 2. 8. 20
 inter homines, 4. 24. 1
 inter illas, 4. 14. 7
 inter manus, 5. 7. 10
 intercipit, 4. 11. 2
 interdicat, 4. 10. 20
 interdiu, 3. 16. 5
 interesse, 4. 2. 126
 interficit, 1. 9. 7
 interfecit, 4. 3. 6
 interiore, 4. Prolog. 7
 interposuit, 4. 24. 9
 interposuero, 5. 1. 1
 interponere, 2. Prolog. 9
 interpositis, 3. 2. 12
 interpretari, 4. 4. 32
 interrogavit, 1. 24. 5

interrogata, 1. 30. 4
 intervenit, 2. 1. 2
 intrare, 3. Prolog. 17
 3. 9. 2
 intravit, 3. 10. 21
 intrito, 1. 26. 7
 intueri, 4. Prolog. 3
 intuens, 1. 30. 2
 intulit, 1. 1. 4
 invenit, 4. 17. 8: 4. 20. 8
 invenit exitum, 1. 3. 11
 invenit tandem, 3. 19. 4
 invenit, 1. 27. 4: 5. 6. 11
 invenimus, 5. 6. 6
 inveniant, 5. 1. 5
 inveni, 3. 12. 6
 inveniri, 1. 12. 2. 4. 16
 17
 inventuri, 3. 2. 8
 inveniri, 4. 10. 17
 inventum, 3. Prolog. 34
 invicem, 2. 2. 6. 3. 7. 3
 3. 8. 9
 invidia, 1. 24. 3: 2. 9.
 7: 5. 1. 8
 invidiæ, 3. 9. 4
 invidio, 5. 6. 5
 invisas est, 4. 23. 11
 invisâ, 4. 10. 6
 invisâ, 4. 11. 1
 invitavit, 5. 5. 5
 invitasse, 1. 26. 4
 invitare, 4. 14. 16
 invitatur, 4. 23. 11
 invita, 3. Prolog. 23
 invitum, 4. 3. 9
 involvit se, 4. 1. 3
 involens, 4. 6. 14
 inutilis, 1. 2. 13
 jocans, 3. 4. 3
 joculari, 1. Prolog. 7
 joculari, 4. prolog. 1
 jocus est, 1. 21. 2
 jocosum, 4. 6. 2
 jocos, 3. 8. 7
 jocata est, 2. 5. 21

jore,

VOCABULORUM.

jove, 1. 2. 11. 4. 15. 1.
4. 19. 12
jovem, 1. 2. 22. 27. 4.
17. 1
jovi, 3. Prolog. 19
jovis, 4. 10. 1. 4. 17.
10
jocis, 3. Prolog. 38.
ipse, 24. 10. 16. 4. 18.
3. 5. 8. 4
ipsa, 1. 26. 9. 5. 5. 15
ipfi, 5. 1. 14
ipsum, 4. 19. 19. 5. Pro-
log. 6. 5. 5. 36. 5. 1. 19
ipsam, 3. prolog. 51
ipso, 1. 18. 7. 4. 21. 22.
5. 7. 19
ipfos, 3. 2. 13
irā, 4. 24. 14
irā Deūm, 4. 10. 18
irā, 3. 10. 25
iram, 1. 29. 10
iracundos, 4. 3. 12
irascitur, 3. 8. 6
irascaris, 4. 19. 14
iratus, 4. 3. 3
irato, 3. 2. 14
iratis, 4. 19. 15
ire, 5. prolog. 20
irritos, 1. 23. 2
is, 1. 15. 5. 5. 7. 6
ista, 1. 25. 7
istum, 3. 6. 5
istam, 3. 8. 16
istis, 5. 2. 11
ita, 1. 30. 11. & alibi.
ita locutus, 1. 22. 9
ita nunc, 4. 17. 36
irridens, 5. 3. 3
itaque, 1. 27. 7
iter, 3. 10. 19
iter longius, 3. 9. 5
itteratur, 5. 7. 32
jubet, 1. 11. 12. 5. 7. 31
jubent, 4. 17. 16
jubent, 5. 5. 19

jucundum, 3. 1. 3
jucunditas, 4. 19. 21
jussus est, 3. 19. 2
judex, 3. prolog. 43
judex sedit, 1. 10. 6
judice, 3. 14. 3
judices, 3. 10. 3. 5. 5.
38
judico, 5. 3. 13
judicatis, 5. prolog. 19
judicet, 3. 10. 6
judicape, 4. 20. 1
judiciūm, 3. prolog. 64
judicio, 4. 17. 33. 4. 25.
28. 5. 5. 2
jugulatus, 5. 4. 6
jugum, 3. 6. 6
jugo Pelei Nemoris, 4.
6. 6
jugo, 3. prolog. 8
jumenta, 4. 4. 24
junonem, 3. 18. 1
jupiter, 3. 17. 6. 4. 17.
13. 5. 8. 4
jurgium, 3. 11. 2
jurgii, 1. 1. 4
jure, 4. 4. 20
jure simili, 1. 26. 2
jura, 4. 14. 8
jurisjurandi, 3. 10. 40
jurājurando, 1. 8. 7
jurisperitos, 4. 4. 14
jusserat, 3. 10. 22
jussit, 1. 14. 9. 5. 4. 3
justo, 4. 6. 20
justias, 4. 25. 24. 5. 5. 47
juvant, 4. 6. 22
juvencum, 2. 1. 1
juvenis, 2. 2. 4
juvenes, 4. 24. 21. 30

L

L Abi, 5. 5. 1
L labor, 2. 9. 15
4. 25. 7

laboris, 2. 8. 24
labori, 4. 25. 7
labori, 2. 9. 8
labore, 3. 7. 24. 3. 20.
6. 4. 19. 9
laboro, 4. 23. 8
laboras, 4. 23. 16. 1.
22. 6
laborant, 1. 30. 1
laborem, 3. 11. 4
lacte, 3. 15. 8
lachrymas, 4. 16. 4
lacerat, 1. 1. 13
laceratus, 2. 3. 1
lacerari, 1. 12. 11
laceffis me, 4. 23. 19
lacus, 1. 6. 7
lædi, 2. 6. 6. 4. 3. 13
læsit, 1. 18. 1
læderet, 3. 2. 5
læserit, 1. 26. 1
læserant, 3. 2. 19
lædendi, 5. 3. 7
læfura, 3. 8. 9
lædere, 4. 7. 6
læsus, 2. 7. 12
lædi, 1. 21. 9. 4. 4.
13
lætor, 4. 4. 7
lætabor, 3. prolog. 31
lætare, 5. 7. 27
læta, 4. 24. 21
læva, 3. 18. 12
lagenæ, 1. 26. 10
lagenam, 1. 26. 8
lambe, 1. 25. 6
lamberet, 1. 26. 10
lanæ, 4. 5. 43
languentis, 2. 25. 15
languere, 5. 10. 3
languido, 5. 1. 23
languidas, 3. 2. 91
lanificæ, 4. 5. 23. 37
lanificam, 4. 5. 5
laniger, 1. 1. 6
lanius, 3. 4. 3
lanium,

B 3

INDEX

- lanium, 3. 4. 1
lapidem, 3. 5. 2. 7
laqueos, 4. 2. 8
largo, 3. 7. 14
largam, 2. 4. 24
large, 2. 6. 15
lassabis, 2. 6. 10
latè, 3. 1. 3
latet, 4. 6. 13
latens, 5. 5. 31
latenti, 2. 8. 5
latibula, 1. 30. 9
latibulis, 2. 8. 1
Latinis, 5. 5. 6
Latium, 2. 9. 8
latrem, 1. 23. 6
latrans, 5. 10. 7
latro, 1. 1. 4
latrone, 5. 2. 7
latrones, 2. 7. 7
latior, 1. 24. 5
lavationem, 4. 5. 22
laudabile, 2. 1. 13
laudas, 3. 7. 26 : 5. 10.
9
laudat, 1. 12. 5
laudaram, 1. 12. 15
laudandum, 4. 20. 7
laudatis, 1. 12. 1
laudari, 1. 13. 1
laus, 5. Prolog. 17
laudis, 5. 5. 7 : 2. 9.
11
laudem, 4. 11. 2 : 4.
12. 5
laude invita, 3. Prolog.
22
laudes duæ, 4. 24. 13
laudibus, 4. 23. 4 : 5. 5.
20
laurea, 3. 17. 3
laxaris, 3. 14. 11
lector, 2. Prolog. 11 :
4. 6. 22
lectum, 3. 10. 26
lecto, 1. 18. 4
Leda, 4. 24. 9
legati, 4. 17. 6
legatos, 4. 17. 1 : 13.
16. 27. 34
legibus, 1. 2. 1
legi, 4. 25. 33
legerunt, 3. 17. 2
leges, 3. Prolog. 10. 31
legerat, 4. 21. 20
legendum, 3. Prolog.
63
legere, 3. Prolog. 1 : 4.
6. 2
legere capillos, 2. 2. 7
lentus, 1. 15. 7
lento, 3. 6. 6
leo, 1. 5. 6. 7 : 1. 11. 3 :
1. 21. 4
leonis, 1. 11. 10
leone, 1. 5. 4
lepidum, 5. 7. 13
lepus, 1. 9. 8
leporem, 1. 9. 4
leto, 1. 22. 9
levans, 4. 4. 4
levem, 1. 19. 1
levi, 1. 12. 8
levitas, 5. Prolog. 8 : 5.
7. 3
legem, 3. 13. 5
legibus, 1. 2. 1 : 3. 16.
19
libeat, 1. 3. 1
libuerit, 2. Prolog. 9
libelli, 1. Prolog. 3
libellum, 4. 6. 3 : 5.
Prolog. 14
libellos, 3. Prolog. 1
libenter, 1. 18. 1 : 5. 4. 5
liberat, 3. 2. 10
liberalis, 1. 23. 1
liber, 3. 7. 27
liber animus, 3. Pro-
log. 3
libertas, 1. 2. 2
librum, 3. Prolog. 29
liberos, 1. 6. 9 : 31. 3.
10
liberis, 1. 2. 10
libertus, 3. 10. 44
liberto, 3. 10. 11
Libitina, 4. 19. 16
licentia, 1. 2. 3 : 3. 7 :
25. 4. 24. 8
licet, 4. 20. 2 : 5. Pro-
log. 16
ligarant, 4. 6. 6
ligato crure, 5. 7. 36
lignumque, 1. 2. 20
ligneo, 2. 5. 14
limam, 4. 7. 5
limasset, 3. 10. 4
limen, 3. Prolog. 16
liminis, 6. 7. 1. 9
limo, 1. 2. 16
linguam, 1. 23. 5 : 5. 2.
13
linoque, 3. Prolog. 57
linteo, 2. 5. 12
liquit, 4. 8. 12
liquidam, 1. 26. 5
liquor, 1. 1. 8
liquore, 1. 12. 4
lis, 3. 13 : 3
lis est orta, 4. 4. 3
literæ, 4. 24. 1
literarum plausum, 5.
Prolog. 20
literarum studio, 4. 21
19
literis, 4. 6. 23 : 5. 5. 6
literatæ, 3. Prolog. 54
litigabat, 3. 11. 1
livor, 2. 9. 10 : 3. Pro-
log. 60 : 4. 10. 1
locat, 1. 15. 1
locuples, 4. 20. 6
locupletes, 1. 27. 2
locus est auxilio, 4. 25.
16
locum narrandi, 2. Pro-
log. 5
locum,

VOCABULORUM:

locum, 1. 18. 1. 19.
 5 : 2. 1. 7 : 2. 4. 16.
 4. 8. 5
 loco, 1. 14. 2 : 1. 18.
 6 : 1. 19. 10 : 1. 28.
 7 : 3. 12. 3
 loco mercedis, 4. 24.
 33
 loco obscuro, 4. 2. 3
 loca, 5. 5. 12
 longe, 1. 1. 3
 longe vetustior, 4. 6. 8
 longa, 5. Prolog. 19
 longa mora, 4. 4. 18
 longior, 4. 27. 13
 longius iter, 3. 19. 5
 longitudinem, 1. 8. 8
 loquitur, 1. 9. 6
 loquantur, 1. prolog. 6
 locutus, 1. 5. 6 : 1. 22.
 9. & alibi.
 locutus est, 5. 4. 4
 locuta, 2. 5. 22
 locutam, 1. 26. 11
 locuti, 3. 20. 9 : 5. 7.
 24
 loqui, 1. 13. 5 : 4. 12.
 1 : 5. 5. 1
 lora, 3. 6. 7
 lubitum, 3. 15. 4
 lucerna, 3. 10. 29 : 4.
 10. 13
 lucernam, 4. 10. 12
 lucernam accenderet, 3.
 19. 4
 lucrum, 1. 13. 8
 lucrum dulce, 3. Pro-
 log. 26
 lucrum periculosum, 4.
 4. 8
 lucrum facias, 1. 23. 8
 lucrī, 5. 6. 3
 lucro, 4. 11. 8
 luctans, 5. 9. 1
 luctus, 1. 12. 15
 luctum, 1. 18. 6

Luculli, 2. 5. 9
 ludimus, 4. Prolog. 2
 ludentem, 3. 14. 1
 ludentes, 3. 8. 5
 ludorum, 5. 7. 19
 ludos, 5. 5. 41 : 5. 7.
 16
 ludis, 5. 7. 6
 lues, 4. 10. 7
 luat, 3. 10. 44
 luere, 1. 18. 1
 luget, 4. 6. 12
 lumen, 3. 10. 24
 lumen suum, 4. 10. 2
 luminis, 4. 10. 12
 lumine, 3. 19. 8
 lupus, 1. 1. 1. 2 : 1. 10.
 4 : 1. 18. 4. & alibi.
 lupi, 1. 8. 4
 lupum, 1. 19. 8
 lupe, 1. 1. 7
 lupo, 1. 8. 9
 lupo sponse, 1. 16. 4
 luscini, 3. 18. 3
 luscini, 3. 18. 11
 lustravit, 3. 19. 3
 lusus, 3. 14. 13
 lucem, 2. 9. 16
 luce, 3. 7. 19
 luxuriæ domum, 4. 5.
 46
 luxu vitam trahit, 4. 5.
 39
 lymphatam, 1. 4. 3

M

Macerat, 4. 19. 21
 macie confectus,
 3. 7. 2
 mage, 5. 3. 11
 magis, 3. 4. 5 : 3. 16 : 8
 magistræ, 2. 6. 15
 magnitudo principum,
 4. 5. 12
 magnitudinis, 1. 24. 3

magnitudine, 3. 18. 6
 magnus Jupiter, 4. 17.
 13
 magnum, 3. 15. 12
 magnum periculum, 4.
 8. 1
 magni Jovis, 4. 17. 10
 magnus, 2. 4. 13 : 2. 8.
 19
 magno apparatu, 2. 24.
 21
 magno clamore, 1. 2.
 11
 magno dolore, 1. 8. 5
 magnoque risu, 5. 7. 31
 magnaue invidia, 3. 7.
 10
 magna, 4. 23. 5
 magnæ, 2. 7. 14
 magnas opes, 3. prolog.
 24
 major, 1. 24. 8 : 5. 5.
 25
 majori, 3. 3. 11
 majore, 3. 3. 12 : 5. 3.
 10
 majore nisu, 1. 24. 10
 majores, 2. 5. 24
 majorem, 5. 4. 11
 majorem molestiam, 4.
 6. 24
 majus, 1. 2. 31 : 4. Pro-
 log. 2
 majus pretium, 5. 1. 5
 majestas, 2. 5. 22
 maledixisti, 1. 1. 10
 maledixit, 1. 1. 12
 maleficus, 2. 6. 3
 maleficii, 1. 17. 1
 malefico, 2. 3. 2 : 4.
 19. 20
 maligna, 3. 10. 36
 malignitas, 5. Prolog.
 15
 malitia, 2. 4. 5
 maluisset, 5. 7. 9
 B 4 malus,

INDEX

- malus, 1. 14. 1
 mali, 1. 19. 1
 malum, 1. 2. 31: 1. 7. 6
 malum perferre, 1. 2. 30.
 malum finire, 1. 18. 7
 mali, 2. 4. 25: 3. 10. 44
 malo, 4. 8. 2: 5. 4. 12
 malo, adficietur, 1. 5. 10
 mala, 1. 9. 9: 4. 10. 4
 mata videre, 1. 16. 2
 malorum, 4. 10. 5
 malis, 3. Prolog. 43. & alibi.
 malè, 4. 24. 18
 male multatus, 1. 3. 9
 manebit, 5. 5. 6
 maneret, 4. 5. 41
 mandant, 4. 27. 19: 4. 24. 21
 mandata, 1. 2. 27
 Manes, Deos, 1. 24. 4
 manifestis, 5. 5. 3.
 manus, 4. 6. 1: 4. 20. 8 5. 7. 10
 manum, 5. 1. 5
 manu, 2. 5. 9
 manibus, 3. Prolog. 6
 mare, 2. 5. 10
 mari, 4. 21. 10
 margaritam, 3. 12. 2
 margine, 4. 8. 4.
 maritus, 3. 10. 9
 marmori, 5. 1. 6.
 masculus, 3. 15. 11
 mater, 1. 28. 5: 3. Prolog 17: 3. 15. 2
 mater sedula, 4. 4. 13
 matris, 3. 8. 4
 matri, 4. 4. 12: 4. 4. 46
 matrem, 4. 4. 7
 materia exigua, 4. 24. 7
 materiæ, 4. 25. 6: 5. Prolog. 2
 materiam, 1. Prolog. 1
 matronarum, 4. 23. 8
 matronarum oscula, 4. 23. 13
 matura est, 4. 2. 4
 maturius, 3. 19. 2
 maximus, 4. 17. 21.
 maxima, 4. 22. 2
 maximum, 3. 12. 5
 maximam, 4. 17. 5
 maximo, 5. 5. 21
 maxime, 3. 10. 15
 maxime contrarios, 4. 10. 17
 me, 1. 5. 9. & alibi. pluries.
 mea refert, 1. 14. 9
 meas, 1. 15. 10
 mecum, 2. 5. 24. & alibi.
 Medæ, 4. 6. 13
 medicinam facer, 1. 4. 3
 medicinam faciet, 1. 8. 9
 medicum, 1. 14. 11
 medio mari, 4. 21. 10
 medio sole, 3. 19. 8
 mediæ, 2. 2. 3
 media, 2. 4. 2
 media in turba, 4. 5. 29
 media via, 3. 14. 5
 mehercule, 1. 25. 8: 3. 5. 4: 5. 5. 22
 melior, 3. 5. 3
 melioris vitæ, 4. 17. 2
 meliores, 2. 9. 17
 melius, 1. 17. 5: 5. 5. 24
 melos, 4. 21. 2
 melos lucinio, 3. 18. 11
 memini, 3. 2. 17. 4. 25. 35. 5. 7. 6
 meminere, 1. Prolog. 7
 memoria, 3. 10. 8. 5 Prolog. 24
 memoriæ, 4. 20. 3
 memoriæ tradam. 4. 24. 3
 Menander nobilis comædus, 5. 1. 9
 Menander scriptor, 5. 1. 18.
 mendaces, 1. 17. 1
 mendacium, 3. 10. 48
 mens est, 3. Prolog. 49
 mens rara, 4. Prolog. 6
 mentem, 3. 3. 7
 mente, 4. 19. 17
 mentes, 5. 5. 25
 mensa, 3. 7. 21
 menses, 1. 1. 10
 mensibus, 3. 15. 5
 mensibus peractis, 1. 18. 2
 mentitus, 3. 10. 13
 mentiri, 1. 29. 6
 merces, 3. 4. 2
 mereis fraudis, 1. 17. 9
 mercedis, 4. 24. 11
 mercedis loco, 4. 24. 33.
 mercedem, 1. 8. 12
 mercede, 4. Prolog. 8: 4. 21. 5
 mercurius, 4. 17. 9
 mercurio, 1. 2. 27
 merdis, 4. 17. 26
 merfit, 4. 5. 9
 merfum, 1. 2. 16
 meritum, 1. 21. 12
 meriti, 1. 8. 1
 merito, 1. 4. 1: 3. 6 10. & alibi.
 meritis, 3. Prolog. 30
 meruit, 3. 11. 7
 metuens, 2. 4. 21
 metuere, 1. 28. 1
 metus, 1. 2. 26
 metum. 4. 26. 4
 metu, 1. 11. 15
 meus, 3. 7. 24
 meus homo, 5. 7. 32
 mea, 3. 3. 3. & alibi.
 mea causa, 1. 22. 4
 mea culpa, 1. 23. 8
 meæ

VOCABULORUM.

- meæ carnis, 1. 25. 9
 meæ vitæ 4. 19. 7
 meæ vocis, 1. 11. 13
 meæ turbæ, 1. 19. 9
 mei, 3. Prolog. 5.
 meum, 1. 5. 2
 meam, 1. 23. 5. 3. Prolog.
 40. alibi.
 meo, 2. 9. 8. & 8
 meæ vires, 5. 10.
 meos, 1. 1. 8
 meis, 5. 5. 5
 mi, 3. 18. 9
 mihi, 1. 1. 10. & alibi.
 pluries.
 mihiq̃ue, 4. 10. 6
 milites, 4. 5. 7
 milvio, 1. 31. 10
 milvium, 1. 31. 3
 minas, 3. 6. 11
 minaris, 4. 22. 5
 Minerva, 3. 17. 5
 minime, 1. 18. 6
 Minos, 4. 6. 19
 minus, 4. 20. 4. 24. 25.
 11
 minuta, 4. 5. 12
 miraculo, 1. 11. 8
 mirans, 1. 12. 5
 mirati, 4. 17. 10
 miscet, 4. 16. 10
 miscuit, 1. 2. 2
 miscens, 1. 28. 10
 miscere, 1. 14. 8
 mixtum, 4. 17. 24
 misenensem, 2. 5. 8
 miseræ, 2. 4. 7
 miseræ sibi, 1. 28. 6
 miserum, 4. 19. 17
 miseram, 1. 6. 8
 miseria, 3. 20. 3
 misericors, 4. 18. 3
 misericordia, 4. 25. 21
 miserandam, 3. 10. 46
 miserita est, 3. 15. 15
 miseriti, 3. 2. 4
 misit, 1. 2. 24
 misit vocem, 4. 10. 4
 misere 1. 2. 22
 misere legatos, 4. 17. 1
 misere panem, 3. 2. 6
 miserunt, 4. 17. 32
 misisset, 1. 23. 3
 miserit, 3. 18. 4
 missum 1. 2. 14
 misso aulæo, 5. 7. 23
 Mnemosyne, 3. Prolog.
 18
 modestiæ, 2. 1. 10
 modestis, 2. 1. 2
 modium, 1. 16. 3
 modò 1. 9. 9. & alibi.
 modo simili, 1. 24. 7
 modis, 4. 6. 14
 mœcha, 4. 5. 44
 mœchæ, 4. 5. 41. 4. 5.
 21
 mœrens, 1. 3. 10. 3. 3.
 6
 mœrentes 4. 15. 2
 mœstus, 4. 3. 10
 molestus ille, 3. 19. 10
 molestus esse, 4. 9. 23
 molestia, 2. 5. 4
 molestior 4. 25. 2
 molesti, 5. 5. 9
 molestis, 1. 22. 3
 molestiam, 4. 9. 24
 moliens, 4. 8. 7
 momentum, 3. Prolog. 5
 monet, 4. 15. 7
 monet consilio, 1. Pro-
 log 4
 monent, 1. 19. 2
 monitus iuit, 3. 5. 8
 monitus præcepto, 3. 8. 1
 monitis, 2. 6. 14
 mons, 4. 22. 1
 monte, 2. 5. 9
 monstrabat, 5. 9. 3
 monstrabo, 3. 5. 5
 monstraro, 2. 6. 9
 monstre, 3. 3. 5
 mora, 5. 7. 22. 5. 8. 6.
 4. 5. 18
 moram, 4. 24. 26
 morâ, 3. prolog. 59
 morbo, 1. 14. 5
 mordax 5. 1. 9
 mordaciorem, 4. 7. 1
 momordit, 4. 7. 1
 moriens, 1. 12. 12
 mortuus esset, 3. 20. 6
 mortuus, 3. 16. 19
 mortuo, 3. 20. 11
 mortuum, 5. 7. 21
 mortuam 3. 2. 8
 mori, 1. 21. 12
 moror, 4. 23. 6
 mors, 4. 25. 19
 mortis, 1. 9. 8
 mortis metum, 4. 16. 4
 mortis periculo, 1. 28.
 11
 mortis professæ, 4. 6. 8
 mortis timore, 1. 14. 10
 morti, 4. 25. 10
 mortem, 3. 9. 3. 3. 20.
 10
 morte, 5. 3. 4
 mortu, 2. 3. 1
 mortibus, 1. 12. 11
 mortales, 1. 20. 2
 mortalium, 2. Prolog. 3:
 3. 10. 56
 mos, 5. 1. 3. 5. 7. 13
 moris, 4. 24. 8
 morem, 2. Prolog. 8
 mōre, 5. 7. 24. 25
 mores, 1. 2. 12
 mores domini, 1. 15. 2
 mores hominum, 3. Pro-
 log. 50
 moribus, 3. 8. 16
 moribus alienum, 4. 6.
 42
 motu, 1. 2. 15
 movet risum, 1. Prolog 3
 mo-

INDEX

movetque, 5. 5. 28
 movit, 3. Prolog. 58
 moveor, 3. 6. 4
 mox, 1. 21. 7. 3. 20. 8
 mulier, 1. 18. 2
 mulieris, 3. 10. 14
 mulierem, 3. 10. 34
 mulierum, 2. 2. 8
 muliebrem, 4. 5. 21
 multandum, 1. 26. 2
 multatus, 1. 3. 9
 multo, 2. 5. 24. 2. 7. 3.
     3. 12. 6. 4. 21. 23
 multo similis, 5. 5. 54.
     3. 16. 6
 multa, 2. 4. 23. 3. 3.
     12. 3. 10. 13. 2. 5.
     3
 multorum, 4. 5. 50
 multarum, 4. 25. 3
 multos, 3. 4. 7. 3. 5.
     1. 4. Prolog. 6
 multis, 5. 4. 12. 5. 5.
     20
 multum, 3. 10. 5
 multum falleris, 1. 23. 6
 multum gemens, 5. 7.
     10
 multum prius, 3. 10. 5
 mulum, 2. 7. 8
 mulam, 3. 6. 1
 muli, 2. 7. 1
 mundum, 4. 5. 21
 munitus, 2. 6. 1
 muneris, 4. 15. 5
 munere, 2. 6. 16
 munera, 4. 10. 5
 murum, 4. 23. 15
 mus, 4. 1. 4
 murem, 4. 22. 3
 mures, 4. 6. 1
 mures veloces, 4. 1. 2
 muribus, 1. 21. 3
 musa, 3. Prolog. 7
 musarum, 3. Prolog.
     16

musca, 3. 6. 1. 4. 23.
     2. 4. 23. 3
 muscipula, 4. 1. 8
 musicum, 4. 19. 19
 muscila, 1. 22. 1. 4. 1.
     I
 mustelarum, 4. 6. 1
 mutant, 1. 15. 2
 mutandum, 3. Prolog.
     15
 mutatur, 4. 16. 5
 mutatus, 5. 1. 17
 mutire, 4. 25. 34
 mutam, 3. 18. 9
 Myronem, 5. 1. 7
 Myrtus, 3. 17. 3

N

NActa, 2. 4. 2
 Nænia, 3. Pro-
 log. 10. 4. Prolog. 3
 nam, 2. 2. 9. & alibi.
 naris, 3. 3. 14
 naribus, 3. 1. 4. 4. 17. 7
 narratio, 1. 12. 2. 5.
     7. 17
 narratione, 4. 5. 2
 narro, 3. 12. 8
 narrabo, 3. 10. 8
 narrabit, 3. 17. 8
 narrandi, 2. Prolog. 15
 narrare, 1. 6. 2
 narrata, 4. 24. 31
 nascerer, 3. 15. 10
 natus, 1. 1. 11. 3. Pro-
     log. 20. 3. 8. 6. 4.
     19. 15
 natus es, 5. 9. 4
 natus est, 3. 20. 1
 nati, 1. 27. 2
 nasute, 4. 6. 1
 nata, 3. 7. 6
 natali, 3. 15. 12
 natans, 1. 4. 2
 natio, 2. 5. 1

natum, 3. 20. 28
 nato, 3. 10. 45
 nati tui, 2. 4. 13
 natos, 1. 24. 4. 1. 8.
     12
 natura, 1. 3. 14. 2. 9.
     16
 natura sinistra, 2. 9. 16
 naturæ, 1. 5. 33
 naturæ dedecus, 1. 21.
     11
 naturæ munere, 2. 6.
     16
 naturæ ortus, 1. 18. 5
 naufragi, 4. 21. 18
 navis, 4. 16. 3
 navem, 4. 21. 9
 nausent, 4. 7. 25
 nautas, 4. 16. 7
 ne, 1. 2. 31. & alibi
     pluries.
 Neapolim, 2. 5. 7
 nec, 1. 5. 7. & alibi
     pluries.
 necessitas, 3. 15. 17
 necat, 3. 2. 13
 neci, 4. 1. 5
 necuit, 4. 18. 4
 necare, 5. 3. 10
 nectar, 3. 16. 13
 negas, 1. 10. 10
 negabat, 1. 10. 5
 negavit, 1. 15. 9
 negarunt, 1. 24. 6
 negarat, 3. 16. 19
 negare, 2. 1. 1
 negligunt, 2. 7. 9
 neglecto, 4. 4. 20
 negligentur, 4. 1. 4
 negotiis, 3. Prolog. 2
 nemo, 1. 14. 16. & a-
     libi.
 nempe, 2. 2. 2. 4. 23.
     16
 nemoris, 1. 30. 8
 nemoris cultrix, 2. 4. 3
     ne

VOCABULORUM.

- nemoris Pelei jugo, 4.
 6. 6
 nemorolis, 2. 8. 2
 nescit, 2. Prolog. 13
 nescio quid, 2. 5. 19
 nequicquam, 2. 6. 10
 nequitia, 2. 6. 3
 nequitia, 3. 8. 15
 necem, 1. 2. 25: 1. 31.
 4: 2. 8: 2. 6: 4. 6. 3
 necem instantem, 1. 22. 1
 nece, 2. 6. 17
 nece injusta, 1. 1. 13
 nidum, 4. 4. 1. 6
 nidoque, 1. 28. 4
 nihil, 3. 10. 28: 3. 17. 8.
 & alibi pluries.
 nihilominus, 3. Prolog.
 48
 nigar, 3. 15. 10
 nigros, 2. 2. 10
 nil, 1. 15. 2. & alibi.
 Nilo, 1. 25. 5
 nimiam, 1. 12. 6
 nimiaque, 4. 16. 7
 nimia brevitate, 3. 10.
 60
 nisi, 1. 11. 14: & alibi.
 nifu, 1. 21. 7
 nites, 3. 7. 4
 nitetur, 4. 25. 17
 nixa, 4. 8. 11
 nitor, 1. 13. 6
 nitor smaragdi, 3. 18.
 7
 nives, 3. 7. 11
 nivea, 5. 7. 36
 niveis, 5. 7. 37
 nobilis, 5. 7. 16
 nobilis comœdiis, 5. 1.
 9
 nobilis dives, 5. 5. 4
 nobilem, 1. 14. 12
 nobili, 3. 1. 2
 nobiles, 4. 21. 4
 noceat, 5. 1. 8
 nocens est, 5. 3. 12
 nocendum, 1. 26. 1
 nocivum, 1. 29. 3
 noctu, 2. 4. 18: 3. 7.
 10
 noctua, 3. 16. 8. 17
 noctuæ, 3. 16. 3
 nocturnus, 1. 23. 3
 nolo, 1. 29. 11: 3. 7.
 27: 4. 3. 4
 noluitis, 1. 2. 29
 noli, 1. 22. 8: 1. 25. 7:
 7. 3. 4: 4. 9. 23
 noli adfectare, 3. 18. 14
 nomen, 1. 14. 2: 1. 16. 1
 nomen Æsopi, 5. 1. 1
 nomen amici, 3. 9. 1
 nomine, 1. 14. 3
 nomine auctoris, 2. Pro-
 log. 7
 nomino, 5. Prolog. 11
 nominor, 1. 5. 7
 non, 1. Prolog. 6. &
 alibi pluries.
 nondum, 4. 3. 4
 nos, 1. Prolog. 7
 nobis, 1. 3. 3: 1. 30. 3.
 & alibi.
 noster, 4. 10. 9
 nostra, 1. 9. 9: 4. 9. 4.
 & alibi.
 nostrum, 1. 0. 11
 nostrum studium, 2. 9.
 12
 nostræ, 4. 25. 8
 nostram, 2. 4. 10
 nostro, 1. 8. 11
 nostro seculo, 5. 1. 4
 nostris, 1. 3. 13: 4. 23. 4
 nossen, 1. 11. 14
 nosset, 3. 13. 4
 notam, 1. 3. 11
 notas, 4. 23. 37
 notis, 1. 11. 2
 notare, 3. Prolog. 49
 notescet, 3. 3. 3
 notuit, 5. 7. 35
 notus, 3. 10. 58: 5. 5.
 8
 nota, 1. 9. 5
 noto 3. Prolog. 63
 notis, 2. 5. 16
 notior, 5. 7. 4
 notos, 1. 11. 9
 novacula, 5. 8. 1
 novercæ, 3. 10. 3
 noverat, 4. 5. 28
 noverit, 3. 1. 7
 novies, 3. Prolog. 19
 novitatem, 5. 5. 6
 novum, 4. 17. 35
 novo, 1. 11. 8: 5. 1. 5
 novi, 5. 9. 4
 novos, 1. 11. 9
 novis, 4. 6. 5
 novis rebus, 5. Prolog.
 13
 novissime, 1. 24. 9: 3.
 14. 9: 4. 10. 20
 nox, 3. 2. 7: 3. 7. 19
 noctis, 2. 8. 10
 noxiorum, 4. 25. 31
 nudabit, 3. Prolog. 47
 nudatum, 5. 3. 1
 nudo, 5. 8. 2
 nudos, 4. 21. 17
 nulla, 1. 13. 8: 3. 15.
 14. & alibi.
 nullum, 4. 19. 11: 3.
 16. 9
 nulli, 1. 26. 1
 nullo modo, 1. 26. 5
 nullis, 5. 5. 14
 num, 1. 15. 7
 numinum, 4. 24. 32
 numeret, 3. Prolog.
 56
 numeremus, 5. 4. 10
 numero, 4. 24. 16
 nummos, 2. 7. 9
 nummis, 4. 21. 23
 nunc, 1. 6. 7. & alibi.
 nun-

INDEX

nunquam, 1. 4. 5: 3. 3.
15. & alibi.
nuper, 4. 16. 14: 2. 8.
21
nuptias, 1. 6. 1
nutrit, 3. 15. 7
nutritus, 5. 4. 6
nucibus, 3. 14. 2

O

O Canis, 1. 27. 9
O me infelicem,
1. 12. 13
ô nata, 3. 17. 11
ô quanta species, 1. 7. 2
ô qui, 1. 13. 6
ô h, 4. 5. 30
ô suavis anima, 3. 1. 5
objectus, 5. 10. 4
objecto, 1. 23. 4: 4.
11. 8
obiit, 3. 10. 3
obitum, 3. 20. 2
objurgabat, 1. 9. 4
objurgabat, canem, 5.
10. 7
oblectent, 3. Prolog.
32
oblitus, 1. 27. 7
obnoxia, 3. Prolog. 34
obnoxia, 2. 7. 1
obscœna, 3. 11. 2
obstistere, 3. 16. 19
obscurò, 4. 2. 3
obtegere, 5. 5. 30
obteret, 1. 30. 10
obtrechet, 5. Prolog. 16
obtrectare, 2. 9. 10: 5.
Prolog. 15
obvius, 1. 29. 4: 4. 21.
25
occasionem, 5. 8. 5
occasione, 2. 8. 9
occœpit, 1. 1. 5
occidi, 2. 8. 26.

occidit, 2. 6. 17
occiso, 5. 2. 7
occubuit, 4. 2. 5
occupat, 1. 2. 5
occupavit, 5. 1. 2
occuparat, 2. 9. 5
occupaveris, 5. 8. 3
occupata, 2. 5. 2
occupato, 3. 19. 12
occurrit, 2. 9. 15: 3.
7. 3
oculos, 4. 11. 6
oculos centum, 2. 8.
18.
oculis, 4. 4. 4
odi, 4. 11. 7
odio, 3. 10. 57
odiosissima, 2. 5. 4
odorem, 3. 1. 3: 4. 17:
24
odore, 4. 17. 18.
offendimus, 3. 10. 60
offendunt, 5. 5. 4
offendar, 4. 10. 6
offerre, 2. 1. 2
officinam, 4. 7. 3
officium, 1. 29. 6: 3.
7. 8
officium come, 2. 5. 15
officii, mei, 3. Prolog. 5
olfacit, 4. 17. 35
olim, 3. 2. 2. & alibi.
oliva, 3. 17. 9
omina læva, 3. 18. 12
omiserim, 5. Prolog. 5
omnino, 1. 2. 8: 4. 9.
23
omne, 4. 7. 7
omnem, 2. 9. 14: 4. 19.
25
omni, 1. 2. 21: 1. 31. 9
omni cura, 3. Prolog. 8
omni vigilia, 3. Prolog.
25
omnes, 1. 6. 7. & alibi.
omnia, 4. 17. 22: 4. 22. 6

omnium, 4. 52. 33
omnibus, 3. 17. 11: 5:
7. 35
onerant laudibus, 5. 3. 1
20
onerant faxis, 3. 2. 4
onus, 1. 2. 8
onus ignotum, 3. 15. 4
onus naturæ, 1. 18. 5
onere degravati, 4. 21.
15
onere dives, 2. 7. 4
onustus, 4. 10. 3
opera, 2. 5. 23
opera vocis meæ, 1. 11.
13
operæ pretium, 2. 5. 6
operam, 5. 7. 5
operam perdunt, 1. 25. 2
operarios, 4. 5. 23
opes, 1. 7. 14: 3. Prolog.
24: 4. 11. 1
opes regales, 1. 27. 10
opibus, 4. 21. 13
opimam prædam, 2. 6. 8
opinans, 5. 7. 8
opinione, 3. 10. 55
opinum, 1. 9. 6
oportet, 2. Prolog. 2.
4. 16. 9
oppetit, 3. 16. 2
oppido, 3. 10. 19
opponat, 2. 9. 9
opportuno, 2. 8. 4
opprimunt, 1. 1. 15
oppressit, 4. 24. 29
opprimat, 2. 4. 10
opprimere, 5. 3. 2
oppressum, 1. 9. 3
oppressi, 5. 1. 5
oppugnant, 2. 6. 3
opsonia, 3. 4. 2
opsoniorum, 4. 19. 22
optem, 5. 3. 10
optimos, 3. 4. 7
optimis rebus, 4. 23. 13
opus,

VOCABULORUM.

opus 4. 20. 7
opus infundite, 3. 13. 9
opus adprobavit, 4. 24.
operis, 5. Prolog. 1
operis residui, 4. 25. 5
opere, 4. 9. 9
operibus, 5. 1. 5
opus est, 4. 23. 31
oro, 4. 19. 5
oratum, 4. 17. 2
orare, 1. 28. 5
orbam, 3. 10. 45
ordo, 5. 7. 30
ordinem, 4. 20. 9
ordo vulgatus, 4. 24.
orta, 4. 3. 3
ornamenta, 4. 5. 36
ornant se, 3. 23. 38
ornatum, 4. 5. 44
Orpheo, 3. Prolog. 57
ore, 1. 4. 6: 1. 8. 11
ore emisit, 1. 13. 100
os, 1. 8. 4
ossa, 3. 7. 21
ossa humana, 1. 27. 3
osculantur, 5. 1. 5
oscula, 3. 8. 12: 4. 23.
oscula matronarum, 4.
ostendit, 3. 15. 3: 4. 10
ostendamus, 1. 9. 2
ostenderet, 5. 5. 6
ostenderet sese, 5. 7. 19
ostenderet, 5. Prolog. 12
ostendere, 3. Prolog. 50
ostendere vocem, 1. 13. 9
ostentum, 3. 3. 16
otiosum, 3. 7. 14
otium, 5. 1. 7
otium des corpori, 3.
Prolog. 13

otio, 2. 5. 2
ovis, 1. 17. 6: 1. 17. 8
ovis patiens injuriæ,
5. 3
ove, 1. 17. 2
ovem, 1. 16. 3
oves, 3. 3. 4
ovesque, 3. 15. 3

P.

Pactam, 3. 8. 17
pacto, 2. 6. 6. &
alibi.
palam, 4. 25. 33
Pallas, 3. 16. 13
palladio, 4. 6. 9
pallio, 5. 5. 18
paludis, 1. 30. 9
palude, 1. 30. 2
paludibus, 1. 11. 10
panis, 3. 7. 21
panem, 1. 17. 3: & alibi.
Panthera, 3. 2. 2
par esse, 1. 19. 10
par color, 3. 13. 6
par gratia, 3. 2. 1
par officium, 3. 7. 18
pares, 2. 2. 7: 4. 15. 6
parco-sciens, 4. 25. 1
pepercerant, 3. 2. 10
parcas mihi, 1. 22. 2
parcite, 2. 8. 8
parce, 4. 16. 9
paruit, 2. 6. 18
parens, 3. Prolog. 57
parentes, 3. 16. 17
pareret, 4. 22. 3
peperit, 3. Prolog. 19: 3.
pepererunt, 3. 3. 4
pepererat, 2. 4. 2
pariter, 5. 2. 13
paret ornatum, 4. 5. 44
paret vinum, 4. 5. 43

parta, 5. Prolog. 17
pararet, 3. 10. 10
parare, 3. 19. 2
paratur, 2. 4. 7
paratus, 3. 7. 11
parata, 2. 4. 15
pars, 2. 1. 10
partem, 4. 24. 12
partem postulans, 2. 1. 4
parte, 2. 6. 11
partes, 2. Prolog. 11: 13
partes tuæ, 4. 25. 24
partibus, 1. 2. 4: 3.
partibus factis, 1. 5. 6
particulo, 5. Prolog. 10.
partiens, 3. 8. 13
parturibat, 4. 22. 1
parturiens, 1. 19. 30
partu, 1. 18. 2
parum, 4. 6. 3
parum est, 2. 8. 22
parva, 1. 15. 3
parvum, 1. 2. 14
parvæ rei, 4. 3. 10
parvo, 5. 5. 3
parvas, 3. 9. 2
parvulæ, 5. 3. 3
pascibat, 1. 15. 3
pastum, 2. 4. 1
pasci, 4. 23. 39
passer, 1. 9. 4
passim, 5. 1. 3
pastores, 3. 2. 13
pastoribus, 3. 3. 17: 4.
patefecit, 4. 6. 11
patena, 1. 26. 4
patet, 1. 18. 2
patere, 2. 9. 3
pater, 1. 1. 12
pater Deorum, 1. 2. 15
patris 4. 6. 16
patri, 4. 5. 32
pater

- paterfamilias, 3. 10.
 48
 patientia, 3. 6. 3
 patior, 3. 7. 11
 patitur, 4. 25. 2
 patiens, 1. 5. 3
 pati, 1. 3. 11: 1. 26. 12:
 4. 4. 9
 patrimonium, 4. 19. 23
 patriæ, 3. Prolog. 55
 patriam, 4. 21. 7
 patroni, 3. 10. 37
 pauci, 4. 21. 14
 paucos, 1. 17. 7
 paucas, 5. Prolog. 12
 paucis, 1. 9. 2: 3. 2. 127
 5. 4. 12
 paventes, 1. 11. 9
 pavidum, 1. 2. 15
 paulo, 5. 7. 4: 12
 pavor, 3. 18. 1
 pavoni, 1. 13. 5: 1. 3. 8
 pavonum, 1. 3. 7
 pavorem, 2. 4. 20
 pauper, 2. 1. 14
 pauperes, 1. 15. 2
 paupertatem, 4. 21. 3
 peccat, 1. 8. 2: 5. 3. 12
 peccant, 3. 10. 52. 53
 peccet, 3. 1. 8
 peccinent, 5. 6. 1
 pectus, 3. 10. 27: 4.
 9. 3
 pector, 3. Prolog. 9
 pecunia, 2. 7. 2
 pecuniam, 4. 5. 17. 48
 pecus, 3. 2. 13
 pecore, 4. 5. 45
 peccora, 3. 3. 4. 4. 5.
 23. 40
 pedes, 1. 9. 5
 pedisseques, 4. 5. 38
 pegma, 5. 7. 7
 Pelagi, 4. 21. 7
 Pelei, 4. 6. 6
 Pella, 4. 6. 12
 Peliadum, 4. 6. 16
 pellem, 1. 24. 4
 pelle, 4. 1. 7
 Pelusio, 2. 5. 12
 penderet, 1. 27. 6
 pendens, 5. 8. 1
 pendere, 3. 4. 1
 penitus, 3. Prolog. 28
 pennæ, 1. 31. 4
 pennarum, 1. 13. 6
 pennas, 1. 3. 5. 8
 penula, 5. 2. 8
 per artus fratris, 4. 6.
 15
 per auras, 2. 6. 7
 per campum, 1. 12. 8
 per flumen, 1. 4. 2
 per forum, 3. 19. 6
 per fabellas, 2. Prolog.
 2
 per quem, 4. 10. 10
 per te, 2. 1. 5
 peras, 4. 9. 1
 perages, 4. 25. 13
 peractis mensibus, 1. 18. 2
 perdunt, 1. 25. 3
 perdidisse, 1. 10. 9
 perdere, 5. 7. 9
 perdomuit, 4. 9. 19
 perductus, 3. Prolog.
 28
 peregrinam, 1. 26. 11
 pereco, 3. 7. 6
 perferri, 1. 4. 4
 perit, 1. 24. 1: 4. 2. 6
 perit opera, 2. 5. 23
 periit, 4. 21. 27
 periere, 1. 10. 6
 perire, 3. Prolog. 5
 perierant, 4. 21. 15
 perierint, 5. 4. 10
 perituræ, 3. 2. 5
 perfecit, 4. 20. 8
 periclitatur, 4. 5. 11
 periculum, 3. 3. 8: 4.
 8. 1: 1. 29. 3: 4.
 25. 34
 periculo, 2. 4. 13: 21
 7. 14: 2. 8. 19: 4.
 16. 8
 periculo mortis, 1. 28.
 11
 periculosum est, 3. 10. 1
 periculosum lucrum, 5.
 4. 8
 periculosum, 1. 8. 9
 peritus, 3. 3. 1
 peritis, 1. 23. 2
 perjurio, 4. 19. 24
 perleges, 5. prolog. 14
 perlustro, 4. 22. 6
 permotus, 1. 6. 5
 pernicies, 1. 30. 39: 2.
 4. 6
 pernicious, 1. 20. 2
 perniciousitas, 1. 9. 4
 perorassent, 1. 10. 7
 perpasso, 3. 7. 2
 perpeti, 4. 5. 41
 persalutasset, 4. 11. 4
 perscrutatus, 3. 10. 47
 persequitur, 3. 26. 3
 persecuta, 1. 28. 5
 persolvit, 3. 5. 1
 personam, 1. 7. 1
 perstes, 3. Prolog. 14
 persuasus, 3. 5. 8
 persuasa est, 1. 8. 7
 pertinet, 1. 30. 11
 pertineat, 3. 1. 7
 pertinere, 1. 14. 17: 3.
 3. 7
 pertraxerunt, 3. 10. 35
 perturbatus, 4. 4. 27
 perturbatis, 2. 4. 11
 pervellit, 5. 5. 32
 pervenit, 2. 9. 12: 4.
 19. 3
 pedem, 2. 1. 8: 4. 4. 28
 pede, 1. 30. 10: 2. 18:
 4. 17. 6
 pedes,

VOCABULORUM.

pedes, 1. 14. 16: 1. 9. 5	plane, 3. 7. 26. 3. 12. 7	polivi, 1. Prolog. 2
peffimos, 3. 4. 6	plano, 2. 4. 10	politam, 4. 5. 36
peto, 2. Prolog. 63: 4.	plaudit, 5. 7. 33	pollicitus, 4. 5. 26
25. 8	plausum, 5. Prolog. 20	pollui, 3. 10. 17
petis, 1. 10. 9	plausu, 5. 5. 21	ponderet, 3. 10. 55
petit, 2. 8. 3: 4. 24. 6	plausus, 5. 5. 28: 5. 7.	pondere, 2. 6. 10
petunt, 1. 11. 9	28	ponis, 3. 9. 5
petebat, 1. 4. 7	plebes, 4. 5. 12	poni, 5. 4. 3
petiit, 4. 3. 4	plebeio, 4. 25. 34	ponti, 4. 6. 10
petivit, 2. 1. 12	plecteret, 5. 9. 3	poposcit, 1. 4. 7
petierunt, 2. 1. 11: 4.	plectimur, 1. 131. 13	populus, 3. 14. 7: 4. 9:
21. 18	plenam, 4. 5. 35: 1. 26.	30: 5. 5. 34: 5. 7. 34
petiere, 3. 10. 39	8	populum, 4. 5. 10
petieret, 1. 17. 2	plerumque, 1. 26. 8: 3.	populus cella, 3. 17. 4
petierant, 1. 20. 6	16. 2	porcelli, 5. 5. 17
petierint, 2. 1. 2: 3. 2.	plumis, 3. 18. 8	porcellum, 5. 5. 3: 5. 5.
19	plurimum, 2. 8. 28	36
petens, 3. 10. 21	plus, 3. 5. 4: 4. 4. 1:	porcellos, 2. 4. 15
petens Neapolim, 2. 5. 7	1. 5. 8	porrigunt, 4. 21: 25. 9
petivit, 2. 1. 12	plus temporis, 4. 25. 12	porro, 3. prolog. 38:
petulas, 3. 5. 2	plus valeo, 1. 5. 9	3. 15. 11
petulans jurgium, 3. 11.	plures, 1. 3. 7: 2. 9. 9:	portis, 4. 5. 7
2	4. 19. 2: 4. 21. 15:	portat, 3. 15. 5
petulansturba, 1. 2. 20	5. Prolog. 12	portem, 1. 15. 10
Phoebo, 3. 17: 3	plura, 3. Prolog. 39: 3.	posceret, 4. 24. 12
Phoedri, 2. Prolog. 1.	10. 14	posita, 2. 5. 9
Phalereus, 5. 1. 1	pluribus, 2. 3. 4: 3. 10.	posita, 3. 14. 8
philite, 4. 10. 10	59	posito, 1. 14. 9: 1. 2.
Phryx, 3. Prolog. 52	pluris, 4. 23. 3	19
Pierio, 3. Prolog. 17	Pluto, 1. 11. 5	posse, 1. 18. 6: 3. 3. 11
pietas, 4. 10. 10	poculis, 4. 24. 20	posset, 1. 19. 7. & alibi.
pignore, 5. 20. 5: 5. 5.	poenae, 4. 10. 8	possent, 1. 15. 6: 1. 20. 4
37	poenam, 4. 17. 26: 3.	possideat, 3. 10. 37
pilis, 5. 6. 2	10. 32	possideant, 4. 5. 10: 4.
pictis, 3. 18. 8	poena dignum, 3. 3. 13	5. 15
pingi, 2. 2. 8	poenas, 4. 17. 28	possidebit, 4. 5. 47
pinus, 3. 17. 4: 4. 6. 7	poenas dat, 1. 13. 2	possis, 3. 5. 5: 5. 2. 14
Pistratus, 1. 2. 5	poenas luat, 3. 10. 44	possint, 4. 17. 31
placet ibid.	poenas luere, 1. 17. 1	possit, 3. 13. 14. & ali-
placet, fatis, 4. 19. 13	poenas oppetit, 3. 16. 2	bi.
placuit, 3. 17. 3	poenas penderet, 1. 27. 6	possum, 1. 1. 7
placidus, 2. 1. 9	poenas persolvit, 3. 5. 10	possunt, 3. 9. 17: 4. 2. 5
placido, 2. 7. 6	poenitendum, 5. 5. 3	possumus, 4. 9. 4
placo, 4. 6. 4	poenitentia, 1. 13. 2	post mortem, 3. 20. 10
plagæ, 4. 1. 11	poëtæ, 5. 5. 9: 4. 24.	post obitum, 3. 20. 2
plagis, 4. 1. 6	8	post paucos dies, 1. 17. 7
		post

INDEX

- post tempus, 4. 18. 1
 post tergum, 4. 9. 2
 posteri, 3. Prolog. 32
 posteros, 4. 17. 34
 posteris, 4. 4. 21
 postquam, 1. 1. 11. &
     alibi.
 posttridie, 3. 2. 8. 5. 5.
     24
 postulas, 1. 8. 12
 postularunt, 3. 10. 34
 postulans, 2. 1. 2
 posuit, 1. 16. 8. 1. 28.
     4. 3. 14. 5
 posuerat, 2. 4. 3
 posuere, 2. 9. 1
 posuisse, 1. 26. 5
 potare, 3. 16. 13
 potens, 3. 5. 6
 potentem, 1. 24. 1
 potente, 1. 5. 1
 potentes, 1. 30. 1
 poterit, 4. 4. 39
 potes, 3. 7. 8. 3. 12. 7.
     4. 2. 3
 potest, 1. 27. 1. 2. 14.
     26
 potestas, 3. 15. 14
 potior, 1. 12. 6. 3. 15.
     9. 15
 potius, 1. 3. 2. 4. 3.
     13
 potrici, 4. 4. 25
 potueris, 1. 19. 10
 potuerit, 1. 26. 6
 potuissent, 4. 4. 32
 potuit, 3. 3. 15. 4. 2.
     3. 4. 4. 19
 præbuerunt, 2. 4. 24
 præcepto, 3. 8. 1
 præcludit, 1. 2. 26
 præcludere, 1. 23. 5
 præcurrit, 2. 5. 18
 prædam, 1. 5. 11. 2. 6.
     8. 2. 8. 27. 5. 6.
     4. 5. 10. 6
 prædator, 2. 1. 2
 prædones, 4. 21. 16
 præfulget, 3. 18. 7
 prægusto, 4. 23. 4
 prælio, 4. 5. 5
 præluceat, 4. 10. 9
 præmetuens, 1. 16. 4
 præmium, 1. 8. 10. 2.
     3. 6. 3. 5. 7. 4. 17.
     33. 4. 19. 9. 4. 25.
     8
 præmio, 1. 14. 9. 5. 5.
     5. 5. 14. 9
 præponens, 3. Prolog.
     27
 præsentiam, 5. 24. 32
 præsentibus, 5. 1. 8
 præsepe, 2. 8. 22
 præsepia, 5. 9. 2
 præsideo, 4. 5. 12
 præstat, 3. 15. 16
 præstem, 1. 31. 9
 præstes, 3. Prolog. 15
 præstiterint, 2. 8. 16
 præstare, 3. 7. 8
 præstatur, 3. 4. 1
 præter, 1. 15. 2
 præterissem, 3. 13. 6
 prævalet, 1. 13. 14
 prato, 1. 24. 2
 prava, 1. 25. 1
 prave, 3. 10. 6
 Praxitelem, 5. 1. 6
 prece, 3. 16. 7
 preces, 1. 19. 6
 precibus, 5. 7. 18. 4.
     3. 7
 premit, 4. 5. 10
 premere, 1. 11. 12
 premitur, 4. 25. 32
 prensa, 1. 22. 1
 pretium, 1. 8. 1. 5. 1. 5.
     5. 5. 45. 1. 8. 1
 pretium est operæ, 2.
     5. 6
 pretii, 3. 12. 4
 pretio, 1. 8. 6. 4. 4. 47.
     & alibi.
 pretia, 4. 19. 12
 pretiosas, 4. 21. 11
 primus, 2. 9. 5
 prima, 3. 6. 5. 4. 6. 10.
     4. Prolog. 6
 primum, 4. 19. 6. 4.
     25. 2
 primam, 1. 5. 7
 primo, 3. 10. 31. 4. 10.
     16
 primum, 3. 3. 3
 princeps, 5. 7. 17. 5. 7
     41
 princeps tibicen, 5. 7. 4
 principes, 5. 7. 27. 5
     1. 13
 principum, 4. 5. 11
 principatu, 1. 50. 5
 prior, 1. 26. 4. 4. 23.
     2. 5. 5. 27
 prior ales, 1. 13. 8
 priore, 5. 5. 31
 priores, 4. 19. 16
 prius, 1. 3. 12. 3. 10. 5.
     4. 25. 24
 prittinum, 1. 2. 3
 pristinam, 1. 21. 1
 pristina, 4. 12. 6
 privata, 1. 22. 11
 privatam, 3. 10. 45
 privus, 5. Prolog. 8
 pro judicio, 5. 5. 2
 pro quo, 1. 8. 10
 pro re domini, 1. 23. 6
 pro salute, 5. 4. 2
 pro thesauro, 5. 6. 6
 pro vita, 3. 2. 16
 probans, 5. 5. 37
 probatur, 1. 13. 13
 probanda, 4. 12. 2
 procax, 1. 2. 2
 procedunt, 3. 7. 15
 proclivis, 4. 25. 21
 procul, 4. 1. 9
 pro-

VOCABULORUM.

proculcatas, 1. 30. 10
 procurare, 3. 3. 16
 prodesse, 3. 12. 7 : 4.
 18. 6
 prodit, 4. 6. 5 : 5 : 5.
 27
 prodit foras, 2. 4. 22
 prodidit, 1. 3. 3 : 4. 17.
 18
 proditurum, 5. 7. 22
 profuerint, 1. 12. 14
 progeniem, 2. 4. 10
 progredi, 3. 6. 2
 profecto, 3. 19. 11 : 4.
 24. 21
 profert, 5. 5. 36
 prolatum, 5. 5. 10
 profecti, 4. 17. 6
 professus est, 5. 5. 23
 professæ, 4. 6. 8
 professum, 3. Prolog. 52
 profugerit, 1. 30. 8
 prolapsam, 3. 15. 6
 prolem, 2. 4. 19
 proloquar, 3. 7. 1
 promisit, 4. 24. 19
 promitte, 4. 24. 13
 promissa, 2. 6. 11
 promorat, 4. 24. 28
 prope, 4. 21. 17
 propulsi, 4. 17. 12
 properat, 3. 2. 11
 propior, 4. 25. 10
 propior est, 4. 25. 10
 proposuit, 3. 13. 5 : 4.
 25. 29
 proposito, 5. 5. 5
 propositum, 1. 5. 2 :
 2. Prolog. 6 : 3. Pro-
 log. 16
 propositi, 4. 20. 9
 proprium, 1. 4. 1
 proprium genus, 1. 3.
 10
 proprios, 3. Prolog. 36
 propriis, 3. 18. 13 : 4. 9. 2

propriis veribus, 3. Pro-
 log. 36
 propter illos, 1. 1. 14
 propter fructum, 3. 17.
 9
 propter, virtutem, 4. 11.
 3
 propter volans, 2. 6. 7
 propterea, 3. 10. 59
 prorsus 2. 1. 11 : 5. 4. 5
 prosequuntur, 5. 5. 21
 profectus, 3. 5. 4
 prospectat, 2. 5. 10
 prospicit, 2. 4. 20 : 2. 5.
 10
 prosternit se, 5. 7. 38
 profit, 3. 17. 13
 protinus, 4. 18. 4
 protrusus, 5. 7. 44
 provocet, 4. 24. 25
 provolat, 3. 2. 12
 proximum, 3. 10. 12
 proximam, 2. 8. 3
 proximam culpæ, 1. 10. 5
 proximi, 5. 1. 16
 prudenti, 1. Prolog. 4
 prudentia, 1. 14. 11
 pudeat, 2. 9. 19
 pudor, 2. 1. 12
 puella, 2. 2. 9
 puer, 4. 25. 34
 puero, 3. 10. 13
 puerorum, 3. 14. 1
 pueriliter, 3. 8. 5
 pugnae, 5. 10. 4
 pugnam, 1. 3. 2
 pulchra juvenis, 2. 2. 4
 pulchra facie, 3. 8. 3
 pulchre, 1. 10. 10 : 4.
 19. 6 : 4. 20. 2
 pulcherrime, 3. 13. 4
 pullus 3. 12. 1
 pullis 1. 28. 4
 pulmentarium, 3. 7. 23
 pulpito, 5. 7. 37
 pulverein, 2. 5. 17

pulvere, 4. 24. 24
 pulsus, 1. 30. 8
 puniri, 4. 10. 19
 punitorum, 5. 4. 11
 punctum, 5. 3. 3
 puram, 3. 10. 10
 purgo, 1. 22. 3
 putas, 1. 15. 8
 putat, 5. 7. 29
 putatis, 1. 14. 14
 putabat, 3. 20. 10
 putavit, 2. 5. 19
 putabit, 4. 20. 3
 putes, 3. 10. 52
 putet, 5. 9. 5
 putaret, 2. 2. 7
 putans, 1. 4. 4 : 4. 1. 4
 putans escam, 4. 1. 4
 putentur, 4. 6. 26
 puteum, 4. 8. 3
 puteo, 4. 8. 11
 pythæ, 4. 24. 5

Q

QUA, 1. 12. 10 : &
 alibi
 qua res, 4. 7. 4
 qua visum est, 3. 7. 20
 quadrantes, 4. 19. 23
 quæro, 3. 19. 9
 quæro vindictam, 4. 3. 11
 quærit, 1. 6. 5 : 1. 29.
 6 : 3. Prolog. 25 : 4.
 8. 2
 quærit escam, 3. 12. 2
 quærun, 3. 10. 24
 quæsit, 1. 24. 7 : 3.
 4. 3 : 4. 11. 6
 quærens ignem, 3. 18. 3
 quærens victum, 3. 16. 4
 quæritur, 2. Prolog. 2
 quæso, 1. 4. 7 : & alibi
 quæstionis, 3. 14. 8
 quæstus, 3. 20. 4
 quæstus genere, 4. 21. 6
 quæ-

INDEX

- questus stultitiæ, 1. 14.
     18
 qualis, 1. 11. 13
 quale, 3. 4. 4.
 qualem, 3. 1. 5
 quales, 5. 5. 38
 quam, 1. Prolog. 1 : &
     alibi pluries.
 quamlibet, 1. 25. 6
 quamvis, 1. 28. 1 : &
     alibi.
 quando, 3. 4. 6
 quandoquidem, 3. 10.
     52
 quantus, 4. 24. 2
 quanta, 1. 7. 2 : 1. 30.
     3
 quanta res, 3. 12. 3
 quantæ, 1. 14. 14
 quantam, 4. Prolog. 4
 quantis, 5. 2. 15
 quantò, 5. 5. 9
 quantò facilius, 3. 7.
     13
 quantò iustius, 4. 25.
     23
 quantum, 1. 13. 13 : 2.
     4. 25 : 1. 13. 7 : 2.
     8. 24 : 1. 13. 15 : 4.
     24. 1
 quapropter, 3. 6. 8 : 3.
     13. 15
 quare, 1. 31. 7 : 3. 17.
     5 : 5. Prolog. 10 : 5.
     5. 4.
 quartum, 5. Prolog. 14
 quartam, 1. 5. 10
 quas, 1. 19. 2 : & alibi.
 quasi, 3. 2. 8 : 5. Pro-
     log. 12
 quassat, 4. 17. 23
 queis, 5. 1. 11
 quem, 1. 4. 6 : & alibi.
 Quercus, 3. 17. 2
 Quercum, 3. 4. 9
 Quercu, 3. 13. 1
 Quercu sublimi, 2. 4. 1
 querela, 5. 6. 7
 querella, 1. 9. 10
 querellæ, 1. 6. 6
 querellam, 2. 9. 14 : 3.
     18. 15
 quereris, 1. 1. 7
 quereretur, 4. 16. 1
 queri, 1. 2. 8 : 4. 16. 9
 questuque, 1. 9. 7
 qui, 1. 1. 15. & alibi.
     quam pluries.
 qui possum, 1. 1. 7
 quis, 1. Prolog. 5. &
     alibi.
 quæ, 1. 3. 5 : & alibi
     quam pluries.
 quod, 1. Prolog. 3. &
     alibi pluries.
 quodve, 4. 19. 9
 quid, 3. Prolog. 14 : &
     alibi.
 quo, 1. 3. 11 : & alibi.
 qua, 1. 12. 10 : & alibi.
 qui sirt, 4. 25. 32
 quorum, 1. 14. 18 : &
     alibi.
 quos, 1. 3. 12 : & alibi.
 quibus, 1. 7. 3 : 5. 7. 6
 quis, 1. Prolog. 5 : &
     alibi.
 quia, 1. 2. 7
 quicquam, 1. 8. 14 : 3.
     12. 7 : 4. 19. 13.
 quidquid, 2. 6. 3 : 4. 20.
     3 : 2. 1. 2
 quicunque, 1. 10. 1 : 1.
     21. 1 : 2. Prol. 5
 quodcunque, 3. Prolog.
     27
 queincunque, 4. 5. 10
 quacunque, 4. 5. 46
 quidam, 1. 3. 12 : &
     alibi.
 quædam, 1. 6. 6 : &
     alibi.
 quodam, 1. 24. 2 : &
     alibi.
 quosdam, 3. 10. 60
 quidem, 2. 8. 17 : 4.
     12. 2
 quidnam, 1. 6. 9 : &
     alibi.
 quiescam, 3. 7. 19
 quieto, 2. 7. 6
 quietis, 2. 8. 15
 quin etiam, 5. 1. 7
 quippe, 1. 28. 7 : 3. 2 : 5
 quidnam, 3. 4. 3
 quanam, 4. 5. 17
 quinquam, 5. 1. 15
 quisque, 1. 26. 12 : &
     alibi.
 quovis pignores, 4. 20. 5
 quævis, 5. 3. 13
 quò, 4. 19. 16 : & alibi.
 quò mi, 3. 18. 9
 quò pertineat, 3. 1. 7
 quò venis, 4. 23. 30
 quòd, 4. 5. 33 : 5. 2. 16
 quod si, 2. 9. 8 : 3. Pro-
     log. 41 : 3. 10. 47
 quondam, 1. 6. 3 : 1. 28.
     3 : 4. 25. 33
 quoniam, 1. 2. 7 : &
     alibi.
 quotidie, 2. 4. 8 : &
     alibi.
 quoque, 1. 2. 30 : &
     alibi.
 quot, 4. 10. 14

R.

R Adicibus, 3. 10. 49
 ramo, 3. 16. 5
 ramis, 2. 4. 21
 ramosa, 1. 12. 5
 rana, 1. 24. 2 : 1. 30. 2
 ranæ, 1. 1. 10 : 1. 6. 4
 rapit, 1. 9. 6
 rapiunt, 4. 21. 16

VOCABULORUM.

rapuisti, 3. 6. 8
 rapuit, 1. 13. 11
 rapuistis, 4. 21. 27
 rapuere, 5. 4. 9
 rapiet ad se, 3. Prolog. 46
 rapere, 1. 16. 5
 rapitur, 5. 7. 7
 raptantur, 1. 25. 3
 raptum, 1. 13. 3
 rapinam, 2. 4. 22
 raptor, 1. 31. 5
 rara, 3. 9. 1
 rara mens, 4. Prolog. 6
 ratio, 5. Prolog. 9
 ratem, 4. 6. 9
 recidat, 3. 18. 15
 recipit, 4. 23. 35
 recipit ad se, 4. 21. 23
 reciperet, 1. 18. 4
 recipior, 3. Prolog. 23
 receptus cœlo, 4. 11. 3
 recepti, 4. 5. 3
 reclamant, 4. 17. 25
 recolit, 1. 18. 1
 rectâ 3. 10. 21
 rectâ per forum, 3. 19. 6
 recte 4. 12. 1
 recubuit, 4. 24. 19
 recusant, 3. 2. 18. 3. 13. 12
 recusassent, 3. 13. 17
 reddebat, 4. 12. 8
 reddidi, 5. 1. 2
 reddent, 4. 24. 13
 reddas 3. Prolog. 12
 reddas iudicium, 3. Prolog. 64
 reddas præmium, 4. 25. 8
 redeo, 5. 3. 6
 redit, 2. 8. 17
 redeunt, 2. 8. 12
 rediit, 4. 3. 5. 5. 24. 19
 redeat tibi, 3. 14. 13
 rediisses, 3. 12. 5

redire, 1. 3. 10. 3. 19. 7
 reducit, 5. 7. 18
 refelli, 4. 20. 6
 refert, 1. 15. 9
 referens, 4. 24. 10
 refertur, 5. 7. 11
 referri, 3. 2. 1
 refecit, 3. 2. 9
 refecta est, 4. 18. 4
 regales 1. 27. 10
 regiam, 4. 17. 11
 regnare, 3. 7. 27
 regnum, 1. 31. 11
 regno, 1. 30. 8
 Rege, 1. 2. 18
 Regem, 1. 2. 11. 1. 2. 22
 Reges, 3. Prolog. 18
 Regis, 4. 17. 27
 Regna, 4. 6. 13
 reject, 2. 1. 6
 rejecta, 5. 2. 8
 relaxes, 3. Prolog. 13
 religio, 3. 13. 8. 4. 25. 26
 religio sancta, 4. 10. 4
 religioni 1. 27. 6
 relinquunt, 4. 11. 17
 reliquit, 4. 4. 3
 reliquerat, 3. Prolog. 39
 reliquâ, 4. 24. 12
 reliquas, 3. 4. 2
 reliquis, 1. 31. 13
 reliquiæ, 3. 1. 6. 4. 25. 15
 reliquias, 5. 4. 3
 reliquiis, 1. 22. 6
 remediis, 3. Prolog. 44
 remedium, 2. 3. 3
 rependet, 3. Prolog. 12
 repente, 1. 23. 1. 2. 2. 8. & alibi.
 repente liberalis, 1. 23. 1
 reperit, 3. 10. 43. 3. 12. 2. 4. 5. 51. 4. 10. 18

reperi servitutem, 4. 3. 11
 repperit, 1. Prolog. 1
 reperies, 5. 4. 11
 reperies utilitatem, 4. Prolog. 4
 reperire, 4. 8. 2
 repetum, 5. 5. 20
 reperti sunt, 4. 24. 30
 repetunt, 5. 1. 8
 repeti, 5. 7. 31
 replent, 4. 17. 18
 replevit, 2. 4. 19
 repletam, 4. 11. 2
 repositenai, 1. 19. 5
 repræsentavit, 3. 10. 32
 reprehendere, 5. 7. 4
 repressit, 1. 29. 10
 repudiat, 1. 29. 5
 repulsam, 1. 3. 16
 repulsus, 1. 1. 9. 1. 3. 11
 reputavi, 5. 4. 8
 requiris, 4. 25. 32
 requirit, 1. 31. 2
 requitam, 1. 16. 7
 res, 1. 27. 1. 3. 12. 3. 3. 13. 7. 4. 4. 11. 4. 10. 14. 5. 7. 35
 res, cibi, 4. 7. 4
 rei, 3. 10. 2. 4. 10. 21
 rei domesticæ, 3. Prolog. 11
 rei narratæ, 4. 24. 31
 rei parvæ, 4. 3. 10
 rem, 1. 16. 2
 rem seminarum, 3. 8. 11
 rem gravem, 3. prolog. 51
 remque intelligit, 3. 5. 18
 re, 1. 13. 13. 1. 23. 6. 2. prolog. 7
 rerum, 4. 5. 49. 4. 25. 3. 5. 8. 5
 C 2 re-

INDEX

ferum varietas, 5. 5. 2
 res, 4. 21. 11
 rebus, 4. 23. 23: 5. 5. 3
 rebus novis, 5. Prolog.
 13
 rebus suis, 3. 8. 28
 resides, 3. 1. 7
 residens, 1. 13. 4
 residui, 4. 25. 5
 resonabat, 4. 24. 21
 respectu, 5. 4. 7
 respiciens, 3. 10. 28
 respondent, 4. 27. 8
 respondit, 1. 1. 11: 1.
 22. 4: 5. 3. 6: 2. 8.
 17: 3. 3. 7: 4. 6. 4:
 4. 18. 6
 responderunt, 5. 1. 16
 respondeas, 4. 19. 8
 responso, 4. 20. 6
 festivit, 1. 12. 3: 3. 14.
 2
 restiterunt, 3. 7. 4
 restituo, 3. 13. 15
 retorridus, 4. 1. 7
 retensum, 3. 14. 5
 retentis, 1. 12. 10
 retro, 2. 1. 6
 retudi, 4. 23. 36
 retuli, 4. 24. 4
 retulit, 1. 1. 9: 2. 1. 6
 retulit ad animum, 3.
 19. 10
 retulit, 2. 1. 8
 revertor, 3. 2. 21
 revertier, 4. 17. 14
 revocasset, 1. 26. 7
 reus, 4. 25. 22
 reum, 5. 7. 17
 rex, 1. 14. 6. 13
 resist, 1. 1. 13
 ridicule, 3. 4. 5
 rigentem, 4. 18. 2
 risum, 1. 29. 1
 risum movet, 1. Pro-
 log. 3

rifu, 5. 7. 31
 rivum, 1. 1. 1
 rogant, 3. 2. 16
 rogabat, 1. 16. 3
 rogavit, 4. 8. 6
 rogaret, 4. 18. 5
 rogasset, 1. 19. 3
 rogantes, 1. 1. 22: 4. 17.
 20: 4. 21. 25
 rogare, 5. 7. 34
 rogatus, 4. 5. 35
 rogata est, 3. 16. 6
 rogati, 3. 20. 8
 Roma, 5. 7. 27
 Romæ, 2. 5. 1
 Romamque, 3. 10. 35
 rostrum, 1. 26. 8
 rostris, 1. 3. 9
 rudis, 2. 1. 3
 rugosam, 1. 24. 4
 ruina, 4. 24. 29 4
 ruinam, 2. 4. 21
 ruit, 2. 6. 3: 3. 10. 4
 ruunt, 5. 1. 3
 rumor, 1. 5. 13: 4. 17. 16:
 5. 5. 11: 5. 7. 20
 rosuri, 1. 22. 7
 rumpes, 3. 14. 10
 rupto, 1. 24. 10
 rupti, 1. 20. 5
 rursus, 1. 24. 6: & a-
 libi.
 rusticus, 5. 5. 22. 29
 rustica, 4. 22. 24
 rustica, 4. 5. 37
 rusticum, 5. 5. 35
 rusticam, 4. 5. 5
 rustice, 3. 3. 16
 rustici, 2. 8. 12
 rusticum, 4. 5. 24

S

S Accos, 2. 7. 3
 sacrilegio, 4. 10. 3
 sacrum, 4. 10. 13

secutis, 4. 1. 7
 sepe, 1. 12. 2: & alibi.
 sepius, 1. 15. 1
 sævit, 3. 2. 14
 sebum, 1. 6. 14
 sævis, 1. 12. 11: 4. 16.
 3: 1. 31. 12
 sale, 5. 5. 8
 saliens, 4. 2. 2
 saltantis, 5. 7. 15
 saltem, 5. 2. 11
 saltu, 3. 2. 10
 saltibus, 1. 5. 4
 salve, 1. 29. 5
 salutantes, 3. 7.
 salute, 5. 4. 2
 salvum, 2. 8. 17
 salvo, 5. 7. 27
 sancta, 3. Prolog. 19
 sancta religio, 4. 10. 4
 sancto, 5. 4. 1
 sanctæ, 1. 27. 6
 sanctamque, 3. 10. 30
 sancta, 4. 12. 8
 sanctissime, 5. 5. 43
 sane, 3. 15. 12. & alibi.
 sanguinis, 1. 28. 10
 sanguinem, 5. 3. 9
 sanguine, 1. 29. 11
 sanitas, 4. 25. 36
 sanitatem, 5. 7. 12
 sapiens, 3. 14. 6: 3. 17.
 11
 sapientia, 1. 13. 14
 saperet, 3. 4. 3
 sapere, 4. 6. 26
 sapor, 3. 4. 4
 sapore, 3. 13. 10
 sarcinam, 3. 15. 6
 sarcinas, 3. 20. 5
 sarcinis, 2. 7. 3
 satiatur, 1. 26. 9
 satiari, 4. 8. 9
 satiari cibo, 3. 7. 14
 satis, 2. 6. 1: 4. 23. 21
 satis fecisset, 5. 10. 2
 sator,

VOCABULORUM.

- fator, 3. 17. 10
 faxo, 3. 2. 17
 faxa, 3. Prolog. 59
 faxis, 3. 2. 4
 scandit, 2. 4. 6
 scelestē, 4. 10. 7
 scelesta, 2. 4. 5
 scelere, 3. 10. 50
 scelera, 4. 10. 18
 scena, 5. 5. 13 : 5. 7. 5
 schola, 3. Prolog. 21
 scilicet, 5. 5. 30
 scio, 3. 6. 9 : 5. 3. 7
 scivit, 3. 15. 10
 scierunt, 4. 24. 32
 scito, 5. 1. 3
 scirem, 1. 25. 8
 scirent, 2. 9. 3
 scisset, 3. 15. 11
 scierint, 2. 3. 6
 sciens, 4. 25. 1
 scopulum, 2. 6. 11
 scribam, 4. 25. 1
 scripsit, 4. 21. 2
 scriberet, 4. 24. 5
 scripserim, 5. 10. 10
 scribendi, 5. Prolog. 9
 scriptum est, 4. 21. 3
 scriptor, 5. 1. 26
 scripta, 1. 1. 14 : 4. 6. 1
 scrutatur, 2. 8. 24
 scrutantur, 4. 17. 7
 scurra, 5. 5. 8 : 5. 5. 27
 scurram, 5. 5. 34
 scyphum, 1. 14. 7
 scythā, 3. Prolog. 53
 se, 1. 3. 6. & alibi.
 sese, 1. 24. 10. & alibi.
 secretum, 3. 10. 11. 4.
 21. 6. 4. 4. 6
 secreta, 1. 30. 9
 seculo, 5. 1. 4
 secunda re, 5. 2. 18
 secundum, 4. 10. 18
 secundam, 1. 5. 8
 secundis, 4. 16. 6
 secundo, 4. 10. 28
 secutus, 3. 10. 59
 secutis, 4. 1. 7
 securus, 1. 9. 9
 securum, 3. 10. 10
 securi, 3. 2. 7
 sed, 1. 20. 2. & alibi
 pluries.
 sedeo, 4. 23. 6
 sedent, 5. 5. 16
 sedit, 1. 10. 6 : 3. 6. 1
 sedens, 3. 6. 5
 sedans, 2. 5. 18
 sedare, 4. 3. 1
 sede, 1. 6. 8
 sedibus, 1. 3. 13
 seductus, 3. 10. 11
 sedula, 4. 4. 13
 segnis, 5. 8. 6
 segregata, 3. 15. 3
 Sejano, 3. Prolog. 42
 sella, 3. 6. 5
 semel, 1. 10. 10
 semianimus, 1. 9. 8
 semita, 3. Prolog. 39
 semper, 1. 13. 14 &
 alibi.
 senariis, 1. Prolog. 2.
 senex, 1. 15. 4. 9. 3. 3. 14 :
 3. 14. 4. 4. 4. 7
 senex latrans, 5. 10. 7
 senis, 2. Prolog. 8
 seni, 3. 19. 11
 senecta, 4. 1. 1
 senio, 4. 25. 16
 sensim, 4. 16. 9
 sensus, 2. Prolog. 10
 sensus testamenti, 4. 4.
 19. 4. 4. 30
 sensum, 1. 7. 4
 sensibus, 2. 4. 11
 sententia, 3. 10. 6
 sententiam, 4. 25. 34
 sententiam dixisse, 1. 10. 8
 sententiam sulsulit, 3.
 13. 13
 sententiis, 3. 3. 12
 sentit, 2. 8. 14 : 2. 9.
 13 : 3. 10. 27
 sentiebat, 1. 10. 15
 sensit, 3. 14. 3 : 3. 19.
 II
 sentiam, 4. 24. 14
 sentiat, 3. prolog. 3 : 4.
 7. 2 : 5. 2. 9
 sentiret, 1. 3. 16
 senserat, 3. 10. 31
 separata, 1. 30. 7
 seponit, 4. 4. 21
 sequitur, 2. 7. 6
 sequetur, 1. 5. 9
 sequerentur, 4. 5. 6
 sequentes, 5. 1. 16
 serenam, 4. 16. 5
 sermone, 4. 21. 22
 servit, 1. 22. 11
 serviam, 1. 15. 10
 servabo, 2. Prolog. 8
 servet, 2. Prolog. 6
 servans, 3. 10. 23
 servumque, 2. 9. 2
 servulo, 4. 24. 24
 servitus, 3. Prolog. 35
 servitatem, 1. 2. 6
 servitatem reperi, 4. 3.
 II
 sestertia, 4. 4. 12
 setosae, 2. 4. 12
 severitatem, 4. 6. 4
 sex, 1. 1. 10
 si, 1. Prolog. 5. & alibi.
 sic, 1. 5. 6 & alibi pluries.
 sicubi, 5. 24. 32
 Siculum, 2. 5. 10
 sidera, 1. 6. 4
 sidera Ledæ, 4. 2. 9
 significat, 2. 8. 27 : 4.
 10. 16 : 5. 8. 5
 significari, 1. 3. 10
 signum, 4. 5.
 files, 4. 23. 18
 filium, 5. 5. 15
 C 3   silentio

INDEX

silentio, 3. 13. 16
silva, 1. 12. 9
silvas, 2. 1. 10
silvis, 3. 7. 12
sim, 3. 7. 27
similis, 4. 19. 15
simile, 4. 23. 9
similis gloriæ, 4. 24. 10
simili, 1. 9. 10 : 1. 11. 15 :
     1. 24. 7 : 1. 26. 2
simili gyro, 2. 25. 26
simili querella, 1. 9. 10
similes habitu, 4. 15. 7
similes tui, 5. prolog. 17
similiter, 3. 5. 6
similius, 5. 5. 34
simius, 1. 10. 6
simium, 3. 4. 1
Simonides, 4. 21. 2. 26 :
     4. 24. 4
Simonidis, 4. 21. 20
Simonidem, 4. 24. 25.
     27
Simonide, 4. 21. 13
simplices, 3. 10. 54
simpliciter, 3. 7. 7
simul, 1. 11. 4. & alibi.
simulachrum, 1. 4. 3
simulat, 5. 5. 29
simulavit, 3. 10. 19
simulans, 1. 14. 7 : 2. 4
     20 : 5. 5. 29
sin, 2. 9. 15 : 3. Pro-
     log. 31
sincerum, 3. Prolog.
     63.
sinceræ, 4. 25. 31
sinceritas, 1. 12. 3
sine apparatu, 5. 5. 14
sine labore, 3. 7. 14
sine mercede, 4. Pro-
     log. 8
sine mora, 5. 7. 24
sine virtute, 3. 6. 11
singulæ, 2. 8. 24
singula, 4. 4. 47

singulos, 1. 8. 5 : 3. Pro-
     log. 50
singulas, 1. 2. 25 : 1. 31.
     11
singulas horas, 3. 15. 13
singulis, 4. 4. 27
sinistra, 2. 9. 16
sinistram, 5. 7. 8
sinunt, 3. 16. 11
finite, 4. 15. 4
sinon, 3. Prolog. 27
sinus, 4. 6. 10
sinum, 5. 5. 16
sinu, 4. 18. 3 : 5. 5. 36
sinuque, 4. 18. 3
sitiens, 4. 8. 5
sitim, 4. 3. 1
siti, 1. 1. 2 : 3. 16. 15
sint, 3. 1. 6
five, 4. 21. 7
sis, 3. 7. 9
sit, 2. 6. 9 : & alibi.
sitis, 5. 5. 38
sylva, 1. 12. 9
sylvas, 2. 1. 12
sylvis, 3. 7. 12
Smaragdi, 3. 18. 7
focii, 1. 5. 4
societas, 1. 5. 1
Socrates, 3. 9. 2
sol, 1. 6. 3
solem, 1. 4. 3
sole, 3. 19. 8
solatium, 1. 9. 8
solennis, 3. Prolog. 62
solet, 3. 2. 1 : 3. 9. 5
solent, 1. 17. 1 : 5. 5. 1
solebat, 5. 7. 15
solebant, 3. 20. 5
soleres, 2. 1. 3
solitus, 4. 3. 1 : 5. 7. 5
solitæ, 3. 16. 4
solertia, 4. 4. 49
solertiæ, 1. 28. 2
solidum, 4. 23. 24
sollicitum, 1. 31. 7

solvit, 1. 2. 3 : 1. 17. 7 :
     4. 4. 33
solutus, 3. 7. 20
soluto, 3. Prolog. 10
solus, 2. 9. 6 : 3. 19. 1 :
     5. 5. 13
sola, 1. 5. 11
somnum, 3. 16. 5
somno, 3. 10. 31 : 4. 19.
     10
somno inertis, 3. Pro-
     log. 56
sonare, 3. 16. 12
sonipes, 4. 3. 3
sonum Citharæ, 4. 19.
     20
sonoque, 1. 2. 15
sono vincor, 3. 18. 9
sophus, 3. 14. 9 : 4. 16.
     8
sopita, 3. 10. 31
forbitionem, 1. 26. 5
sordido, 4. 19. 24
spacium, 2. 8. 10
spargeret, 3. 1. 3
sparsi, 4. 24. 22
species, 1. 7. 2
speciem, 3. 18. 9
spectaculi, 5. 5. 9
spectatorum, 5. 7. 13
spectaturi, 5. 5. 26
speculum, 3. 8. 4
speculo, 1. 4. 3
specu, 4. 5. 9
speluncam, 4. 19. 3
spernat, 3. 10. 51
sperrante, 3. 10. 12
spes, 3. 5. 9
spes delusa, 3. 18. 15
spiritus, 4. 25. 30
spiritum, 1. 21. 4 : 2.
     8. 7 : 3. 2. 6 : 4. 19.
     17
spiritu, 4. 10. 7
splendebat, 4. 24. 20
splendorem, 3. 11. 5
     spo-

VOCABULORUM.

- spoliatus, 2. 7. 10
 spoliari, 2. 2. 1
 sponsa, 1. 16. 1
 sponse, 1. 16. 4
 sponte, 3. 15. 16
 spumantibus, 3. 6. 7
 stagni, 1. 6. 6
 stagno, 1. 2. 17
 stant, 3. 10. 37
 stant pro iudicio, 5. 5. 2
 stabat, 1. 1. 2 : 2. 1. 1
 stans, 3. 3. 14
 statim, 3. 10. 51
 statuam, 2. 9. 1 : 4.
 17. 19 : 5. 1. 17 : 5.
 5. 23
 stercore, 1. 27. 11 : 4.
 17. 7
 steiles, 3. 17. 5
 sterquilinio, 3. 12. 1
 stramenta, 1. 8. 23
 stringitque, 5. 2. 8
 strinxerat, 3. 10. 33
 strophis, 1. 14. 4
 student, 1. 27. 2
 studium, 2. 9. 12 : 3.
 Prolog. 10
 studi, 2. 9. 6
 studio, 4. 21. 19
 studiosè, 4. 23. 13
 stultus, 1. 13. 9
 stultum, 1. 20. 1 : 4.
 25. 20 : 5. 7. 30
 stulte, 3. Prolog. 48
 3. 15. 2
 stulti, 1. 29. 6 : 4. 6.
 25
 stultis, 1. 23. 1
 stulta, 2. 4. 25 : 3. 17.
 12 : 4. 7. 6 : 5. 7. 3
 stultitiam, 4. 9. 25
 stultitiæ, 1. 14. 18
 stupor, 1. 13. 12
 stupore, 1. 14. 12
 stuproque, 3. 10. 17
 stylo, 3. Prolog. 30
 suadet, 2. 6. 11
 studui, 2. 9. 6
 suadebat, 1. 15. 6
 suavis, 3. 1. 5
 suffici, 3. 16. 12
 suaves, 5. 5. 42
 sub conditione, 4. 4. 8
 sub illis, 4. Prolog. 4
 sub tecto, 3. 7. 13
 sub clamant, 5. 1. 13
 subdolis, 1. 13. 1
 subesse, 5. 5. 18
 subiecti, 1. 19. 2
 subinde, 2. 8. 12
 subita, 1. 23. 7
 subito, 1. 2. 14 : 1. 12 :
 7 : 1. 11. 7 :
 subitò, 1. 27. 10 : 2. 7.
 7 : 4. 5. 31 : 4. 16. 5 :
 4. 17. 23 : 4. 24. 35
 sublatus, 5. 7. 10
 sublime, 2. 6. 7
 sublimi, 2. 4. 1
 sublimes, 1. 28. 1
 submovet, 2. 9. 14
 subripi, 4. 10. 6
 subscribit, 3. 10. 57
 subfedit, 3. 10. 20
 subsidium, 4. 21. 12
 subtiliter, 3. 10. 45
 successus, 2. 3. 7. 3. 5. 1
 succumbit, 3. 14. 9
 succurrat, 1. 2. 28
 sudore, 4. 24. 23
 subripuisse, 1. 10. 10
 sua, 5. Prolog. 7
 suâ, 3. Prolog. 45 : 3. 7.
 21 : 3. 17. 1 : 5. 4. 2 :
 5. 5. 17
 sua exempla, 1. 26. 12 :
 3. 16. 9
 suæ, 4. 17. 2
 suam, 1. 10. 7 : 1. 12. 4 :
 2. 4. 19 : 2. 5. 8 : 3. 16.
 16 : 4. 5. 33 : 4. 15. 3 :
 4. 21. 24
 sui, 2. 9. 19 : 5. 5. 2
 suis, 2. 4. 23 : 4. 5. 42 :
 4. 16. 1 : 2. 8. 28 : 4.
 5. 5 : 4. 17. 15 : 3 :
 13. 2
 sum, 1. 5. 8 : 2. 7. 12 : 3.
 Prolog. 54 : 3. 7. 6 :
 3. 10. 59
 sum paratus, 3. 7. 11
 sum expertus, 5. 2. 15
 sumus, 4. 9. 5 : 5. 10. 9
 sunt, 1. 22. 7 : 2. 4. 13 :
 23 : 3. 18. 10. 13 : 4.
 Prolog. 5 : 4. 11. 1 :
 4. 15. 8 : 4. 21. 14 :
 4. 24. 13 : 25 : 1. 15
 summa, 4. 4. 44
 summo, 2. 5. 9 : 4. 19.
 11
 summis, 4. 2. 2
 fumis, 4. 19. 12
 fumerent, 3. 17. 5
 fumere, 2. 1. 3 : 4. 2. 4
 suo, 1. 3. 2 : 3. 10. 11
 suos, 1. 3. 6 : 1. 24. 4 : 1.
 28. 11 : 3. Prolog. 56 :
 2. 7. 10
 super, 1. 27. 8
 super iuvenum, 2. 1. 1
 super obscena dicta, 3.
 11. 2
 super scopulum, 2. 6.
 11
 superbi, 4. 6. 12
 superba, 4. 23. 17
 superbia, 1. 3. 4
 superbix, 3. 16. 2
 superbiam, 4. 23. 21
 superbiens, 5. 7. 43
 superum, 5. 6. 5
 superos, 4. 19. 19
 superis, 1. 17. 9 : 4. 24.
 3
 superior, 1. 1. 2
 superiores, 4. 17. 18
 superius, 4. 24. 2
 C 4 super-

INDEX

superfunt, 4. 25. 1 : 5.
 5. 40
 superfluit, 2. 9. 6
 supplex, 1. 28. 12 : 2.
 8. 8
 supplici, 1. 22. 5
 suppositum, 3. 8. 4
 supra formam, 4. 24.
 24
 supra lignum, 1. 2. 20
 sus, 2. 4. 3
 suis, 5. 10. 4
 suis setosæ, 2. 4. 12
 suscitatur, 5. 5. 28
 suspendit, 4. 9. 3
 suspenso, 2. 4. 18
 suspicio, 3. 10. 36
 suspicione, 3. Prolog.
 46
 sustinet, 3. 8. 7
 sustinuit, 1. 3. 11
 sustine, 4. 6. 3
 sustinere, 1. 2. 31
 sustineas, 4. 15. 7
 sustineret, 4. 21. 3
 sustineret, 3. 2. 6
 sustinens, 3. 10. 25
 sustinete, 1. 2. 31
 sustulit, 1. 3. 5. 1. 28.
 3 : 2. 6. 4 : 3. 13.
 13 : 4. 18. 2
 sustulere, 1. 6. 4
 futor, 1. 14. 1
 suum, 2. Prolog. 6 : &
 alibi.

T.

TAbulam, 4. 21. 24
 tace, 5. 9. 4
 taceret, 3. 16. 6
 tacito, 5. Prolog. 3
 tacite, 1. 2. 17
 talis, 3. 4. 4 : 1. 23. 3
 talis vir, 3. 9. 5
 tale, 2. 3. 6 : 4. 10. 11

talis exempli, 5. 1. 10
 talis tituli, 5. Prolog. 4
 talem, 1. 2. 9 : & alibi.
 tali, 1. 21. 5
 tali modo, 4. 4. 9
 tales reliquæ, 3. 1. 6
 tam, 3. 9. 5 : 4. 17. 32
 tamen, 2. 5. 5 : 2. 9. 11 :
 3. Prolog. 23 : 3. 10.
 51 : 3. 15. 9 : 4. 5. 3 : 4.
 10. 7 : 4. 20. 2
 tandem, 1. 8. 7 : 4. 17. 8 :
 3. 19. 4
 tanti, 2. 5. 21 : 3. Pro-
 log. 4
 tanto justius, 5. 5. 8
 taneo melior, 3. 5. 3
 tantum, 1. Prolog. 6.
 4. 19. 9
 tantum, id est, solum,
 3. 2. 16
 tantummodo, 5. 7. 19
 tanta bonitas, 4. 8. 8
 tanta copia, 4. 25. 6
 tantæ, 1. 24. 3
 tantis, 3. Prolog. 44
 tangere, 4. 2. 3
 tacta, 1. 24. 3
 tangi, 3. Prolog. 16
 tarda, 3. 6. 2
 trahere, 4. 5. 9
 taurus, 1. 21. 7 : 5. 9.
 I
 tantorum, 1. 30. 2
 te, 1. 1. 3 : & alibi.
 tecto, 2. 8. 7 : 3. 7. 13
 tegebat, 2. 2. 3
 tegere, 4. 23. 17
 telis, 4. 3. 5
 temperitas, 5. 4. 12
 temone, 3. 6. 1
 temperat, 3. 6. 6
 temperata, 5. 5. 42
 tempestas, 4. 21. 9
 tempestatibus, 4. 16. 3
 templa, 4. 23. 5

tempus, 1. 19. 6 : 4. 17
 2 : 4. 18. 1
 temporis, 4. 4. 18 : 4.
 25. 12 : 5. 8. 7 : 4.
 5. 18
 tempore, 2. 8. 16 : 4.
 10. 19
 tempora, 3. Prolog. 3
 tendit, 1. 23. 2
 tensum, 3. 14. 10
 tenebras, 3. 10. 42
 tenebris, 3. 10. 26. 3. 16.
 4 : 4. 19. 10
 tenet, 5. 5. 25
 tenebat, 1. 4. 6
 tenuit, 3. Prolog. 60
 teneas, 5. 8. 3
 terreat, 4. 5. 42
 tenero, 2. 4. 14
 tentat, 3. 10. 2
 tentaret, 4. 7. 4
 tentans, 1. 23. 4
 tenui, 4. 12. 7
 tennitas, 2. 7. 13
 tenuitatem, 1. 12. 6
 tergore, 2. 1. 9
 tergum, 4. 9. 2
 terminum, 4. 25. 28
 terminum operis, 5. Pro-
 log. 1
 terram, 2. 4. 8
 terram fodere, 2. 4. 8
 terris, 4. 22. 2
 terruit, 1. 2. 15
 terreret, 1. 11. 5
 territum, 1. 15. 5
 terrore, 2. 4. 11
 tertius, 4. 1. 6
 tertia, 1. 5. 9
 tertium, 3. Prolog. 30
 tertiam, 4. 4. 6
 tertiam partem, 4. 24.
 II
 testa, 3. 1. 2
 testamenti, 4. 4. 19
 testatur, 1. 5. 2
 testis,

VOCABULORUM.

- testimonio, 1. 17. 6
testis, 1. 17. 4: 3. Prolog. 43
testis citatus, 1. 17. 4
testes, 3. 11. 5
testudinem, 3. 6. 4
tetigerit, 3. 8. 11: 1. 5. 10
theatro, 5. 5. 10
thesaurum, 1. 27. 3
thesauro, 5. 6. 6
thesauros, 4. 19. 4
Thessala, 4. 6. 7
Threissa gens, 3. Prolog. 56
thure, 4. 19. 19
Tiberius Cæsar, 2. 5. 7
tibi, 1. 22. 3. & alibi.
tibiam, 5. 7. 8
tibiæ, 4. 19. 21
tibicen, 5. 7. 29
tibicine, 5. 7. 27
tigillum, 1. 2. 14
timeo, 3. 6. 5
timeas, 2. 1. 7
timens, 1. 1. 6
timentes, 3. 2. 15: 4. 17. 11: 4. 17. 18
timere, 3. 2. 18
timidus, 1. 15. 4
timidus comes, 5. 2. 7
timore, 1. 2. 19: 1. 14. 10: 2. 4. 16: 2. 8. 3
tinctum, 2. 3. 2
tinnabulum, 2. 7. 5
tituli, 5. prolog. 4
togamque, 3. 10. 10
tollo, 1. 5. 7
tollit, 1. 11. 7: 2. 8. 27
tolle, 2. 1. 9
tollere, 2. 8. 23
tonanti, 3. Prolog. 19
tonsum, 2. 10. 27
tonitrubus, 5. 7. 23
torques, 4. 19. 17
troquet, 1. 26. 9
troquet se, 3. 14. 7
totum, 5. 7. 33
totam, 1. 5. 11: 1. 18. 9: 4. 4. 8: 4. 16. 10: 4. 17. 11
toto, 2. 4. 20
toto die, 2. 4. 20
totis, 3. 1. 4
totis viribus, 1. 11. 7
toxicum, 1. 14. 8
tradunt sese, 1. 31. 10
tradidit, 1. 28. 12
tradam, 4. 4. 2: 4. 23. 3
tradet, 4. 4. 44
tradere famæ, 5. Prolog. 6
traditur, 4. 3. 6
traditum est, 1. 25. 4
tragicam personam, 1. 7. 1
trahit, 4. 4. 37
traxit, 3. 1. 4
trahens, 1. 21. 4: 3. 7. 12
transit, 2. 8. 13
transeunt, 5. 7. 1
transfertis, 5. Prolog. 18
transtulit, 3. Prolog. 37
transigit, 3. 10. 27
translatitio, 5. 7. 24
tremere, 4. 17. 24
trepidarent, 4. 5. 2
trepidantem, 3. 16. 18
trepide, 2. 5. 2
tres, 4. 4. 3
tribus, 4. 4. 8
tribuit, 1. 7. 4: 3. 16. 19
tribuetis, 1. 5. 8
tribuerit, 3. 18. 2
tributus, 4. 24. 3
tribui, 2. 9. 4
tricandum, 3. 6. 9
triclinio, 4. 24. 28
tristis, 4. 19. 10
tristis eventus, 4. 5. 10
tristem, 1. 3. 11
tristem fortunæ vicem, 5. 1. 6
tristem servitutem, 1. 2. 6
tristem vitam, 3. 20. 2
tristi, 2. 6. 17
tritici, 1. 16. 3
trivio, 1. 27. 11: 5. 6. 1
trucidat, 3. 2. 13
trudi, 5. 5. 35
trusitant, 2. 7. 8
tu, 1. 10. 9: 4. 6. 1
tua, 1. 3. 16: 1. 9. 10
tuæ, 2. 1. 8: 4. 6. 4: 5. 2. 16
tuæ partes, 4. 25. 24
tuarum, 1. 13. 6
tuas, 2. 9. 12
tuearis, 3. 7. 10
tuentes, 3. 10. 38
tugurio, 1. 19. 4
tui, 3. 12. 4: 4. 19. 18
tui, 3. 16. 11: 5. Prolog. 17
tuis, 3. Prolog. 38: 3. 17: 3. 6. 4: 4. 3. 7: 4. 21. 13
tuli, 1. 21. 10
tulerint, 4. 4. 16
tulisse, 4. 3. 7
tum, 1. 3. 12: & alibi.
tumens, 1. 3. 4
tumentes, 2. 7. 2
tunc, 1. 1. 3: 3. 18. 5
tunica, 2. 5. 12
tunicis, 5. 7. 42
tuo, 3. 18. 7: 4. 25. 27
turba, 3. 19. 7. 4. 4. 1: 4. 4. 29
turba petulans, 1. 2. 20
turbæ meæ, 1. 19. 9
turbam, 5. 4. 11
turbat, 1. 11. 8
turbavit, 4. 3. 2
turbatos, 4. 17. 9
turbu-

turbulentam, 1. r. 5
 turpe, 3. 11. 7 : 4. 17.
 15
 turpens, 5. 5. 37
 turpi, 1. 13. 2 : 3. 4. 7.
 3. 10. 17. 4. 17. 5
 turpissimam, 3. 8. 2 : 4.
 4. 6
 turpetur, 1. 25. 2
 Tusculum mare, 2. 5. 10
 tutela, 3. 17. 1
 tutandum, 1. 31. 1
 tuta, 1. 28. 7 : 2. 6. 16.
 2. 7. 13 : 4. 16. 6
 tutus, 1. 31. 9
 tuto, 2. 4. 17
 tuus, 1. 1. 12
 tuum, 1. 11. 4
 tympana, 3. 20. 7
 tyrannus, 1. 2. 5 : 5. 1.
 14

V.

Vacca, 1. 5. 3
 vaces, 3. Prolog.
 2
 vaces uxori, 3. Prolog.
 13
 vacua, 5. 5. 12
 vadunt, 4. 17. 12
 vadum, 4. 3. 2
 vado, 4. 8. 12
 vadis, 1. 2. 14
 vagor, 3. 7. 20
 vagantes, 1. 2. 10
 valeo, 1. 5. 9
 valet, 1. 13. 13
 valeas, 4. 1. 10
 valeret, 4. 1. 2
 valerent, 4. 24. 1
 validius, 1. 24. 9 : 3. 11.
 4 : 3. 16. 6
 vanus, 5. 7. 1
 vana, 4. 15. 4

vanum, 1. 22. 8
 vano, 1. 9. 7
 vanas, 3. 6. 11
 varium, 4. 6. 14 : 3. 31. 12
 varietas, 2. Prolog. 10. 4.
 25. 3 : 5. 5. 2
 varie, 5. Prolog. : 14
 vastans, 3. 2. 14
 vasti, 1. 5. 5
 vatis, 4. 24. 33
 ubere, 3. 15. 7
 ubi, 3. 19. 4 : 1. 16. 7
 ubi pro cum, 1. 30. 1 : 2.
 4. 19. 5. 7. 1. 4. 22.
 5 : 5. 1. 14
 ubi pro quando, 3. 6. 9
 vectorum, 4. 16. 4
 vehementis, 2. 3. 1
 vel, 5. 3. 10
 velim, 2. Prolog. 11 : 3.
 Prolog. 49.
 velit, 1. 29. 6
 vellem, 5. 2. 11
 vellet, 1. 6. 3 : 1. 11. 9.
 1. 13. 4. 1. 22. 2 : 1. 29.
 9 : 4. 4. 27
 vellent, 3. 17. 1
 velle, 1. 6. 3
 veloci, 3. 2. 10
 veloces, 4. 1. 2 : 5. 10.
 2
 velocior, 3. 3. 2
 venantem, 4. 4. 4
 venantum, 1. 12. 7
 venari, 1. 11. 3
 venator, 5. 10. 6
 venatorum, 2. 8. 1
 vendet, 4. 4. 41
 vendiderunt, 4. 4. 47
 vendere, 3. 17. 7
 venditaret, 1. 14. 3
 veneunt, 2. 5. 12
 veniam, 4. 19. 6 : 4. 25.
 13 : 5. 3. 11
 venis, 4. 23. 15
 venit, 1. 21. 5 : 2. 6. 7 :

3. 5. 6 : 3. 18. 1 : 4. 1.
 7 : 4. 7. 3
 veniebat, 5. 1. 22
 venire, 5. 5. 7
 veniet, 1. 30. 9
 veniet ad me, 4. 2. 11
 venient, 3. Prolog. 8 :
 4. 25. 26
 veni, 3. 7. 15
 veniast, 1. 2. 3
 venerant, 1. 1. 1
 venisset, 2. 5. 8
 venerit, 2. 8. 18 : 3. 7.
 19 : 3. 13. 7 : 4.
 10. 8
 veniente, 4. 11. 5
 venire, 4. 17. 37 : 4. 21.
 7 : 5. 21. 24
 ventitare, 3. 10. 16
 venter, 3. 7. 24
 ventrem, 4. 17. 32
 Veneri, 3. 17. 3
 venustis, 4. 4. 34
 verba, 5. Prolog. 18 : 3.
 16. 8 : 3. 1. 15
 verbis, 1. 11. 1 : 2. 6.
 14 : 3. 6. 4 : 5. 2. 11 :
 2. 13. 1
 verbosa, 1. prolog. 13
 verbosis, 1. 14. 4
 verendos, 4. 10. 10
 vereri, 1. 25. 7
 veritas, 3. 10. 5
 vera, 5. 32
 verò, 2. 6. 2 : & alibi.
 veritatis, 1. 1. 9 : 3. 10.
 43
 verrem, 5. 1. 1
 versatur, 2. 8. 19
 versus, 4. 21. 2
 versus subjecti, 1. 19.
 2 : 3. 15. 18
 versibus fenariis, 1. Pro-
 log. 2
 vertit, 1. 31. 5
 vertetur, 2. 8. 19
 veri m,

VOCABULORUM.

verum, 1. 10. 2. 1. 14.
12. 3. Prolog. 50:
4. 17. 30. 4. 19. 11
verum, 1. 15. 3. & a-
libi
veram, 4. 11. 2
vera, 2. 5. 6
vera, 5. 2. 12
veris, 3. 9. 7
vescatur, 2. 6. 13
vesci, 1. 31. 11
vespa, 3. 13. 3
vestimentis, 5. 5. 29
vestem, 4. 4. 2
veste, 4. 21. 23
vestitu, 5. 2. 21
vestra, 1. 14. 15
vestrum, 1. 2. 19
vestri, 4. 15. 5
vestrae, 4. 15. 6
vestras, 5. Prolog. 18.
veto, 4. 10. 11. 4. 17. 1
vetat, 4. 17. 13
veterem, 1. 21. 6
vetera, 1. 5. 37
vetusto, 5. Prolog. 13
vetustis, 5. 1. 97
vetulior, 4. 6. 18
vetustas, 4. 21. 10
vetustate, 3. 10. 7
vexata, 4. 16. 3
vi, 1. 2. 12
via, 3. 14. 5
viam, 3. Prolog. 39
viam honoris, 2. 9. 3
viator, 2. 1. 5
vicem, 3. Prolog. 15
vicem fortunæ, 5. 1. 15
vices, 2. 8. 10. 4. 25.
26
vicina mors, 4. 25. 19
vicini, 1. 6. 1
victima, 3. 3. 8
victi, 4. 5. 1
victor, 3. 14. 9. 4. 5. 8
victoris, 4. 24. 5

victorem, 1. 11. 8
victorum, 4. 21. 5
victum, 3. 16. 4. 4. 19.
25
victurum, 5. 5. 5
victus, 1. 8. 5
video, 4. 23. 14
videt, 2. 4. 8. 4. 19. 6. 5.
16. 10
videt, 2. 8. 11. 4. 17.
37
videt, 1. 4. 3. 1. 6. 1. 1.
13. 5. 1. 21. 8. 3.
1. 1. 3. 16. 8
viderunt, 1. 20. 3. 4.
17. 10
videre, 1. 16. 2. 1. 8.
28
vide, 3. 6. 3
viderat, 1. 7. 1. 2. 8. 21
vidisset, 3. 12. 4. 3. 14. 2
videre, 3. 2. 3
videre mala, 1. 16. 2
videor, 3. 7. 18
videris, 1. 10. 9
videtur, 1. 11. 13. 4. Pro-
log. 1. 4. 6. 17
videntur, 4. Prolog. 5
videar, 4. 25. 2
videamur, 3. 17. 7
videri, 2. 2. 5
vigilia, 3. Prolog. 26
vigilem, 3. 7. 19
vigilare, 1. 23. 8
vigor, 5. 7. 15
vile hordeum, 2. 7. 9
viles, 3. Prolog. 11
villam, 2. 5. 8. 2. 8. 3. 3.
10. 19. 4. 4. 23.
villicus, 2. 8. 13
vincis, 3. 18. 6
vincet, 5. 5. 23
vincas moribus, 3. 8. 16
vincor, 3. 18. 9
vindicaui, 1. 21. 6. 4.
6. 20. 5. 2. 6

vindicet, 3. 10. 28
vindicandam, 4. 17. 27
vindicata, 1. 28. 4. 1. 29.
10
vindictam, 4. 3. 10
vineæ, 4. 2. 2
vinum, 4. 4. 41
vino devotam, 4. 4. 6
vina vetera, 4. 4. 35
violavit, 1. 27. 4
vipera, 4. 7. 3
vir, 1. 18. 4. 3. 9. 6
vir natus, 3. 8. 11
viri, 5. 2. 20
viro forti, 4. 11. 1
viros, 2. 2. 1
viros venantem loculis,
4. 4. 4
virtus, 4. 23. 39
virtutis, 1. 11. 1
virtuti, 2. 9. 4. 5. 2. 16
virtutem, 4. 11. 3
virtute, 1. 13. 14. 3. 6.
11
vis, 1. 23. 5. 3. 6. 2. 4.
15. 2
vis & nequitia, 2. 6. 3
vim, 3. prolog. 3
vi compesceret, 1. 2. 12
vires, 3. 2. 9. 3. 18. 11.
5. 10. 8
viribus, 1. 1. 9. 1. 11.
7. 1. 21. 3. 4. 2. 2.
5. 2. 15
viridaria, 2. 5. 14
visum est, 3. 7. 20. 4.
23. 6
visum seni, 3. 19. 11
viso, 2. 1. 6
vita, 2. 8. 19. 3. 2. 16
vitæ, 3. Prolog. 16. 4.
17. 2
vitæ, 4. 19. 7
vitæ subsidium, 4. 21.
12
vitam, 3. Prolog. 23. 51:
3

INDEX

3. 7. 12: 3. 20. 1:
 4. 4. 36
 vitis, 4. 9. 2
 vites, 4. 4. 38
 vitemus, 1. 19. 2
 vitassent, 1. 31. 4
 vitans rapinam, 2. 4. 22
 vitari, 5. 4. 8
 vitulus, 5. 9. 3
 vituperat, 1. 12. 26
 vituperant, 4. 6. 26
 viva, 3. 16. 29
 vivos, 2. 3. 5
 vivere, 3. 7. 13
 vix, 4. 17. 8
 vlcisci, 5. 3. 4
 vlla, 1. 14. 11
 vllius, 4. 10. 21
 vllis, 4. 19. 13
 vlllo pacto, 2. 6. 6
 vltimam, 4. 19. 3
 vltimi, 5. 1. 17
 vltro, 2. 8. 6: 3. 7. 12:
 & alibi.
 una hibamus, 3. 16. 15
 unde, 3. 7. 17: & alibi.
 unguento, 5. 1. 21
 unguibus, 1. 31. 12: 2.
 6. 8
 uniones, 4. 5. 38
 universis, 5. 7. 44
 unquam, 4. 6. 16
 unus, 1. 6. 7: 2. 5. 11:
 2. 8. 17
 una, 1. 2. 17: 3. 16. 15
 unum, 3. 11. 4: 4. 24.
 28
 unius, 4. 4. 49
 unam, 4. 4. 4
 uno, 4. 4. 1
 volans, 2. 6. 7
 volo, 2. 5. 5: 3. 8. 14:
 4. 24. 15
 volunt, 2. 2. 5
 volebat, 3. Prolog. 36
 voluisti, 2. 8. 5: 5. 3. 4
 voluit, 3. 15. 18: 4. 21. 7
 volest, 3. 14. 11
 volet, 5. prolog. 15
 voluerit, 1. Prolog. 5: 2.
 9: 10: 3. 17. 8
 voluisses, 1. 3. 14
 volueris, 2. 4. 6
 volucris parvula, 5. 3. 31
 volucrem, 1. 26. 11
 volucris, 5. 8. 1
 voluntas, 5. 6. 5
 voluntatem, 4. 4. 31
 voluptas, 4. 8. 8
 volutat sese, 4. 3. 2
 vos, 4. 17. 34: & alibi.
 vobis, 3. 18. 10
 votum,
 vocis, 1. 11. 13
 vocis fidem, 4. 25. 9
 vocem, 1. 12. 12: 1. 13.
 8: 3. 16. 16: 3. 18:
 4. & alibi.
 vocent, 3. Prolog. 10
 voce, 1. 11. 5
 vocibus, 1. 12. 7: 3. 18.
 13
 urbano, 5. 5. 8
 votum, 5. 4. 2
 urbs, 4. 21. 18
 urbis, 1. 14. 6
 urbes, 4. 21. 4
 usurpare, 4. 15. 5
 usus, 4. 25. 13
 usus est, 4. 24. 8: 5.
 Prolog. 13
 usum, 4. 10. 21
 usu, 3. 3. 1
 ut, 1. 11. 5: 6. 14. 1.
 10: 1. 22. 6: 1. 27:
 6: 1. 28. 4. 11: 2.
 Prolog. 3: 10. 2. 1. 12.
 2. 4. 10: 2. 6. 11: 2. 8.
 2: 2. 9. 3: 3. Prolog.
 3. 5: 3. 2. 6: 3. 8. 16:
 3. 13. 10: 4. 4. 8: 42.
 43. 44: 4. 5. 5: 4. 9.
 26: 4. 10. 6: 4. 17. 3.
 4. 19. 5. 10: 5. 5. 6:
 5. 7. 19
 ut pro quam, 1. 12. 14.
 1. 21. 8: 2. 5. 19: 3.
 Prolog. 27: 3. 2. 9:
 5. 1. 4: 4. 1. 10: 5.
 1. 3: 5. 7. 13: 4. 2
 3: 4. 18. 4: 3. 7. 4:
 3. 10. 27: 3. 16. 8:
 4. 21. 26: 4. 17. 10
 uti, 3. 8. 14
 utcunque, 2. 2. 1
 uterque, 1. 10. 7: 5.
 5. 27
 utrumque, 3. 8. 12: 3.
 13. 4
 utriusque, 3. 10. 2
 utilis, 3. 14. 11: 4. 3. 8
 utile, 4. 25. 18
 utile est, 3. 17. 12
 utiles, 4. 10. 14
 utilius, 4. 12. 1
 utiliora, 1. 12. 1
 utilitas, 1. 22. 11
 utilitatem, 4. Prolog. 4
 utinam, 4. 6. 6
 uvam, 4. 2. 2
 vulgare, 3. 9. 1
 vulgatus, 4. 24. 31
 vulgo, 3. 3. 2
 vulgi, 1. 14. 12: 5. 2
 12
 vulneris, 2. 3. 3
 vulnere, 2. 7. 12
 vulpes, 1. 7. 1: 1. 13. 5:
 1. 26. 3
 vulpes dolosa, 4. 8. 3
 vulpis, 4. 2. 1: 4. 19. 1
 vulpi, 1. 28. 12
 vulpem, 1. 10. 4: 1. 26.
 7
 vulpecula, 4. 8. 10
 vulpinos, 1. 18. 3
 vult, 1. 13. 9: 1. 24. 1,
 9: 2. 4. 9

VOCABULORUM.

vulturius, 1. 27. 8	uxori voces, 3. Prolog. 12	uxores, 3. 3. 17
vultum, 4. 17. 10	uxorem, 1. 6. 3	Xistum, 2. 5. 17
vultu, 1. 13. 7	uxorem sanctam, 3. 10.	Zonas, 4. 21. 11
uxoris, 3. 10. 18. 21	30	

F I N I S.

MUSEUM

1871
1872
1873
1874
1875
1876
1877
1878
1879
1880
1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900

1871

2

F163645

P1959.3

